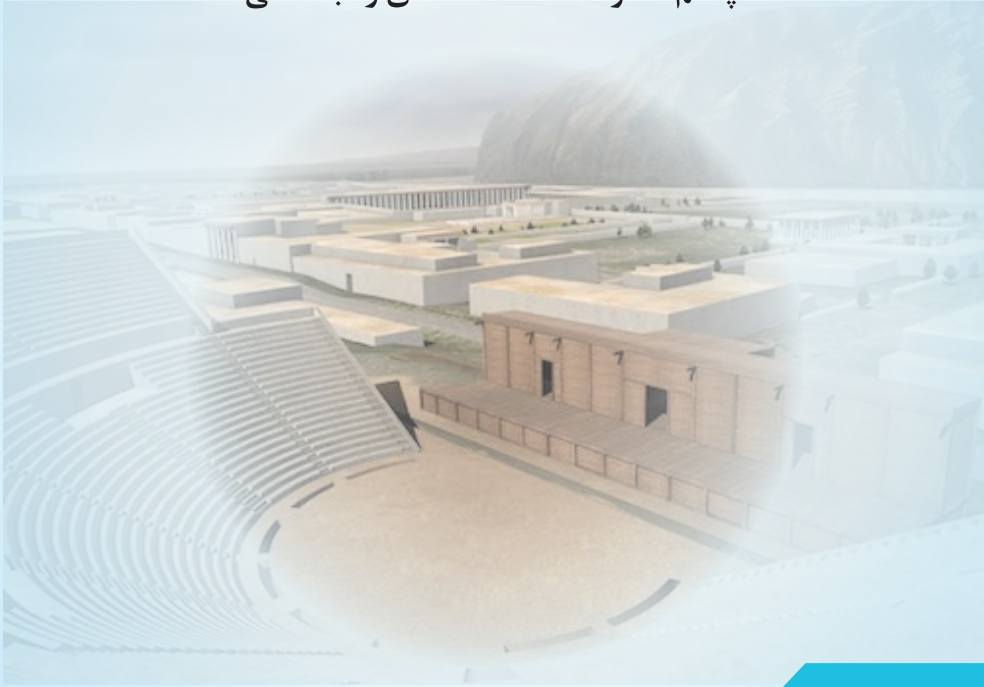

جمهوری اسلامی افغانستان
وزارت اقتصاد

پروفایل ولایت تخار

چشم انداز انکشاف اقتصادی و اجتماعی

ریاست اقتصاد ولایت تخار
حمل ۱۳۹۸

فهرست مطالب

۱.....	اختصارات
۳.....	پیشگفتار:
۴.....	سپاسگزاری.....
۵.....	پس منظر.....
۶.....	پیام والی تخار.....
۷.....	خلاصه.....
۸.....	شیوه تدوین.....
۹.....	فصل اول
۹.....	۱. معرفی ولایت تخار.....
۹.....	۱-۱: تخار در آینه تاریخ.....
۱۰.....	۱-۲: موقعیت جغرافیایی و واحد های اداری.....
۱۱.....	مرکز ولایت (تالقان).....
۱۳.....	ولسوالی اشکمش.....
۱۴.....	ولسوالی بنگی.....
۱۵.....	ولسوالی بهارک.....
۱۶.....	ولسوالی چال.....
۱۶.....	ولسوالی چاه آب.....
۱۷.....	ولسوالی خواجه غار.....
۱۸.....	ولسوالی خواجه بهاوالدین.....
۱۸.....	ولسوالی درقد.....
۱۹.....	ولسوالی دشت قلعه.....
۱۹.....	ولسوالی رستاق.....
۲۱.....	ولسوالی فرخار.....
۲۱.....	ولسوالی کلفگان.....
۲۲.....	ولسوالی نمک آب.....
۲۳.....	ولسوالی ورسج.....
۲۴.....	ولسوالی هزار سموچ.....
۲۴.....	ولسوالی ینگى قلعه.....

۱-۳: نفوس.....	۲۵
جدول ۱-۱: توزیع نفوس به تفکیک ولسوالی های ولایت تخار.....	۲۶
وضعیت اقتصادی و معیشتی مردم.....	۲۶
۱-۵: توپوگرافی ولایت تخار.....	۲۹
فصل دوم.....	۳۳
تحلیل وضعیت عمومی ولایت به تفکیک سکتور ها.....	۳۳
تحلیل وضعیت موجود سکتور زراعت و انکشاف دهات.....	۳۳
۱-۱: عمومیات.....	۳۳
۱-۲: مالداري و محصولات حیوانی در ولایت تخار.....	۳۴
جدول ۲-۱: تعداد مواشی به تفکیک نوعیت آن.....	۳۴
۱-۳: محصولات عمده ی زراعتی ولایت تخار.....	۳۵
۱-۴: سطح عواید زراعتی.....	۳۶
۱-۵: محصولات عمده صادراتی ولایت تخار.....	۳۶
۱-۶: محصولات عمده وارداتی زراعتی.....	۳۷
۱-۷: سرد خانه ها.....	۳۷
۱-۸: موسسات غیر دولتی و شرکای انکشافی در سکتور زراعت و انکشاف دهات.....	۳۷
تحلیل وضعیت موجود سکتور معارف و فرهنگ.....	۳۷
اهداف، استراتژی ها و اولویت ها و برنامه های عمده ریاست معارف.....	۳۷
الف: اهداف.....	۳۷
ب: استراتیژی.....	۳۸
ج: اولویت ها و برنامه های عمده.....	۳۸
وضعیت فعلی ریاست معارف.....	۳۸
منابع بشری ریاست معارف.....	۳۹
۱. تعداد شاگردان مراکز تعلیمی.....	۴۰
۲-۴: بخش ساختمان ها و تعمیرات ریاست معارف.....	۴۱
۲-۴: تسهیلات و تجهیزات معارف.....	۴۲
د: پروژه های انکشافی طی سال های مالی ۱۳۹۶-۱۳۹۷ و پروژه های شامل پلان انکشافی ۱۳۹۸.....	۴۳
الف: پروژه های انکشافی تطبیق شده سال مالی ۱۳۹۶.....	۴۳
ب: پروژه های انکشافی تحت کار سال مالی ۱۳۹۷.....	۴۴
ج: پروژه های پیشنهادی ریاست معارف برای سال مالی ۱۳۹۸.....	۴۴

فرصت های موجود در بخش معارف	۴۴
چالش ها ومشکلات عمده فرا راه معارف	۴۴
۲-۵: دانشگاه ها و موسسات تحصیلات عالی	۴۶
۲-۶: سطح سواد در ولایت تخار	۴۷
۲-۷: رسانه ها	۴۸
۲-۸: ساحات باستانی و آبدات تاریخی	۴۸
۲-۹: فرهنگ مردم تخار	۵۱
۲-۱۰: جوانان	۵۲
۲-۱۱: ورزش و تربیت بدنی	۵۳
۲-۱۲: موسسات غیر دولتی و شرکای انکشافی در سکتور معارف و فرهنگ	۵۴
۱. سکتور صحت و تغذی	۵۴
۳-۱: عمومیات	۵۴
۳-۲: میزان مرگ و میر مادران و اطفال	۵۶
۳-۲: ثبت تولدات	۵۶
۳-۳: برنامه های سکتور صحت و تغذی	۵۷
۳-۴: مراکز صحتی ولایت تخار	۵۷
۳-۵: امبولانس های موجود در مراکز صحتی مرکز ولایت و ولسوالی ها	۵۹
۳-۶: موجودیت و کمبود پرسونل در مراکز صحتی (ارقام ثور ۱۳۹۷)	۶۰
۳-۷: شفاخانه ها و کلینیک های خصوصی در ولایت تخار	۶۲
۳-۸: میزان سوء تغذی	۶۴
۳-۹: موسسات غیر دولتی و شرکای انکشافی در سکتور صحت و تغذی	۶۴
۴. سکتور زیربنا و منابع طبیعی	۶۴
۴-۱: منابع طبیعی ولایت تخار	۶۴
۱. دریای آمو	۶۵
۲. دریایی کوکچه	۶۵
۳. دریایی تالقان	۶۵
۴. حوض وغانان	۶۵
۵. دریایی بنگی	۶۶
۶. دریایی نمک آب	۶۶
۴-۲: وضعیت سکتور زیربنا و منابع طبیعی	۶۶

۶۷	۴-۲-۱: انرژی (برق).....
۶۷	۴-۲-۲: سرک و راههای مواصلاتی زمینی و هوای.....
۶۸	۴-۲-۳: ترانسپورت هوایی (میدان هوایی).....
۶۹	۴-۲-۴: ترانسپورت زمینی.....
۶۹	۴-۳: وضعیت شهری و شهرنشینی.....
۷۰	مدیریت آب (بند و انهار).....
۷۲	۴-۴: مخابرات.....
۷۲	۴-۵: معادن.....
۷۳	۴-۶: موسسات غیر دولتی و شرکای انکشافی در سکتور زیربنا و منابع طبیعی.....
۷۳	۵. سکتور اداره اقتصاد و انکشاف سکتور خصوصی.....
۷۴	۵-۱: میزان عواید شامل عواید مالیاتی و غیر مالیاتی.....
۷۴	۵-۲: وضعیت صنایع دستی در ولایت تخار.....
۷۵	۵-۳: تعداد بانک ها به تفکیک دولتی و خصوصی.....
۷۵	۵-۴: بندر آبخانم.....
۷۶	۵-۵: موسسات غیر دولتی و شرکای انکشافی.....
۷۶	۵-۶: فرصت های سرمایه گذاری برای بخش خصوصی.....
۷۸	۶. سکتور مصئونیت اجتماعی.....
۷۸	۶-۱: میزان مشارکت نیروی کار، بیکاری و سطح استخدام به تفکیک سکتور ها.....
۷۹	۶-۲: نیروی کار باسواد.....
۸۰	۶-۳: میزان فقر در ولایت تخار.....
۸۰	۶-۴: مصئونیت غذایی.....
۸۲	۶-۵: داشتن سرپناه یا مسکن بر عودت کننده گان و بیجا شدگان داخلی.....
۸۲	۶-۶: رسیدگی به آسیب دیدگان حوادث طبیعی و جنگ ها.....
۸۲	۶-۷: دسترسی به محیط زیست سالم.....
۸۵	۷. ساختار های اجتماعی و تحلیل جندر.....
۸۵	۷-۱: احزاب سیاسی.....
۸۵	۷-۲: نهاد های مدنی.....
۸۵	۷-۳: وضعیت کوچی ها.....
۸۵	۷-۴: تحلیل جندر.....
۸۷	فصل سوم

۸۷	بودجه و مصرف بودجه انکشافی به تفکیک سکتور
۸۷	معارف
۸۷	۲,۱ بودجه معارف
۸۸	زراعت
۸۹	۱,۲ بودجه زراعت
۹۰	تحصیلات عالی
۹۰	۱,۳ بودجه تحصیلات عالی
۹۱	صحت عامه
۹۱	۱,۴ بودجه بخش صحت
۹۲	انرژی و آب
۹۲	۱,۵ بودجه انرژی و آب
۹۳	فواید عامه
۹۳	۱,۶ بودجه فواید عامه
۹۳	پروژه های انکشافی ولایت تخار
۹۹	فصل چهارم
۹۹	فعالیت موسسات غیر دولتی
۱۰۲	۷-۶: نوعیت موسسات غیردولتی و منابع بشری
۱۰۴	فصل پنجم
۱۰۴	خلاصه برنامه های ملی دارای اولویت (ANPDF/ NPPS)
۱۰۴	۱. برنامه میثاق شهروندی
۱۰۶	۲. برنامه توانمند سازی اقتصادی زنان
۱۰۷	۳. برنامه ملی زیر بنا
۱۰۸	۴. انکشاف برنامه جامع ملی دارای اولویت زراعت
۱۱۰	۵. پلان اصلاحی سکتور عدلی و قضایی
۱۱۰	۶. پروگرام انکشافی معادن و منابع
۱۱۱	۷. برنامه انکشافی نیروی بشری
۱۱۲	۸. برنامه حکومتمداری مؤثر
۱۱۲	۹. برنامه انکشاف شهری
۱۱۳	۱۰. برنامه انکشاف سکتور خصوصی

فصل ششم ۱۱۴

پوتانشیل و منابع موجود اقتصادی ولایت تخار ۱۱۴

نتیجه گیری: ۱۱۶

فصل هفتم ۱۱۷

۱. سروی وضعیت زنده گی مردم در افغانستان به اساس سروی ۲۰۱۷-ALCS ۱۱۷

۲. سروی وضعیت زندگی مردم تخار ۱۱۷

۱,۲ وضعیت زنده گی مردم ولایت تخار به اساس سروی ۲۰۱۷-ALCS: ۱۱۸

سروی وضعیت زنده گی به سطح ملی ۱۱۹

گزیده شاخص های احصائیوی به سطح ملی ۱۲۲

فصل هشتم ۱۴۸

اهداف انکشاف پایدار SDGs ۱۴۸

معرفی مختصر اهداف انکشاف پایدار SDGs ۱۴۸

۱,۱ دیدگاه اهداف انکشاف پایدار SDGs ۱۴۸

۲,۱ تمرکز اهداف انکشاف پایدار ۱۴۹

۳,۱ فشرده هفده هدف به گونه سمبولیک ۱۴۹

۲. اهداف انکشاف پایدار برای افغانستان A-SDGs ۱۴۹

۱,۲ اهمیت اهداف انکشاف پایدار برای افغانستان A-SDGs اهمیت اهداف افغانستان ۱۴۹

۲,۲ مراحل تطبیق اهداف انکشاف پایدار برای افغانستان A-SDGs ۱۵۰

۳,۲ تارگیت ها و شاخص های اهداف انکشاف پایدار افغانستان ۱۵۱

منابع و مأخذ: ۱۸۱

منابع معلوماتی در سطح ولایت : ۱۸۱

اختصارات

MoEc	وزارت اقتصاد
CSO	نهاد جامعه مدنی
DDA	مجتمع انكشافی ولسوالی
GDDC	ریاست عمومی طرح و توحید
DGO	دفتر مقام ولسوالی
ISLA	ابتکار تقویت سازی ادارات محلی
IDLG	اداره مستقل ارگانهای محلی
INGO	نهاد بین المللی غیر-دولتی
LoGo	حکومتداری محلی (پروژه که توسط UNDP تمويل میشود)
M&E	نظارت و ارزیابی
MoF	وزارت مالیه
MoWA	وزارت امور زنان
PAP	پلان سالانه ولایتی
PBP	پالیسی بودیجه ولایتی
PC	شورای ولایتی
PCM	اعضای شورای ولایتی
PCO	دفتر شورای ولایتی
PDC	کمیته انكشافی ولایتی
PDPG	رهنمود پلانگذاری انكشافی ولایتی
PGO	دفتر مقام ولایت
PSP	پلان استراتژیک ولایتی
DoEc	ریاست اقتصاد ولایتی
PIMS	سیستم مدیریت معلومات ولایتی
PTC	کمیته تخنیکي ولایتی
PPFMC	کمیته مدیریت محاسبه عامه ولایتی
PSTC	کمیته تخنیکي سکتور ولایتی
PLMD	ریاست ولایتی وزارت مربوطه
PPP	پالیسی پلانگذاری انكشافی ولایتی
TC	کمیته تخنیکي
USAID	اداره انكشاف بین المللی ایالات متحده امریکا
WB	بانک جهانی
UNDP	برنامه انكشافی ملل متحد

پيشگفتار:

جای مسرت است که وزارت اقتصاد با سعی و تلاش فراوان کارمندان خویش، موفق گردید تا پروفايل ولايتى انکشاف اقتصادى اجتماعى را برای ۳۴ ولايت کشور تکميل نموده و به دسترس هم وطنان عزيز، مسولين ولايتى، ادارات مرکزي، موسسات غير دولتي، سکتور خصوصى، سازمان هاى ملل متحد و جوامع تمويل کننده فعاليت هاى اقتصادى و انکشافى قرار دهد.

اين پروفايل بيشتر روى رفاه عامه و چگونگى وضعيت اقتصادى و اجتماعى، قدامت تاريخى، سکتور هاى انکشافى، زيربنا ها و تخصيص و مصارف بودجه هر ولايت تمرکز نموده و در کل دورنماى اقتصادى و اجتماعى ولايت متذکره را از قبيل ظرفيت هاى اقتصادى و اجتماعى، چالشها و معضلات فرا راه رشد و انکشاف اقتصادى، فرصت هاى موجود جهت بهبود وضعيت اقتصادى در جهت آسايش و سعادت مندى اقتصادى تحت مطالعه و ارزيايى قرار داده است.

وزارت اقتصاد، جهت تهيه و ترتيب اين پروفايل، یک تيم مسلکى را موظف نمود تا از شيوه هاى مدرن برای جمع آورى، تحليل و ارزيايى معلومات در مورد ساحات مشخص مطابق معيارهاى تعيين شده، استفاده نموده و پروفايل را مطابق به معياد زمانى معين ترتيب نمايند. اين پروفايل کمک مينمايد تا مستفيد شونده گان بخصوص نهادهاى بودجوى، روند پلانگزارى انکشافى خویش را براساس نیازمندی ها و اولويت هاى اقتصادى و اجتماعى ولايات تنظيم نموده و مساعدت هاى مالى جامعه جهانى را مطابق به نیازمندی ها و اولويت هاى ولايتى هماهنگ نمايد تا زمينه بهبود رفاه عامه را در سطح ولايات مساعد نمايند. در اين قسمت جا دارد تا از همکارى هاى بيدريغ رياست هاى اقتصاد ولايات، شرکاي انکشافى بين المللى و ساير ادارات سکتورى و واحدهاى بودجوى که در تهيه و ترتيب اين پروفايل رياست هاى اقتصاد ولايات و وزارت اقتصاد را کمک نموده اند، صميمانه قدردانى نمايم.

به اميد اينکه، اين پروفايل در جهت تصميم گيرى و بهبود وضعيت اقتصادى در ولايت متذکره ممد واقع گردد.

دوکتور مصطفى مستور

وزير اقتصاد

سيا سگزارى:

مسرت دارم كه امروز شاهد دستاورد ديگر با همكارى خستگى ناپذير همكاران مسلكى خويش در وزارت اقتصاد ميباشم، پروفايل ولايتى كه يك سند جامع معلوماتى در راستاى انكشاف اقتصادى و اجتماعى ميباشد، بدون همكارى تيم تخنيكى و مسلكى اعم در مركز رياست هاى اقتصاد ولايات، و ساير واحد هاى دومى در سطح ولايات امكان پذير نبود. من با استفاده از فرصت ميخواهم از هريك از همكارانم تحت مديريت رياست عمومى طرح و توحيد وزارت اقتصاد تشكرى نمايم، همچنان از رياست عمومى پاليسى اقتصادى، تيم تخنيكى شركاى كارى انكشافى مان و ساير موسسات غير دولتى كه ارقام و معلومات را در اختيار همكاران مان قرار داده اند ابراز قدردانى نمايم. همچنين ميخواهم از رؤساى سكتورى مركز امتنان نمايم كه در پروسه تدوير جلسات مشوره دهى به منظور غنامندى مسوده پروفايل مذكور همكاران تخنيكى ما را يارى رسانيده اند. به صورت ويژه از همكارى ها و تلاشهاى خسته گى ناپذير محترم ميرويس بهيج ريس عمومى طرح و توحيد، محترم عبدالرحمن كمين آمر انسجام فعاليت هاى اقتصادى ولايات، محترم سميع الله ناظمى مشاور پلانگزارى و احمد ضيا طارق رئيس اقتصاد ولايت تخار كه زحمت كشيده اند، سپاسگزارى نمايم.

باتوجه به وضعيت فعلى كشور و چالشهاى موجود، فراهاى تقويت و بهبود وضعيت اقتصادى و اجتماعى در كشور بخصوص ولايات، هنوز هم تلاشهاى بيشتر و متعهدانه و مشتركمان نياز است تا با هم يکجا جهت تقويت برنامه هاى انكشافى و اقتصادى كار نمايم.

اين سند در هشت فصل ترتيب گرديده كه شامل معلومات پيرامون معرفى ولايت، ظرفيت هاى اقتصادى، وضعيت معيشتى، ساختار هاى اجتماعى و فرهنگى ولايت، وضعيت انكشافى ولايت، طبق ساختار كميته هاى سكتورى (هشت گانه)، ظرفيت هاى موجود در سطح ولايت، وضعيت سرمايه گذارى ها، بودجه انكشافى و مصرف آن طى چندين سال گذشته، معلومات درمورد چگونگى فعاليت هاى موسسات غير دولتى، منابع و پوتانشيل اقتصادى ولايت، خلاصه برنامه هاى ملي داراى اولويت، شاخص هاى عمده اقتصادى و اجتماعى ولايت براساس آخرين آمار اداره ملي احصائيه و معلومات و اهداف انكشاف پايدار افغانستان مورد بحث قرار گرفته است.

قابل به تذكر است پروفايل ولايتى براى نخستين بار بشكل مجموعه از ارقام ومعلومات مهم اقتصادى واحصايوى ترتيب گرديده است كه نهاد هاى پلانگذار و پاليسى ساز را كمك خواهد نمود تا برنامه هاى انكشافى شانرا بادر نظر داشت موثريت اقتصادى و اجتماعى به تفكيك سكتورهاى انكشافى با در نظر داشت وضعيت جغرافياى ولايت مربوطه تحليل و بررسى نمايند. علاوهً اين سند با در نظر داشت اولويت بندى و تخصيص بهتر منابع و امكانات جهت انكشاف متوازن براى مناطق بيشتر آسيب پذير نيز كمك و يارى مى نمايد.

در اخير يكبار ديگر از زحمات هريك سپاس گزاری مى نمايم، و تاكيد مى ورزم تا بادر نظر داشت اهميت سند معلوماتى فوق (پروفايل ولايتى) امور محوله را برنامه ريزى نمايد، در غنامندى و مجدد سازى سند مذكور با در نظر داشت اوضاع مرتبط براى دوره هاى دو ساله تلاش ورزيد و براى تشويق در راستاى مشاركت با ساير نهاد هاى مسول هماهنگى لازم و ضرورى را در نظر داشته باشند.

محمد اسماعيل رحيمى

معين مسلكى وزارت اقتصاد

پس منظر

یکی از چالش‌های عمده و اساسی فرا راه ترتیب پلان‌ها و طرح‌های اقتصادی و انکشافی، نبود معلومات کافی و دقیق در مورد شاخص‌های عمده اقتصادی می‌باشد که این امر سبب گردیده است تا از ظرفیت‌ها و فرصت‌های موجود در سطح ولایت تخار استفاده موثر صورت نگیرد و اکثراً طرح‌ها و برنامه‌ها بدون توجه به اولویت‌ها و نیازهای اساسی ولایت ترتیب و به منصفه اجراء در آید. علاوه‌تاً بدلیل نبود ارقام و معلومات لازم، از جانب سرمایه‌گذاران کوچک و متوسط داخلی و خارجی و همچنان موسسات غیردولتی در این ولایت که نسبت به اکثر ولایات کشور از امنیت نسبی برخوردار می‌باشد، توجه لازم صورت نگرفته است.

از اینرو وزارت محترم اقتصاد راهکار مشخصی را جهت ترتیب پروفایل ولایتی که در حقیقت بانک معلوماتی به سطح ولایات می‌باشد، روی دست گرفته، به ریاست‌های اقتصاد ولایات وظیفه سپرده شد تا در ترتیب آن اقدام نمایند. ریاست اقتصاد موضوع ترتیب پروفایل ولایتی تخار را در جلسه مورخ ۱۳۹۷/۱/۲۹ کمیته انکشاف ولایتی ارایه نمود که از جانب اعضای جلسه مورد حمایت قرار گرفته، مسئولین ادارات محترم دولتی جهت فراهم سازی معلومات مورد نیاز پروفایل ولایتی ابراز آمادگی نمودند که به تاسی از آن ریاست اقتصاد کار ترتیب پروفایل را عملاً آغاز نمود.

در ترتیب پروفایل ولایتی تخار از معلومات و ارقام ارایه شده از جانب اداره ملی احصائیه و معلومات، ادارات محترم دولتی ولایت تخار، استفاده از تحقیقات موسسات معتبر خارجی، کارهای گروهی و مصاحبه با اشخاص و نهاد‌های ذیربط استفاده بعمل آمده است که در طرح پلان‌ها و تصمیمات برای انکشاف آینده ولایت کمک می‌نماید.

پروفایل (نمایه) اقتصادی ولایت، یک منبع مهم و معتبر معلومات در باره ی وضعیت انکشاف اقتصادی و اجتماعی ولایت بوده که به صورت عموم دربردارنده معلومات مفصل در مورد تمام بخش‌های مختلف (وضعیت گذشته، فعلی، پیشرفت‌ها، ظرفیت‌های بالقوه، مشکلات و پیامدهای ناشی از آن، سطح فقر، بیکاری، وضعیت سکتورهای هشت گانه...) به سطح ولایت می‌باشد که برای ادارات دولتی، نهاد‌های پالیسی ساز و پلانگذار، پژوهشگران، اساتید، دانشجویان، سرمایه‌گذاران و سایر کتگوری‌های افراد جامعه از اهمیت خاصی برخوردار است.

نهاد‌های پلانگذار و پالیسی ساز می‌توانند در طرح و ترتیب برنامه‌های انکشافی و تحلیل موثریت فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی به تفکیک سکتورهای انکشافی با درنظرداشت موقعیت جغرافیایی ولایت تخار از آن استفاده موثر نمایند. علاوه‌تاً با درنظرداشت اولویت بندی و تخصیص بهتر منابع و امکانات جهت انکشاف متوازن برای مناطق بیشتر آسیب پذیر کمک و یاری می‌نماید.

چاپ اول این سند در پنج فصل ترتیب گردیده بود که حاوی معلومات عمومی در مورد ولایت تخار، ظرفیت‌های موجود بالقوه، وضعیت معیشتی، ساختارهای اجتماعی و فرهنگی، وضعیت انکشافی ولایت تخار طبق ساختار کمیته‌های سکتوری (سکتورهای زراعت و انکشاف دهات، زیربنا و منابع طبیعی، صحت و تغذی، اداره اقتصاد و انکشاف سکتور خصوصی، معارف و فرهنگ و مصئونیت اجتماعی)، سروی وضعیت زندگی مردم تخار، چهار چوب صلح و انکشاف ملی افغانستان و اهداف انکشاف پایدار افغانستان می‌باشد.

بعداً رهبری محترم وزارت اقتصاد ۳ فصل جدید را که شامل سروی وضعیت زندگی مردم افغانستان، بودجه و مصرف بودجه انکشافی به تفکیک سکتور‌ها و فعالیت‌های موسسات غیردولتی به سطح کشور می‌گردد، در پروفایل ولایتی اضافه نمودند که به این ترتیب پروفایل ولایتی به بانک معلوماتی کامل تر تبدیل گردیده است.

احمدضیا طارق

رئیس اقتصاد ولایت تخار

پيام والى تخار

با تقديم سلام و تمنيات نيك به خادمان صديق و مبارزان راستين راه ترقى و اعتلاى ميهن عزيزمان!

کشور عزيز ما افغانستان در چندین دهه جنگ و بی ثباتی، تمام زیربنا های خویش را اعم از اقتصادى، اجتماعى و فرهنگى از دست داد و به وضعیت اسفبارى دچار گردید. با سقوط سلطهٔ مخالفین مسلح بنام تحریک طالبان و تشکیل دولت جدید روزه هاى امید برای زندگى بر روی مردم باز شد. با گذشت نزدیک به دو دهه تحولات عمده اى در ساختار سیاسى، اجتماعى و اقتصادى کشور بوقوع پیوست که قابل مقایسه با دوران قبلى نیست. اما برای داشتن یک کشور با ثبات نیاز است تا برنامه ها و طرح های مشخصى در عرصه های مختلف بخصوص در بخش های انکشاف اقتصادى و اجتماعى که تاثیرات آنى بالای سطح زندگى مردم و رفاه عامه دارد، روی دست گرفته شود.

برنامه ریزى در تمام سطوح بالایی و پائینى استوار بر ارقام و معلومات دقیق و همه جانبه مى باشد تا بتواند از ضیاع وقت و منابع جلوگیری نموده و تاثیرات مثبت از خود بجا بگذارد. زیرا بدون موجودیت معلومات كافى و ارقام روشن و ثابت تحلیل واضح و مبتنى بر حقایق و واقعیت از وضعیت انکشاف اقتصادى و اجتماعى جامعه مورد نظر ممکن نبوده و برنامه های مطروحه فاقد موثریت لازم، تطبیق گردیده و سبب ضیاع و اتلاف منابع مى گردد.

به همین منظور اداره محلى تخار از تصمیم وزارت محترم اقتصاد مبنى بر ترتیب پروفايل ولايتى استقبال نموده، به ادارات ذیربط هدایت داده شد تا در ترتیب پروفايل ولايتى که انعکاس دهنده انکشاف اقتصادى و اجتماعى ولايت تخار بوده و بحیث یک منبع مهم معلوماتى مى تواند در ترتیب برنامه ها و طرح های اقتصادى استفاده بعمل آید، با ریاست اقتصاد همکارى لازم نمایند. از اینرو، سند هذا، مطابق رهنمود و میکانیزم ترتیب پروفايل ولايتى در هماهنگى و همکاری با ادارات ذیربط دولتى ترتیب و تدوین گردیده است که بیانگر چگونگى حالت انکشاف اقتصادى و اجتماعى ولايت تخار و برنامه های ملی مى باشد.

خوشبختانه ولايت تخار شرایط و بستر های مناسب برای انکشاف اقتصادى در عرصه تولید محصولات زراعتى و باغداری، مالداری، تولید برق، صنایع دستى، استخراج معادن، ظرفیتهای ترانسپورتى و حمل نقل در سطح ملی و منطقه یى را در خود جای داده که این سند معلومات لازم را در بخش های فوق احتوا مى نماید که برای ادارات پالیسى ساز، موسسات غیردولتى و سرمایه گذاران مفید و ممد واقع خواهد گردید.

رهبرى ولايت تخار متوقع است که وزارت محترم اقتصاد در همکاری و هماهنگى با وزارت ها و ریاست های مستقل در زمینه سرمایه گذارى جهت بهبود وضعیت انکشاف اقتصادى و اجتماعى با درنظرداشت منابع، امکانات و ظرفیت های بالقوه در سطح ولايت تخار گامهای موثر را اتخاذ نمایند.

در پایان از کلیه واحدهای ادارى و سکتورى توقع برده مى شود که در ترتیب پلان های انکشافى و برنامه های اقتصادى شان از اطلاعات شامل سند هذا استفاده بعمل آورده و در حصه جلب توجه سرمایه گذاران اقدام لازم نمایند. از خداوند متعال توفیق عمل برای خود و مسئولین، آبادى و آرامى برای وطنم، خود کفائى و رفاه اجتماعى برای مردم را استدعا دارم.

اساساً انكشاف پروسه تدريجى است كه براي پايداري و همگانى سازي آن بايد منابع بالقوه را با روش هاي مديريتى و بسيج سازي ذهنيت هاي اجتماعى بالفعل مبدل كرد. اساسى ترين عنصرى كه ميتواند موثريت پروسه مديريت را افزايش بخشد همانا طرح و ترتيب طرزالعمل و سيستماتيک سازى روش هاى استفاده از منابع و امكانات است كه زمينه تحقق اهداف انكشافى و پايدارى آن را ميسر مى سازد.

برنامه ريزى در تمام سطوح بالايى و پائينى استوار بر ارقام و معلومات دقيق و همه جانبه مى باشد تا بتواند از ضياع وقت و منابع جلوگيرى نموده و تاثيرات مثبت از خود بجا بگذارد. زيرا بدون موجوديت معلومات كافى و ارقام روشن و ثابت تحليل واضح و مبتنى بر حقايق و واقعيت از وضعيت انكشاف اقتصادى و اجتماعى جامعه مورد نظر ممكن نبوده و برنامه هاى مطروحه فاقد موثريت لازم، تطبيق گرديده و سبب ضياع و اتلاف منابع مى گردد.

بدين لحاظ وزارت اقتصاد اين پروفايل را به هدف تعين يك مبنای واقعى و منبع معلوماتى در سطح کشور و ايجاد سهولت و زمينه بهترى دسترسى به معلومات دقيق راجع به وضعيت موجود ولايت براي پالسى سازان، پلانگذاران، پژوهشگران، ادارات دولتى، موسسات غيردولتى، بنيادهای خيريه، دانشجويان و نويسنده گان توسط كميته تخنيكى مشتمل بر كارمندان مسلکى مركزى و ولايتى خويش در تبانى با ادارات دولتى، موسسات غيردولتى، جوانان، اساتيد دانشگاه ها، نخبه گان، اهل خرد و دانش، جامعه مدنى و ساير نهاد هاى ذيربط مركزى و ولايتى تدوين و در اختيار مردم افغانستان قرار ميدهد.

پروفايل مزبور نهاد هاى پلانگذار و پاليسى ساز را كمك ميكند تا برنامه هاى انكشافى شانرا طرح و ترتيب و موثريت فعاليت هاى انكشاف اقتصادى و اجتماعى خويش را به تفكيك سكتورهاى انكشافى با در نظر داشت وضعيت جغرافياى ولايت مربوطه تحليل و بررسى نمايند. علاوهً اين سند با در نظر داشت اولويت بندى و تخصيص بهتر منابع و امكانات جهت انكشاف متوازن براي مناطق بيشتر آسيب پذير نيز كمك و يارى مى نمايد.

اين سند در هشت فصل ترتيب گرديده كه در فصل اول آن ابتداء اين ولايت معرفى و سپس به ظرفيت هاى اقتصادى، وضعيت معيشتى، ساختار هاى اجتماعى و فرهنگى ولايت مذكور اشاره شده است. در فصل دوم وضعيت انكشافى ولايت، طبق ساختار كميته هاى سكتورى (سكتور هاى زراعت و انكشاف دهات، زيربنا و منابع طبيعى، صحت و تغذيه، اداره اقتصاد و انكشاف سكتور خصوصى، معارف و فرهنگ و مصئونيت اجتماعى)، ظرفيت هاى موجود در سطح ولايت، وضعيت سرمايه گذارى ها ... تحليل گرديده است. در فصل سوم بودجه انكشافى و مصرف آن طى چندين سال گذشته به بحث گرفته شده است. به همين منوال چگونگى فعاليت هاى موسسات غيردولتى در فصل چهارم جاى داده شده است. فصل پنجم براي تشخيص منابع و پوتانشيل اقتصادى ولايت تخصيص داده شده و در فصل ششم، هفتم و هشتم بالتريتيب، تشريح خلاصه برنامه هاى ملى داراى اولويت، شاخص هاى عمده اقتصادى و اجتماعى ولايت براساس آخرين آمار اداره ملى احصائيه و معلومات و اهداف انكشاف پايدار افغانستان مورد بحث قرار گرفته است.

شيوه تدوين

پروفايل ولايتى بر اساس يك روش نظام مند و تحقيقي جهت جمع آوري معلومات در باره وضعيت موجود ولايات با درنظر داشت اهداف و شاخص هاى استراتيژى انكشاف ملي افغانستان، چارچوب ملي صلح و انكشاف افغانستان، برنامه هاى داراى اولويت ملي و اهداف انكشاف پايدار افغانستان تهيه گرديده است.

براي تدوين پروفايل ها نخست رهنمود چگونگى جمع آوري ارقام و تدوين پروفايل ها از جانب تيم تخنيكى رياست عمومى طرح و توحيد وزارت اقتصاد ترتيب و در اختيار تيم كاري رياست هاى اقتصاد ولايات قرار گرفت، تا تمام آمار و ارقام موجود با توجه به شاخص هاى تعيين شده از سطح ولايت جمع آوري و در روشناى آن پروفايل هاى و لايات تدوين يابد. سپس تيم كاري رياست هاى اقتصاد ولايات در تباني با ادارات سكتورى مقيم ولايات معلومات و داده هاى مورد نياز را طى پرسشنامه ها از مراجع و منابع مختلف تحقيقي و معتبر در سطح ولايت چون رياست احصائيه و معلومات و ساير نهاد هاى دولتي، سكتور خصوصى، موسسات غير دولتي داخلي و خارجى، نهاد هاى جامعه مدنى و ساير مراجع معتبر جمع آوري نموده يك سند واحد بنام پروفايل (نماى) ولايت را تدوين نمودند.

علاوتا در جمع آوري ارقام و داده ها از روش كار گروهى و مصاحبه با جوانب ذيدخل و اهل خبره نيز استفاده به عمل آمده است. به همين منوال در تدوين اين سند از منابع و مآخذ معتبر ملي و بين المللى نظير سروى وضعيت زندگى مردم افغانستان، خلاصه برنامه داراى اولويت ملي، پروفايل ولايتى وزارت ماليه در رابطه به مسايل مالي و بودجه ولايات، طرح هاى اقتصادى و ظرفيت هاى بالقوه موجود ولايات، چارچوب ملي صلح و انكشاف افغانستان، برگزيده شاخص هاى اقتصادى و اجتماعى و اهداف انكشاف پايدار افغانستان استفاده بهينه صورت گرفته است.

در نهايت اين سند توسط تيم تخنيكى رياست عمومى طرح و توحيد بصورت دقيق مرور و مطالعه گرديده بعد از مقايسه فصول و آمار و ارقام مندرج سندهذا با شاخص و معيار هاى از قبل تعيين شده، زيور چاپ يافته است. اين سند به مثابه يك مبنا و اساس واقع بينانه، تحليل وضعيت موجود را بصورت درست مهيا ساخته روند پلانگزارى انكشافى ولايت را نيز تسهيل ميبخشد. به همين ترتيب اين سند سرمايه گزاران و همكاران انكشافى را تشويق نموده نقش موثر را در راستاى بهبود سرمايه گذارى و توسعه اى پايدار ايفا خواهد كرد.

فصل اول

۱. معرفى ولايت تخار

در اين بخش ابتدا ولايت تخار را از منظر تاريخ معرفى نموده، سپس به موقعيت جغرافيايى، نفوس، وضعيت اقتصادى و معيشتى مردم، وضعيت اجتماعى و فرهنگى، توپوگرافى و ساحات باستانى و آبادات تاريخى ولايت تخار به تفصيل بيان مى گردد.

۱-۱: تخار در آينه تاريخ

تخارستان ناحيه اى تاريخى در مسير علياى درياى آمو است كه از قرن چهارم قبل از ميلاد الى قرن هشتم ميلادى از شهرت خاصى برخوردار بوده و مردم قديم آن بنام تخاريها ياد گرديده است. با توجه به كلمه توخرى (تخارى) دراسنادى كه اخيرا در آسيابى مركزى دريافت شده، به جهت زبان سكايى كلمه تخارستان استعمال شده است. كلمه تخار از نام يكي از اقوام (سيتى) به ميان آمده است و اساساً اين نام از قرن چهارم قبل از ميلاد وجود داشته است و بعد از استقرار (تخاروا) شاخه از اقوام سيتى در گوشه شمال غربى افغانستان كنونى، اين منطقه به طور اخص به نام آنها خوانده شده و كلمه تخارستان در قرون وسطى مورد استعمال قرار گرفت، ترك هاى غربى با فتوحات خود به طرف غرب و جنوب غرب پيش آمده و بعد از اضمحلال دولت يفتلى (هپتال) و عقب راندن ساسانى ها در نيمه دوم قرن ششم ميلادى وارد تخارستان گرديدند.

اين سرزمين يعنى تخارستان در خاور بلخ واقع و به محاذات ساحل جنوبى رود جيحون (درياى آمو) تا حدود بدخشان امتداد داشت و از طرف جنوب به رشته جبال باميان كه بنابه نوشته مولف تركستان نامه ص (۱۷۵) در قرن حاضر هم سرحد ميان متصرفات از بيبك ها و افغانان (پيش از آنكه از بيبكان را اميران افغان مطيع سازند) گردنه آق رباط در شمال باميان بوده و تا پنجهير (پنجشير) محدود گردد.

تخارستان شامل دو قسمت است: يكي تخارستان بالا در خاور بلخ تاريخى در امتداد رود جيحون و ديگرى تخارستان سفلى در جنوبى هاى خاورى آن در مرز بدخشان. جغرافيا نويسان قرون وسطى چندين تخارستان را اسم برده اند، ولى شرحى درباره آنها ذكر نكرده اند.

مفهوم جغرافيايى تخارستان در اين زمان از كلمه باختر جامع تر بوده، و در شمال هندوكش از دامنه هاى پامير تا تمام قطغن بدخشان و ولايت بلخ كنونى و حتى ساحات ميمنه وجوزجان را هم در بر مى گرفت و در شمال، درياى آمو يا سرزمين سغديان را نيز شامل ميشود. به اساس نوشته (و. و. بار تولد) اصطلاح تخارستان به مفهوم وسيع تر آن شامل نواحى دوكرانه درياى آمو و تقريباً تمامى قسمت هاى شمالى افغانستان را احتوا مى كند. در كنار جنوبى آن رود ضرغام (رود كوكچه) رود ختلا (رود تالقان) قرار داشته و درياى قندوز مربوط تخارستان بوده و تماماً به درياى آمو مى ريزد.

به عبارت ديگر، در تخارستان به مفهوم جغرافيايى وسيعى كه ذكر شد يك نوع حكومت هاى ملوك الطوايفى به ميان آمده بود كه هر خان محلى بر بخش كوچك اين سرزمين خود را حاكم آن ساخته و مجموع ايشان مطيع خان مركزى كه مقرر آن در كنند بودند و اين خان ها به نوبه خود دست نشانده ترك ها بودند. ترك ها در دوره سلطه خويش، تخارستان را به صورت حكومت هاى محلى (خان نشينها) اداره و كنترول ميكردند. كه تعداد آن ها قرار نوشته هيون تسنگ به ۲۷ خان نشين ميرسيد. مركز همه آنها شهر باستانى قندوز بود. اگرچه بلخ به نام پوهو وبه صفت (راجا گريه) يعنى

شهرکوک شاهی یاد شده وازنقطه نظر شهرت معابد وکثرت علما و روحانیون اهمیت زیاد داشت. ولی مرکز ادارى تخارستان دراین زمان شهر کندز بود، چیزیکه شهرکندز را منحيث مرکز تخارستان ساخته بود. همانا موقعيت جغرافیایی آن بود که تقریباً دروسط این منطقه قرارداشت. قندوز ازشهرهای باختر ونقاط هموارقطغن وبدخشان تقریباً به یک فاصله قرارداشت یک راه آن پامير و راه دیگرآن به مناطق باخترغربی موقعيت داشت. راه های ارتباطی مرکزتخارستان یکی مستقیم به طرف شمال به سواحل آمو دریا منتهی شده چنانچه هم اکنون نیزراه ازطريق آبدان ميرعلم وامام صاحب به شیرخان بندر(قزل قلعه) وآمو دریا وصل شده است. و راه دومى درامتداد مجرای رود خانه قندوز مرکزتخارستان را درحدود پلخمري، دوشى و پیچ وخم دامنه های شمالی هندوکش وصل میکرد.

تخاریها از اقوام سیتی سین کیانگ بوده، با ترقی واهمیت قوم مذکور مفهوم بزرگترى پیدا کرده، به طوری که بعضی آن را مترادف با کلمه سیت وسیتی قرار داده و اقوام سیتی را اقوام تخاریها هم خوانده اند. همین گونه درمورد تعیین زبان های سیتی یا دست کم شاخه آن، تخارى را استعمال نموده و از آن شاخه بنام تخارى به میان آورده اند.

۱-۲: موقعیت جغرافیایی و واحد های ادارى

ولايت تخار در شمال شرق افغانستان موقعيت داشته و یکی از سرسبزترین ولايات کشور بشمار میرود. ولايت تخار با ولايات بدخشان در شمال شرق، پنجشير در جنوب، بغلان در جنوب غرب، کندز در شمال غرب و در شمال با جمهورى تاجیکستان(۳۰۰ کیلومتر) مرز مشترک دارد. مجموع مساحت ولايت تخار ۱۲۴۵۷٫۸ کیلومتر مربع میباشد که ۱٫۹۱٪ مجموع خاک افغانستان را تشکیل میدهد. ولايت تخار به ۱۷ واحد ادارى بشمول مرکز تقسیم شده است که عبارت از شهر تالقان مرکز ولايت تخار و ولسوالی های هزارسموچ، بهارک، خواجه غار، بنگى، اشکمش، چال، نمک آب، فرخار، کلفگان، رستاق، چاه آب، ینگى قلعه، خواجه بهاولدين، درقد، دشت قلعه و ورسج بوده و این ولايت دارای ۱۳۹۳ قریه می باشد که در جداول آتی به تفکیک ولسوالی ها نام قریه تذکر یافته است.

از لحاظ توپوگرافى، ۳۷٪ این ولايت را زمین های هموار، ۵٪ زمین های نیمه هموار، ۳۳٪ کوهستانی، ۲۳٪ نیمه کوهستانی و ۲٪ دیگر را ساحات بکر و بایر تشکیل می دهد. ولايت تخار ازجمله ولايات زراعتى کشور بوده که دارای ۱،۲۳۴،۹۴۹ هکتار زمین زراعتى که شامل ۸۵،۶۶۵ هکتار زمین آبى، ۴۱۸،۶۵۷ هکتار زمین للمى، ۳،۸۱۵ هکتار درختان مثمر، ۵۳۰،۷۴۳ هکتار مراتع، ۲۶۹۵۳ هکتار جنگلات و بته ها و بقیه را تاکستان ها، زمین های بایر، مناطق تحت پوشش آب و برف تشکیل می گردد، میباشد. محصولات مهم زراعتى این ولايت شامل گندم، برنج، جوارى، جو و زغیر و محصولات باغی این ولايت عبارت اند از زردآلو، انگور، سیب، گیلان، آلو، ناک، شفتالو، پسته، بادام... میباشد.

ولسوالی های ولايت تخار					
شماره	نام ولسوالی	مرکز ولسوالی	درجه ولسوالی	مساحت (به کیلومتر مربع)	تعداد قریه جات
۱	اشکمش	مرکز شهر	دوم	۸۵۹،۹۳۶۹۵۱۹	۱۱۲
۲	بنگى	مرکز شهر	سوم	۵۴۷۶۶۰۳،۶۳۹	۰۶۳
۳	بهارک	مرکز شهر بهارک	اول	۴۰۷۴۴۳۷،۳۳۹	۰۹۱
۴	چال	مرکز شهر	سوم	۵۱۰۷۵۶۲،۲۹۶	۰۶۷
۵	چاه آب	مرکز شهر چاه آب	دوم	۵۱۶۶۱۸۷،۷۸۳	۰۶۹

۰۶۹	۶۳۹۲۹۲۲.۴۶۸	اول	مرکز شهر	خواجه غار	۶
۰۲۷	۸۳۸۰۷۰۵.۱۹۳	سوم	مرکز شهر	خواجه بهاوالدین	۷
۰۳۷	۱۹۱۴۱۶۱.۴۳۵	سوم	مرکز شهر	درقد	۸
۰۵۶	۲۵۱۹۰۳۶.۲۷۷	سوم	مرکز شهر	دشت قلعه	۹
۲۰۷	۲۶۷۷۲۴۱.۱۸۷	اول	مرکز شهر رستاق	رستاق	۱۰
۰۸۹	۸۸۹۴۲۸۶.۸۹۹	دوم	مرکز شهر فرخار	فرخار	۱۱
۰۵۵	۴۸۰۹۶۸۸.۵۵۲	دوم	مرکز شهر کلفگان	کلفگان	۱۲
۰۴۳	۷۴۸۶۹۰۸.۵۹۴	سوم	تاقچه خانه	نمک آب	۱۳
۱۰۷	۳۶۱۸۲۸.۲۹۹	دوم	خانقاه	ورسج	۱۴
۰۲۸	۰۵۱۲۲۴۵.۳۹۳	سوم	مرکز	هزار سموچ	۱۵
۰۵۷	۸۶۱۷۰۸۴.۲۴۵	دوم	مرکز شهر	ینگی قلعه	۱۶

مرکز ولایت (تالقان)

در زمانی که تشکیلات اداری افغانستان در نیمه سده بیستم از هفت ولایت به ولایات متعدد تقسیم شد، شهر تالقان مرکز ولایت تخار قرار گرفت. که شاهرا کندز- بدخشان نیز از همین شهر می گذرد:

نام قریه							
شماره	نام قریه	شماره	نام قریه	شماره	نام قریه	شماره	نام قریه
۱	ایل پتاو	۵۶	پشت ورته بز بدال	۱۱۱	صافی	۱۶۶	سدوزی بالا
۲	غریب بچه	۵۷	ابدال قمندان حاجی ایوب	۱۱۲	لغمانی ها	۱۶۷	نوآباد خطایان
۳	بولتی	۵۸	ابدالی بالا آغای	۱۱۳	ملا عبدالکریم	۱۶۸	چقل قشلاق
۴	گرده گاه	۵۹	عبدالحق	۱۱۴	سر آسیاب حاجی نور	۱۶۹	جلو روشنای
۵	خواجه پهلوان	۶۰	حاجی قیوم	۱۱۵	میزا بای	۱۷۰	پوست خور
۶	نوآباد کوکوتل	۶۱	سلاح قشلاق	۱۱۶	قوالی ها	۱۷۱	چقل ابراهیم
۷	مناره	۶۲	ناس فروشی	۱۱۷	عزیز خان	۱۷۲	یکه زرنګ
۸	قره تاش	۶۳	بشیر آباد	۱۱۸	شب قون تیپه	۱۷۳	قرلوق
۹	چک آب	۶۴	شاه مردان قل	۱۱۹	آهنگران بالا	۱۷۴	ثمر بالا
۱۰	اوچقدوق پایین	۶۵	عبدالله جان	۱۲۰	آهنگران خس کپه	۱۷۵	ثمر پایین
۱۱	اوپ قدوق بالا	۶۶	ملا کریم	۱۲۱	بادام دره	۱۷۶	تاوسای
۱۲	گندی چه	۶۷	چشمه شیر	۱۲۲	بادام دره شه قسمت	۱۷۷	چغت
۱۳	گله باتور	۶۸	گنجلی باغ حاجی حیدر	۱۲۳	اسماعیل سنگ لاغ	۱۷۸	لته بند
۱۴	اورپی	۶۹	تاش گذر	۱۲۴	حاجی نور	۱۷۹	جکدک
۱۵	یخشی بیک	۷۰	مغول های تاج	۱۲۵	مقیم قشلاق	۱۸۰	ارچه کوتل

				گذر			
١٦	خواجه خليل	٧١	خر دزدى	١٢٦	گل مراد	١٨١	تالوک
١٧	جرقشلاق	٧٢	حسن بيک	١٢٧	آهن دره قچى	١٨٢	شيخان دره کلان
١٨	مومن آباد	٧٣	حاجى آغا جان	١٢٨	رحيم الله	١٨٣	شيخان دره خورد
١٩	آستانه ساي	٧٤	على مراد	١٢٩	مولوى چهار شاخ	١٨٤	زنبور بلاق
٢٠	چوب بر شورچه	٧٥	مجنون بيک	١٣٠	داملا	١٨٥	تودال
٢١	شورچه	٧٦	چک لاور	١٣١	حاجى يونس	١٨٦	سرچشمه
٢٢	چگم	٧٧	شير سيا	١٣٢	قزاق قشلاق	١٨٧	قشقار خانه
٢٣	جربلاق	٧٨	شيخ جمعه خان	١٣٣	ده باشى اوليا	١٨٨	جوى شيخ
٢٤	قزاق شاه محمود	٧٩	بودله	١٣٤	قره ملا	١٨٩	سر آسياب
٢٥	آس عليا	٨٠	شيخ على	١٣٥	ده باشى سفلا	١٩٠	بابه خان پهلوان
٢٦	آس سفلى	٨١	قنقلى موتر سوخته	١٣٦	افغانان	١٩١	ملکان
٢٧	بلکه ورته بز	٨٢	گاوى	١٣٧	صوفى خان	١٩٢	تکه تيمس
٢٨	آقى بلاق	٨٣	باغ ميرى	١٣٨	ايشانان آهن دره	١٩٣	ازمه
٢٩	بلند آب	٨٤	ملا محمد گل	١٣٩	ماجر الم تپه	١٩٤	تالى
٣٠	اوتم على	٨٥	خواجه سبز پوش	١٤٠	مغول	١٩٥	تغاي اولدى
٣١	مولوى حبيب الله	٨٦	قره هندو	١٤١	گاومالى	١٩٦	دونک قشلاق
٣٢	کنجک	٨٧	بت عرب	١٤٢	کنج على بيک	١٩٧	سر ملا
٣٣	بيش کپه	٨٨	خس پله	١٤٣	پوست خور	١٩٨	شور چه
٣٤	قتم ملاحسين	٨٩	ايشانان پل قاق	١٤٤	چوب بر	١٩٩	بر بلاق امير کوه
٣٥	قتم شهيد آباد	٩٠	خواجه جنگال	١٤٥	قادر قشلاق	٢٠٠	بربلاق قرلوق
٣٦	ارباب خال مراد	٩١	شورآب	١٤٦	دلگير ساي	٢٠١	بربلاق پايين
٣٧	نوباد قزاق	٩٢	ناقلين	١٤٧	کولابى	٢٠٢	داملا سيد ابرار
٣٨	آستانه قل	٩٣	جزاى	١٤٨	دونگ قشلاق	٢٠٣	خليفه قشلاق آهن دره
٣٩	کوسه قشلاق	٩٤	پينگانى بالا	١٤٩	چهار باغ	٢٠٤	نوباد پيتوساى
٤٠	قزينچى	٩٥	پينگانى پايين	١٥٠	جمعه غل بابا	٢٠٥	چيب قشلاق
٤١	خواجه مختار	٩٦	آق مسجد پينگانى	١٥١	اوترانجى	٢٠٦	بورى ساي
٤٢	ترمه باى	٩٧	نماز باى	١٥٢	نوباد کولابى	٢٠٧	مير غلام جيلانى
٤٣	ترمه باى خواجه نظر	٩٨	تاجر باشى	١٥٣	کوزه	٢٠٨	رستاق آباد
٤٤	کاريز کلان	٩٩	آق مسجد ملا سرور	١٥٤	چوغم اندوزاى	٢٠٩	نوباد آس
٤٥	کاريز خورد	١٠٠	آق مسجد	١٥٥	شفق	٢١٠	بابه ظريف
٤٦	بلند آوه	١٠١	پنگانى چشمه شير	١٥٦	پوست خور نمک	٢١١	نوباد ابدال

		فروش					
۴۷	قره پرچو	۱۰۲	شیخ محمدی	۱۵۷	چرکچی	۲۱۲	بازار بیک
۴۸	ترمه خورد	۱۰۳	میرزا نور	۱۵۸	شورآب	۲۱۳	اسپرلک شورچه
۴۹	جلنگایق	۱۰۴	ایشانان	۱۵۹	خوستی	۲۱۴	نوباد ملکان
۵۰	سسماق	۲۰۵	نوباد پل قاق	۱۶۰	هیت بچه	۲۱۵	سرای حاجی حاتم بیک
۵۱	ایشان توره	۱۰۶	گهواره سنگ دوگ قشلاق	۱۶۱	چمچق جر	۲۱۶	پنجشیری قشلاق
۵۲	خوش بای	۱۰۷	مغل قشلاق	۱۶۲	جوشیخ قلعه ایشانان	۲۱۷	
۵۳	میرزا احمد جان	۱۰۸	آهنگران	۱۶۳	آق بلایق قشلاق	۲۱۸	
۵۴	حاجی نوزوز	۱۰۹	پل قاق	۱۶۴	بیش باتور	۲۱۹	
۵۵	حاجی خوش محمد	۱۱۰	جلاد خان	۱۶۵	سدوزی پایین	۲۲۰	

ولسوالی اشکمش

ولسوالی اشکمش به طرف جنوب غرب در ۱۲۰ کیلومتری شهر تالقان در کنار دریای اشکمش قرار دارد این ولسوالی سرحد مشترک با ولسوالی های خان آباد کندز و بورکه بغلان دارد.

قریه ها							
شماره	نام قریه	شماره	نام قریه	شماره	نام قریه	شماره	نام قریه
۱	بیکارسای	۲۷	نوباد ایلچ	۵۳	قشقری	۷۹	کله شور
۲	سربیل	۲۸	زاغیچه	۵۴	اصل آبرو	۸۰	کوپه سایی
۳	گل سایی	۲۹	ایلچ	۵۵	ناقلین آبرو	۸۱	اصل ترسک چشمه
۴	گمیز قشلاق	۳۰	خوب دره	۵۶	عثمان زی	۸۲	اسلام آباد
۵	قشلاق سایی	۳۱	چپ دره	۵۷	سربازار آبرو	۸۳	چشمه ماهیان
۶	اشک چی پینچیری	۳۲	گنده چشمه	۵۸	کوهستان های بالا	۸۴	جدران
۷	نوباد ایشیکچی	۳۳	بادام دره	۵۹	کوهستان های پایین	۸۵	نوباد کلان
۸	اولگر نوباد	۳۴	آی محمدی	۶۰	پنجری پنجشیری	۸۶	مرزک
۹	تاش قطن	۳۵	سیاه دره	۶۱	پنجری افغان ها	۸۷	قرم قل
۱۰	بورک	۳۶	خم کلان	۶۲	زرکبانه	۸۸	نوباد خورد
۱۱	ولکر	۳۷	خیلاب	۶۳	سر بازار	۸۹	کوکله بلایق
۱۲	ولگر گرگ	۳۸	شولش دره	۶۴	باغبان باشی	۹۰	کولایی
۱۳	آقچر	۳۹	نگار مرده	۶۵	علی قطن سربازار	۹۱	خواجه بند کشا
۱۴	توگرگ	۴۰	دره مغان	۶۶	علی قطن للمی	۹۲	غوربندی
۱۵	کته قشلاق	۴۱	چنار	۶۷	میدانی ها	۹۳	شرشر
۱۶	قره کمرسراسیاب	۴۲	دره بیخ	۶۸	شیربچه	۹۴	ایشیکچی

۱۷	اصل باد گذر	۴۳	دهنه	۶۹	قره تپه قچی	۹۵	اصل پنجیری
۱۸	شیره چی نوآباد	۴۴	دره شو	۷۰	حاجی منگیار	۹۶	دره کلان
۱۹	خواجه گلگون	۴۵	انجیرستان	۷۱	قغنی	۹۷	سلطان خواجه شیره
۲۰	شیره چی	۴۶	آلوچک	۷۲	نوآباد	۹۸	اشک چی
۲۱	جی احمد باد گذر	۴۷	شکر نو	۷۳	کنه قورغ	۹۹	پنجیری اوزبیکه
۲۲	فخرک قندهاری	۴۸	حسن بیکه	۷۴	قطاربید	۱۰۰	بوستان
۲۳	اصل فخرک	۴۹	زرمخ	۷۵	ترسک چشمه چغت	۱۰۱	موش خانه
۲۴	قلعه	۵۰	علاوالدین	۷۶	آق مسجد	۱۰۲	نوآباد بیکار سای
۲۵	چشمه قینر	۵۱	دره پشه ای	۷۷	ترسک چشمه قندهاری علیا		
۲۶	زمین درازه	۵۲	پنجری بوریا باف	۷۸	قرغد وردی		

ولسوالی بنگی

ولسوالی بنگی به طرف غرب در ۶۰ کیلومتری تالقان موقعیت دارد. این ولسوالی سرحد مشترک با ولسوالی خان آباد ولایت کندز دارد.

قریه ها							
شماره	نام قریه	شماره	نام قریه	شماره	نام قریه	شماره	نام قریه
۱	منگی	۱۷	چقل قشلاق شورچه	۳۳	افغانها	۴۹	بیشتنک پاین
۲	آخند زاده	۱۸	قره کلتنک	۳۴	دنگ قشلاق	۵۰	بیشیتنک پاین
۳	شیخ علی	۱۹	مرچ علی بالا	۳۵	کنه قشلاق	۵۱	چهار آسیاب
۴	سقابه	۲۰	کنه قشلاق سیاه آب	۳۶	چشمه تاق	۵۲	افغان قشلاق سیاه آب
۵	قل براق پاین	۲۱	جلا تاش	۳۷	دهن جمشید	۵۳	وچ تا
۶	بورکه خورد	۲۲	مغل ها	۳۸	میرها	۵۴	قنغرهای خورد
۷	بورکه کلان	۲۳	دهنه قیه	۳۹	بای قشلاق	۵۵	توگرک
۸	قل براق بالا	۲۴	مرچ علی پایین	۴۰	قره تاش	۵۶	چال بیشتنک
۹	بدخشی قشلاق	۲۵	کدوخور بلند آبه	۴۱	مهاجر قشلاق سیاه آب	۵۷	حلقه یار
۱۰	جلایر خورد	۲۶	کدوخور بلند آبه	۴۲	چقل قشلاق	۵۸	قره کمر
۱۱	جلایر بورجه	۲۷	گرگ	۴۳	تیرمان سای	۵۹	جمانقیه
۱۲	زرقشلاق	۲۸	بیشگپه	۴۴	دلگیرسای	۶۰	کونتیمس
۱۳	تاش خور	۲۹	مهاجر قشلاق کدوخور	۴۵	مرزایچه	۶۱	چهارچنار
۱۴	جایر کلان	۳۰	شنکرای	۴۶	کل بچه	۶۲	گلدره
۱۵	افقی بالا	۳۱	غوره چی	۴۷	مدرسه سیاه آب	۶۳	

۱۶	آفاقى پايين مركز ولسوالى	۳۲	مهاجرين قشلاق	۴۸	قنغزباي كلان	۶۴	
----	-----------------------------	----	---------------	----	--------------	----	--

ولسوالى بهارک

بهارک در ۲۰ كيلومتری مركز تخار واقع بوده كه اين ولسوالى داراى ۸۹ قريه ميباشد.

قريه ها							
شماره	نام قريه	شماره	نام قريه	شماره	نام قريه	شماره	نام قريه
۱	چغلق	۲۴	گل على	۴۷	مسجد سفيد	۷۰	قرغن ملا قربان
۲	يکه شور	۲۵	قربان ايشان	۴۸	خروتى	۷۱	حاجى برکت
۳	شميان ساي	۲۶	حاجى پهلوان	۴۹	خوستى	۷۲	دونگ قشلاق
۴	آغل ساي	۲۷	پسته مزار	۵۰	ميرافغان	۷۳	چوره چى
۵	قزل قدوق	۲۸	عبدالرشيد	۵۱	اوپاي	۷۴	حاجى امير
۶	قزل ساي كلان	۲۹	قشلاق باي محمد	۵۲	ميدانى	۷۵	نوباد خير آباد
۷	عجبرخانه	۳۰	چپر قشلاق	۵۳	شاه رسول	۷۶	مينگ محمد عربها
۸	پامير قشلاک	۳۱	سيد مختار	۵۴	ملايوسف	۷۷	آق مسجد
۹	خيرآباد	۳۲	شرف الدين	۵۵	ارباب امام محمد	۷۸	چهار برادران
۱۰	مولان قشلاق	۳۳	اوجارق	۵۶	جنگاور	۷۹	دونگ عربها
۱۱	شور قدوق	۳۴	حاجى حيدر قل	۵۷	بدخشي محمد اکبر	۸۰	کندهارها
۱۲	گل ميش	۳۵	امام قل	۵۸	چاييله الله يار	۸۱	نوباد عميرکوه
۱۳	جده بلاق	۳۶	جاجى عبدالرحمن	۵۹	عربهاى بالا	۸۲	حاجى امين الله
۱۴	قشلاق مير	۳۷	حاجى اوثر	۶۰	چيله عبدالصمد	۸۳	بدخشي قشلاق پايين
۱۵	قره کمر	۳۸	پيکه تيپه	۶۱	شش تيپه	۸۴	شاه ميرباي
۱۶	ملاعمر	۳۹	پايين آب	۶۲	قاضي غفور	۸۵	مرزا جوره قل
۱۷	چقل مغل	۴۰	قمچين باي	۶۳	ارباب اکبر	۸۶	معلم ها
۱۸	کوترمه	۴۱	جاجى رجب	۶۴	شوره توقربان بيک	۸۷	استانه قل
۱۹	شورگذر خروتى	۴۲	حسن نورعلى	۶۵	آينه بيک	۸۸	جاجى محمد جان
۲۰	حاجى ستار عبدالرحمن باي	۴۳	شينوارى	۶۶	آهنگران	۸۹	دادمحمد
۲۱	تورق قشلاق آبي	۴۴	ملا راکت	۶۷	تخته کوپرک		
۲۲	تورق قشلاق للمى	۴۵	عربهاى پايين	۶۸	گنجل باغ		
۲۳	جرقشلاق	۴۶	آب سرينه	۶۹	چرم گرى		

ولسوالى چال

چال در ۵۰ كيلومترى مركز تخار موقعيت داشته و اين ولسوالى داراى ۶۶ قريه ميباشد.

قريه ها							
شماره	نام قريه	شمارهش	نام قريه	شماره	نام قريه	شماره	نام قريه
۱	كلكساي	۱۸	جيروس كلان	۳۵	پاچه دره	۵۲	چشمه گاوآن
۲	بدره	۱۹	سنگ لشم	۳۶	قاضياني	۵۳	دره كلان
۳	جان تاقلی	۲۰	خواجه كبودنر	۳۷	لوغ بيكي	۵۴	پل خواه
۴	سرپل	۲۱	بزغور	۳۸	روى آب	۵۵	سمنداب عليا
۵	كلته ساي	۲۲	چالوكلان	۳۹	قلعه مير	۵۶	نوباد سمنداب
۶	چلوك	۲۳	بالا كمر	۴۰	قوت	۵۷	سمند آب پايين
۷	اصل چال	۲۴	خواجه صابران سفلى	۴۱	خاك دره	۵۸	حاجى آباد
۸	ناقلين بالا	۲۵	چالوك خورد	۴۲	يکه پسته	۵۹	خير آباد
۹	زنبورك پايين	۲۶	رييس توغان	۴۳	شولشى	۶۰	ناقلين پايين
۱۰	سنگ وچ	۲۷	بند مزار	۴۴	اسفينچ بازاری	۶۱	نوباد قره نظر
۱۱	زنبورك بالا	۲۸	خواجه بينا سفلى	۴۵	دهن دره اسفينچ	۶۲	سنگ سفيد
۱۲	قلقه بان	۲۹	خواجه بيناه عليا	۴۶	دهن ماندره	۶۳	سنگ خورده
۱۳	جرتپه	۳۰	خدای دادی	۴۷	دهن بازارك	۶۴	كمران
۱۴	حاجى رمضان	۳۱	مند كان	۴۸	كهنه قشلاق	۶۵	خواجه صبران عليا
۱۵	يکه توت	۳۲	روشنی	۴۹	ايشان خليفه	۶۶	نورآباد
۱۶	هزاره ساي	۳۳	ده صياد	۵۰	بازارك	۶۷	
۱۷	زولان دره	۳۴	پمبك	۵۱	پيتاوك	۶۸	

ولسوالى چاه آب

ولسوالى چآب در ۱۵۰ كيلومترى جنوب دريای پنج وشرق تخار واقع مى باشد اين ولسوالى سرحد مشترك با ولايت بدخشان نيز دارد.

قريه ها							
شماره	نام قريه	شماره	نام قريه	شماره	نام قريه	شماره	نام قريه
۱	نوباد قزل بلاق	۱۷	خرسنگان	۳۳	نوباد	۴۹	سرحوض
۲	قزل بلاق	۱۸	وسكى	۳۴	گزانه	۵۰	چشمه خورشيد
۳	هودى	۱۹	خيرآباد	۳۵	سياه جر	۵۱	آب شخك
۴	شور	۲۰	انجير	۳۶	ايزنه	۵۲	ملا شاعر
۵	خاسارگذرترخه	۲۱	خاسار	۳۷	گزانه گذر عرشى مان	۵۳	قيماقتان
۶	دهن قشلاق	۲۲	شرشر	۳۸	دره زرک	۵۴	چاكران

۷	شاه مستان	۲۳	غای دره	۳۹	صفحه کان	۵۵	گل خارک
۸	نورآبه	۲۴	قدق	۴۰	تخن آباد	۵۶	ختک
۹	لب راغی	۲۵	انجیرجنوبی	۴۱	ورنه خواه شهرنو	۵۷	دره بشیر
۱۰	سمتی پاین	۲۶	انجیر شمالی	۴۲	ورنه خواه چشمه	۵۸	ریگی
۱۱	سمتی بالا	۲۷	چشمه گل	۴۳	گردنه	۵۹	دشت ایلاق
۱۲	عربها	۲۸	خشکه خواه	۴۴	کولان	۶۰	شاه دره
۱۳	کمربلوچ	۲۹	ارگیشاه بالا	۴۵	دره غوب	۶۱	خیلان
۱۴	وارچی	۳۰	ارگیشاه	۴۶	رباط حمیدین	۶۲	عمیره
۱۵	چنار دره	۳۱	پای شاف	۴۷	شک دره	۶۳	فیض آباد
۱۶	انجیر	۳۲	کلاتک	۴۸	ذکر آباد	۶۴	

ولسوالی خواجه غار

ولسوالی خواجه غار، در ۵۰ کیلو متری شهر تالقان قرار داشته و سرحد مشترک با ولسوالی دشت ارچی کندز دارد.

قریه ها							
شماره	نام قریه	شماره	نام قریه	شماره	نام قریه	شماره	نام قریه
۱	قفلاتون	۱۶	جغتای	۳۱	هزارباغ عبدالطیف	۴۶	ایشان قل بای
۲	قروغ	۱۷	آق مسجد	۳۲	دانه جات	۴۷	قرل کوکچه
۳	حسن کلدی	۱۸	بهار لو	۳۳	ارزبچه	۴۸	دهنه قرل سای
۴	بیک محمد بچه	۱۹	منکچقور بالا	۳۴	لب کوکچه	۴۹	هموار سای
۵	قزاق قشلاق	۲۰	منکچقور پایین	۳۵	تغملی	۶۰	قره لوغ
۶	زردکمر	۲۱	خوشگلدی چچکه	۳۶	سیلاوه	۵۱	قرل سای
۷	تغه قلتق	۲۲	جلم خور چچکه	۳۷	مغلا	۵۲	اره زور
۸	امام خانی	۲۳	جوکدوچچکه	۳۸	عاقلی ماه می	۵۳	بارک زی
۹	جلم خور	۲۴	عبدالرسول	۳۹	سریغ ماه مشی	۵۴	سپین دشت
۱۰	زور برون پاین	۲۵	صاف قروغ تیمنی	۴۰	چراغ سای	۵۵	حاجی خواجه یار
۱۱	زور برون بالا	۲۶	اصل صاف قروغ	۴۱	قلعچه	۵۶	آق مسجد صاف قروغ
۱۲	لک لکان	۲۷	قنچوغه وردک ها	۴۲	حاجی عبدالرحیم	۵۷	جمعه خوانی سابقه
۱۳	دوصد	۲۸	حاجی عبدالخالق	۴۳	عیدگاه هزارباغ	۵۸	حاجی بای نظر
۱۴	جوکدوی پاین	۲۹	هزار باغ حاجی ستار	۴۴	قشلاق فراری	۵۹	
۱۵	جوکدوی بالا	۳۰	مدرسه کلان	۴۵	هزارباغ عبدالطیف	۵۰	

ولسوالى خواجه بهاولدين

ولسوالى خواجه بهاولدين در ۸۰ كيلومترى شهر تالقان قرار دارد كه داراى ۲۶ قريه مى باشد.

قريه ها							
شماره	نام قريه	شماره	نام قريه	شماره	نام قريه	شماره	نام قريه
۱	مومن آباد	۸	لاله گذر دروازه كن	۱۵	گاديبهائى لاله گذر	۲۲	كتكجر
۲	چنگراق چشمه	۹	ارق قشلاق	۱۶	ناقلين قندهارى ها	۲۳	شورتوغى
۳	چنگراق چشمه ناقلين	۱۰	نوباد تپه	۱۷	قريه خواجه بهاولدين	۲۴	ناقل شورتوغى
۴	نوباد	۱۱	لرخوابى	۱۸	مغل قشلاق ايرم جر	۲۵	سوجانى
۵	جنگه تغن	۱۲	لقى	۱۹	مغل قشلاق قوچين گذر	۲۶	گلبهار
۶	قرلرى	۱۳	لاله گذر	۲۰	ايشان كتكجر	۲۷	
۷	علاوالدين	۱۴	كهنه شاخ ناقلين	۲۱	نوباد كتكجر	۲۸	

ولسوالى درقد

ولسوالى درقد درقسمت شمالى شرقى ولايت تخار ودر خط مرزى افغانستان با كشور جمهورى تاجكستان، در ساحل دريائى آمو كه مرز مشترك اين دو كشور است، به شكل جزيره نما در ۱۰۰ كيلومترى شهر تالقان قرار دارد.

قريه ها							
شماره	نام قريه	شماره	نام قريه	شماره	نام قريه	شماره	نام قريه
۱	كل باد	۱۰	ميده پته	۱۹	جده قشلاق	۲۸	دروازه پته
۲	اسلام آباد	۱۱	رستاقى	۲۰	غلام خيل	۲۹	موسى زى
۳	حضرت بوستان	۱۲	ناقلين ميده پته	۲۱	غازى آباد	۳۰	طاھرى
۴	كل توت بالا	۱۳	قم گذر اربكيه	۲۲	قره بپه بالا	۳۱	گرگانى
۵	كل توت پايين	۱۴	قم گذر افغانيه	۲۳	قره تپه پايين	۳۲	القناق
۶	لاله ميدان	۱۵	قل آباد	۲۴	تره كى	۳۳	ارپلى
۷	قفنى	۱۶	قل آباد با جورى	۲۵	نورخيل	۳۴	برلو
۸	بيك نظر	۱۷	قل آباد گجرها	۲۶	مرکز ولسوالى در قد	۳۵	كلفگانى ها
۹	بشقاق	۱۸	قل آباد وكيلى فتح محمد	۲۷	شورعرب	۳۶	كشمى ها

ولسوالی دشت قلعه

ولسوالی دشت قلعه، در ۶۰ کیلومتری شهر تالقان قرار داشته که دارای ۵۲ قریه می باشد.

قریه ها						
شماره	نام قریه		نام قریه		نام قریه	
۱	ناقل باجوری	۱۴	شهرکهنه	۲۷	لوند قشلاق	۴۰
۲	کهنه کاکل	۱۵	گذر حاجی فتاح	۲۸	باغبایان	۴۱
۳	نوباد عرب کاکر	۱۶	دوونگ قشلاق	۲۹	لایفه	۴۲
۴	بای دینگگ	۱۷	قشلاق آهنگران	۳۰	بیشکپه	۴۳
۵	سکسکول قندهاری	۱۸	خم دان	۳۱	تاجیک قشلاق	۴۴
۶	سکسکول حاجی عزیز الله	۱۹	ماشاهه قشلاق	۳۲	عرب قشلاق	۴۵
۷	سکسکول حاجی محمد	۲۰	حاجی نورخان	۳۳	تالقان قشلاق	۴۶
۸	حیرتان	۲۱	قره لنگ	۳۴	نوباد	۴۷
۹	بشیرافغان	۲۲	حاجی نورالدین	۳۵	تالقان قشلاق	۴۸
۱۰	آی خانم	۲۳	غازی تیپه	۳۶	چکاری حاجی بای محمد	۴۹
۱۱	طلالات	۲۴	جر قشلاق خیر آباد	۳۷	غنچی مغل	۵۰
۱۲	چیچکه ارباب علی	۲۵	حاجی مله	۳۸	نوباد حاجی صدیق	۵۱
۱۳	چیچکه ارباب رحمان	۲۶	قرلق آروق	۳۹	گذر قشلاق	۵۲

ولسوالی رستاق

ولسوالی رستاق در ۱۲۰ کیلومتری شرق تالقان واقع بوده که سرحد مشترک با ولایت بدخشان نیز دارد.

قریه ها						
شماره	نام قریه		نام قریه		نام قریه	
۱	کریم بای	۴۵	چکاک	۸۹	ده سبز	۱۳۳
۲	آقچر	۴۶	بای نظر	۹۰	دره شروک	۱۳۴
۳	پستکه پایین	۴۷	مغل یکه توت	۹۱	گذر قلعه وکیل	۱۳۵
۴	پستکه بالا	۴۸	نوباد دیکه توت	۹۲	شهرکهنه	۱۳۶
۵	دهن کیوان	۴۹	مغل وردک	۹۳	گذر چشکه	۱۳۷
۶	نوباد کیوان	۵۰	طلالات قزل قلعه	۹۴	خانقاه	۱۳۸
۷	نوراحمد بای	۵۱	چقور قشلاق	۹۵	بنی ملخ	۱۳۹
۸	سکرمه	۵۲	دون قشلاق	۹۶	چیغیان	۱۴۰
۹	جوره بای	۵۳	قزل قلعه	۹۷	سمرغیان	۱۴۱

۱۰	دشت چنارى	۵۴	قزل قلعه كزرى	۹۸	نوباد سر روستاق	۱۴۲	قلعه گرداب
۱۱	آگزك	۵۵	شاه حسن	۹۹	سر رستاق	۱۴۳	كوك تابه
۱۲	ظريف باى	۵۶	خواجه دروان	۱۰۰	غنچ	۱۴۴	چاكر
۱۳	يکه توت سفلى	۵۷	كلته دره	۱۰۱	گذر بالا	۱۴۵	چنار
۱۴	يکه توت كاروان	۵۸	پسته مزار	۱۰۲	گذر	۱۴۶	قره يغاچ
۱۵	گنده شيخ	۵۹	خواجه خير آب	۱۰۳	باغصار	۱۴۷	كهنه قشلاق
۱۶	اسلام آباد	۶۰	نوباد پنگانى	۱۰۴	سرغار كهنه	۱۴۸	قرووق
۱۷	فيض آباد	۶۱	پنگانى	۱۰۵	ديورى	۱۴۹	جواز خانه
۱۸	كيشان	۶۲	عرب دره	۱۰۶	نوباد ديورى	۱۵۰	لنگر
۱۹	كمانگر	۶۳	قدوق سر روستاق	۱۰۷	يال كشان	۱۵۱	چشمكان
۲۰	خورشيدان	۶۴	شيرتله	۱۰۸	نوباد يال كشان	۱۵۲	سر جوى
۲۱	سرم باز بالا	۶۵	شيرتله نوباد	۱۰۹	دشت امانى	۱۵۳	آبران
۲۲	لنگر ايشان	۶۶	قدوق رحمت	۱۱۰	دشت چنار پاى قلعه	۱۵۴	سينگر آب
۲۳	لنگر بالا	۶۷	سياگل	۱۱۱	آسياب	۱۵۵	مستى خان
۲۴	دشت بشال	۶۸	اغل ساي	۱۱۲	چلم قزاق	۱۵۶	طوطى
۲۵	گذر بالا گرگان	۶۹	بخل باشى	۱۱۳	دشت چنار	۱۵۷	باغ شاه
۲۶	زوحان بالا	۷۰	قدوق هزاره	۱۱۴	خواجه خير آب	۱۵۸	دره گوگ
۲۷	زوحان پايين	۷۱	قوميه	۱۱۵	گنده چشمه	۱۵۹	الات
۲۸	قروغ دشتك عليا	۷۲	قره غچ	۱۱۶	جرايل	۱۶۰	دشت ميرزى
۲۹	دشتك سفلى	۷۳	يغرى	۱۱۷	نوباد جرايل	۱۶۱	تابه تاش
۳۰	بيخا	۷۴	خوك آبه	۱۱۸	بنديل	۱۶۲	دادسى
۳۱	سرغار جديد	۷۵	موضع	۱۱۹	خال دره	۱۶۳	لوند
۳۲	توت	۷۶	قره قوز بالا	۱۲۰	بتاش	۱۶۴	حافظان لب دريا
۳۳	دشت دوغى گرگان	۷۷	قره قوز پايين	۱۲۱	چپ دره	۱۶۵	قلغ ساي
۳۴	گرگان	۷۸	سياه آب	۱۲۲	لنگر كمانتو	۱۶۶	بيشكپه
۳۵	ده پست	۷۹	دشت آبى پايين	۱۲۳	دشتك سفلى	۱۶۷	دشت باغ
۳۶	قدوگ گنده	۸۰	دشت آبى بالا	۱۲۴	راز دره	۱۶۸	نمدى سيد آباد
۳۷	هزار سموچ	۸۱	پايين قلعه	۱۲۵	سنگ على	۱۶۹	سيدآباد
۳۸	گنده عبدالحكيم	۸۲	سوخته قلعه	۱۲۶	سقاره	۱۷۰	آس
۳۹	بشكن	۸۳	خيلانيها	۱۲۷	مسن گران	۱۷۱	يلغنجارك
۴۰	آقجر بالا	۸۴	اسلام قلعه	۱۲۸	حافظان	۱۷۲	دشت قاضى
۴۱	آقجر پايين	۸۵	دورمن	۱۲۹	تالوك	۱۷۳	پل بيگم
۴۲	قرغول بشكن	۸۶	ارچه قرووق بالا	۱۳۰	تالوك پيان بازار كوتل	۱۷۴	كاكپذ كمانتو
۴۳	حويلى بالا	۸۷	ارچه قرووق پايين	۱۳۱	شيخ سلمان	۱۷۵	كوتل توت كمانتو
۴۴	چپه خانه	۸۸	شكرى	۱۳۲	خواجه قشقار	۱۷۶	

ولسوالی فرخار

فرخار از جمله ولسوالی های کوهستانی بوده، که در ۵۰ کیلومتری تالقان واقع است و دارای ۸۲ قریه می باشد.

قریه ها							
شماره	نام قریه	شماره	نام قریه	شماره	نام قریه	شماره	نام قریه
۱	پس کمر	۲۲	چاکران	۴۳	چرم گری	۶۴	خومبانی
۲	کشکتان	۲۳	پیشان	۴۴	مزارشیخ	۶۵	سرده
۳	زریاب نیازی	۲۴	سرخم	۴۵	عظیم آباد	۶۶	غشوب
۴	دهنه	۲۵	پیانی	۴۶	چشم گرمک	۶۷	یوخ
۵	پوفر	۲۶	دره لنگ	۴۷	کندال	۶۸	شاه بستان
۶	درشت رباط	۲۷	کشان	۴۸	دهن زره	۶۹	افزر
۷	لیلی	۲۸	خانقاه	۴۹	مرکز نهرآب	۷۰	ده میانه یا مشتاق
۸	کنده کآب	۲۹	خرم آب بالا	۵۰	شیخ بالا ونوآباد	۷۱	فرغانفلی
۹	کچ دره	۳۰	خرماب پایین	۵۱	چقل قشلاق	۷۲	بختینگان
۱۰	شینگان پایان	۳۱	پسیج	۵۲	چلمک	۷۳	سیاه شخ
۱۱	شینگان بالا	۳۲	نوآباد سنگان	۵۳	خسده	۷۴	سرقات
۱۲	کرانی	۳۳	سنگان	۵۴	بالا حصار	۷۵	مژدره ایشان
۱۳	گدای دره	۳۴	آردیشان	۵۵	اسطو	۷۶	علی کلی
۱۴	توتک عرب ها	۳۵	دره سنگان	۵۶	فرنگرد	۷۷	دشت کنج
۱۵	خوبان دره	۳۶	جرخدم	۵۷	غچور	۷۸	چیغور
۱۶	قاق سنگ	۳۷	سنگ آتش	۵۸	درباهو	۷۹	زیردره نهرآب
۱۷	چارمغز آب دره	۳۸	خاواکی	۵۹	حیطی	۸۰	پایمزار
۱۸	پیر فرخار	۳۹	رفک	۶۰	وروک	۸۱	نوآباد لب دریا
۱۹	ده یک پنجشیری ها	۴۰	ده خواجه	۶۱	زینگر	۸۲	قباانگر
۲۰	شوری	۴۱	خفدره	۶۲	لژده یا روی ده	۸۳	
۲۱	نوآباد دشت کنج	۴۲	پنجشیرها	۶۳	ملیسان	۸۴	

ولسوالی کلفگان

ولسوالی در ۶۰ کیلومتری شهرتالقان واقع بوده و سرحد مشترک با ولسوالی کشم ولایت بدخشان دارد.

قریه ها							
شماره	نام قریه	شماره	نام قریه	شماره	نام قریه	شماره	نام قریه
۱	گذرنی	۱۵	زیرشخ	۲۹	آستنه تیپه	۴۳	شخ چشمه
۲	جورمی	۱۶	سرقروق	۳۰	ایدل	۴۴	مرکز ولسوالی کلفگان
۳	ده نشیب	۱۷	سرک بالا	۳۱	تینتک	۴۵	تروق

۴	حميد آباد	۱۸	چقل تباش	۳۲	گذرستان	۴۶	قولک
۵	ناوان	۱۹	سرآسياب	۳۳	آت جر	۴۷	پيتاوه
۶	سرچشمه	۲۰	حاجى خضر	۳۴	خان دستمال	۴۸	قره شخ
۷	خره قان	۲۱	بولوتى	۳۵	ايشانها	۴۹	کوترمه
۸	چهار توت	۲۲	قزل کوتل	۳۶	شرشر	۵۰	تاشتمشق
۹	دندان شکن	۲۳	سياه کپه	۳۷	بدل قشلاق	۵۱	نيک
۱۰	گرم سير	۲۴	قروقساي	۳۸	يرق تاش زردآلو	۵۲	سنجيتک
۱۱	دشت راغ	۲۵	چقل قشلاق	۳۹	چپق قشلاق	۵۳	تاش قطن
۱۲	جلدراق پايين	۲۶	آق بلاق بالا	۴۰	قره تو	۵۴	عرب دره
۱۳	باغ بالا	۲۷	آق بلاق پايين	۴۱	نوآباد زردآلودره عليا	۵۵	نوآباد زير شخ
۱۴	چنار گنجشکان	۲۸	بولک قشلاق	۴۲	هزارقشلاق	۵۶	

ولسوالى نمک آب

نمک اب در ۳۵ کيلومتری شهر تالقان موقعيت داشته و داراي ۵۰ قريه می باشد.

قريه ها							
	نام قريه		نام قريه		نام قريه		نام قريه
۱	شوش دره مولوی احمد	۱۴	توغدانه	۲۷	ده بالا	۴۰	زبرینگ
۲	شوش دره	۱۵	باغ خواجه	۲۸	شاه توت	۴۱	سخلر
۳	تاقچه خانه پايين	۱۶	شکدره	۲۹	کدرو	۴۲	کبکان
۴	تاقچه خانه بالا	۱۷	کورباقي محمد	۳۰	سرسرکان	۴۳	گله چشمه
۵	زيرکوتل	۱۸	سفشل	۳۱	سيک زار	۴۴	تولکی بالا
۶	خم خيران	۱۹	ده مرسلان	۳۲	گندمک	۴۵	تولکی پايين
۷	اره شيخ بالا	۲۰	باغ قاضي	۳۳	چهارمغزک	۴۶	تونوک
۸	اره شيخ پايين	۲۱	تاق شيخ	۳۴	شاه دره	۴۷	زنگی بابا
۹	صدبرگان	۲۲	بزغرتاقشيخ	۳۵	نوآباد ده مرسلان	۴۸	مرغک
۱۰	توتک هزارها	۲۳	زمج آب	۳۶	يکه باغ	۴۹	عربدره
۱۱	سرکان	۲۴	سرجر	۳۷	دهنه کور	۵۰	دشت عرب
۱۲	برلاس	۲۵	مسجد کلان	۳۸	نخچيردره	۵۱	
۱۳	تاش يلاق	۲۶	چشمه چکک	۳۹	ريکزو	۵۲	

ولسوالی ورسج

ولسوالی ورسج در ۸۰ کیلومتری شهر تالقان واقع بوده که سرحد مشترک با ولسوالی فرنگ ولایت بغلان، ولسوالی پریان ولایت پنجشیر و ولسوالی تگاب ولایت بدخشان دارد.

قریه ها							
نام قریه		نام قریه		نام قریه		نام قریه	
۱	یخجن	۲۸	پیس قلعه	۵۵	یوچ	۸۲	سروره
۲	مل کوک	۲۹	اسکین پایین	۵۶	دره کنندی	۸۳	ده جنگلک
۳	ایرین	۳۰	اسکین بالا	۵۷	یسکیوان	۸۴	سردشت
۴	آون	۳۱	خانقاه	۵۸	پولک	۸۵	ده هزاران
۵	رباط	۳۲	باغ دشت	۵۹	یستیون	۸۶	قلعه ایثار
۶	یشکو	۳۳	پیانی	۶۰	شهر فرنگ	۸۷	خرم
۷	سرایثار	۳۴	موچکان	۶۱	ایمند	۸۸	موخوی پایین
۸	چهارده باغچه کلان	۳۵	پیشا	۶۲	پیو	۸۹	موخوی بالا
۹	سررمزار	۳۶	گنیز	۶۳	ده زیر	۹۰	شولخو
۱۰	فرخانی	۳۷	یاور پایین	۶۴	سیاه کو	۹۱	ینگی
۱۱	ده لب آب	۳۸	یاور بالا	۶۵	سیل بوسیده	۹۲	تل کندال
۱۲	اورغاب	۳۹	ده شاهان	۶۶	دهن آب پیو یاقلعه چه	۹۳	ده پایان
۱۳	پراواز	۴۰	چهارچنای بوستان سای	۶۷	بیدیشو	۹۴	پستکان
۱۴	مغزار	۴۱	پیتاب بالا	۶۸	دهن استوی	۹۵	ده میانه یسیوخ
۱۵	پنج	۴۲	پیتاب پایین	۶۹	آبروی خانه مسعود شهید	۹۶	ده میان بالالی یسیوخ
۱۶	ده وساق	۴۳	یره	۷۰	پیمنو	۹۷	تل بالا
۱۷	میان ده	۴۴	یوچخس	۷۱	خخند	۹۸	ایثار
۱۸	ده مظفر	۴۵	ده گز	۷۲	پکانی	۹۹	برآب
۱۹	ده آخند	۴۶	جنگل مخنوی	۷۳	مولواربالا	۱۰۰	مروارید پایین
۲۰	ده شاگان ده سبز	۴۷	پچک	۷۴	ده پایان میان شهر	۱۰۱	زیتون
۲۱	پریانی	۴۸	سنگ آب	۷۵	ده بالا میان شهر	۱۰۲	ده ملا
۲۲	لخستان	۴۹	اندرو	۷۶	ایرخ	۱۰۳	عبدال مطلب
۲۳	سرتنگ	۵۰	اندرک	۷۷	کمیان	۱۰۴	سرتنگ
۲۴	پست آب	۵۱	یخ دره	۷۸	پایان پچک	۱۰۵	سرشخ
۲۵	کوئو	۵۲	ورکند	۷۹	هیوت	۱۰۶	ورچن
۲۶	ویروف بالا	۵۳	بوستان	۸۰	ساورق	۱۰۷	سیب دره

۲۷	ويروف پايين	۵۴	سنگ سفيد	۸۱	سرلوله	۱۰۸	
----	-------------	----	----------	----	--------	-----	--

ولسوالی هزار سموچ

ولسوالی هزار سموچ در سال ۱۳۶۰ در تشکيلات ادارى افغانستان گنجانیده شده که قبل از آن مربوط شهر تالقان می گردید. هزار سموچ در ۲۵ کیلومتری شهر تالقان قرار دارد.

قریه ها							
شماره	نام قریه	شماره	نام قریه	شماره	نام قریه	شماره	نام قریه
۱	موسی قشلاق	۸	قلعه مامهی	۱۵	دشتیخ	۲۲	جگده خور
۲	ارچه	۹	پس مغل	۱۶	خواجه لمتو	۲۳	جگده کلان
۳	پیتاو	۱۰	غریب دره	۱۷	کورقدوق	۲۴	آق مسجد
۴	گبی قشلاق	۱۱	فتاح	۱۸	چهار باغ سای	۲۵	بیش کپه
۵	آق کوچه	۱۲	قوتن بلاق	۱۹	هزار سموچ بالا	۲۶	ملی قلی
۶	جگده بلاق	۱۳	کته قونچ	۲۰	هزار سموچ پایین	۲۷	ده مسکین
۷	تالک	۱۴	شلولک دره	۲۱	گلان سای	۲۸	

ولسوالی ینگى قلعه

ولسوالی ینگى قلعه در ۱۰۰ کیلومتری تالقان قرار داشته، که در جوار دریای پنج واقع میباشد.

قریه ها							
	نام قریه		نام قریه		نام قریه		نام قریه
۱	شوردره قندهاری	۱۳	عرب های جنگل	۲۵	قلعه نادر خان	۳۷	بای آوه شرقی
۲	قاضی آباد	۱۴	تپه قشلاق	۲۶	معاذالله	۳۸	کفتر علی اول
۳	یتیم تپه قندهاری	۱۵	حسن گذر ایشان آباد	۲۷	هزاره قشلاق	۳۹	کفتر علی دوم
۴	پهلوان قندهاری	۱۶	ملابیک محمد	۲۸	نواباد قشلاق سعید ها	۴۰	چاکری تپه سوخی
۵	مغل جرباشی	۱۷	عبدالنظر بیک	۲۹	نواباد کفتر علی	۴۱	چاکری
۶	بلوچ جرباشی	۱۸	ایرم جر جنگل	۳۰	تاش بالته بیک	۴۲	سیوخی کفتر علی
۷	جرباشی	۱۹	ایرم جر جنگل تاجیک	۳۱	جنت نفس بیک	۴۳	شیرآباد توپ خانه
۸	کلدیش	۲۰	بوریا باف	۳۲	نفس بیک	۴۴	چشمه سعید
۹	توغی قشلاق	۲۱	حسین بای جنگل	۳۳	خل یازی بالا	۴۵	مغلان
۱۰	بوز قاضی شکور	۲۲	عمر خیل جنگل	۳۴	خل یازی پایین	۴۶	خپک دره
۱۱	قندهاری جنگل	۲۳	صافی های جنگل	۳۵	بای قشلاق	۴۷	بیش کپه
۱۲	ایشان آباد	۲۴	حاجی شمس	۳۶	بای آوه غربی	۴۸	

۱-۳: نفوس

بر اساس برآورد نفوس سال ۱۳۹۷ اداره ملی احصائیه معلومات جمعیت ولایت تخار به ۱,۰۵۳,۸۵۲ نفر میرسد که حدود ۳,۶٪ کل جمعیت افغانستان را شامل میشود که از لحاظ نفوس دهمین ولایت افغانستان بشمار میرود. از جمع نفوس ولایت تخار ۵۳۶,۴۲۵ نفر ذکور و ۴۲۷,۵۱۷ نفر اناث می باشد و به این ترتیب ۴۹٪ را اناث و ۵۱٪ ذکور تشکیل میدهد که در جدول ذیل به تفکیک ولسوالی ها ارایه شده است:

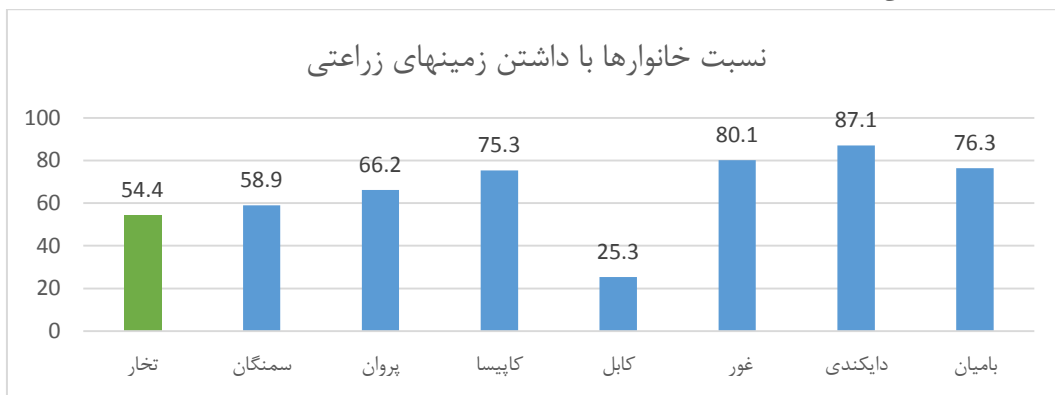
شماره	واحد اداری	جمعیت	ذکور	اناث
	مجموع	۱۰۵۳۸۵۲	۵۳۶۴۲۵	۵۱۷۴۲۷
۱	مرکز تخار (تالقان)	۲۴۸۸۳۰	۱۲۶۰۰۳	۱۲۲۸۲۷
۲	ولسوالی هزار سموچ	۱۵۰۱۳	۷۷۰۳	۷۳۱۰
۳	ولسوالی بهارک	۳۳۷۴۶	۱۷۲۰۳	۱۶۵۴۳
۴	ولسوالی بنگی	۳۸۳۶۷	۱۹۳۸۷	۱۸۹۸۰
۵	ولسوالی چال	۳۰۷۹۶	۱۵۹۲۰	۱۴۸۷۶
۶	ولسوالی نمک آب	۱۳۳۴۴	۶۸۰۴	۶۵۴۰
۷	ولسوالی کلفگان	۳۸۴۹۴	۱۹۳۸۶	۱۹۱۰۸
۸	ولسوالی فرخار	۵۱۱۹۸	۲۶۰۳۰	۲۵۱۶۸
۹	ولسوالی خواجه غار	۷۳۴۲۶	۳۷۳۷۱	۳۶۰۵۵
۱۰	ولسوالی رستاق	۱۷۹۵۹۱	۹۲۰۳۷	۸۷۵۵۴
۱۱	ولسوالی اشکمش	۶۴۴۱۵	۳۲۶۱۰	۳۱۸۰۵
۱۲	ولسوالی دشت قلعه	۳۴۹۰۲	۱۷۷۱۷	۱۷۱۸۵
۱۳	ولسوالی ورسج	۴۱۴۴۶	۲۱۳۱۲	۲۰۱۳۴
۱۴	ولسوالی خواجه بهاوالدین	۲۵۴۰۶	۱۲۷۱۰	۱۲۶۹۶
۱۵	ولسوالی درقد	۲۹۳۸۴	۱۵۲۷۸	۱۴۱۰۶
۱۶	ولسوالی چاه آب	۸۶۵۸۷	۴۴۰۵۸	۴۲۵۲۹
۱۷	ولسوالی ینگى قلعه	۴۸۹۰۷	۲۴۸۹۶	۲۴۰۱۱

جدول ۱-۱: توزيع نفوس به تفكيك ولسوالى هاى ولايت تخار

جمعيت ولايت تخار در بين ۱۷ واحد ادارى اين ولايت تقسيم گرديده كه بيشتر از يك چهارم جمعيت در شهر تالقان مركز ولايت تخار زندگى ميكنند. پرنفوس ترين ولسوالى اين ولايت رستاق با داشتن ۱۷۹,۵۹۱ نفر ميباشد كه حدود ۱۷% كل جمعيت ولايت را احتوا مي نمايد. ولسوالى هاى هزارسموج و نمك آب به ترتيب ۱,۲% و ۱,۴% از جمعيت ولايت تخار را در خود جاي داده و از كم جمعيت ترين و كوچك ترين ولسوالى هاى اين ولايت بشمار ميروند.

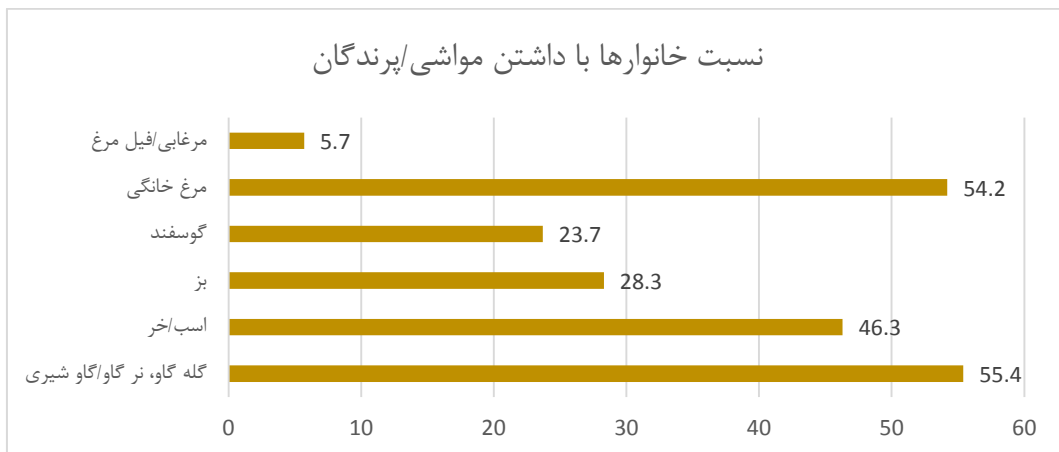
۱-۴ وضعيت اقتصادى و معيشتى مردم

اين ولايت با داشتن ۰۵۳,۸۵۲,۱ نفر نفوس بوده كه ۶۷% آن را نيروى بشرى فعال تشكيل مي دهد و در كل تخار يك ولايت زراعتى است كه ۷۵% نفوس آن مصروف فعاليت هاى زراعتى بوده و به همين لحاظ اقتصاد ۶۰% مردم آن وابسته به زراعت و مالدارى ميباشد. بيشتر از ۵۴ فيصد خانوارهاى تخار داراي زمين هاى زراعتى مي باشند. گراف ۱ نشان دهنده فيصدي خانوارهاى داراي زمين زراعتى هستند كه دليل بر متكى بودن اقتصاد و معيشت مردم بر زراعت و مالدارى مي باشد.

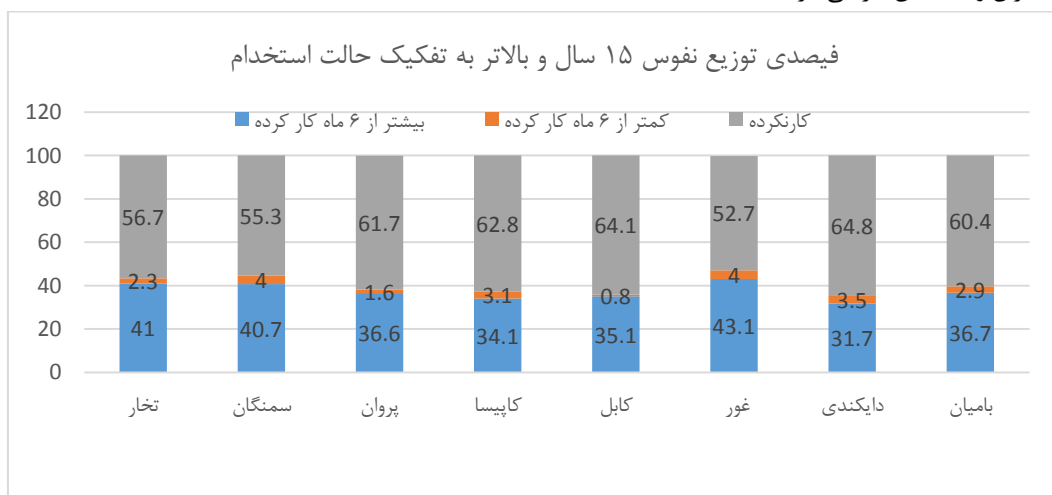
گراف ۱-۲: نسبت خانوارها با داشتن زمینهای زراعتی

گراف ۲ نشان مي دهد كه بيشتر از ۵۵ فيصد مردم ولايت تخار در منازل خود داراي گاو شيرى، گوسفند، مرغ و ديگر احشام مي باشند كه لبنيات مورد نياز خود را ازين طريق بدست مي آورند و مازاد بر مصرف خود را در به بازار ها بشكل عنعنوى و غير استندرد عرضه مي نمايند. توزيع بيش از حد مواشى در خانه هاى مردم از نقطه نظر رفع احتياجات مردمى ديدهگاه مثبتى مي باشد، اما مشكلات فراوانى به همراه دارد. عدم رسيدگى و كنترل، كمبود آگاهى، معيارى نبودن محل نگهدارى و عدم رعايت ساير شرايطى كه براى نگهدارى مواشى وجود دارد سبب شيوع امراض، كاهش سطح بهداشت و غير اقتصادى بودن فعاليت ها گرديده است.

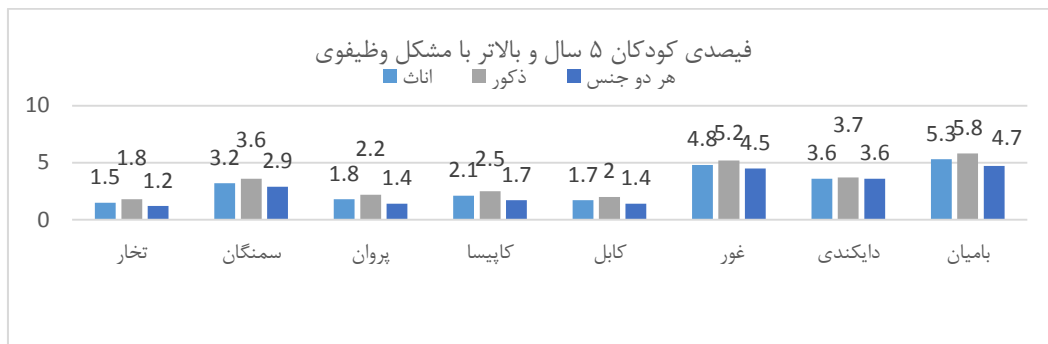
گراف ۱-۲: نسبت خانوارها با داشتن مواشی/پرندگان

براساس گراف فوق، تقریباً ۵۷ فیصد جمعیت ۱۵ ساله ولایت تخار تا کنون فعالیت اقتصادی نداشته اند که مشمول دختران و متعلمین نیز می گردد.

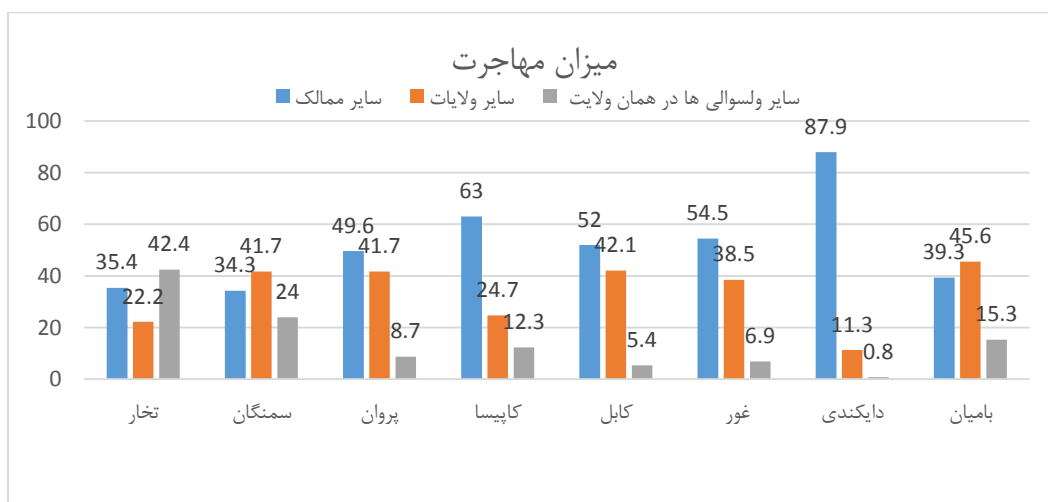
گراف ۱-۳: فیصدی توزیع نفوس ۱۵ سال و بالاتر به تفکیک حالت استخدام

گراف ۱-۳ نشان دهنده میزان استخدام نفوس بالای سن ۱۵ سال است که ۷۶ فیصد مردم بدون وظایف اقتصادی به کارهای مقطعی و امور منزل مصروف هستند.

گراف ۱-۴: فیصدی کودکان ۵ سال و بالاتر که با مشکل وظیفوی مواجه هستند

گراف ۱-۴ نشان می دهد ۱٫۵ فیصد از کودکان بالای ۵ سال غرض کسب درآمد و تامین معیشت به کار مصروف اند که بیانگر سطح بالای فقر و گرسنگی و مشکلات اقتصادی و معیشتی مردم ولایت تخار می باشد.

گراف ۱-۵: فیصدی نفوس به تفکیک اقامت قبلی

گراف ۱-۵ نشان دهنده میزان مهاجرت مردم این ولایت در سالهای اخیر می باشد. ۴۲ فیصد مهاجرت ها به مرکز ولایت تخار و یا ولسوالی های درجه اول، ۲۲ فیصد به سایر ولایات و ۳۵ فیصد به خارج از کشور بطور قانونی و غیر قانونی مهاجرت داشته اند. اکثر مهاجرتها برای دستیابی به کار و کسب درآمد بوده و نا امنی های اخیر در بعضی از ولسوالی های این ولایت روند مهاجرتها را به شدت افزایش داده است.

با این حال ، براساس آمار و ارقام سال ۱۳۹۵ اداره مرکزی احصائیه نرخ فقر ۳۹٫۱٪، نرخ بیکاری ۲۲٫۶٪ و نرخ اشتغال ناقص ۲۱٫۲٪ می باشد که بازگو کننده وضعیت نامناسب معیشتی در این ولایت است. علاوه براساس آمار سال ۱۳۹۷ سازمان غذایی جهان در مورد عدم مصئونیت غذایی نشان میدهد که فشار اقتصادی کم ۱۸٪، فشار اقتصادی شدید ۴۰٪، فشار اقتصادی بحرانی ۳۲٪ و فشار اقتصادی در حالت اضطرار ۱۰٪ می باشد. کم بود آب و

خشک سالی، دسترسی محدود به بازار بدلیل نبود سرک، ناامنی ها و درگیری های دوامدار، دور بودن بعضی از مناطق و حوادث طبیعی از جمله عوامل اند که سبب افزایش عدم مسئولیت و غذایی در ولایت تخار شده است.

۱-۵: توپوگرافی ولایت تخار

ولایت تخار از جمله ولایات کشور است که دارای بخش های هموار، نیمه هموار، کوهستانی، نیمه کوهستانی و ساحات بکر و بایر تقسیم گردیده است. ۳۷٪ خاک این ولایت را زمین های هموار، ۳۳٪ کوهستانی، ۲۳٪ نیمه کوهستانی و بقیه را زمین های نیمه هموار و ساحات بکر و بایر تشکیل می دهد که در جدول ذیل ارایه شده است:

زمین هموار	زمین نیمه هموار	کوهستانی	نیمه کوهستانی	ساحات بکر و بایر
۳۷٪	۵٪	۳۳٪	۲۳٪	۲٪

جدول ۱-۲: توپوگرافی ولایت تخار

وضعیت اراضی ولایت تخار به تفکیک ۱۷ واحد اداری

شماره	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
ولسوالی	بهارک	بنگی	چاه آب	چال	دروقد	دشت قلعه	اشکمش	فوخار
زمین آبی	۶۱۷۳۹	۲۵۶۴	۵۳۶	۲۹۲	۱۷۲۳۹	۵,۹۳۶	۶۲۷۴	۲۹۶۱۱
زمین للمی	۱۳۵۰۶	۳۶۹۰۸	۲۳۵۸۰	۱۴۰۴۶	۰	۱۴۰۲۷	۲۵۳۶۹	۱۵۳۱۲
درختان میوه	۱۲۵	۱۵۸	۹۳	۲۵۳	۶۰	۸۰	۴۱۲	۵۷۳
تاکستان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۱	۰
زمین های بکر	۴۲	۷۴۶	۱۰۹۷	۵۸	۱۰	۸۶	۱۷۱۳	۵۷۲۹
ریگستان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
بنه زار و جنگلات	۰	۱۰۵	۲۲۰۳	۲۴۷۶	۰	۳۲	۶۳۸۷	۱۲۰۳۱
علفچر	۳۰۰۱	۱۷۹۱۶	۳۱۸۲۰	۱۴۴۱۱	۶۴۲	۶۳۵۲	۳۷۲۹۷	۸۶۷۴۵
برف دایمی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۳۱۵
ساحات شهر	۵۸۲	۶۶۸	۷۹۰	۲۷۸	۳۲۶	۹۲۰	۸۹۷	۲۸۳
جبه زار	۳۳۴	۱۲۳۴	۵۹۷۲	۸۰۰	۱۸۴۴۰	۵۳۵	۱۵۱۶	۱۵۹۲
مجموعه	۲۴۳۲۹	۶۰۲۹۹	۷۶۰۹۱	۳۲۶۱۴	۳۶۷۱۷	۳۲۸۳۸	۷۹۸۷۶	۱۳۵۵۴۱

۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷
هزار سموچ	کلنگان	خواجه بهالدين	خواجه غار	نمک آب	رستاق	تالغان	ورسج	بېگي قلعه
۵۳	۱۹۵۵	۵۶۷	۷۳۴۸	۱۹۸	۲۱۳۹	۱۳۳۵۹	۶۵۲۳	۶۱۳۶
۲۴۶۳۶	۲۷۲۱۳	۷۲۳۴	۲۵۷۴۹	۱۴۷۹۸	۱۰۶۹۰۰	۱۸۶۹۳	۱۳۱	۹۷۸۸
۴	۱۱۶	۵۴	۳۴	۱۱۲	۵۶۰	۳۸۵	۷۳۸	۷۴۸
۰	۰	۰	۰	۰	۹۳	۰	۰	۰
۱۱۳۸	۲۹۲۵	۰	۸۵۳	۵۱۸۵	۳۹۹۴	۱۶۵۰	۵۵۱۹۱	۰
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۷	۰	۲۸۳	۱۳۳	۲۰۵۱	۵۴۱	۹۹	۲۷۰	۳۱۴
۸۰۶۵	۱۴۱۲۷	۳۵۷۴	۷۸۸۴	۳۲۱۱۶	۶۳۷۹۲	۱۳۵۱۰	۱۸۴۱۶۰	۸۷۴۷
۰	۰	۰	۰	۶۰۹	۰	۱۰	۲۲,۵۷۳	۰
۱۷۱	۳۷۶	۱۳۱	۳۱۴	۱۶۲	۵۶۵	۵۳۳۱	۷۶۱	۲۳
۲۶۵	۶۵۷	۳۱۴	۲۸۷	۱۱۱	۶۲۵۹	۳۴۰۶	۱۵۹۶	۸۶۶۳
۶۵۵۶	۶۷۳۶۹	۸۶۶۷	۶۸۸۶۷	۸۳۸۳۵	۴۳۱۶۳۳	۵۷۸۵	۶۶۶۶۶	۶۶۶۶۶

۰۵۶,۱۸۸,۱	۱۷۸,۶۵	۷۱,۶,۶۱	۸۰۵,۶۶	۸۳۸,۰۶۵	۱۵۶,۶۱	.	۸۱۳,۶۸	۳۰۱	۵۱۷,۸	۷۵۱,۷۱۳	۵۵۱,۸۷	مجموعه	
-----------	--------	---------	--------	---------	--------	---	--------	-----	-------	---------	--------	--------	--

جدول ۱-۳: مجموع اراضی ولایت تخار به تفکیک ۱۷ واحد اداری

فصل دوم

تحليل وضعیت عمومى ولايت به تفكيك سكتور ها

در اين بخش وضعیت ولايت تخار به تفكيك ۶ سكتور بادر نظر داشت آمار و ارقام موجود تحليل و بررسى گردیده، چالش ها و فرصت هاى موجود برای رشد و انكشاف اقتصادى و اجتماعى و موسسات داخلى و خارجى كه در سكتور هاى مختلف فعاليت دارند، به تفصيل بيان مى شود.

تحليل وضعیت موجود سكتور زراعت و انكشاف دهات

۱-۱: عموميات

سكتور زراعت و انكشاف دهات يك سكتور كليدى در رشد و انكشاف اقتصادى کشور بشمار ميرود. بخش زراعت اين سكتور در بهبود سطح استخدام و تهيه مواد خام برای صنايع رول عمده و اساسى داشته و هدف استراتيژيك دولت در اين سكتور جذب سرمايه گذارى سكتور خصوصى برای تغيير از سيستم عنعنوى زراعت به يك سيستم مدرن و تجارى به عنوان منبع با ارزش برای معيشت ميباشد. در ولايت تخار سكتور زراعت شامل ۴ واحد بودجوى بوده كه عبارت از رياست زراعت آبيارى و مالدارى، رياست احيا و انكشاف دهات، اداره مستقل اراضى و رياست مبارزه عليه مواد مخدر ميباشد.

ولايت تخار از جمله ولايات زراعتى کشور بوده كه داراى ۱،۲۳۴،۹۴۹ هكتار زمين زراعتى كه شامل ۸۵،۶۶۵ هكتار زمين آبى، ۴۱۸،۶۵۷ هكتار زمين للمى، ۳،۸۱۵ هكتار درختان مثمر، ۵۳۰،۷۴۳ هكتار مراتع، ۲۶۹۵۳ هكتار جنگلات و بته ها و بقيه را تاكستان ها، زمين هاى باير، مناطق تحت پوشش آب و برف تشكيل مى گردد، ميباشد. باوجوديكه وضعیت زراعت و مالدارى درطول يك دهه درولايت تخار بهبود يافته و منحيث سومين ولايت ازحيث توليد محصولات زراعتى کشور محسوب ميگردد، اما زراعت تا هنوز از سيستم سنتى به سيستم ميكانيزه انتقال نيافته و چالش هاى بزرگى چون كمبود تخم هاى اصلاح شده بذرى و كود كيمياوى، عدم دسترسى به ادويه جات ضد آفات و امراض نباتى در مناطق دور دست، نبود وسايل مدرن در عرصه باغداری و امور زراعتى، عدم موجوديت قرضه هاى زراعتى، نبود سرد خانه هاى مجهز و مدرن، سنتى بودن حدود ۳۵ فيصد كانال هاى زراعتى، نبود مراکز پروسس و توليد سبزيجات و لبنيات و غيره در اين سكتور موجود است.

در سطح ولايت ۴۸٪ مردم به آب آشاميدنى صحى از طريق حفر چاه هاى سطحى، عميق، نيمه عميق وشبكه هاى آبرسانى كه از طريق برنامه همبستگى ملى و ساير برنامه هاى رياست احيا و انكشاف دهات و موسسات غيردولتى احداث شده، دسترسى دارند. اما ۵۲٪ مردم اين ولايت به آب آشاميدنى صحى دسترسى نداشته و اكثرأ از آب دريا ها، چشمه ها، جوى و حوض هاى غير صحى استفاده مى نمايند كه از اين ميان ۸۱ قريه در سطح ولايت تخار با كمبود شديد آب آشاميدنى مواجه مى باشند.

در شهر تالقان كار يك پروژه آبرسانى از طريق وزارت محترم انكشاف شهرى در طول يك دهه جريان داشته كه اكنون كار آن تكميل وبه بهره بردارى سپرده شده است. تا اكنون برای ۹۰۰ خانواده آب آشاميدنى صحى توزيع گردیده و توسعه شبكه آب رسانى درشهرتالقان پروژه ۶۰۰ فاميلى، پروژه ۳۰۰ فاميلى، ساحه پوهنتون، ساحه بولك ورته بز، ساحات

پروژه شرقی وسایر شهرهای ولسوالی ها از قبیل خواجه غار، خواجه بهاولدین، رستاق وینگی قلعه که شهر شان با معیارهای شهری مطابقت دارند، نیاز مبرم مردم است.

۱-۲: مالداري و محصولات حیوانی در ولایت تخار

مردم این ولایت مصروف پرورش انواع مختلف مویشی از قبیل گاو (شیری و گوشتی)، گوسفند، بز، اسب، شتر، مرکب، قاطر، مرغ و محصولات حیوانی از قبیل شیر، ماست، مسکه، قروت، قیماق، روغن حیوانی و همچنان فارم های پرورش ماهی وزنبرو عسل نیز در این ولایت موجود می باشد.

نوع مویشی	گاو شیری	گوسفند	بز	اسب	مرکب قاطر
تعداد	۲۶۲۷۰۰	۴۰۲۵۰۰	۲۹۰۹۰۰	۱۴۷۱۸	۱۳۹۳۱۴

جدول ۲-۱: تعداد مویشی به تفکیک نوعیت آن

سرمایه گذاری در بخش تولید، پروسس و فروش لبنیات در کشور طی سالهای اخیر مخصوصاً سال ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ در حال رشد قابل ملاحظه می باشد. در حال حاضر سرمایه گذاری های مشترک دولتی و سکتور خصوصی و سرمایه گذاری های مشترک سازمان های تمویل کننده بین المللی و بخش خصوصی و سرمایه گذاران و شرکت های خصوصی ملیون ها دالر را در بخش لبنیات سرمایه گذاری نموده اند.

بدون تردید، با توجه به افزایش رشد نفوس در کشور، افزایش توجه شهروندان به مسایل صحتی و سلامتی شان و نیز فراهم شدن زمینه های داخلی برای تولید و مصرف لبنیات، سرمایه گذاری در این بخش جذاب و توام با سود سرشار و پایدار خواهد بود. مخصوصاً اینکه، لبنیات افغانستان با کیفیت و طعم عالی که دارد، بارعایت استندردهای منطقه ی جهانی، می تواند مارکیت خارجی مناسب نیز داشته باشد و دهلیزهای هوایی مخصوصاً به گسترش صادرات این محصول طی سالهای پیش رو کمک جدی خواهد کرد.

عمده ترین محصولات مالداران را شیر، ماست، قروت، پوست، گوشت و پشم تشکیل می دهد که مالداران از طریق نگهداری گاو، بز و گوسفند تولید نموده و در بازار های محلی و ملی به فروش می رسانند که سرمایه گذاری و توجه به این بخش در ولایت تخار می تواند در رشد سکتور لبنیات تاثیرات قابل ملاحظه ی از خود بجا خواهد گذاشت.

براساس آمار ریاست زراعت و مالدرای، ولایت تخار سالانه مقدار ۲۴۰۰۰ لیتر شیر، ۱۷۷۱۳۰۸ کیلوگرام ماست و ۱۷۸۹۲۰ کیلوگرام قروت تولید می نماید که این محصولات به ارزش ۱۱۷۲۸۱۴۰۰ افغانی در بازار های محلی ملی و بعضاً در بازار های بین المللی به فروش می رسد.

به همین ترتیب ایجاد فارم های بزرگ پرورش مرغ و تولید محصولات مرغداری با رویکرد تجارتي تازه شروع گردیده و یک صنعت نوپا می باشد. در ولایت تخار فرصت ها و زمینه های فراوان برای تقویت و توسعه سکتور مرغ پروری و تولید محصولات مرغداری به مقیاس بزرگ موجود می باشد.

براساس اطلاعات ریاست زراعت و مالداري در حال حاضر در ولایت تخار بیشتر از ۵۰ فارم تولید مرغ های گوشتی با ظرفیت های مختلف از ۵۰۰ الی ۵۰۰۰ قطعه ای فعال می باشد که ارزش محصولات آن به ۱۸'۶۰۰'۰۰۰ دالر

امریکایی می رسد. علاوه بر مرغ های کوچک مرغ های تخمی ۱۵ الی ۳۰ قطعه ای که مالکان آن عمدتاً خانم های روستای می باشند در بعضی ولسوالی ها موجود می باشد.

بخش دیگر دیگر فعالیت ها را در این سکتور زنبور داری تشکیل می دهد. هر چند زنبور پروری در سطح ولایت تخار پیشینه چندانی ندارد، اما در مدت کوتاه یعنی از سال ۲۰۰۹ به اینطرف توانسته است به یک شغل مناسب و پُر درآمد در مرکز و ولسوالی های این ولایت مبدل شود. براساس ارزیابی بنیاد آقا خان و ریاست زراعت و مالداري ولایت تخار، موجودیت فضای مناسب و علفچر ها، زمین های زراعتی (سبب رویدن گل ها در فصل بهار می گردد)، جنگلات و گل های درختان مثمر و گیاهان سبب افزایش زنبور پروری و تولید عسل در ولایت تخار گردیده است.

بازنظر داشت مصاحبه که با کوپراتیف ها، اتحادیه ها و گروه های زنبور پروری در مناطق مختلف و مدیریت پلان ریاست زراعت، آبیاری و مالداري ولایت تخار انجام گردیده است، در سال ۱۳۹۶ در مجموع ولسوالی های شانزده گانه ولایت تخار به تعداد ۶۵۹۴ صندوق زنبور توسط ۵۸۲ تن پرورش و نگهداری شده است. یافته ها نشان می دهد که سالانه بطور اوسط از هر صندوق زنبور مقدار ۱۲ کیلو گرام عسل بدست می آید که این رقم نشان دهنده تولید سالانه ۷۹۱۲۸ کیلوگرام عسل میباشد.

شماره	فارم گاوداری		فارم مرغداری		فارم ماهی پروری	تعداد فارم زنبورداری	تولید سالانه عسل حد اوسط از هر صندوق (کیلوگرام)	تعداد لبنیات فروشی ها
	گوشتی	شیری	گوشتی	تخمی				
۱	۱۲	۲۸	۹۰	۳	۱۲	۵۸۲	۱۲	۱۰

جدول ۲-۲: فارم های حیوانی در ولایت تخار

سالانه ولایت تخار ۷۹۱۲۸ کیلو گرام عسل به ارزش ۴۵۲۱۶۰ دالر، حدود ۳۵۰۰۰۰ کیلو گرام قروت به ارزش ۳۶۰۰۰۰ دالر و حدود ۲۰۰۰۰۰۰ جلد پوست به ارزش ۲۰۰۰۰۰۰ دالر را صادر می نماید.

۳-۱: محصولات عمده ی زراعتی ولایت تخار

در حال حاضر در ولایت تخار انواع مختلف غله جات (گندم، جو، جواری، برنج)، حبوبات (نخود، لوبیا، ماش و نسک) نباتات صنعتی (پنبه، لبلبو، شرشم، ذغیر، کنجد، زعفران...)، میوه جات (سیب، انگور، انار، زردآلو، شفتالو، بادام، آلبالو، گیلان، پسته، چارمغز، خربوزه، تربوز...)، سبزیجات (کچالو، پیاز، بادنجان رومی، کاهو، کرم، بادرنگ، کدو، شلغم...)، نباتات طبی (شیرین بویه، هنگ...)، علوفه جات (شیدر، رشقه...) و انواع مختلف نهال های مثمر و غیرمثمر توسط قوریه داران نیز تولید می شود.

غله جات	نوع غله					حبوبات
	مقدار (به متریک تن)	گندم آبی	گندم للمی	برنج	جو	جواری
	۱۵۶۴۸۴	۱۰۷۷۰۲	۱۴۴۵۱۹	۲۹۴۴۷	۷۳۱۱	
	۹۸۹۵۷	۹۶۲۷۵	۴۱۸۶۷	۴۰۲۸۳	۲۹۶۰	
	نخود	ماش	لوبیا	نسک		
	۳۶۶۱	۲۷۰۲	۴۳۱	۳۵۳۵		

نباتات صنعتی	نوع نبات					
	مقدار (به متریک تن)	پنبه	لبلیو	نباتات		
		۵۴۳۴	۲۸۵۱	۱۵۹۳۳		
	ساحه تحت کشت (به هکتار)	۴۹۶۸	۱۳۷	۳۴۸۸۹		
میوه جات	نوع میوه					
	مقدار (به متریک تن)	سیب	انگور	انار	زردالو	شفقالو
	ساحه تحت کشت (به هکتار)	۱۱۹۹	۳۱۰۴	۵۸	۳۸۵	۳۵۰

جدول ۲-۳: محصولات عمده زراعتی ولایت تخار

طوری‌که دیده می‌شود، به تناسب زمین‌های زراعتی اعم از آبی و للمی و منابع کافی آبی در ولایت تخار، محصولات زراعتی بسیار ناچیز می‌باشد که ناشی از چالش‌ها و مشکلاتی است که در تحت عنوان وضعیت زراعت و مالداری در ولایت تخار به آن اشاره شد. علوئاً شیوه سنتی زراعت سبب گردیده تا بین ۵ الی ۱۵٪ محصولات ضایعه شود و هم چنان قطع جنگلات و تبدیل زمین‌های زراعتی ۲ فصله به منازل مسکونی از جمله مشکلاتی است که به سکتور زراعت صدمه وارد نموده و منجر به کاهش محصولات زراعتی گردیده است.

۱-۴: سطح عواید زراعتی

ولایت تخار یکی از ولایات زراعتی کشور بوده، از اینرو منبع درآمد اکثر مردم این ولایت محصولات زراعتی و مالداری می‌باشد که قسمت اعظم درآمد مردم این ولایت را تشکیل می‌دهد و ۳۹،۳٪ نیروی کار در این سکتور مصروف فعالیت اند. با این حال، ۲۵٪ خانواده‌ها دارای زمین‌های آبی، ۴۰،۲٪ زمین‌های للمی و ۱۳،۷٪ خانواده‌ها دارای باغ‌ها می‌باشند.

۱-۵: محصولات عمده صادراتی ولایت تخار

محصولات باغداری و مالداری ولایت تخار جنبه تجارتی داشته که به بازارهای ملی و خارجی می‌تواند صادر شود. اما حدود ۴ دهه جنگ سبب گردیده تا زراعت به سمت زراعت معیشتی و تولید مایحتاج اولیه مردم محلی و روستاییان گرایش پیدا نماید و به همین دلیل تولیدات زراعتی نسبت به تولیدات باغی و دامداری افزایش چشمگیری یافته است. اما باتوجه به سرمایه‌گذاری‌های که از جانب دولت و سکتور خصوصی در بستر از یک دهه گذشته صورت گرفته، صادرات محصولات زراعتی کماکان رشد نموده است. عمده‌ترین محصولات صادراتی ولایت تخار را میوه تازه (سیب، زردالو، آلبالو، انگور، گیلان، پسته، تربز، خربوزه)، میوه خشک (آلبالو، گیلان، زردالو، بادام، چهارمغز، توت و آلوچه)، سایر محصولات زراعتی و باغداری از قبیل پیاز، گندم، برنج، درختان مثمر و غیرمثمر، حیوانات گوشتی و محصولات حیوانی (قروت، پوست، گاو، بز و گوسفند)، زنبورداری (عسل و موم) می‌باشد. بخش دیگر صادرات ولایت تخار را تولیدات صنایع دستی تشکیل می‌دهد که شامل لباس بلوچی، دستک، پرده، سرختی و شال می‌باشد.

۱-۶: محصولات عمده وارداتی زراعتی

با وجود زمین های فراوان للمی و آبی و منابع کافی برای آبیاری در ولایت تخار، به سبب رشد سریع نفوس، استفاده از شیوه های سنتی در زراعت، خشکسالی های دوره ی، نبود سردخانه های مجهز و معیاری، عدم مدیریت سالم آب و مزارع ... ولایت تخار هنوز مواد اولیه و محصولات زراعتی را وارد می نماید.

عمده ترین محصولات وارداتی ولایت تخار را گندم، آرد، برنج، زغیر، کشمش، نخود، انواع مختلف میوه تازه، کچالو و پیاز تشکیل میدهد. حال آنکه بسیاری از این محصولات را در فصل جمع آوری محصولات ولایت تخار صادر می نماید، اما به نسبت نبود سردخانه های استندرد و معیاری در فصل زمستان بهار این اقلام را دوباره به قیمت بالا وارد می نماید که یک مانع بزرگ بر رشد و توسعه زراعت ولایت تخار محسوب می گردد.

۱-۷: سرد خانه ها

نبود سرد خانه های مجهز و معیاری برای نگهداری محصولات زراعت یکی از چالش های عمده دهاقین در ولایت تخار می باشد. ریاست زراعت و مالدارى و موسسات همکار سرد خانه های کوچک توافقی را اعمار نموده اند، اما این سرد خانه ها جوابگوی نیازمندی های دهاقین نمی باشد. وزارت زراعت و مالدارى یک باب سردخانه مجهز و معیاری را با ظرفیت ۵۰۰ متریک تن برای ولایت تخار در بودجه سال مالی ۱۳۹۷ در نظر گرفته که در مرحله تدارکات قرار دارد.

۱-۸: موسسات غیر دولتی و شرکای انکشافی در سکتور زراعت و انکشاف دهات

موسسات غیردولتی که در سکتور زراعت و انکشاف دهات فعالیت های انکشافی را انجام میدهند شامل موسسات GIZ- SEDEP، کنسرن جهانی، مرسى کورپس، بنیاد آغاخان، میشن ایست،، اکتید، TDH، شلترفالایف، افغان اید و کمیته هالند می گردد.

فعالیت های این موسسات دربرگیرنده ترویج تخم های بذری اصلاح شده و شیوه های جدی کشت و جمع آوری محصولات زراعتی، بازسازی و حفر کانال های زراعتی، ترویج زنبور داری و شیوه های پروسس آن، ترویج سیستم مدرن باغداری، احداث جنگلات و ارتقای ظرفیت دهاقین می شود.

تحلیل وضعیت موجود سکتور معارف و فرهنگ

اهداف، استراتژی ها و اولویت ها و برنامه های عمده ریاست معارف

الف: اهداف

۱. گسترش و بهبود آموزش همه جانبه برای اطفال محروم و آسیب پذیر
۲. حصول اطمینان از دسترسی همه اطفال بخصوص دختران به آموزش
۳. حصول اطمینان از برآورد نیازهای آموزشی اطفال و بزرگسالان از طریق دسترسی عادلانه به برنامه های مناسب آموزشی
۴. بهبود ۵۰ درصد از سطح سواد بزرگسالان
۵. محو نابرابری جنسیتی در تعلیم و تربیه با حصول اطمینان از دسترسی دختران به تعلیمات

۶. انکشاف متوازن معارف (بودجه، بست، تعمیرات و تجهیزات)

ب: استراتیژی

۱. ایجاد مکاتب در ولسوالی ها و نقاط محروم
۲. ارتقای ظرفیت معلمین
۳. تجهیز مکاتب
۴. جذب معلمین مسلکی
۵. جذب معلمین مسلکی طبقه اناث
۶. بازسازی و اعمار مکاتب غیر معیاری

ج: اولویت ها و برنامه های عمده

۱. اعمار ۴۵٪ مکاتب فاقد تعمیر معه تجهیزات.
۲. تطبیق پروسه ریفورم برای استخدام معلمین مسلکی.
۳. فراهم سازی زمینه جذب دانش آموزان و سواد آموزان.
۴. اکمال کتب درسی.
۵. بهبود روند ارتقای ظرفیت برای (۳۰۰۰) کارمندان و استادان.
۶. بانکی سازی اجرای معاشات کارمندان.
۷. ایجاد سیستم آنلاین در همه امور با مرکز.
۸. رعایت اصل مکافات و مجازات.

وضعیت فعلی ریاست معارف

در چوکات ریاست معارف ولایت تخار به تعداد ۶۹۸ باب مراکز تعلیمی دولتی (مدارس، مکاتب، مراکز آموزشی مسلکی و حرفوی و دارالمعلمین) و خصوصی در ۱۷ واحد اداری (مرکز و ولسوالی ها) با داشتن ۱۱۶۸۴ تن منسوبین اداری و تدریسی، خدماتی و قراردادی و ۳۹۴۸۷۲ (۵۷٪ ذکور و ۴۳٪ اناث) شاگرد فعالیت دارد. از جمله این مراکز تعلیمی ۶۴۹ باب آن را مکاتب (۲۴۴ باب لیسه، ۱۴۲ باب متوسطه و ۲۶۳ باب ابتدائیه) تشکیل میدهد. سایر مراکز تعلیمی شامل ۴ باب دارالعلوم، ۲۱ باب مدارس دینی، ۴ باب دارالحفاظ، ۲ باب انستیتیوت تخنیکی و مسلکی، ۲ باب لیسه کثیر الرشثوی، ۳ باب لیسه عالی زاعت، ۲ باب تربیه معلم دایمی، ۷ باب مراکز حمایوی و ۳ باب تربیه معلم خصوصی می گردد.

علاوئاً ۱ باب مکتب سواد حیاتی در مرکز تالقان و ۴۳۱ باب کورس های سواد آموزی دولتی و غیردولتی در بخش سواد آموزی در سطح ولایت تخار فعال می باشد.

که با وجود سرمایه گذاری های هنگفت، از مجموع ۶۹۸ باب مراکز تعلیمی به تعداد ۳۳۸ باب مکتب فاقد تعمیر، ۴۳۸ باب مراکز تعلیمی فاقد دیوار احاطه، ۳۶۲ با فاقد مبرز، ۲۴۷ باب فاقد آب آشامیدنی، ۴۴۶ باب فاقد لابراتوار و ۷۵ باب در حویلی کرای و خیمه، فضای باز تدریس می گردد.

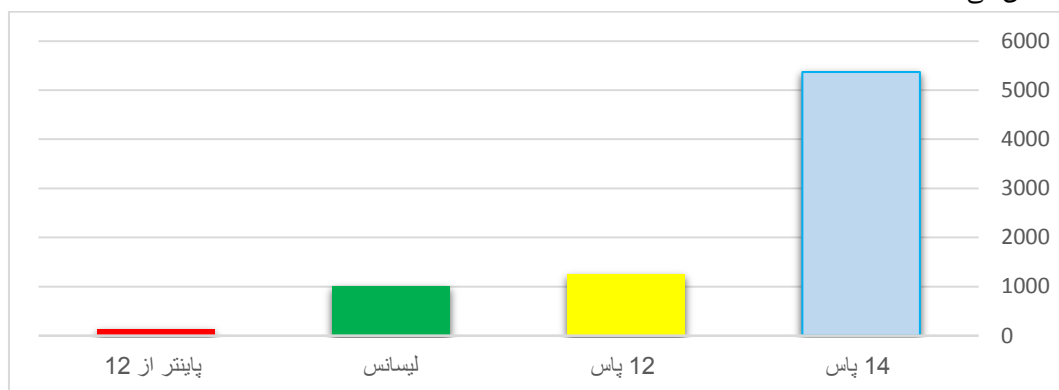
منابع بشرى رياست معارف

در جدول ذيل تعداد معلمين به تفكيك درجه تحصيل و جنسيت نشان داده شده است:

درجه تحصيل	معلمين ذكور	معلمين اناث	تعداد مجموع معلمين	معلمين به فيصدي
معلمين ليسانس	۱۲۱۴	۴۴۱	۱۶۵۵	۶٪،۲۰
معلمين ۱۴ پاس	۳۳۸۴	۲۰۳۶	۵۴۲۰	۶۷،۷٪
معلمين ۱۲ پاس	۶۷۵	۱۵۸	۸۳۳	۵،۱۰٪
معلمين پايينتر از ۱۲	۹۳	۳	۹۶	۱،۲٪
مجموع	۵۳۶۶	۲۶۳۸	۸۰۰۴	٪ ۱۰۰

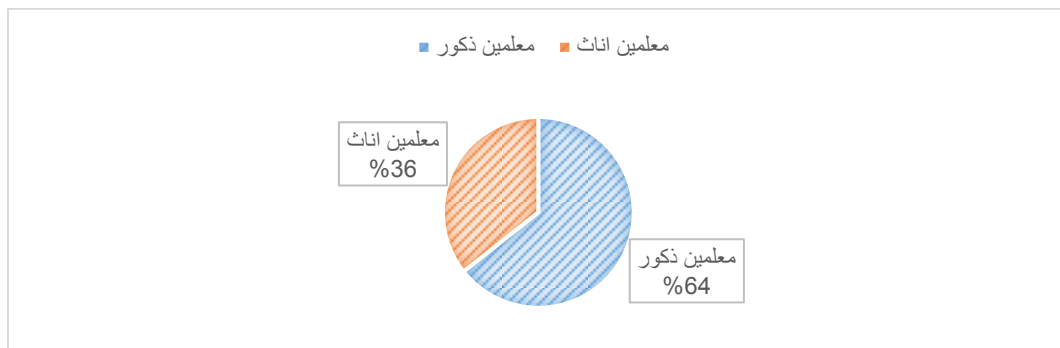
جدول ۱: تعداد معلمان به تفكيك درجه تحصيل و جنسيت

طوريكه در جدول فوق مشاهده مي گردد، ۲۰،۶٪ معلمين ولايت تخار را ليسانس، ۶۷،۷٪ فارغ ۱۴، ۱۰،۵٪ را فارغ ۱۲ و ۱۲٪ ديگر را سويه پايينتر از ۱۲ تشكيل ميدهد. با آنكه فارغ التحصيلان از دانشگاه ها به سويه ليسانس بحيث يك ظرفيت بالقوه در ولايت تخار موجود مي باشد، هنوز حدود ۷۹٪ معلمين داراي اسناد ۱۴، ۱۲ و پايينتر از ۱۲ (۱۲٪ معلمين غيرمسلكي اند) مي باشند كه يك چالش عمده در برابر ارتقاي كيفي معارف محسوب مي گردد. تا اكنون صرف ۲۹٪ معلمين در برنامه هاي آموزشي ارتقاي ظرفيت اشتراك نموده اند. قابل تذكر است كه نسبت به سال قبل تعداد معلمان داراي سند ليسانس و ۱۴ افزايش يافته است كه يك تغيير مثبت را نشان مي دهد.

گراف ۱: تعداد معلمين به تفكيك درجه تحصيل

گراف فوق به وضاحت نشان ميدهد كه تعداد بيشتر معلمين فارغ ۱۴، سپس فارغ ۱۲ و در درجه سوم معلمين ليسانس تشكيل ميدهد، در حاليكه تعداد زيادي از فارغان به سويه ليسانس بيكار بوده و حاضر به اجراي وظيفه بحيث معلم مي باشند.

گراف ۲: معلمین به تفکیک ذکور و اناث

طبق گراف فوق ۶۷٪ معلمین را ذکور و ۳۳٪ را اناث تشکیل می دهد، در حالیکه ۴۹٫۰۱٪ جمعیت ولایت تخار اناث می باشد.

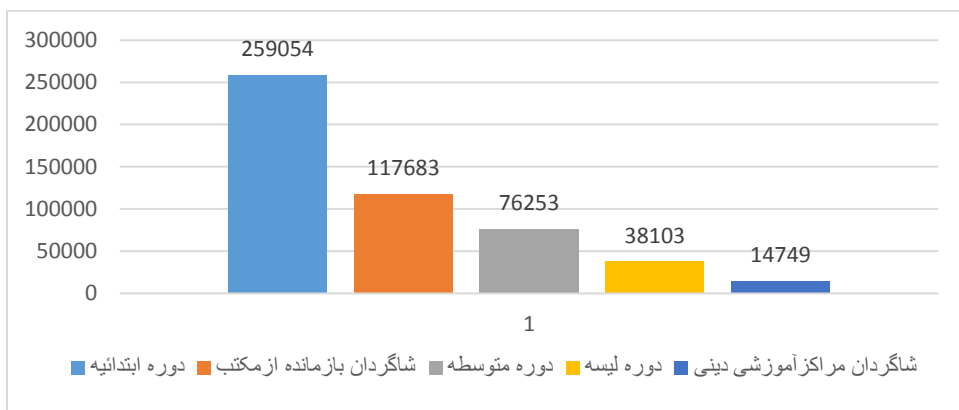
براساس گزارش ریاست معارف، به ۱۴۰۰ معلم (۶۰۰ ذکور و ۸۰۰ اناث) نیاز دارد تا عرضه خدمات بشکل بهتر آن صورت گیرد.

۱. تعداد شاگردان مراکز تعلیمی

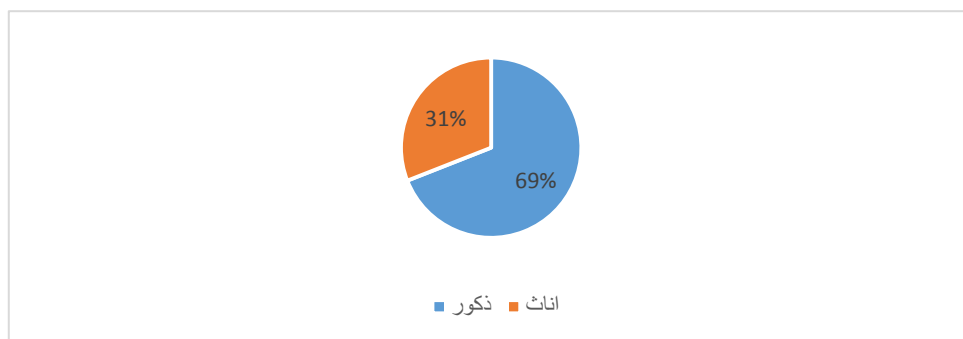
در مراکز تعلیمی ولایت تخار در سال ۱۳۹۷ به تعداد ۳۹۴۸۷۲ (۲۲۴۳۱۱ ذکور و ۱۶۳۸۴۸ اناث) شاگرد در دوره های ابتدائیه، متوسطه، لیسه، دارالمعلمین و مدارس دینی مصروف آموزش اند که درجدول ذیل ارایه شده است:

شاگردان مکاتب	ذکور	اناث	مجموع
دوره لیسه	۲۲۱۳۵	۱۵۹۶۸	۳۸۱۰۳
دوره متوسطه	۴۵۱۴۹	۳۱۱۰۴	۷۶۲۵۳
دوره ابتدائیه	۱۴۶۲۳۳	۱۱۲۸۲۱	۲۵۹۰۵۴
شاگردان بازمانده از مکتب	۴۵۰۷۸	۶۳۰۵۲	۱۱۷۶۸۳
شاگردان مراکز آموزشی دینی	۱۰۷۹۴	۳۹۵۵	۱۴۷۴۹
مجموع	۵۰۵۸۴۲	۲۲۶۹۰۰	۲۶۹۳۸۹

جدول ۲: تعداد شاگردان به تفکیک ذکور و اناث

گراف ۳: تعداد شاگردان به تفکیک دوره های آموزشی و مراکز آموزشی

گراف ۴: شاگردان به تفکیک ذکور و اناث

در سال ۱۳۹۷ تعداد جدید الشمولان مکاتب ۳۰۹۴۹ (ذکور ۱۷۴۴۸ و اناث ۱۳۵۰۱) تن و تعداد فارغان طور تخمینی به ۱۱۴۵۰ (ذکور ۶۲۵۰۰ و اناث ۳۹۵۵) تن می رسد. براساس گزارش ریاست معارف ولایت تخار ۱ باب مکتب به دلایل امنیتی و ۱ باب مکتب بدلیل نبود معلم مسدود بوده و ۱۱۰ باب مکتب دیگر در معرض تهدیدات امنیتی قرار دارد.

۲-۴: بخش ساختمان ها و تعمیرات ریاست معارف

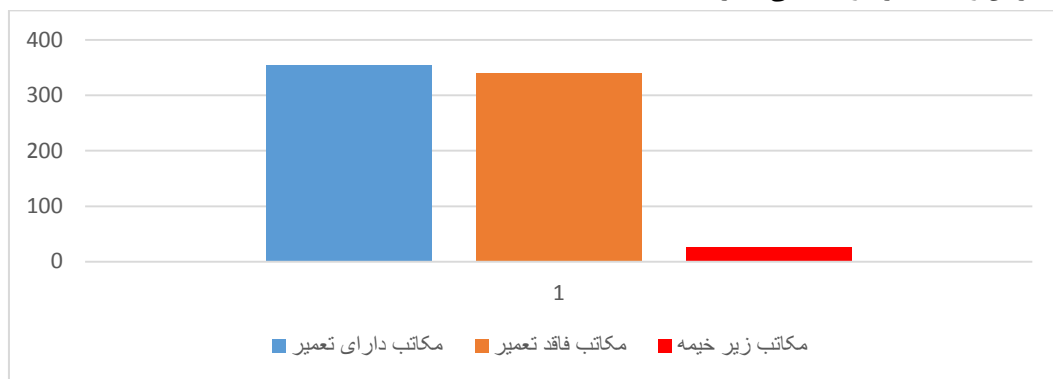
طوریکه تذکر یافت، ریاست معارف ولایت تخار به تعداد ۶۹۸ باب مراکز تعلیمی دولتی (مدارس، مکاتب، مراکز آموزشی مسلکی و حرفوی و دارالمعلمین) در ۱۷ (مرکز و ولسوالی های شانزده گانه) بوده که از جمله ۶۷۴ باب آن را مکاتب تشکیل میدهد که ۳۵۵ باب دارای تعمیر و صنوف درسی و ۳۳۹ باب فاقد تعمیر می باشد و علاوه ۳۷۵ باب مکتب فاقد دیوار احاطه می باشد.

مکاتب دارای تعمیر	مکاتب فاقد تعمیر	مکاتب در حویلی کرایبی زیر خیمه	مکاتب دارای دیوار احاطه	مکاتب فاقد دیوار احاطه	مجموع مکاتب دارای تعمیر و فاقد تعمیر

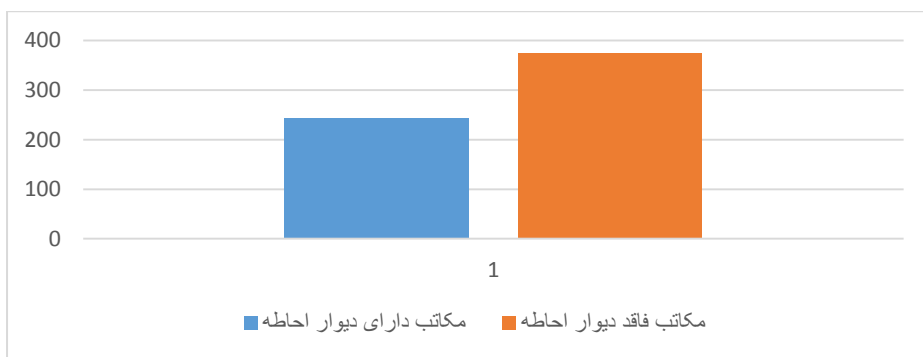
۶۹۸	۴۳۸	۲۶۰	۷۵	۳۳۸	۳۶۰
-----	-----	-----	----	-----	-----

جدول ۳: مکاتب دارای تعمیر و فاقد تعمیر

طوری‌که در جدول فوق مشاهده می‌گردد، به تعداد ۳۳۸ باب مکتب فاقد تعمیر بوده که از این میان در ۷۵ باب مکاتب آن شاگردان در فضای باز و زیر خیمه‌ها مصروف آموزش‌اند. به همین ترتیب به تعداد ۳۷۵ باب مکتب فاقد دیوار احاطه می‌باشد. بدون شک که آثار منفی بالای شمولیت در این مکاتب، کیفیت مکاتب و وضعیت صحتی و مصئونیت شاگردان و اساتید از خود بجا می‌گذارد.

گراف ۵: مکاتب دارای تعمیر و فاقد تعمیر

گراف ۶: مکاتب دارای دیوار احاطه و فاقد دیوار احاطه

گراف فوق نیز نشان می‌دهد که تعداد بیشتر مکاتب فاقد دیوار احاطه بوده و فضای مناسب و مصئون درسی برای شاگردان مساعد نمی‌باشد.

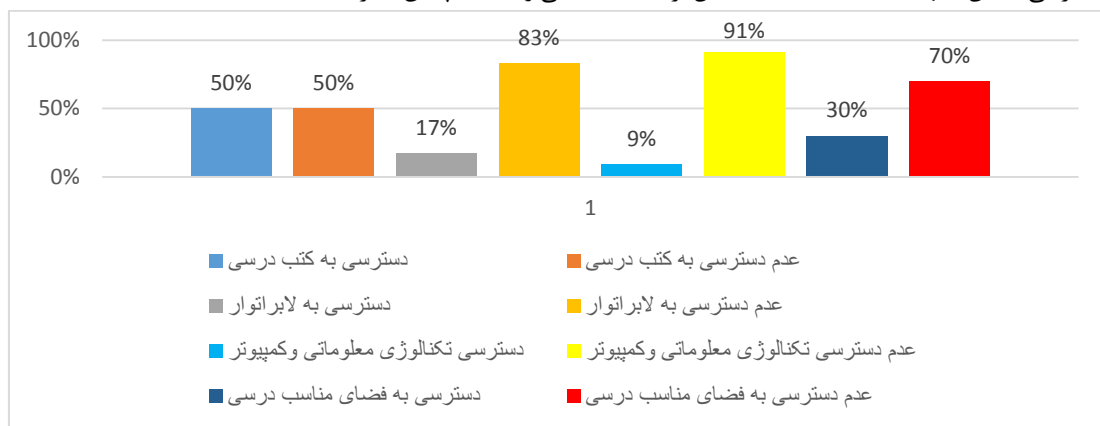
۲-۴: تسهیلات و تجهیزات معارف

با آنکه دسترسی شاگردان به کتب درسی، لابراتوار، تکنالوژی معلوماتی و صنوف کمپیوتر در دنیا معاصر امروزی یک اصل مهم در بهبود کیفیت معارف محسوب می‌شود، اما سطح دسترسی به تسهیلات و وسایل نامبرده بسیار محدود بوده که سبب پائین بودن کیفیت معارف گردیده، در جدول ذیل تسهیلات و تجهیزات موجود در معارف ولایت تخار نشان داده شده است:

دسترسی به کتب درسی	دسترسی به لابراتوار	دسترسی تکنالوژی معلوماتی و کمپیوتر	دسترسی به فضای مناسب درسی
۵۰ %	۱۷ %	۹ %	۳۰ %

جدول ۴: دسترسی به تسهیلات درسی به فیصدی

جدول فوق نشان می دهد که ۵۰ % شاگردان به کتب درسی، ۸۳ % مکاتب به لابراتوار، ۹۱ % مکاتب به تکنالوژی معلوماتی و کمپیوتر و ۷۰ % مکاتب به فضای مناسب و مصئون درسی دسترسی نداشته، در حالیکه نصاب تعلیمی کشور براساس دسترسی به لابراتوار و تکنالوژی معلوماتی و کمپیوتر و فضای مناسب درسی دیزاین گردیده که عدم دسترسی به این تسهیلات سبب استفاده ناقص از نصاب تعلیمی و کیفیت پائین معارف شده است.

گراف ۷: دسترسی و عدم دسترسی به کتب درسی، تکنالوژی معلوماتی و لابراتوار

قابل یادآوریست که ۸۵ % مکاتب به آب آشامیدنی صحی دسترسی نداشته و در عین حال تعداد زیادی مکاتب نظر به موقعیت جغرافیایی با مناطق مسکونی فاصله زیاد دارند که مانع بر سر راه ورود جدید الشمولان به مکاتب می باشد. علاوه برآن، ۴۵۰ باب مکتب میز و چوکی برای شاگردان در اختیار ندارد که محیط درسی را به چالش کشانده است.

د: پروژه های انکشافی طی سال های مالی ۱۳۹۶-۱۳۹۷ و پروژه های شامل

پلان انکشافی ۱۳۹۸

الف: پروژه های انکشافی تطبیق شده سال مالی ۱۳۹۶

ریاست معارف ولایت تخار در سال مالی ۱۳۹۶ به تعداد (۸۲) پروژه انکشافی را به ارزش (۱۴,۷۵) میلیون دالر از بودجه اختیاری و به تعداد (۲۳) پروژه انکشافی به ارزش (۱,۳۵) میلیون دالر از بودجه غیراختیاری تطبیق نموده است:

شماره	نوعیت پروژه	تعداد پروژه ها	ارزش مجموعی پروژه ها به میلیون دالر
۱	دولتی (بودجه اختیاری)	۸۲	۱۴,۷۵
۲	مؤسسات غیردولتی (بودجه غیراختیاری)	۲۳	۱,۳۵
	مجموع	۱۰۵	۱۶,۱

جدول ۵: پروژه های انكشافى سال مالى ۱۳۹۶ به تفكيك بودجه اختيارى و غيراختيارى

ب: پروژه های انكشافى تحت كار سال مالى ۱۳۹۷

رياست معارف ولايت تخار در سال مالى ۱۳۹۷ به تعداد ۶۰ پروژه انكشافى را به ارزش (۱۲,۷۱) مليون دالر از بودجه اختيارى و به تعداد ۶ پروژه انكشافى به ارزش (۰,۴۸۹) مليون دالر از بودجه غيراختيارى كه شامل پروژه های انتقالى و جديد مى گردد، در بخش اعمار ساختمان ها و ارتقاى ظرفيت درحال تطبيق است.

شماره	نوعيت پروژه	تعداد پروژه ها	ارزش مجموعى پروژه ها به مليون دالر
۱	دولتى (بودجه اختيارى)	۶۰	۱۲,۷۱
۲	مؤسسات غيردولتى (بودجه غيراختيارى)	۶	۰,۴۸۹
	مجموع	۶۶	۱۳,۲۰

جدول ۶: پروژه های انكشافى سال مالى ۱۳۹۸۷ به تفكيك بودجه اختيارى و غيراختيارى

ج: پروژه های پيشنهادهى رياست معارف براى سال مالى ۱۳۹۸

رياست معارف دريپلان انكشاف اقتصادى و اجتماعى سال مالى ۱۳۹۸ ولايت تخار اعمار ۴۱ پروژه به ارزش ۹,۳۵ مليون دالر امريكايى پيشنهادهى گرديده است.

شماره	نوعيت پروژه	تعداد پروژه های پيشنهادهى	بوجه پيشنهادهى به مليون دالر
۱	دولتى (بودجه اختيارى)	۴۱	۹,۳۵

جدول ۸: پروژه/بودجه پيشنهادهى براى سال مالى ۱۳۹۸

فرصت های موجود در بخش معارف

طوريكه ميدانند امنيت يك ركن اساسى در انجام تمام فعاليت های اجتماعى، فرهنگى، اقتصادى و سياسى محسوب مى شود كه ولايت تخار با داشتن امنيت نسبى از فرصتى خوبى براى توسعه و بهبود معارف برخوردار مى باشد. علاوهً تمايل و علاقه مردم به معارف، موجوديت جوانان تحصيل كرده و مسلكى جهت استخدام بحيث معلمان مسلكى و موجوديت دارالمعلمين ها (دولتى و خصوصى) بمنظور تربيت اساتيد از جمله فرصت های اند كه استفاده از آنها در بهبود و توسعه معارف تاثيرات فوق العاده ي را دارا مى باشد. علاوهً سرمايه گذارى هنگفت از جانب دولت جمهورى اسلامى افغانستان و سازمان های ملى و بين المللى در زمينه اعمار مكاتب، تدوير برنامه های آموزشى براى معلمان، فراهم سازى تجهيزات و لابراتوار ها در تعداد از مكاتب فرصت های مهمى ديگرى است كه استفاده مناسب از آنها سبب بهبود وضعيت معارف خواهد شد.

چالش ها ومشكلات عمده فرا راه معارف

با تعيين رئيس جديد معارف ولايت تخار از طريق برنامه سى بى آر، يك سلسله تغييرات در معارف ايجاد گرديده و اقدامات براى اصلاح پروسه های كارى آغاز گرديده است، اما هنوز چالشهاى زيادى فرا راه رشد و توسعه معارف وجود دارد كه ذيلاً به آنها اشاره مى گردد:

۱. به تعداد ۳۳۸ باب مکتب فاقد تعمير تدرسى بوده، شاگردان در تعمير هاى کرایى، زیر خيمه ها و فضاى آزاد درس مى خوانند که بيانگر نبود فضاى مناسب تدرسى در اين مکاتب مى باشد.
۲. ۵۲٪ مکاتب فاقد ديوار احاطه مى باشد که از لحاظ تامين مصئونيت شاگردان و اساتيد، محيط مناسب آموزشى براى شاگردان و بخصوص شاگردان طبقه انانث یک چالش بزرگ محسوب مى شود.
۳. ۱۲٪ معلمين غير مسلکى مى باشد که بالايى کيفيت تدرسى تاثيرات منفى فوق العاده دارد.
۴. ۱۲٪ شاگردان به فضاى مناسب تدرسى دسترسى ندارند.
۵. ۴۶٪ مکاتب به منابع آب آشاميدنى صحى دسترسى ندارند که سبب ايجاد امراض گوناگون براى شاگردان مى شود.
۶. در ۸۳٪ مکاتب لابراتوار موجود نمى باشد و در عين حال استادان مسلکى جهت استفاده از لابراتوار ها در اکثر مکاتب موجود نمى باشد و گاهى هم استفاده صورت نمى گيرد.
۷. ۹۱٪ مکاتب به تکنالوژى معلوماتى و کمپيوتر دسترسى ندارند.
۸. عدم دسترسى ۵۰٪ شاگردان مکاتب به کتب تدرسى که یک معضله بزرگ در سطح ولايت مى باشد.
۹. نبود ميز و چوکى در ۴۵۰ مکتب
۱۰. معاشات و امتيازات معلمين در مقايسه با ساير بخش ها پايين بوده که سبب کم علائقى آنها نسبت به تدریس گردیده، در نهايت کيفيت در مکاتب کاهش يافته است.
۱۱. کم توجهى به طرح ها و برنامه هاى پيشنهادهى رياست معارف از جانب وزارت محترم معارف، بخصوص در تطبيق پروژه هاى انکشافى و اعمار مکاتب سبب انکشاف نامتوازن از لحاظ واحد هاى ادارى گردیده، طوریکه در تعداد ولسوالى هاى به یک فيصدى بالايى مکاتب اعمار گردیده، اما در تعداد ديگر ولسوالى ها توجه صورت نگرفته است.
۱۲. محدود بودن تشکيل و کمبود ۱۴۰۰ معلم/معلمه ذکور و انانث در مکاتب که یک چالش بزرگ براى معارف در ولايت تخار است.
۱۳. فاصله زياد ميان خانه هاى مسکونى و مکاتب بدليل موقعيت جغرافيايى مناطق و صعب العبور بودن مسير منتهى به مکاتب در بعضى مناطق سبب عدم شموليت اطفال خورد سن به مکتب مى گردد.
۱۴. موجوديت مشکلات امنيتى در تعداد از ولسوالى ها که در حال حاضر به تعداد ۱۱۰ باب مکتب تحت تهديد امنيتى قرار داشته و در بعضى مواقع اين رقم افزايش مى يابد و ۲ باب مکتب مسدود است.
۱۵. ضعف اقتصادى خانواده ها و استفاده از اطفال بحیث نیروی کار یکی از موانع بزرگ در بخش معارف محسوب مى شود.
۱۶. محدود بودن تعداد مکاتب جداگانه براى طبقه انانث سبب گردیده تا بنا بر دلايل فرهنگى و عنعنوى، دختران نتوانند شامل مکتب شوند.
۱۷. محدود بودن معلمان زن و مسلکى در مناطق دور افتاده و روستايى و ازدواج هاى اجبارى و قبل از وقت سبب عدم شموليت دختران به مکتب و باهم عدم تکميل دوره هاى متوسطه و ليسه گردیده است.
۱۸. سال هاى گذشته اکثراً استخدام معلمين بدون رعايت اصل شايسه سالارى و مداخله زورمندان صورت گرفته که سبب افت کيفيت تدرسى در معارف شده است.

۱۹. روش هاى تدريس در اكثر مكاتب هنوز به شكل سنتى و كلاسيك مى باشد كه سبب ايجاد فكر و تمرکز فكرى شاگردان نمى شود.

۲۰. محتوای دروس و كتب درسى به گونه ای تهیه و تدوین شده است كه استفاده از آنها، به امكانات و تجهيزاتى مانند لابراتوارهاى مختلف و كتابخانه نیاز دارد، در حالیکه در همه مناطق، بخصوص در ولسوالی ها و مناطق روستایى، این امكانات فراهم نمى باشد. لذا بازدهى و اثر بخشى سیستم تعليمى و تربیتى در مناطق مذکور پایین است.

۲۱. كم توجهى در حصه ايجاد فضاى سبز و رعایت محیط زیستى محوطه مكاتب هنگام اعمار تعمیر مكاتب و همچنان وجوه مالى جهت ايجاد فضاى سبز.

۲-۵: دانشگاه ها و موسسات تحصیلات عالی

درولايت تخار يك دانشگاه دولتى با داشتن ۵۸۷۸ تن محصل كه از جمله ۴۱۶۴ تن ذكور و ۱۷۱۴ تن از طبقه اناث و چهار موسسه تحصیلات عالی خصوصى با داشتن ۴۲۱۱ محصل كه از جمله ۲۱۳۰ تن ذكور و ۱۳۴۱ تن طبقه اناث فعالیت دارد. ۱۵۶ تن اساتید كه از جمله ۱۴۳ تن ذكور و ۱۳ تن طبقه اناث در دانشگاه دولتى و ۳۰۰ تن استادان كه از جمله ۲۷۶ تن ذكور و ۲۴ تن از طبقه اناث در دانشگاه هاى خصوصى اجراى وظیفه مى نمایند.

شماره	نوعیت دانشگاه/موسسات تحصیلات عالی	تعداد استادان			تعداد شاگردان		
		مجموع	ذكور	اناث	مجموع	ذكور	اناث
۱	دولتى	۱۵۶	۱۴۳	۱۳	۵۸۷۸	۴۱۶۴	۱۷۱۴
۲	موسسات تحصیلات عالی خصوصى	۳۰۰	۲۷۶	۲۴	۴۲۱۱	۲۱۳۰	۱۳۴۱
میزان		۴۵۶	۴۱۹	۳۷	۱۰۰۸۹	۶۲۹۴	۳۰۵۵

جدول ۲-۸: معلومات در مورد دانشگاه/موسسات تحصیلات عالی خصوصى

در دانشگاه تخار ۲ تن دوكتور، ۵۲ تن ماستر و ۱۰۲ لسانس بحیث استاد اجراى وظیفه مى نمایند و در موسسات تحصیلات عالی خصوصى ۱ تن دوكتور، ۵۲ تن ماستر و ۲۴۸ تن لیسانس بحیث استاد خدمت مى نمایند. دانشگاه تخار در سال ۱۳۷۲ در زمان دولت اسلامى افغانستان به ریاست پروفیسور برهان الدین ربانى تاسیس گردید و در سال هاى مقاومت بدلیل نبود امكانات و جنگ هاى دوامدار فعالیت هاى این دانشگاه بشكل مقطعى ادامه داشت. با ايجاد حكومت جدید در سال ۱۳۸۱، دانشگاه تخار در کنار سایر دانشگاه هاى كشور عملاً فعال گردید كه در حال حاضر دارای ۷ دانشكده كه شامل دانشكده هاى شرعیات، اقتصاد، حقوق و علوم سیاسى، زراعت، تعلیم و تربیه، زبان و ادبیات و انجینیرى می گردد، می باشد.

اعمار تاسیسات (تعمیر هاى ادارى و تدریسی) دانشگاه تخار از سال ۱۳۹۰ در ساحه ۱۸۰۰ جریب زمین در منطقه بلک ورتبز آغاز گردید كه تا اکنون تعمیر ۵ دانشكده (شرعیات، زراعت، تعلیم و تربیه، زبان و ادبیات و انجینیرى) اعمار

گرددیده و تعمیر دانشکده حقوق و علوم سیاسى تحت کار مى باشد، اما دانشکده اقتصاد فاقد تعمیر مى باشد. علاوه بر تعمیر هاى خوابگاه محصلین ذکور اعمار گردیده و تعمیر خوابگاه محصلین اناث تحت کار مى باشد. کمبود آب و منابع مالى برای توسعه ساحه سبز دانشگاه تخار، خامه بودن سرک هاى حلقوى داخل دانشگاه، نبود تالار بزرگ برای برگزاری کنفرانس هاى علمى و نبود تعمیر تدریسى برای دانشکده اقتصاد از جمله چالش موجود در دانشگاه تخار مى باشد.

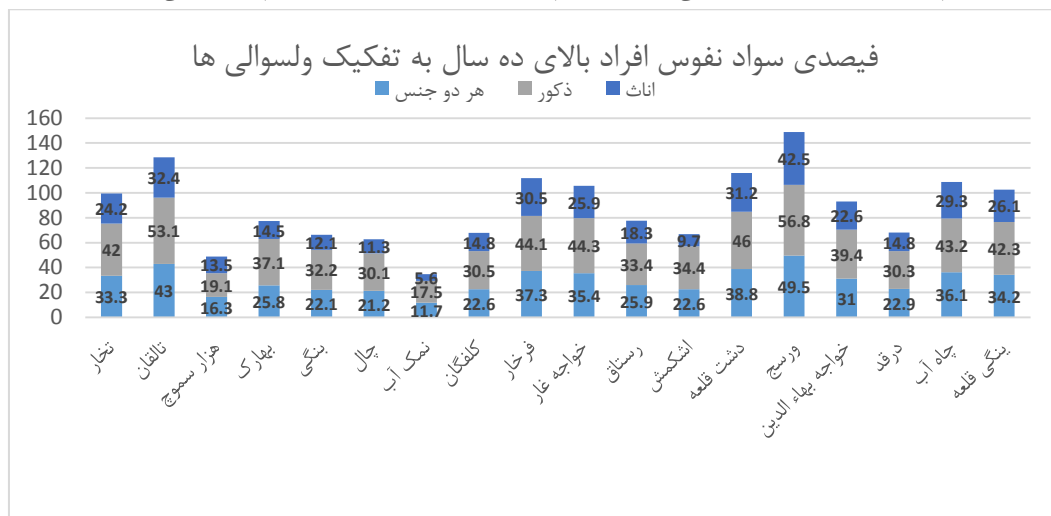
۲-۶: سطح سواد در ولايت تخار

طبق آمار نشر شده از جانب اداره مرکزى احصائيه در سال ۱۳۹۵، ۳۳٪ مردم ولايت تخار داراى سواد خواندن و نوشتن بوده و تنها ۲۷٪ داراى تحصيلات اکادمیک و يا صنوف بالاتر از ۱۲ را تکميل نموده اند.

میزان سواد سنین ۱۰ سال و بالاتر			میزان سواد جوانان			میزان سواد بزرگسالان		
۱۰ سال و بالاتر			(۱۵-۲۴ ساله)			(۱۵ سال و بالاتر)		
مجموع	مرد	زن	مجموع	مرد	زن	مجموع	مرد	زن
۳۳,۳۳	۴۲	۲۴,۲	۳۷,۴	۵۶,۱	۴۶,۶	۲۸,۱	۳۷,۸	۱۸,۲

جدول ۲-۹: فیصدى سواد مردم ولايت تخار به تفکیک جنسیت و سن

جدول ۲-۹ نشان مى دهد که ۳۳ درصد از جمعیت بالای ده سال ولايت تخار و ۲۸ فیصد بالای ۱۵ سال داراى سواد خواندن و نوشتن مى باشند که ۴۲ فیصد ذکور و ۲۴ فیصد طبقه اناث مى باشند. بنابراین ۵۸ فیصد مردان و ۷۶ درصد از زنان محروم از سواد خواندن و نوشتن مى باشند که رقم قابل ملاحظه اى در بخش تعلیم و تربیه مى باشد.

جدول ۲-۸: فیصدى سواد نفوس افراد بالای ۱۰ سال به تفکیک واحد هاى ادارى

گراف ۲-۸ توزیع فیصدى سواد نفوس افراد بالای ۱۰ سال را به تفکیک ولسوالى ها نشان مى دهد. تالقان داراى ۳۴ فیصد نفوس با سواد خواندن و نوشتن ، ورسج بلندترین سطح سواد و نمک آب پایین ترین میزان سواد را در خود جای داده است.

در مکتب شامل نشده	هیچ صنفی را تکمیل نکرده	صنف ۱-۶	صنف ۷-۹	صنف ۹-۱۲	صنف ۱۳ و بالاتر
٪ ۶۳٫۲	٪ ۱٫۸	٪ ۲۰	٪ ۶٫۷	٪ ۵٫۶	٪ ۲٫۷

جدول ۲-۱۰: سطح تحصیلات مردم ولایت تخار

طوری‌که در جدول فوق به ملاحظه می‌رسد، ۶۳ فیصد مردم در هیچ مکتبی شامل نشده‌اند، ۲۰ فیصد دارای سواد ابتدایی و تنها ۲٫۷ فیصد مردم دارای تحصیلات بالاتر از صنف ۱۲ می‌باشند.

اگر چه ارقام در مقایسه با سایر ولایات در سطح اوسط می‌باشد، اما در مقایسه با کشورهای همسایه می‌توان بیان کرد که ولایت تخار با فقر سواد و فقر دانش رو به رو است. شاید یکی از چالش‌های عمده‌ی پیش روی این ولایت نداشتن سواد و آگاهی اکثریت ۶۷ فیصدی مردم می‌باشد و ریشه بسیاری از مشکلات اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، صحتی و معیشتی را در نداشتن سواد و آگاهی است.

۲-۷: رسانه‌ها

فعالیت‌های رسانه‌یی در تخار نسبت به سالهای گذشته رشد قابل ملاحظه‌ای نموده که در حال حاضر ۲۱ رسانه صوتی، تصویری و چاپی اعم از دولتی و غیر دولتی فعالیت دارند. از منظر تاریخی در دروان جمهوریت سردار داوود در دهه ۱۳۵۰ برای اولین بار هفته‌نامه تخارستان از سوی ریاست اطلاعات و فرهنگ به چاپ رسید و تلویزیون ملی تخار در سال ۱۳۷۵ نشریات خود را آغاز نمود.

پس از سقوط رژیم طالبان و ایجاد حکومت جدید، در ولایت تخار ۱ تلویزیون دولتی (تلویزیون ملی تخار)، ۵ تلویزیون خصوصی (سیمای مهر، برلیک، ماه نو، امید فردا، و ریحان)، ۱۱ رادیو خصوصی (سیمای مهر، امید فردا، همصد، رادیو برلیک، رادیو آی خانم، رادیو ماه نو، رادیو برشنا، رادیو غازیان، رادیو ریحان، رادیو ردا) که اخبار و موضوعات سیاسی، فرهنگی و دینی را نشر می‌نمایند.

علاوۀاً جریده تخارستان، ماه‌نامه فانوس، هفته‌نامه توانمند سازی، هفته‌نامه تصویر، هفته‌نامه هفت روز، هفته‌نامه سکوی دانش و مجله خورشید از جمله رسانه‌های چاپی‌اند که در ولایت تخار فعالیت دارند، اما نشریه‌های طلوع آفتاب جدید، هدف، زبان، کوکچه، ناب، تخارستان، تصویر و مجله سیستا که در گذشته نشریات داشتند، بنابر مشکلات مالی به رکود مواجه گردیده‌اند.

۲-۸: ساحات باستانی و آبدات تاریخی

تخار یکی از ولایات تاریخی بوده و قدامت آن به زمان اسکندر مقدونی بر میگردد. جغرافیه‌نگاران یونانی (استرابو) و (بطلموس) در آثارشان در تقریباً ۲۳۰۰ سال قبل از امروز از اسکندریه‌آمودریا یا اسکندریه‌اوکسیانا خبر داده بودند. اما تا این اواخر معلوم نبود که این شهرافسانوی اسکندر مقدونی درخاک کدام یک از کشورهای آسیا مدفون و گمنام مانده است.

سالها بود که باستان‌شناسان و مورخین جهان بخصوص اروپاییان به جستجوی رد پای سپاهیان اسکندر در شرق برآمده بودند. تا اینکه راز بزرگی برملا شد و شهر معمایی اسکندر در شرق یا همان سکندریه‌آمودریا در ناحیه شمالشرق

افغانستان (تخار) امروزی از زیرگرد قرون متمادی نمایان گردید که با کشف آن معما های زیاد تاریخی و باستانشناسی حل و پرتو جدیدی بر زوایای تاریک تاریخ میهن معمر و مدنیت پرورما - افغانستان عزیز افکنده شد.

ساحه باستانی (اسکندریه آمو دریا) در قریه کوچکی که بنام آی خانم شهرت دارد، واقع گردیده که در ارتباط به آن باستان شناسان مربوط نام آن شهر یونان و باختری یا آن اسکندریه آمودریا را- آی خانم- یعنی ساحه باستانی آی خانم گذاشتند. مردم محل از قدیم بقایای ساختمانهای تاریخی برج و باره و اشکال دیگر هندسی معماری فرو رفته در خاک و گل را در رأس دلتای متشکله از تقاطع دو دریای آمو و کوکچه می شناختند که در ارتباط به آن افسانه ها و قصص جالبی نسل به نسل زبان به زبان در میان آنها انتقال یافته بود که همه و همه قدامت و اهمیت تاریخی این مخروبه متروک را حکایت می نمود.

تاریخی آی خانم در ولسوالی دشت قلعه در تقاطع دو دریای آمو و کوکچه موقعیت دارد. آی خانم، ملکه دوران یونان باختر بود که در منطقه سلطنت میکرد. اما این ساحه تاریخی در جنگ های داخلی دهه ۱۳۷۰ مورد دستبرد قرار گرفته و دقیق معلوم نیست که چه آثاری از این تپه به یغما برده شده است.

چند سال قبل یک بشقاب چارخانه ای سنگی و ۱۹۵ سکه قدیمی که طی حفاریات غیر قانونی از تپه آی خانم بدست آمده و قاچاقبران قصد انتقال آنرا بخارج از کشورداشت، بدست پولیس آمد و یکتن دستگیر شد. این آثار به ریاست اطلاعات و فرهنگ تسلیم داده شد واز نشانه ها بر می آمد که بشقاب و سکه ها مربوط دوره یونان باختر(قرن ۲ قبل از میلاد) بوده باشد.

مسوولان ریاست اطلاعات و فرهنگ تخار میگویند که این آثار میلیونها افغانی قیمت دارد و آی خانم در گذشته نیز شاهد حفاریات خود سرانه مردم، قاچاقچیان و قوماندان های محلی بوده که آنها آثار تاریخی را به ارزش میلیونها افغانی حفاریت نموده و قاچاق کرده اند که قاچاق ترازوی طلایی و چند مجسمه از تپه آیکانم شامل آن بوده است. علاوه برآن، ولایت تخار دارای ساحات تاریخی زیادی بوده که در جدول آتی درج گردیده است:

شماره	نام ساحات باستانی	موقعیت	
		ولسوالی	قریه
۱	خواجه چنگال	مرکز تالقان	خواجه چنگال
۲	شاه تالقان جان	مرکز تالقان	
۳	خادم خرقه مبارک	مرکز تالقان	شهر کهنه
۴	قلعه ژوبین	مرکز تالقان	
۵	مسجد خانقاه خطایان	مرکز تالقان	خطایان
۶	زیارت شهر کهنه	مرکز تالقان	شهر کهنه
۷	خانقاه	ورسج	خانقاه
۸	شیخ طهیرالدین ولی	ورسج	

۹	شیخ خلیل الله ولی	ورسج	
۱۰	خواجه بهاوالدین	خواجه بهاوالدین	خوزه شهر
۱۱	مسجد حضرت واقف صاحب	رستاق	
۱۲	سلطان محمود بلخی	رستاق	
۱۳	کافر قلعه	رستاق	
۱۴	قراول تپه	رستاق	
۱۵	دروازه شهید	رستاق	
۱۶	خواجه قچقار ولی	رستاق	
۱۷	دامنه کوه	رستاق	
۱۸	حضرت خلای	رستاق	
۱۹	زیارت قره چلتان	رستاق	
۲۰	زیارت حضرت شاه	رستاق	
۲۱	زیارت قلم بیشن غن	رستاق	
۲۲	زیارت قره غوش	رستاق	
۲۳	زیارت خواجه علم	رستاق	
۲۴	آیخانم	دشت قلعه	
۲۵	کهنه قلعه	دشت قلعه	
۲۶	شاه نظر تپه	ینگ قلعه	
۲۷	خواجه خاله	نمک آب	
۲۸	سرحوض	چاه آب	
۲۹	نور آبه	چاه آب	
۳۰	پایشاف	چاه آب	
۳۱	سفه کان	چاه آب	
۳۲	مولانا شاه نعمت الله	چاه آب	
۳۳	مولانا نورالدین	چاه آب	
۳۴	ارگ شاه	چاه آب	

۳۵	خواجه سمنداب	اشکمش
۳۶	شاه مشرب	اشکمش
۳۷	زیارت خواجه بندق شاه ولی	اشکمش
۳۸	زیارت خواجه ریگروان ولی	اشکمش
۳۹	زیارت خواجه گلگون ولی	اشکمش
۴۰	زیارت مزار بابا	اشکمش
۴۱	زیارت خواجه صدیق	فرخار
۴۲	زیارت خواجه سبز پوش	فرخار
۴۳	زیارت خواجه جان	فرخار
۴۴	زیارت پیر فرخار	فرخار
۴۵	عرب تپه	خواجه غار
۴۶	کهنه قلعه	کلفگان
۴۸	چنار گنجشکان	کلفگان
۴۹	تپه فولاد	کلفگان
۵۰	شورتپه	درقد
۵۱	قره تپه	درقد
۵۲	چنار بابا	درقد
۵۳	گرد قلعه	درقد
۵۴	گیلان سای	هزار سموچ
۵۵	آق تاش تپه	بهارک
۵۶	آیخانم	دشت قلعه

جدول ۲-۱۱: مشخصات ساحات باستانی و آبدات تاریخی ولایت تخار

احیا و بازسازی این مناطق تاریخی از یکطرف باعث حفظ ارزش های تاریخی و فرهنگی گردیده و از سوی دیگر با ورود توریستان سبب رشد درآمد مردم و دولت می شود.

۲-۹: فرهنگ مردم تخار

بی گمان اصطلاح فرهنگ در یک جامعه نمایان گر هویت، طرز فکر، زندگی، رسم و رواج و ارتباطات خانواده گی در همان جامعه می باشد. فرهنگ، در واژه نامه ی معین به معنی تربیت، ادب، عقل، خرد، تدبیر و چاره آمده است. اما

جامعه‌شناسان در مورد فرهنگ گفته‌اند: فرهنگ عبارت از ارزش‌های مادی و معنوی یک جامعه است که در طول تاریخ شکل می‌گیرد و از یک نسل به نسل دیگر انتقال می‌کند و قابلیت تغییر و تأثیر پذیری را نیز دارند. در واقع فرهنگ به مجموعه‌ای از دانش‌ها، باورها، هنرها، قوانین، اخلاقیات و عاداتی گفته می‌شود که در بستر زمان تغییر و تحول می‌پذیرند».

ولایت تخار یکی از ولایتهای باستانی افغانستان بشمار می‌رود. بسیاری از بناهای مانده از دوران اسکندری و قبل و بعد از اسلام قدامت این ولایت را نشان می‌دهد. مردم تخارباستان نیز دارای فرهنگ و زبان خاص خود بوده‌اند و در دوره کنونی نیز به فرهنگ، تحصیل و ادب ارزش بسیار قایل‌اند. طبق آمار جمع‌آوری شده از اداره مرکزی احصایه از جمله هشت لسان مروج در ولایت تخار بیشتر لسان‌های فارسی دری، ازبکی و پشتو کاربرد دارد.

با شکل‌گیری دوران جدید و فروپاشی رژیم طالبان، تغییرات بسیار وسیعی در حوزه‌های مختلف به ویژه در حوزه‌ی فرهنگی پدید آمده است. گسترش و رشد بی‌شتاب شبکه‌های اجتماعی و ارتباط جمعی و پیوند مردم با دنیای بیرون، تحصیل دانشجویان در کشورهای پیشرفته و بازگشت آن‌ها به کشور، حضور پر رنگ موسسه‌های بین‌المللی و شرکت‌های تجاری-وارداتی و نیروی‌های نظامی در افغانستان، از جمله‌ی عوامل تأثیرگذار بر فرهنگ جامعه افغانی به شمار می‌روند. تغییراتی که در روزگار شگفتی‌انگیز ترقی و پیشرفت جامعه‌ی غربی، در افغانستان نمایان شده است، شامل نحوه‌ی لباس پوشیدن، وسایل معیشت و زنده‌گی، ماشین‌آلات، مسکن و شبکه‌های اجتماعی است که نظر به تعریف جامعه‌شناسان، جنبه‌ی مادی فرهنگ را در بر می‌گیرند که ولایت تخار از این امر مستثنی نیست.

فرهنگ مردم تخار بحیث بخشی از پیکره جامعه اسلامی، متأثر از ارزشهای والای اسلامی بوده، و باورها، عملکرد، اخلاقیات و عادات شان ریشه در متون دینی و آموزه‌های اسلامی دارد.

با ایجاد سیستم جدید، فرصت‌های آموزشی و تحصیلی برای جوانان و نو جوانان ولایت تخار فراهم گردید که طبق آمار و ارقام سال ۱۳۹۵ اداره ملی احصائیه و معلومات، ۳۳٪ مردم دارای سواد خواندن و نوشتن، ۲۰٫۷٪ دارای تحصیلات آکادمیک و یا صنوف بالاتر از ۱۲ بوده‌اند. ولایت تخار از زمانه‌های خیلی دور شعرا و نویسندگان را در بستر خود پرورش داده است که هنوز هم عده کثیر از شعرا و نویسندگان در این ولایت زندگی می‌نمایند که این خود نماینگر هویت فرهنگی ولایت تخار میباشد.

در کل گفته می‌توانیم که جامعه‌ی تخار نیز در دهه‌ی دموکراسی، تغییرات ظاهری، سطحی و بیرونی داشته و در جهان‌بینی، افکارها، اندیشه‌ها، برخوردها و مناسبات مردم تغییرات اندک رونما گردیده است. بی‌گمان فرهنگ‌پر بار یک جامعه ثمره‌ی زحمات و تلاش‌های فرهنگیان آن جامعه است و فرهنگ سالم نشان‌دهنده‌ی مردم آگاه و دانسته‌ای است که در آن محیط فرهنگی زنده‌گی می‌کنند.

۱۰-۲: جوانان

جوانان از اعضای مهم و اساسی جامعه به شمار می‌آیند که ما می‌توانیم جوانان را شاه رگ اصلی درجامعه توصیف نماییم. به باور آگاهان مسایل اجتماعی افغانستان و ملاحظات مشهود دیده میشود که کشور ما به عنوان یک جامعه جوان که فرایند گذار از جنگ و بحران به صلح و همزیستی مسالمت آمیز را به کندی تجربه میکند، جوانان در این کشور با چالش‌های روانی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی فراوان و فزاینده‌ی روبرو میباشند که بیکاری، عدم اعتماد به آینده، اعتیاد به مواد مخدر، فقر، بیکاری و بحران‌های هویتی از قابل پیش بینی ترین پیامدهای وضعیت موجود بر

زنده گى جوانان افغانستان دانسته ميشوند كه رويارويى با اين چالش ها به تدوين و اجراى برنامه هاى دقيق، علمى و منسجم در سطح نهاد هاى ملي و بين المللى مرتبط با جوانان در افغانستان نيازمند ميباشد.

اگر اندك عميق بى انديشيم ميتوانيم بگويم كه يگانه عامل عقب ماندگى يك جامعه ناشى از عدم توجه لازم در تنوير ذهني و خواسته هاى جوانان بوده است. مسلماً اين حق بايد به جوانان داده شود تا دوشا دوش بزرگان در تعيين سر نوشت مملكت سهم گرفته، تصميم گيرى نمايند ويا حد اقل مفكوره و نظريات خود را كه در ساختن جامعه ي بهتر حياتى باشد، شريك بسازند و نظريات شان از طرف بزرگان نا ديده گرفته نشود. طوريكه جوانان در يك جامعه ي اسلامى در حدود مشخص ميباشند تا رسالت و مسئوليت خويش را در قبال خود و خانواده و بالاخره در قبال جامعه بخوبى درك نمايند. ايام جوانى مرحله است كه انسان داراى قوت و نيروى جسمى و فكرى بهتر است و بايد از آن حد اكثر استفاده صورت گيرد.

با تاسيس نظام جديد پس از فروپاشى رژيم طالبان، فرصت هاى آموزش و تحصيل در مكاتب و دانشگاه ها براى جوانان ولايت تخار مساعد گرديد كه تعداد زيادى از اين جوانان در دانشگاه هاى داخل و خارج كشور تا سطح ماسترى و دكتورا در رشته هاى مختلف تحصيل نمودند. اما فقر و بيكارى خانواده ها سبب گرديده تا يك فيصدي بالاى از جوانان از رفتن به مكتب و دانشگاه ها محروم شوند و براى كسب درآمد به خارج از كشور و يا در داخل كشور به صفوف نيروى هاى امنيتى بپيوندند.

فقر، بيكارى، اعتياد به مواد مخدر، مصارف گزاف ازدواج، كيفيت پايين درسى در مكاتب و دانشگاه ها، نبود فرصتى هاى تحصيلى به سويه هاى ماسترى و دوكتورا، در گرو بودن قدرت سياسى در ولايت تخار بدست تعداد معدود افراد كه سبب تضعيف روحيه جوانان گرديده است، استفاده ابزارى از ظرفيت ها و توانايى جوانان در پروسه هاى سياسى بدليل عدم آگاهى كامل، تهاجم فرهنگ هاى بيرونى و الكو بردارى هاى منفى جوانان از فرهنگ هاى كشور هاى بيرونى، فرار جوانان از ولايت تخار به كشور هاى همسايه، عدم موجوديت برنامه هاى مشخص جهت حمايت از جوانان از جمله چالش ها و مشكلات است كه جوانان ولايت تخار با آن مواجه اند و تداوم اين وضعيت چالش زا و بحران آفرين است.

۱۱-۲: ورزش و تربيت بدنى

ورزش مانند ساير ولايات در اين اواخر در تخار نيز پيشرفت خوبى داشته است. در گذشته ها پهلوانى، بزكشى (بحيث يكى از ورزش هاى ملي)، سنگ اندازى، واليبال، فوتبال و يك ورزش محلى بنام (غُرسى) رواج داشت، اما دراين اواخر ورزشهاى رزمى مانند تكواندو، كاراته، جودو، كانگفو، كركت، سامبو، زور خانه يى، كوروش، پينگ پانگ وغيره رشته ها نيز به وجود آمده و اكثر جوانان و نوجوان مصروف اين ورزش ها ميباشند.

همچنان ورزش در مكاتب اناث و ذكور نيز رشد نموده و اكثر شاگردان در اوقات فراغت، مصروف ورزش ميباشند. بيش از ۲۲ فدراسيون ورزشى با ۱۰۰۰۰ ورزشكار و در حدود ۵۰۰ مربى در تخار فعاليت دارند كه ورزشكاران از چندين سال بدينطرف قهرمانى هاى را در مسابقات داخل و خارج از كشور نصيب شده و ۱۴ كپ قهرمانى و ۲۴ مدال طلا، نقره و برنز را در مسابقات بين المللى از آن خود ساخته اند.

مديريت عمومى تربيت بدنى و ورزش تخار تا اكنون ۵ ميدان واليبال و فوتبال و جمنازيوم ورزشى با ظرفيت ۵۰۰ نفر را اعمار و به بهره بردارى سپرده است. با وجود آن نبود مكان منظم ورزشى براى جوانان در سطح ولايت تخار و نبود استديوم ورزشى از جمله چالش ها و مشكلات عمده فرا راه ورزش در اين ولايت محسوب مى شود.

۱۲-۲: موسسات غير دولتى و شرکای انکشافى در سکتور معارف و فرهنگ

موسسات غيردولتى که در حال حاضر در سکتور معارف فعاليت مى نمايند شامل موسسات، کنسرن جهانى، بنياد آقاخان، کميته سويدن برای افغانستان، کوآر، مساعدت وانکشاف مهين، زنان کانادايى برای افغان و انکشاف و تغيير زندگى زنان مى گردد.

۱. سکتور صحت و تغذى

۱-۳: عموميات

يکى از مهم ترين پارامترهاى مؤثر در عملکرد نيروى انساني نقش صحت و سلامت فردى و شاخص هاى مربوط به آن در ارتقاى سطح اقتصادى یک کشور است. سرمايه سلامت هر فرد به عنوان بخشى از سرمايه انساني وى در رشد اقتصادى سهيم است. از مشخصه هاى سلامت یک جامعه مى توان به اميد به زندگى بالا، نرخ پايين مرگ و مير در اطفال، تغذيه سالم، ميزان پيشرفت هاى صحى و ميزان هزينه اى دولت و خانواده ها در بخش صحت، خدمات کم هزينه مراقبت هاى پيش از تولد صرف مى نمايند و... نام برد.

نتايج مطالعه ي که بمنظور بررسى تأثير شاخص هاى صحت بر رشد اقتصادى کشورهاى توسعه يافته و در حال توسعه با به کار بردن ارقام و اطلاعات دوره (۲۰۱۰-۱۹۹۰) اين کشورها صورت گرفته، نشان مى دهد که موجودى سرمايه و اميد به زندگى تأثير مثبت و معنادارى بر هر دو گروه کشورهاى مورد بررسى دارد و نرخ مرگ ومير کودکان زير ۵ سال تأثير منفى بر کشورهاى توسعه يافته و در حال توسعه دارد، همچنين نرخ بارورى در کشورهاى توسعه يافته تأثير مثبت و در کشورهاى در حال توسعه تأثير منفى دارد. طبق اين مطالعه، نتيجه حاصل شد که بين شاخص هاى صحت و رشد اقتصادى رابطه بلند مدت وجود دارد و صحت اثرات ثابت مناسب تر بر رشد و توسعه کشورها دارد.

صحت از طريق کانالهاى مختلفى ميتواند سطح توليد یک کشور را تحت تأثير قرار دهد. نخستين کانالى که در بيشتر مطالعات نيز به آن اشاره شده است، کارايى بهتر کارگران سالم در مقايسه با ديگران است. کارگران سالم بيشتر و بهتر از ديگران کار مى کنند و ذهن خلاق و آماده ترى دارند. در کنار اين اثر مستقيم، سلامتى آثار غير مستقیمی نيز به سوي توليد دارد. بعنوان مثال، بهبود صحت در نيروى انساني، انگيزه، ادامه تحصيل و کسب مهارتهاى بهتر را در پى خواهد داشت، زيرا بهبود شرايط صحى از يکسو جذابيت سرمايه گذارى در آموزش وفرصتهاى آموزشى را افزايش خواهد داد و از سوي ديگر با افزايش توانايى يادگيرى افراد را برای ادامه تحصيل و کسب مهارتهاى بيشتر مستعدتر خواهد کرد. همچنين افزايش صحت و شاخصهاى صحى در جامعه با کاهش مرگ و مير و افزايش اميد به زندگى افراد را به پس انداز بيشتر تشويق خواهد کرد. به دنبال افزايش پس انداز در جامعه سرمايه فيزيکى افزايش يافته و اين موضوع نيز به صورت غير مستقيم بر بهره ورى نيروى کار و رشد اقتصادى مؤثر خواهد بود.

با توجه به اهميت و نقش مهم صحت در رشد و توسعه اقتصادى، در استراتيژى انکشاف ملي افغانستان، اهداف انکشاف پايدار افغانستان و چهارچوب صلح و انکشاف ملي به سکتور صحت و تغذى توجه جدى صورت گرفته است و عرضه خدمات صحى در کشور نيز رايجان مى باشد.

اين سکتور شامل یک واحد بودجوى (وزارت صحت عامه) بصورت مشخص ميباشد، اما ادارت ديگر مثل وزارت دفاع ملي، وزارت امور داخله، تحصيلات عالى، و معارف نيز درين راستا خدمات عرضه مينمايند.

اهداف اين سكتور عرضه خدمات صحى اساسى براى همه شهروندان كشور، بلند بردن كيفيت خدمات شفاخانه يى، انكشاف متوازن با توجه به جغرافيا و نفوس ولايات، تنظيم امور دوايى و محصولات طبى، بهبود حكومتدارى در سكتور صحت، انكشاف و حمايت سكتور خصوصى جهت بهبود عرضه خدمات صحى، تقويت سيستم صحى و انكشاف منابع بشرى براى صحت ميباشد.

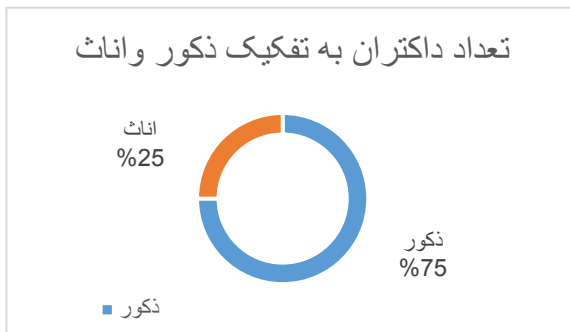
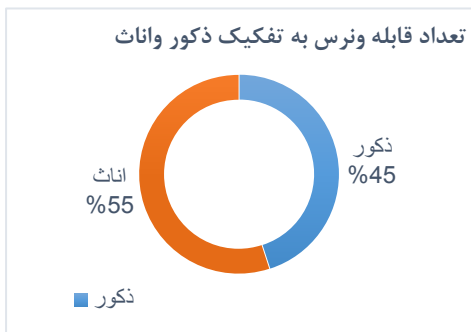
در مراكز صحى دولتى ولايت تخار به تعداد ۸۹۸ پرسونل صحى، ادارى و خدماتى به شمول (۸۵) داکتر، (۱۴۲) قابله، (۱۶۹) نرس ذکور و اناث، (۲۴) واکسينا تور، (۳۳) لبرانت، (۵) فارمسست و (۲۲) تکنيشن موجود مى باشد که در ۵ شفاخانه مرکز و ولسوالیها (شفاخانه ۲۰۰ بستر تالقان، شفاخانه ۵۰ بستر رستاق، شفاخان هاى ۳۰ بستر فرخار، دشت قلعه و چاه آب، (۳۵) مرکز صحى اساسى (BHC)، (۱۳) مرکز صحى (CHC)، (۱) CHC+، (۱۵) سب سنتر و (۵۴۰) پوسته صحى مصروف عرضه خدمات صحى در سطح ولايت مى باشد.

قرارداد فراهم سازى تجهيزات، ادويه جات و پرسونل شفاخانه و کلينيك هاى صحى در ولسوالى ها با موسسه AADA صورت گرفته و اين موسسه طور دوامدار نيازمندی هاى ۶۶ مرکز صحى را فراهم مى سازد. علاوه مراكز صحى دولتى، شفاخانه ترک ها و کميته سويدن جهت عرضه خدمات وصى در سطح ولايت بشکل دوامدار فعاليت مى نمايد. و مجموعاً به تعداد ۸۵ داکتر که از جمله ۲۵٪ آن طبقه اناث ميباشد و به تعداد ۳۱۱ نرس و قابله که از جمله ۵۵٪ آنرا طبقه اناث تشکيل مى دهد، روزانه براى حدود ۱۰۰۰۰ تن مريض در سرا سر ولايت خدمات صحى انجام ميدهند.

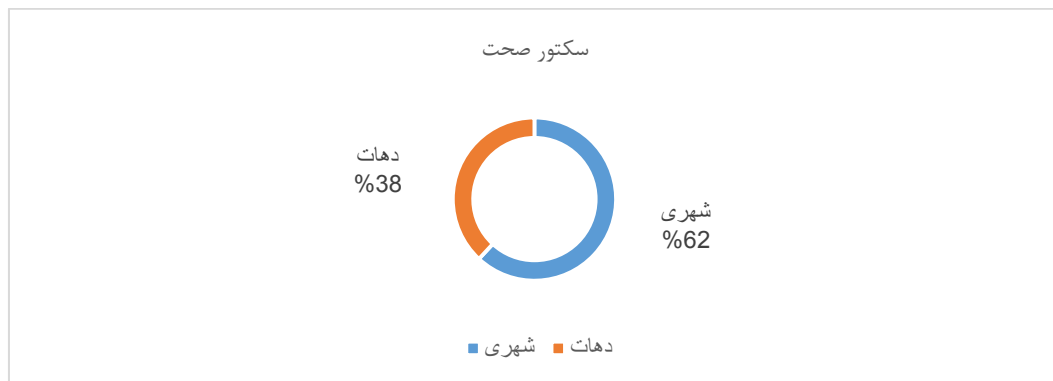
گراف ۹-۲: تعداد داکتران، نرسها و قابله ها در سطح ولايت تخار

در ولايت تخار بر علاوه از کلينيك ها و شفاخانه دولتى، به تعداد ۳ شفاخانه بستردار و به تعداد ۱۰ کلينيك معالجهوى خصوصى فعاليت دارد.

شفاخانه کمپلکس (۲۰۰) بستر به کمک کشور جرمنى در شهر تالقان اعمار گرديده و شفاخانه ولايتى در آن منتقل شده

است، اما جهت عرضه بهتر خدمات صحى ۴۰٪ کمبود تشکيل را نشان مى دهد که پاسخگوى مردم اين ولايت نمى باشد.

گراف ۲-۱۰: دسترسی مردم به خدمات صحى

بهبود در وضعیت صحى مردم بستگى به انکشاف ساير عرصه ها از قبيل تهیه آب آشاميدنى صحى، احداث سرک هاى روستايى، محيط زيست سالم، سطح سواد، سطح درآمد مردم، مصونيت غذايى و غيره دارد. چون اکثر مناطق روستايى کوهستانى و صعب العبور مى باشد، به نسبت نبود راه هاى مواصلاتى در قسمت ارايه خدمات صحى به مشکل مواجه مى باشند که اين چالش ها عبارت اند از:

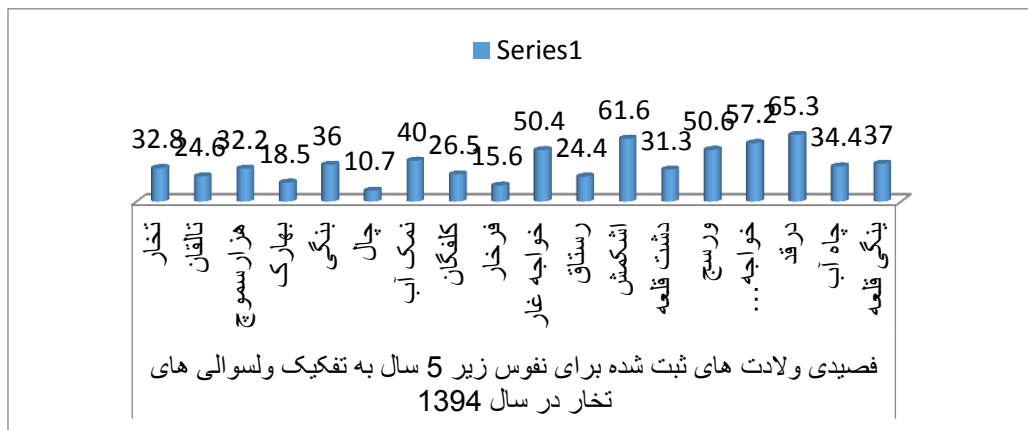
ميزان بلند مرگ و مير اطفال کمتر از ۵ سال، مصابيت به امراض واگير و انديميك توبرکلوز، ميزان تکثير واقعات سوء تغذى شديد و متوسط، کمبود داکتران بخصوص قشر اناث، ناکافى بودن حفظ الصحه اجتماعى، کمبود آب آشاميدنى صحى، عدم مصونيت غذايى، کم بودن مراکز صحى، نبود تعمير براى يک تعداد مراکز صحى، عدم موجوديت تعمير هاى معيارى واستندرد در يک تعداد مراکز صحى.

۳-۲: ميزان مرگ و مير مادران و اطفال

۱. ميزان بلند مرگ و مير اطفال کمتر از ۵ سال که در هر يک هزار طفل ۹۷ تن آن فوت مى کند.
۲. ميزان بلند مرگ و مير اطفال زير يکسال که در هر يک هزار طفل ۷۷ تن آن زير يکسال فوت مى نمايد.
۳. ميزان بلند مرگ و مير مادران که در هر يکصد هزار زن حامله ۳۲۷ تن آن فوت مى نمايد.

۳-۲: ثبت تولدات

ثبت رسمى تولد يک طفل توسط حکومت، موجوديت طفل را تحت قانون تصديق کرده و اساس حفاظت بسيارى از حقوق مدنى، سياسى، اقتصادى، اجتماعى و فرهنگى طفل را فراهم مى کند. بدین منظور درسروى اقتصادى - اجتماعى و دموگرافىک ۱۳۹۴ ولايت تخار ۳۲٫۸ فيصد اطفال پائين تر از ۵ سال، تولدات شان ثبت گرديده و نسبت تولدات ثبت شده در بين ذکور و اناث دقيقاً مساوى اند.

گراف ۱۱-۲: فیصدی ولادت های ثبت شده به تفکیک ولسوالی

درگراف فوق نابرابری های زیادی در بین ولسوالی های این ولایت در ثبت تولدات شان به چشم می خورد. در بین ولسوالی ها این ولایت در قد (۶۵٫۳ فیصد) واشکمش (۶۱٫۶ فیصد) بلند ترین میزان ثبت تولدات را داشتند، در حالیکه چال (۱۰٫۷ فیصد) پایین ترین میزان ثبت تولدات را داشته است.

۳-۳: برنامه های سکتور صحت و تغذی

در سکتور صحت و تغذی ۸ برنامه در ولایت تخار در حال تطبیق می باشد که در ذیل ارایه گردیده است:

۱. بهبود کیفیت خدمات در شفاخانه ها به سطح ملی
۲. تاسیس مراکز تداوی معتادین در ولایات کشور
۳. اعمار و بازسازی شفاخانه ها و کلینیک ها در ولایات و خریداری تجهیزات طبی
۴. اعمار کلینیک ها، شفاخانه ها و پروژه های ولایتی برای سال های ۱۳۹۶ و ۱۴۰۹
۵. اعمار و بازسازی تاسیسات صحتی در ولایات از وجوه غیرمشتروط
۶. برنامه ملی معافیت کتلوی
۷. تقویت نظام صحتی در مرحله عبور
۸. تقویه سیستم صحتی (روند سوم)

۳-۴: مراکز صحتی ولایت تخار

قبل از ایجاد حکومت موقت و انتقالی، در تخار ۱۶ واحد صحتی آنهم در مرکز ولسوالی ها و یک شفاخانه حدود ۳۰ بستر در شهر تالقان فعالیت داشت. با تطبیق مجموعه خدمات صحتی یا BPHS، خدمات صحتی به نقاط دوردست این ولایت توسط ایجاد مراکز صحتی و پوسته های صحتی توسعه چشمگیری یافته است. اداره انکشاف بین المللی امریکا از سال ۲۰۰۴ بدینسو تطبیق BPHS را از طریق پروگرام های REACH، PPG، و PCH در این ولایت تمویل نموده است و تقریباً همه ولایت را تحت پوشش دارد.

طبق آمار و معلومات ارايه شده از جانب رياست صحت عامه ولايت تخار در حال حاضر ۸۰٪ مردم ولايت تخار به خدمات صحى ابتدايى دسترسى دارند. علاوه بر مراکز صحى دولتى، شفاخانه ها و كلينيك هاى صحى شخصى نيز در مركز ولايت تخار فعاليت دارند.

تعداد مراکز صحى						نام واحد ادارى
HP	SHC	BHC	CHC	CHC+	DH/PH	
۷۲	۷	۶	-	-	۱	ولسوالى تالقان
۱۳۷	۴	۶	-	-	۱	ولسوالى رستاق
۳۸	۴	۳	-	-	۱	ولسوالى چاه آب
۲۲	۴	۳	-	-	۱	ولسوالى فرخار
۳۰	۳	۲	۱	-	-	ولسوالى ورسج
۲۴	۱	۲	۱	-	-	ولسوالى كلفگان
۲۵	۱	۱	۱	-	-	ولسوالى بنگى
۳۷	۲	۲	-	۱	-	ولسوالى اشكمش
۱۵	۲	۱	۱	-	-	ولسوالى چال
۲۲	۱	۲	۱	-	-	ولسوالى ينگى قلعه
۲۴	-	۲	۱	-	-	ولسوالى درقد
۱۸	-	۱	-	-	۱	ولسوالى دشتى قلعه
۲۸	۱	۲	۲	-	-	ولسوالى خواجه غار
۱۸	۴	-	۱	-	-	ولسوالى بهارك
۱۲	-	-	۱	-	-	ولسوالى خواجه بهاوالدين
۱۱	۱	۱	-	-	-	ولسوالى هزارسموج
۱۵	۱	۱	۱	-	-	ولسوالى نمك آب
۵۴۸	۳۲	۳۵	۱۱	۱	۵	مجموع

جدول ۱۲-۲: تسهيلات صحى براى مراکز صحى در سطح ولايت تخار

طبق آمار جدول فوق، در ولايت تخار ۱ شفاخانه ولايتى، ۴ شفاخانه ولسوالى، ۱ CHC+، ۱۱ مركز صحى جامع (CHC)، ۳۵ مركز صحى اساسى (BHC)، ۳۲ مركز صحى فرعى و ۵۴۸ مركز صحى سيار فعال مى باشد.

علاوه بر مراکز صحتی فوق، شفاخانه ۴۰ بستر معتادین، مرکز تداوی توبرکلوز و مرکز تداوی ملاریا و لشمانيا نیز در شهر تالقان فعال می باشد.

۳-۵: امبولانس های موجود در مراکز صحتی مرکز ولایت و ولسوالی ها

براساس ارقام ارائه شده از جانب ریاست صحت عامه ولایت تخار، در مراکز صحتی ولایت تخار ۱۴ امبولانس در ۸ مرکز صحتی موجود می باشد و سایر مراکز صحتی فاقد امبولانس بوده که به نسبت کوهستانی و صعب العبور بودن اکثر مناطق این ولایت، یک چالش بزرگ محسوب می گردد.

شماره	اسم مرکز صحتی	امبولانس معیاری (دولتی)	امبولانس غیرمعیاری (کرایه)
۱	شفاخانه ولایتی تخار	۴	۰
۲	کلینیک حمایه طفل و مادر افغان ترک	۲	۰
۳	شفاخانه ولسوالی رستاق	۱	۱
۴	شفاخانه ولسوالی فرخار	۳	۰
۵	شفاخانه ولسوالی دشت قلعه	۱	۱
۶	مرکز صحتی جامع بنگی	۰	۱
۷	مرکز صحتی جامع چال	۰	۱
۸	مرکز صحتی جامع پلس اشکمش	۱	۰
۹	مرکز صحتی جامع نمک آب	۰	۱
۱۰	مرکز صحتی جامع هزار باغ	۰	۱
۱۱	مرکز صحتی جامع ورسچ	۰	۱
۱۲	مرکز صحتی جامع کلفگان	۱	۱
۱۴	مرکز صحتی جامع چاه آب	۰	۱
۱۵	مرکز صحتی جامع ینگ قلعه	۰	۱
۱۶	مرکز صحتی جامع خواجه بهالالدین	۰	۱
۱۷	مرکز صحتی جامع درقد	۰	۱
۱۸	مرکز صحتی جامع خواجه غار	۰	۱
۱۹	مرکز صحتی جامع بهارک	۰	۱
۲۰	مرکز صحتی اساسی سمتی	۰	۱
۲۱	مرکز صحتی حمایه طفل و مادر خواجه بهالالدین	۱	۰
مجموع		۱۴	۱۵

جدول ۲-۱۳: آمبولانس موجود در مراکز صحتی ولایت تخار

۳-۶: موجودیت و کمبود پرسونل در مراکز صحتی (ارقام ثور ۱۳۹۷)

پرسونل کلیدی	موجود	کمبود
متخصص اطفال	۳	۰
متخصص نسایی و ولادی	۳	۰
متخصص جراحی	۵	۰
دوکتور مردانه	۵۷	۱
دوکتور زنانه	۱۷	۶
نرس مردانه	۱۱۸	۰
نرس زنانه	۴۴	۰
قابلہ	۱۱۰	۰
جراح	۸	۰
انستیزیلوگ	۸	۰
لابرانت	۳۳	۰
تکنیشن اکسری	۸	۰
فارمسی تکنیشن	۲۸	۰
واکسیناتور	۱۲۵	۱
سایر (سوپر وایزر	۵۰	۰
مجموعه	۶۱۷	۸

جدول ۲-۱۴: پرسونل خدمات صحتی در سطح ولایت تخار

تعداد کارمندان موجود	مردانه	زنانه
مراکز صحتی به تفکیک جنس	۴۲۸	۲۰۴
شفاخانه ولایتی تخار	۱۹۳	۴۹

جدول ۲-۱۵: کارمندان مراکز صحتی در سطح ولایت تخار

آموزش قابلہ های جامعہ	تعداد قابلہ های تربیہ شدہ	۱۲۰
	تعداد قابلہ تحت آموزش	۳۰

	تعداد قابل‌ه‌ای تحت پلان	
۶۲	تعداد نرس‌های تربیه شده	آموزش نرس‌های جامعه
	تعداد نرس‌های تحت آموزش	
	تعداد نرس‌های تحت پلان	

جدول ۱۶-۲: آموزش قابل‌ه‌ای و نرس‌های مراکز ص‌ی

وضعیت تعمیرات مراکز ص‌ی												
تعمیرات غیرمعیاری (کرای‌ی یا اهدایی)						تعمیرات معیاری (دولتی)						نوعیت تسهیلات
SC	BHC	CHC	DH	PH	RH	SC	BHC	CHC	DH	PH	RH	
۴	۰	۰	۱	۰	۰	۳	۲۶	۳	۱	۱	۰	تعمیرات موجود
						۰	۲	۰	۱	۰	۰	تعمیرات تحت کار
						۴۷	۶	۴	۶	۰	۰	تعمیرات تحت پلان
۴	۵	۰	۱	۰	۰	۵۶	۳۴	۷	۸	۱	۰	مجموعه

جدول ۱۷-۲: وضعیت تعمیر مراکز ص‌ی در سطح ولایت

شماره	نام پروژه	موقعیت پروژه	شروع پروژه	تمویل کننده پروژه	قیمت مجموع پروژه	شرکت	فیصدی کار	چالش‌ها
۱	اممارکلیند یک خفدره	ولسوالی فرخار	۷/۱۳۹۶ ۵/	دولت افغانستان تان	۶۰۵۵۶۹ ۷ افغانی	شرکت ساختمانی ساحل شرق	۴۰%	
۲	اممارکلیند یک زردآلودره	ولسوالی کلفگان	۷/۱۳۹۶ ۵/	دولت افغانستان تان	۶۴۳۳۱۶ ۰ افغانی	شرکت ساختمانی ساحل شرق	۳۰%	
۳	اممارکلیند یک نخچیردره	ولسوالی نمک آب	۷/۱۳۹۶ ۱۰/	دولت افغانستان تان	۸۰۳۶۱۸ ۲ افغانی	شرکت ساختمانی مهتاب درخشان	۴۰%	
۴	اممارکلیند یک کیوان	ولسوالی رستاق	۷/۱۳۹۶ ۱۷/	دولت افغانستان	۶۴۰۸۹۴ ۶	شرکت ساختمانی	۸۲%	

		شکيب بدخش	افغانی	تان				
۵	۵۰ %	شرکت ساختمانی صهیب آرین	۸۲۱۰۲۱ ۹ افغانی	دولت افغانس تان	۷/۱۳۹۷ ۱۷/	ولسوالی درقد	اعمار کلینیک دروازه پته	
۶	۰ %	شرکت ساختمانی تخار گرین	۶۵۲۵۶۴ ۲ افغانی	دولت افغانس تان	۱/۱۳۹۶ ۱۵/۱۲	ولسوالی دشت قلعه	اعمار کلینیک یک تاجک قشلاق	
۷	۳ %	شرکت ساختمانی شکيب بدخش	۷۲۷۱۱۱ ۳ افغانی	دولت افغانس تان	۱/۱۳۹۶ ۲۰/۱۲	ولسوالی اشکمش	اعمار کلینیک یک آبرو	
۸	۲۳ %	شرکت ساختمانی سایت ماستر	۴۹۸۹۰۲ ۷۹ افغانی	دولت افغانس تان	۷/۱۳۹۶ ۳/	ولسوالی فرخار	اعمار شفاخ انه فرخار	
۹	۰ %	شرک ساختمانی عدیل عظیمی	۶۳۲۷۲۰ ۳ افغانی	دولت افغانس تان	۷/۱۳۹۶ ۱۰/	ولسوالی فرخار	اعمار کلینیک پسیچ	

جدول ۱۸-۲: وضعیت تعمیر های مراکز صحتی تحت کار صحت عامه

۳-۷: شفاخانه ها و کلینیک های خصوصی در ولایت تخار

در حال حاضر در ولایت تخار ۴ شفاخانه و ۱۳ کلینیک صحتی خصوصی فعالیت دارد که در جدول آتی در مورد آنها معلومات ارایه شده است:

ردیف	اسم کلینیک	تاریخ تاسیس	تعداد بستر	حجم سرمایه گذاری ابتدائی (به افغانی)	موقعیت
۱	کلینیک بستردار قطغن	۱۰۹/۱۳ ۱۳۸۷	۲۰	۶۰۰۰۰۰	شهر تالقان - چوک مرکزی
۲	کلینیک بستردار عظیمی	۱۱۲/۱۹ ۱۳۸۸	۱۰	۵۰۰۰۰۰	شهر تالقان، بندر سابقه بدخشان
۳	کلینیک بستردار خیبر عمر	۱۳۸۴/۴/۹	۱۰	۵۰۰۰۰۰	شهر تالقان، بندر سراپسنگ

شهر تالقان، گولايى باغ ذخيره	۱۰۰۰۰۰	۱۰	۱۲/۲۵ ۱۳۸۴	کلينیک بستردار نبيل بلال	۴
شهر تالقان، سرک شرکت	۴۰۰۰۰۰	۱۰	۰۲/۱۴ ۱۳۸۵	کلينیک بستردار عبدالصبور صابر	۵
شهر تالقان، سرک سوم بندر سرايسنگ	۶۰۰۰۰۰	۱۰	۱۳۸۶/۰۵/۱	کلينیک بستردار حاجى محمد عاطف	۶
شهر تالقان، سرک حلبى سازى	۳۴۰۰۰۰۰	۱۰	۱۳۸۵/۲/۲۱	کلينیک بستردار پامير	۷
شهر تالقان، مقابل رياست صحت عامه	۵۰۰۰۰۰	۱۰	۱۳۸۴/۹/۲۶	کلينیک بستردار چشم فرزاد	۸
شهر تالقان، سرک مشتانى ها پايين، سرک شرکت	۱۰۰۰۰۰۰	تشخيصيه	۱۲/۲۸ ۱۳۹۰	کلينیک تشخيصيه يکتاش	۹
شهر تالقان، چوک مرکزي بندر سرايسنگ	۳۱۰۰۰۰	تشخيصيه	۱۲/۲۵ ۱۳۸۸	کلينیک تشخيصيه عبدالخليل	۱۰
شهر تالقان، ختم سرک قير جوار انستيتوت علوم صحي اميد فردا	۵۰۰۰۰۰	تشخيصيه	۱۳۹۲/۷/۲	کلينیک تشخيصيه رسول محمد محمدى	۱۱
شهر تالقان، مقابل سره مياشت	۴۰۰۰۰۰	تشخيصيه	۰۲/۱۱ ۱۳۹۰	کلينیک تشخيصيه ورسج	۱۲
شهر تالقان، مقابل مکتب سيد عبدالرحمن شهيد	۵۰۰۰۰۰	تشخيصيه	۱۳۸۳/۱۱/۷	کلينیک تشخيصيه الهام شفا	۱۳
شهر تالقان، سرک شرکت	۱۰۰۰۰۰۰	۲۰	۱۳۹۳/۱/۲۴	شفاخانه عبدالفهيم التيام	۱۴
شهر تالقان، چهارراهى شهيدى	۱۰۰۰۰۰۰	۵	۱۳۹۶/۶/۱۹	شفا خانه خراسان	۱۵
شهر تالقان، سرک اول شهيدى	۴۰۰۰۰۰	۲۰	۰۸/۱۴ ۱۳۹۶	شفاخانه عبدالفرید پيرزاد	۱۶
شهر تالقان، سرک اول بندر سرايسنگ		۳۰	۰۳/۱۹ ۱۳۹۷	شفاخانه رحمانى	۱۷

جدول ۱۹-۲: شفاخانه ها وکلينیک های خصوصى در سطح ولايت تخار

در کنار شفاخانه ها و کلينیک هاى خصوصى به تعداد ۱۰۰ باب دواخانه در مناطق مختلف ولايت تخار فعاليت دارد و ادويه جات مورد نیاز مريضان را عرضه مى نمايد.

۳-۸: میزان سوء تغذی

دریافت میزان دقیق سوي تغذی در سطح ولايت تخار با در نظر داشت ارقام دقیق مصاب و فیصدی شفا یافته ها نیاز به سروی جامع دارد، اما صرف یک سلسله فعالیت ها که در چوکات سکتور صحت از طریق دفتر محترم AADA انجام شده است قابل تذکر است.

در بخش سوي تغذی حاد شدید نزد اطفال زیر ۵ سال و در بخش خانم های حامله و شیرده PLW در سطح مراکز صحت ولايت تخار تحت پوشش ولايتی دفتر AADA قرار دارد به شکل مقایسوی ارقام افراد مصاب به سوي تغذی حاد و متوسط در شش ماه اول سال ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸ ذیلآ ارایه میگردد.

شماره	۶ ماه نخست سال ۲۰۱۷				۶ ماه نخست سال ۲۰۱۸			
	کتگوری سنی	تعداد پذیرفته شده گان	شفا ياب	ناکام	کتگوری سنی	پذیرفته شده گان	شفا ياب	ناکام
۱	اطفال زیر ۵ سال	۵۹۹۷	۳۲۸۰	۳۷	اطفال زیر ۵ سال	۴۷۱۶	۳۵۹۱	۰
۲	خانم ها حامله و شیرده	۲۲۳۴	۱۷۸۰	۰	خانم ها حامله و شیرده	۹۱۲۰	۵۴۷	۰

جدول ۲۰-۲: میزان مقایسوی ارقام مصاب به سوي تغذی حاد و متوسط در شش ماه اول سال ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸ میلادی

۳-۹: موسسات غیر دولتی و شرکای انکشافی در سکتور صحت و تغذی

موسسات غیردولتی که در حال حاضر در سکتور صحت و تغذی فعالیت می نمایند شامل میشن ایست، بنیاد آقا خان، کمیته سویدن برای افغانستان، PTRO، AADA و خدمات صحتی و انکشافی برای جوانان می گردد.

۴. سکتور زیربنا و منابع طبیعی

ابتداء منابع طبیعی موجود در ولايت تخار را به تفصیل بیان نموده، سپس وضعیت فعلی زیربنا های موجود در ولايت تخار را توضیح داده شده است.

۴-۱: منابع طبیعی ولايت تخار

موجودیت منابع طبیعی در انکشاف اقتصادی و اجتماعی یک کشور یا جامعه اهمیت حیاتی دارد. ولايت تخار دارای ۵۴ معدن مانند طلا، نمک، ذغال سنگ، گچ، وسایر طواهر معدنی و احجار قیمتی بوده که یک تعداد آن نیاز به سروی دارند و معادن طلا، نمک، ذغال سنگ و گچ عملاً استخراج میشوند.

ولايت تخار داراى منابع آبى فراوان بوده كه درياى آمو، درياى كوچه، درياى تالقان و درياى بنگى از جمله منابع آبى بزرگ اين ولايت مى باشد كه علاوه بر ظرفيت آبيارى زمين هاى كشاورزى، قابليت توليد برق آبى را با ظرفيت بسيار بالايى را دارد. حوض وغانن نيز يكي از منابع آبى جالب و در خور توجه بوده كه علاوه بر ظرفيت ذخيره آب و توليد برق منطقه مناسب براى سياحت و گردشگرى مى باشد.

ولايت تخار ازجمله ولايات زراعتى كشور بوده كه داراى ۱،۲۳۴،۹۴۹ هكتار زمين زراعتى كه شامل ۸۵،۶۶۵ هكتار زمين آبى، ۴۱۸،۶۵۷ هكتار زمين للمى، ۳،۸۱۵ هكتار درختان مثمر، ۵۳۰،۷۴۳ هكتار مراتع، ۲۶۹۵۳ هكتار جنگلات و بته ها و بقيه را تاكستان ها، زمين هاى باير، مناطق تحت پوشش آب و برف تشكيل مى گردد، ميباشد.

دريا ها و منابع آبى

منابع مهم آبى ولايت تخار را دريا ها، حوز ها و چشمه ها تشكيل ميدهد كه در اين جا چند منبع مهم وبزرگ آن به تفصيل بيان مى گردد:

۱. درياى آمو

درياى آمو يكي از مشهورترين دريا هاى افغانستان است كه از نقطه مرزى ولايت تخار با جمهورى تاجيكستان عبور مى نمايد. اين دريا بعد از آنكه رود آغشو و آب پنج به آن يکجا ميشود، نام درياى پنج را بخود ميگيرد و سپس دريا هاى كوچه، وخش و كافر نهران به آن ميريزد كه بنام درياى آمو ياد ميشود.

معاونين اين دريا در افغانستان عبارتند از : آبهاى واخان و پامير تقريباً ۴۰٪ آب اين رود خانه را در افغانستان تشكيل ميدهد. رود چك، غزنو، كافر نهران، وخش، سرخان دريا، شير آباد و ... شعبه هاى شمالى اين دريا هستند. از دريايى پنج ولسوالى هاى چاه آب، ينگى قلعه، درقد و خواجه بهاوالدين آبيارى ميگردد كه تخميناً ساحه زراعتى آن بالغ به ۵۰'۰۰۰ هكتار زمين مى رسد.

۲. دريايى كوچه

دريايى كوچه از كوه پايه هاى هندوكش و پامير سرچشمه گرفته با عبور از شهر فيض آباد مركز ولايت بدخشان بعلت عمق زياد كمترين استفاده از آن صورت گرفته است. تنها يك كانال در حومه شهر فيض آباد كه حدود ۵ مترمكعب آب در ثانيه مى باشد، احداث شده است و در اين اواخر قرار است بند برق در حومه شهر فيض آباد اعمار گردد. ۲ بند بزرگ آبيارى و توليد برق بنام هاى بند آبيارى و برق كوچه سفلى و بند برق كوچه عليا در ساحه ولايت تخار قبلاً در زمان جمهوريت سردار محمد داود سروى و ديزاين گرديده، اما در مرحله تطبيق قرار نگرفته است كه هردو بند مجموعاً ظرفيت توليد ۵۰۰ ميگاوات برق و آبيارى ۱۳۲۰۰۰ هكتار زمين را دارا مى باشد.

۳. دريايى تالقان

دريايى تالقان از كوه هاى ورسج سرچشمه ميگيرد و در طول مسير خود در جناح چپ و راست خويش ولسوالى هاى ورسج، فرخار، تالقان، بهارك، خواجه غار و ولسوالى هاى خان آباد و قلعه ذال ولايت كندز را آبيارى ميكند. بعداً دريايى تالقان در قسمت ولسوالى قلعه ذال با دريايى بغلان يکجا مى شود. طول دريايى تالقان از كوه پايه هاى ولسوالى ورسج الى ولسوالى قلعه ذال ولايت كندز به ۲۴۶ كيلومتر ميرسد. دريا هاى نمك آب و بنگى معاونين دريايى تالقان محسوب ميشوند.

۴. حوض وغانن

اين بند بشکل طبيعى در اثر لغزش کوه در قسمت غربى ولسوالى ورسج صدها سال پيش بوجود آمده و در سه طرف آن صخره هاى سخت و مقاوم موجود است. آب آن از طريق برف هاى کوه زرد پنجشير و آب هاى باران ماحول جمع شده و از طريق سوراخ به قطر حدود ده متر از ميان کتله بزرگ سنگپارچه ها به طرف پايين جريان پيدا مىکند. مقدار خروجى آب نظر به موسم هاى مختلف سال در تغيير بوده و بستگى به حجم آب و فشار آن در حوض طبيعى داشته و بين ۲۰ الی ۱۰۰ متر مکعب در ثانيه مىباشد. طول حوض حدود ۳۰۰۰ متر و عرض متوسط آن ۸۰۰ متر و ارتفاع متوسط آب حدود ۱۰ متر بوده، بشکل طبيعى ظرفيت ذخيره ۲۴ ميليون متر مکعب آب را دارا مىباشد. ارتفاع آب در موسم گرما (ماه هاى جوزا الی اسد) بيشتر مىگردد. آب از حفره بند ذخيره از ارتفاع حدود ۱۵۰ متر بطرف پايين جريان پيدا نموده و يک منظره خوب و زيباى آبشار طبيعى را تشکيل داده و در عين حال ساحه خوبى براى سياحت و گردشگرى مى باشد.

۵. دريائى بنگى

دريا بنگى يکى از معاونين درياى تالقان مىباشد که از کوه هاى ولسوالى هاى خوست، فرنگ و گذرگاه نور ولايت بغلان سرچشمه گرفته است. دريائى بنگى در دو جناح راست و چپ ۱۳۰۰۰ هکتار زمين را آبيارى مينمايد که بعداً در قسمت پل بنگى با دريائى تالقان يکجا شده، ولسوالى هاى خان آباد، شهر کندز الی ولسوالى قلعه ذال از آب آن مستفيد مى شوند.

۶. دريائى نمک آب

دريائى نمک آب از کوه پايه هاى ولسوالى نمک آب و چال سرچشمه گرفته، در ساحه معدن نمک تاقچه خانه از دره تنگ بارىک بعرض ۱۵ الی ۳۰ متر عبور و بعد از فاصله ۲۳ کيلومتر در قريه جوى شيخ با دريائى تالقان يکجا ميشود و بدینصورت درياچه نمک آب يکى از معاونين دريائى تالقان محسوب ميشود. اما زمانیکه داخل ساحه معدن نمک تاقچه خانه مى گردد و يک قسمت از آب درياچه داخل شگافى که به قطر ۸ الی ۱۰ متر در شروع معدن ايجاد گرديده، فرو رفته و بعد از طى مسافه بيشتر از ۸۰۰ متر با منحل نمودن مقدار زياد نمک با جريان اصلى درياچه يکجا مىگردد که سبب شور و غير قابل استفاده شدن آب گرديده، مشکلات زيادى را براى انسان ها و حيوانات، اشجار جنگلات و نباتات زراعتى ايجاد مى نمايد تا جايیکه زمين هاى زيادى لامزورع شده است. خوشبختانه در اين اواخر رياست حوزه درياى تالقان کانالى را در مسير درياچه نمک آب در ساحه که با معدن نمک مخلوط مى گردد، احداث نموده که به اين ترتيب توقع مى رود به اين چالش بزرگ که قدامت آن به بيشتر از ۲۰۰ مى رسد، پايان داده شود.

۲-۴:: وضعيت سکتور زيربنا و منابع طبيعى

رشد و توسعه اقتصادى يک کشور ارتباط مستقيم به موجوديت زيرساخت هاى اقتصادى در بخش هاى مختلف چون مواصلات، صنعت، استخراج معادن، زراعت و انرژى دارد. موجوديت راه هاى مواصلاتى و سيستم ترانسپورتى مناسب نقش کليدى را در نقل و انتقالات اجناس و بهبود سطح زندگى مردم دارا بوده و براى ولايت تخار از اينکه يک ولايت زراعتى است، نقش حياتى و انکار ناپذير دارد. سکتور زيربنا شامل رياست هاى اراضى و نقشه بردارى، محيط زيست، شهردارى تالقان، مخابرات و تکنالوژى معلوماتى، حوزه درياى تالقان، حوزه درياى پنج پائين، معادن، فوايد عامه، شهرسازى و مسکن و شرکت برشنا و آمريت هاى ترانسپورت، ميدان هواى ملکى، و آبرسانى مى گردد.

۴-۲-۱: انرژى (برق)

در ولايت تخار تاحال به تعداد (۶۸۸) دستگاه هاى كوچك آبي (MHP) درمسير كانال ها و مسير درياها در مركز و ولسوالى ها به شمول دستگاه ۵۰۰ كيلووات انرژى آبي ورسج و دستگاه ۴۰۰ كيلووات انرژى آبي در ولسوالى فرخار و دستگاه برق ۵۰۰ كيلووات ولسوالى چال كه جمعاً به (۱۵۲۷۷) كيلووات ميرسد اّحداث شده است. همچنان ولايت تخار از شبكه برق وارداتى جمهورى تاجكستان مستفيد شده اند كه از جمله ۱۶,۸ ميگاوات برق وارداتى، حدود ۸,۲ ميگاوات برق آن از سب استشن (۲۲۰/۲۰) كيلووات در شهر و نواحى تالقان براى ۱۷۵۰۰ مشتركين ساحات رهايشى، تجارتى، دوايردولتى، مساجد و موسسات غيردولتى توزيع گرديده است.

و تاكنون ۹۷,۳ درصد مردم ولايت تخار به برق دسترسى تنويرى دارند كه شامل برق وارداتى، برق هاى آبي و سولر مى گردد. بسيارى از ولسوالى ها و حتى بسيارى از خانه هاى مركز ولايت تا كنون از سهولت برق مستفيد نشده اند. با وجود اينكه ولايت تخار ظرفيت توليد بيشتر از ۲۰۰۰ ميگاوات برق آبي را از دريا هاى پنج، كوچه، تالقان و بنگى دارد، اما تا اّكنون نه تنها درين قسمت سرمايه گذارى صورت نگرفته، بلكه اين ظرفيتها در سطح مركز بازتاب در خور توجهى نداشته است. استفاده از اين ظرفيتها مى تواند تاثير مستقيّمى بر روى اقتصاد و رفاه مردم اين ولايت و كشور داشته باشد. سرمايه گذارى در اين بخش، علاوه بر بالا بردن عايدات دولتى، در اشتغال زايى، افزايش رفاه عامه، توسعه زيربنا و اّحداث فايريكات خرد و بزرگ و در نتيجه پيشرفت اقتصادى سهم بسزايى از خود بجا خواهد گذاشت.

قابل تذكراست باتكميل شبكه سازى پروژه برق وارداتى از كشورهمسايه تاجيكستان براى سال جارى ۵۰ % شهروندان تالقان از نعمت برق مستفيد ميشوند از اينكه برق وارداتى كشورتاجكستان ازساحات نا امن ولايت تخار كه در دست مخالفين دولت قرار دارد عبور ميكند كه در جريان سال ۱۳۹۷ تا لين برق ۲۲۰ كيلووات در اين مسير چندين بار از طرف مخالفين قطع گرديده كه تاثيرات منفى بالاي فايركات كوچك توليدى به وجود آورده و اّكثراً فعاليت ها متوقف شده بود. همچنان فيصدى زياد مردم براى ساليان متمادى در محلات از نعمت برق محروم خواهند بود.

براساس سروي هاى صورت گرفته، بند ماماي درياى كوچه ظرفيت توليدى ۴۴۵ ميگاوات برق را دارا بوده و پروژه آبي كوچه سفلى كه بر علاوه ۱۳۲ هزار هكتار زمين را آبيارى ميكند، ظرفيت توليد مقدار ۴۵,۱ ميگاوات برق را نيز دارد. به همين ترتيب بند تنگى ورسج ظرفيت ذخيره (۳۲۰) مليون مترمكعب آب و ظرفيت (۴۵) ميگاوات برق وساحه آبيارى آن (۶۳۱۱۰) هكتار زمين را دارا بوده و منابع مهم و بزرگ آبي و برقى در سطح كشورمحسوب ميشوند و از لحاظ اقتصادى و محيط زيست اهميت حياتى دارد. برعلاوه منابع آبي، ولايت تخار داراي ظرفيت توليد (۲۵۴۳) ميگاوات برق آفتابى، (۱۱۹۹) ميگاوات برق بادى و (۱'۵۲۴'۳۴۴) ميگاوات برق بايومس را نيز دارا ميباشد.

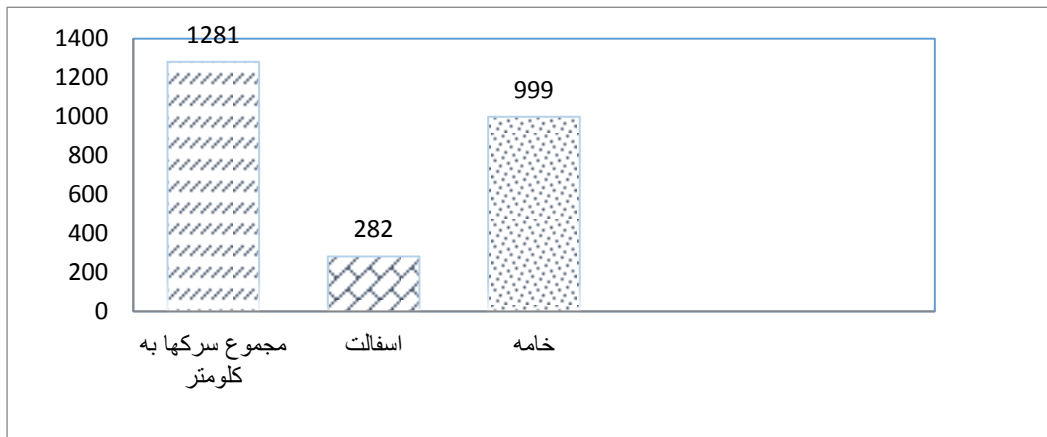
۴-۲-۲: سرک و راههای مواصلاتی زمینی و هوای

در ولايت ۱۲۸۱ كيلومتر سرک وجود دارد كه ازجمله ۲۸۷ كيلومتر سرک هاى حلقوى كه ولسوالى ها را به مركز ولايت وصل مينمايد. تا كنون ۱۶۳ كيلومتر سرک ها با كيفيت درجه اول و ۱۱۹ كيلومتر سرکها با كيفيت درجه دوم اسفالت گرديده است كه ۲۶ % مجموع سرک هاى ولايت تخار را تشكيل مى دهد و متباقى ۹۹۹ كيلومتر كه ۷۴ % كل سرک ها مى باشد، بشكل خامه قرار داشته و در بعضى ساحات وضعيت نهايت خراب دارد.

ساختمان و اسفالت سرک هاى ماوراي كوچه كه از لحاظ تراكم نفوس و اهميت اقتصادى براى ولايت تخار مهم پنداشته مى شود، در بودجه سال مالى ۱۳۹۷ به طول ۱۴۴ كيلومتر درنظر گرفته شده و اّكنون ۲ لات آن عقد قرار داد

گړديده و ۳ لات ديگر آن در مراحل مختلف تداركات در اداره تداركات ملي قرار دارد. علاوه ۳ سكهشن سرک مواصلاتي ولسوالي بنگي الی ولسوالي اشكمش به طول ۵۰ كيلومتر تحت كار قرار دارد. سرک های داخل شهر تالقان قبلاً با يك شركت قرارداد گړديده بود كه بعد از تطبيق حدود ۶۲٪ كار، قرارداد فسخ گړديده بود كه اخيراً قرارداد آن عقد شده و كار آن آغاز شده است.

در بودجه سال مالی ۱۳۹۶ ساختمان و اسفالت سرک از تالقان الی ولسوالي چال، از فرخار الی ورسج و از پل بيگم الی شهر رستاق در نظر گرفته شده بود، اما به مرحله تطبيق قرار نگرفته و در بودجه سال مالی ۱۳۹۷ به استثنای ۱۵ كيلومتر سرک فرخار - ورسج ساير سرک ها انعكاس نيافته است.

گراف ۲-۱۲: سرکهای ولايت تخار به تفكيك نوع پوشش

عدم احداث سرکهای مواصلاتي بين ولسوالي ها ترانسپورت و حمل و نقل مردم و ساير توليدات زراعتی را با مشكل عمده مواجه ساخته و تاثيرات منفي بالای فعاليت های اقتصادی بخصوص سكتور زراعت از خود بجا گذاشته است.

۴-۲-۳: ترانسپورت هوایی (میدان هوایی)

میدان هوایی تالقان در ساحه سرایسنگ مرکز ولايت تخار به فاصله ۵ كيلو متری دورتر از مرکز شهر تالقان موقعيت دارد. در سال ۱۳۷۵ بنابه هدايت دولت اسلامی افغانستان و سعی و تلاش انجینر سيد احمد روئين والی سابق تخار كه ساخت و ساز میدان هوایی تالقان توسط وسایط ساختمانی ریاست عمومی حفظ ومراقبت سرک ها و وسایط ریاست آبیاری با ابتدایی ترین سامان آلات تخنیکي آغاز گړديده و کمتر از يكسال خط رنوی را از ۶۰۰ متر به ۱۶۰۰ متر توسعه و انكشاف داده است. با تکمیل كار احداث میدان هوایی تالقان طيارات نظامی ۲۴N و ۳۲N این میدان به مقصد کابل پرواز داشت.

كار بازسازی مرحله سوم میدان هوایی تالقان به هدايت محمد یاسين ضيا والی اسبق ولايت تخار در ۳ حمل ۱۳۹۵ آغاز گړديد و دراین مرحله به طول خط رنوی به طرف شرقی ۴۰۰ متر افزوده شد. خط رنوی میدان هوایی تالقان طور خامه به طول ۲۰۰۰ متر و عرض ۴۵ متر و همچنان به طرف شرق ۲۰۰ متر ساحه محافظتی پرواز و ۵۰۰ متر ساحه انكشافی بوده كه بیشتر از ۴۷۵ جریب زمین را احتوا مینماید. فعلاً از میدان هوایی تالقان طيارات پكتيك و طيارات ۱۲PC- و ۲۰AC- قوای هوایی کشور استفاده می نماید.

اعمار ميدان هوايى و تاسيسات مورد نياز آن از اولويت هاى ولايت تخار بوده و بدين ملحوظ در پلان انكشافى سال مالى ۱۳۹۷ اين ولايت شامل گرديده بود كه وزارت هاى محترم اقتصاد و ماليه نيز در مسوده اول بودجه ملى سال مالى ۱۳۹۷ كه جهت تصويب به پارلمان ارسال گرديده بود، شامل نموده بودند. اما بعداً از مسوده دوم بودجه سال مالى ۱۳۹۷ پروژه احداث ميدان هوايى تخار شامل نگرديده كه موجب نگران حكومت محلى تخار و مردم اين ولايت مى باشد. قابل يادآورست كه در اين اواخر بانك انكشافى آلمان (KFW) براى اسفالت خط رنوى و ايجاد تاسيسات ميدان هوايى تالقان علاقمندى نشان داده است كه پروسه هاى رسمى آن تحت كار مى باشد.

۴-۲-۴: ترانسپورت زمينى

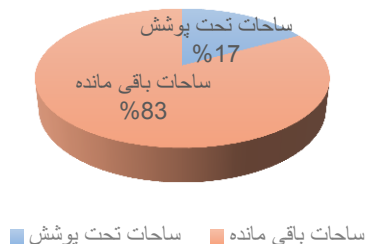
در ولايت تخار جمعاً به تعداد ۳۰ اتحاديه مسافر برى و ۶ اتحاديه باربرى فعاليت دارد. شاخص هاى عوايد بخش ترانسپورت زمينى شامل كميشن ۳ فيصد و ۵ فيصد از وسايط باربرى و مسافربرى، توزيع كتابچه خط سير و جرايم از وسايط خلاف رفتار مى باشد.

اعمار دروازه ورودى شرقى به شهر تالقان به همكارى مقام محترم ولايت و سكتور خصوصى و تحويل (۵۷,۴۳) مليون افغانى طى سال هاى ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۶ به عوايد دولت از جمله دستاورد هاى عمده بخش ترانسپورت زمينى ميباشد. در ولايت تخار ترمينل ترانسپورتى اعمار نگرديده و بنادر مسافر برى ولايات و ولسوالى ها در ساحات شهري در ملكيت هاى شخصى قرار دارد كه موجب بى نظمى در شهر تالقان گرديده است. در اين اواخر رهبرى ولايت تخار بمنظور بهبود امور ترانسپورت زمينى براى ايجاد ترمينل هاى ترانسپورتى و انتقال بندر به ساحات بيرون از شهر، زمين هاى دولتى را مشخص نموده و در حصه اعمار ترمينل ها اقدام خواهد شد.

۴-۳: وضعيت شهري و شهر نشينى

شهر تالقان با داشتن دريا، نهر ها، جويبار ها و چشمه سار ها يكي از سرسبزترين شهر هاى كشور محسوب مى شود. در حال حاضرى نفوس شهر تالقان به بيش از ۱۰۰'۰۰۰ تن ميرسد كه در ۶ ناحيه شهر تقسيم گرديده اند. بنابر افزايش مهاجرت ها از روستا ها و ولسوالى ها بدلايل ناامنى، بيكارى، فقر و مزايای شهر نشينى، نفوس اين شهر به سرعت در حال افزايش مى باشد. رشد سريع نفوس در شهر تالقان سبب تبديل شدن زمين هاى زراعتى به منازل مسكونى (توسعه شهر بدون نقشه و ماستر پلان)، تراكم بيش از حد نفوس، آلودگى آب ها (سطحى و زير زمينى) و محيط زيست گرديده است. پروژه توسعه شهر تالقان به امتداد ميدان هوايى از جانب مقام رياست جمهورى منظورگرديده و ساحات مورد نظر نيز توسط وزارت محترم شهرسازى سروى شده، اما روند تطبيق اين پروژه بدليل معضلات اجتماعى متوقف مى باشد. پروژه اسفالت سرک هاى شهر تالقان به شمول كانكرت جويچه ها به طول ۵۰+۱۷۱ كيلومتر توسط رياست فوايد عامه قرارداد گرديده بود كه ۶۸٪ كار آن تطبيق گرديد و بدليل تخطى شركت متعهد، قرارداد حدود يك سال قبل از جانب اداره تداركات ملى فسخ گرديده بود، دوباره كار آن آغاز شده است.

شبكة هاى آبرسانى كه توسط اداره شهردارى تالقان و آمريت شركت آبرسانى تخار اعمار گرديده حدود ۲۱٪ شهر رانظر به ۱۲۰۰۰ فاميل تحت پوشش قرار داده و بقيه نفوس شهر آب آشاميدنى مورد نياز شان را از چاه هاى عميق و نيمه عميق و چشمه ها تامين مى نمايند.

گراف ۱۳-۲: ساحات تحت پوشش توزیع آب صحنی شهری

در گراف فوق دیده می شود که ۲۱٪ ساحات شهری تحت پوشش شبکه آبرسانی بوده و متباقی ۷۹٪ از چاه های عمیق و نیمه عمیق، چشمه ها و جویبار ها آب آشامیدنی مورد نیاز شان را تامین می نمایند. عدم وجود مکانهای تفریحی، انکشاف بی رویه و نامنظم و بدون پلان شهر، افزایش مهاجرت ها به شهر تالقان و تراکم بیش از حد نفوس، تخریب زمینهای زراعتی و تبدیل شدن آنها به منازل رهايشی، آلودگی آب های شهر تالقان، آلودگی محیط زیست، تخریب زمین های زراعتی و خانه مسکونی توسط دریا در حومه های شهر، عدم آگاهی لازم مردم نسبت به فرهنگ شهر نشینی، نبود جویبار های استندرد و عدم پاک کاری بموقع آن و عدم دسترسی ۷۹٪ شهر نشینان به آب آشامیدنی صحنی از جمله چالش های مهمی است که زندگی شهر نشینان را تهدید می نماید.

مدیریت آب (بند و انهار)

برنامه های کاری ریاست های حوزه های دریای تالقان و پنج پائین.

۱. برنامه تحکیم سواحل دریاها.
۲. برنامه اصلاح و بازسازی تأسیسات آب.
۳. برنامه انکشاف ملی آب.
۴. برنامه تنظیم و مدیریت های حوزه های دریایی.
۵. برنامه ایجاد و تقویت نهاد ها، انکشاف پالیسی ها و قوانین ومقررات.

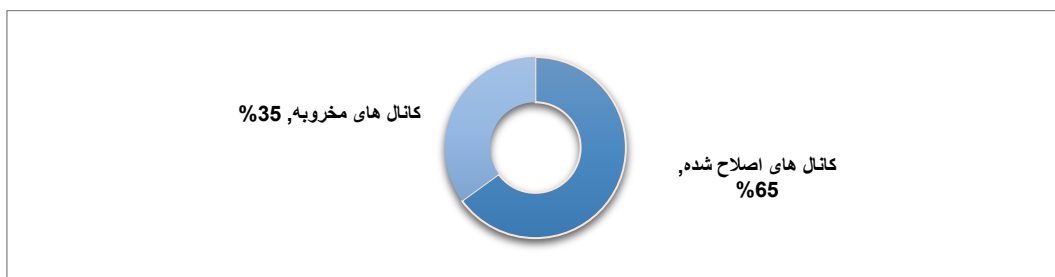
بدین منظور دولت شیوه های منسجم اداره منابع آب و ادارات حوزه های دریایی (حوزه دریای تالقان و حوزه دریای پنج پائین) را جهت پلان گذاری و انکشاف منابع آب روی دست گرفته و هدف از این شیوه مدیریت آب اداره و انکشاف همه جانبه منابع آبی در کشور به منظور کاهش فقر، افزایش پایدار انکشاف اقتصادی و اجتماعی، بهبود وضع زندگی خانواده ها، اشتغال زایی و تامین آب کافی برای نسل های حال و آینده کشور میباشد.

از آنجاکه بیش از ۸۵ درصد باشندگان کشور به زراعت و دامداری مشغول اند، بناءً اداره و مدیریت همه جانبه منابع آب در کشور در اولویت های کاری دولت قرار داشته است. از بدو تاسیس اداره موقت تا اکنون در بخش سرمایه گذاری اصلاح و بازسازی سیستم های آبیاری در ولایت تخار توجه بیشتر مبذول گردیده است. کار اصلاح و بازسازی سیستم های آبیاری و تحکیمات سواحل دریاها در سطح تخار از صفر فیصد بالترتیب به ۶۵ فیصد و ۱۶ فیصد ارتقا یافته است. در نتیجه اصلاح و بازسازی سیستم های آبیاری سطح افزایش حاصلات زراعتی از ۳۰ فیصد به ۷۵ فیصد، کاهش زمان قطع جریان آب از اثر حوادث طبیعی (سیلاب ها) از مدت دوماه به دوهفته، تبدیل زمین های یک فصله به دوفصله آبی از ۲۵ فیصد به ۸۵ فیصد، کاهش قابل ملاحظه منازعات آبی بین دهاقین، تولید ۱۵/۵ میگاوالت برق آبی در مسیر

كانال ها، فراهم آورى به هزار ها نفر فرصت هاى شغلى، افزايش عوايد مالكان تاسيسات آبى از ۲۰ فيصد به ۸۵ فيصد از جمله دست آوردهاى عمده اداره آب ولايت تخار محسوب ميگردد. هكذا به تعداد (۱۲) استيشن هاى آب سنج، هواشناسى و برف سنج در سطح ولايت تاسيس و عملا فعاليت دارد.

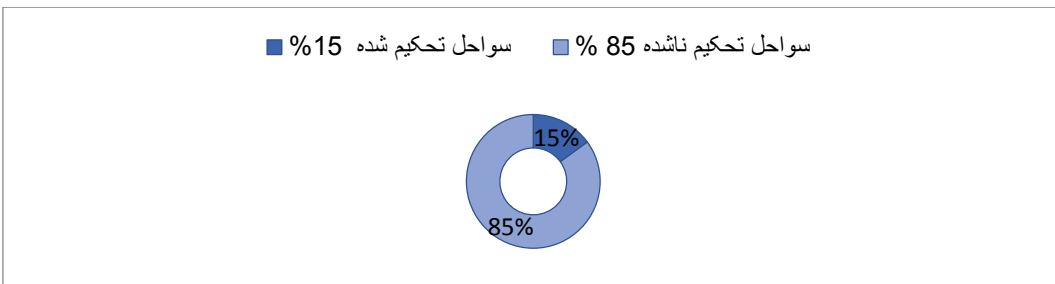
شيوه نوين مديريت آب در کشور به منظور مديريت همه جانبه منابع آبى، انتقال اداره و مديريت آب يا به عبارت ديگر مديريت منابع آب و آبيارى را از نهاد هاى دولتى به کاربران آب در نظر گرفته و تا حال (۳۲) انجمن استفاده كننده گان آب در سطح ولايت (در هردو حوزه دريائى) تاسيس گرديده است. نهاد هاى اجتماعى در مسايل منابع آب و آبيارى شامل پروسه كنترول، توزيع آب طبق حقايق و سهميه، حفظ و مراقبت و بهره بردارى از تاسيسات آبى، انتخاب ميراب ها، سهم گيرى فعال در جلسات پلان گذارى و مشوره دهى در ترتيب استراتيژى و پاليسى حوزه مربوطه، نظارت از چگونگى تطبيق پروژه هاى زيربنائى نقش بسزائى دارند.

در سطح ولايت تخار به تعداد (۲۱۶) كانال وجود دارد كه در بخش احداث و تحقيقات كانال ها و سيستم هاى آبيارى يك سلسله فعاليت هاى چشمگيرى از طريق حوزه دريائى تالقان و حوزه دريائى پنج پائين وموسسات همكارانجام يافته وحدود (۶۵) % كانال ها از سيستم هاى قديمى وسنتى به سيستم هاى عصرى اصلاح وبازسازى شده است. اما هنوز (۳۵) % بند هاى آب به سيستم قديمى وعغنوى كه يك چالش و مانع رشد سكتور زراعت بوده، باقى مانده و اعمار اين بندها براى تامين آب مورد نياز زمين هاى للمى تحت كشت نهايت ضرورى است.

گراف ۲-۱۴: گراف سيستم هاى آبيارى اصلاح شده و اصلاح نشده به فيصدى

همچنان در بخش تحقيقات سواحل دريا ها در حدود ۱۵ % كارصورت گرفته و ۸۵ % آن نياز به تحقيقات دارند كه از اين ناحيه زارعين به مشكل جدى مواجه اند.

گراف ۲-۱۵: مقايسه سواحل تحكيم شده و تحكيم نشده دريا ها

اما در حصه تطبیق پروژه آبیاری کوچه سفلی که ۱۳۲ هزار هکتار زمین للمی را آبیاری و برای حدود یکصد هزار فامیل زمینه کار را مساعد می سازد، و همچنان بند تنگی ورسج با ظرفیت ذخیره (۳۲۰) میلیون مترمکعب آب، توانایی تولید (۴۵) میگاووات برق و ساحه آبیاری آن (۶۳۱۱۰) هکتار زمین را دارا بوده که در صورت اعمار آن مشکلات کم آبی که سالانه ولایات کندز و تخار گرفتار است، مرفوع می گردد قابل یادآوری است که سروی اقتصادی و تکنیکی و دیزاین پروژه های مذکور تکمیل گردیده اما در قسمت تطبیق آن اقدام عملی تا اکنون صورت نگرفته است.

۴-۴: مخابرات

بخش مخابرات و تکنالوژی معلوماتی یکی از اولویت های مبرم مردم و دولت بشمار رفته، توسعه و فعالیت این بخش در ارتقای سطح فرهنگی جامعه رول مهم داشته و بوسیله آن اطلاع رسانی و معلومات به کوتاه ترین زمان از طریق رسانه ها، ایمیل و شبکه های اجتماعی تامین میگردد. نخستین بار در ولایت تخار شبکه مخابراتی افغان بیسیم در ۱۶ جوزا ۱۳۸۳ به فعالیت آغاز کرد.

در عرصه ارتباطات و مخابرات شاهد تحول بزرگ در کشور میباشیم که در ولایت تخار طی ۱۵ سال گذشته دسترسی به خدمات مخابراتی از طریق کمپنی های عامه و خصوصی افغان تلیکام، سلام، افغان بیسیم، ام تی ان، اتصالات گسترش یافته است و ۵۲٪ مردم به خدمات انترنتی دسترسی دارند. براساس آمار های ارایه شده در هر ۱۰۰ نفر ۲۰ نفر دارای موبایل همراه می باشد.

اما یک تعداد قریه جات در ولسوالی های دوردست تا اکنون به خدمات موبایل دسترسی ندارند که نیاز به ارایه خدمات میباشد. قابل ذکر است که قیمت پرداخت برای مکالمات تلفونی و انترنت خیلی ها بلند و گزاف می باشد که از لحاظ اقتصادی در مقایسه کشور های همسایه مفیدیت ندارد.

۴-۵: معادن

طوریکه میدانند درانکشاف اقتصادی یک کشور یا جامعه موجودیت منابع طبیعی بویژه معادن و استخراج آن اهمیت حیاتی دارد. خوشبختانه ولایت تخار دارای (۵۴) معدن مانند طلا، نمک، ذغال سنگ، گچ، و سایر معادن و احجار قیمتی می باشد که یک تعداد آن نیاز به سروی دارند. معادن طلا، نمک، ذغال سنگ و گچ عملاً استخراج میشوند. اما استخراج معادن به شیوه سنتی صورت می گیرد، بگونه مثال شرکت قراردادی استخراج معدن نمک ولسوالی نمک آب خلاف شرایط قرارداد به شیوه سنتی توسط مردم استخراج و توسط مواشی انتقال میدهد که در ین اواخر کار آن متوقف گردیده است. در سایر معادن ولایت تخار تا حال سرمایه گذاری لازم صورت نگرفته و عواید از طریق معادن بیسار ناچیز است.

شماره	اسم معدن	موقعیت معدن	ظرفیت استخراج به تن	وضعیت معدن	نوع استخراج
۱	معدن نمک تاقچه خانه	نمک آب	۵۷۹،۴۸۰،۹	فعال	سنتی
۲	معدن ذغال سنگ گزستان	کلفگان	مشخص نشده	فعال	فنی و تکنیکی
۳	معدن نمک کلفگان	کلفگان	مشخص نشده	فعال	نیمه میکانیزه
۴	جغل دریای	دریاخانه شهرتالقان	مشخص نشده	فعال	غیرقانونی و بدون قرارداد
مجموع			۵۷۹،۴۸۰،۹		

جدول ۲۰۲۱: معادن فعال در حال استخراج از طريق وزارت محترم معادن

شماره	اسم معدن	موقعيت معدن	ظرفيت استخراج به تن	وضعيت معدن	نوع استخراج
۱	زرشوى نوآباد خطايان	تالقان	مشخص نشده	فعال	ابتدائى و غير قانونى
۲	زرشوى طلای نورآبه وسمى	چاه آب	مشخص نشده	فعال	ابتدائى و غير قانونى
۳	معدن ذغال سنگ بزغور	چال	مشخص نشده	فعال	ابتدائى و غير قانونى
۴	معدن ذغال سنگ اره شخ ويکه تال	نمک آب	مشخص نشده	فعال	ابتدائى و غير قانونى

جدول ۲۰۲۲: معادن فعال استخراج خود سر در سطح ولايت تخار

حسب گزارش رياست محترم معدن عوايد بدست آمده طى سال مالى ۱۳۹۶ مبلغ ۴'۴۳۲'۴۶۹ افغانى مى باشد که در مقايسه به موجوديت معادن در ولايت تخار عوايد بسيار اندک و ناچيز است. در صورت افزايش سرمايه گذارى بالاي معادن، استخراج فنى و تخنيکى معادن، ايجاد فابريکه هاى پروسس (نمک، ذغال سنگ، و گچ) و احداث سرک هاى منتهى به معادن، درآمد هاى دولت و مردم و سطح استخدام و در نهايت زمينه رشد و انکشاف اقتصاد و اجتماعى ولايت و در کل کشور فراهم مى گردد.

۶-۴: موسسات غير دولتى و شرکاي انکشافى در سکتور زيربنا و منابع

طبيعى

موسسات غيردولتى که در حال حاضر در سکتور زيربنا فعاليت مى نمايند، شامل موسسات کنسرن جهانى و شلتر فارلايف مى گردد. علاوه برآن دفتر RIDF که توسط وزارت اقتصاد و همکارى هاى انکشافى جمهورى فدرال آلمان تمويل مى شود، در سکتور زيربنا پروژه هاى متوسط زيربنائى را تطبيق مى نمايد. اما سرمايه گذارى موسسات غيردولتى در اين سکتور خيلى ناچيز بوده که نيازمند توجه جدى را مى نمايد.

۵. سکتور اداره اقتصاد و انکشاف سکتور خصوصى

رشد اقتصادى و تقويت سکتور خصوصى يکى از اهداف بزرگ و مهم دولت بوده که دولت جمهورى اسلامى افغانستان در اين زمينه در سند اهداف انکشافى پايدارى افغانستان و چهارچوب صلح و انکشافى ملّى افغانستان توجه جدى مبذول داشته و راهکار هاى مشخصى را غرض رشد و انکشاف اقتصادى و حمايت سکتور خصوصى بحيث ماشين رشد اقتصادى کشور در نظر گرفته است. علاوه پاليسى مشارکت عامه و خصوصى تدوين گرديده که زمينه افزايش سرمايه گذارى هاى مشترک دولت و بخش خصوصى را مساعد مى سازد.

فعاليت هاى سکتور خصوصى از اجراءات و فعاليت هاى ساير سکتورها متأثر گرديده و در عين حال بر بهبود فعاليت هاى ساير سکتور هاى اقتصادى طور مستقيم و غير مستقيم تاثير گزار است. انکشاف سکتور خصوصى در يک کشور مى تواند زمينه هاى بهتر رشد اقتصادى، اشتغال نيروى کار، کاهش فقر و در نهايت رضايت مندى و رفاه عامه را تامين و باعث پايدارى نظام ديموکراتيک گردد.

سکتور خصوصى در ولايت تخار مانند ساير ولايات کشور با چالش ها و مشکلات عديده مواجه بوده که مانع رشد وانکشاف اين سکتور مى گردد. عمدتري اين چالش ها را نبود نمايندگى وزارت تجارت و صنايع در ولايت تخار، نبود پارک صنعتى، نبود سيستم بازاریابى موثر و کارا، نبود سردخانه هاى معيارى و مجهز جهت نگهدارى محصولات توليدى بخش خصوصى، عدم دسترسى به منابع تمويل و قرضه هاى اسلامى، کمبود برق براى مراکز توليدى ... مى باشد. مطابق استراتيژى انکشافى ملى افغانستان سکتور اداره اقتصاد و انکشاف سکتور خصوصى شامل وزارت ها و ادارات مستقل متعدد مى گردد، اما در ولايت تخار صرف ۶ واحد بودجوى بوده که عبارت از اداره اتاق هاى تجارت، رياست اقتصاد، اداره مستوفيت، مديريت عمومى مستقل نورم و استندرد، اداره احصائيه مرکزى و اداره ايجاد سهوت براى حمايه منابع تمويلى کوچک در افغانستان(مسفا) ميباشد.

۵-۱: ميزان عوايد شامل عوايد مالياتى وغير مالياتى

درسال مالى ۱۳۹۶ به ولايت تخار ۳۸۰ مليون افغانى پلان عوايدى ازطريق وزارت محترم مالیه تعين گردیده بود وينا برفعاليت هاى اداره محترم مستوفيت خوشبختانه توانسته اند که ۴۱۸،۸۲ مليون افغانى عوايد جمع آورى نمايندکه درمقايسه به پلان مبلغ ۴۸ مليون افغانى (۱۰،۱ %) ونسبت به سال گزشته (۱۳ %) ودرمقايسه به سال مالى ۱۳۹۴ مبلغ ۸۹،۸۲ مليون افغانى (۲۷،۳ %) افزايش را نشان ميدهد که درجدول ذيل ارايه مگردد.

ردیف	سال مالی	مبلغ	به افغانى	به افغانى	به افغانى	به افغانى	به افغانى	به افغانى	به افغانى
۱	۱۳۹۶	۳۸۰،۴	۴۱۸،۲	۳۸،۴۲	۱۰،۱ %	به افغان	به %	به افغانى	به %
۲	۱۳۹۵	۳۵۳،۷	۳۷۰،۸۴	۱۷،۱۴	۵ %	۴۸	۱۳ %	۸۹،۸۲	۲۷،۳ %
۳	۱۳۹۴	۳۰۸،۴	۳۲۹	۲۰،۶	۷ %				

جدول ۲-۲۳: ميزان عوايد مالياتى

طوريكه درجدول ملاحظه مى گردد تغييرات جدى در منابع عايدياتى ايجاد نگردیده است، بلکه افزايش عوايد را نشان ميدهد.

۵-۲: وضعیت صنايع دستى در ولايت تخار

صنايع دستى در ولايت تخار که ريشه در صدها سال پيش دارد، نشان دهندهء فرهنگ و هنر عميق مردم مان است و يکى از خطوط اساسى اقتصاد جامعه و در آمد خانواده ها محسوب ميشود. اما حالا ديده مى شود که با کم مهرى مواجه شده و نسبتاً در حاشيه قرار گرفته است .

خوشبختانه در ولايت تخار انواع صنايع دستى، قالين بافى، زرگرى، خامک دوزى، رنگ ريزى، گل دوزى، حكاكى، نجارى، آهن ريزى، آنچه بافى، خياطى، فلزكارى، بوت دوزى، دستكول دوزى، خطاطى، چپن دوزى، گليم بافى، روزه

بافى، جمبوس دوزى، قفل سازى، چاقو سازى، گراف دوزى، حلبى سازى، پرده دوزى، سيت دوزى، ريسنده گى، مهره دوزى وجود داشته و عملاً صدها نفر بطور مستقيم و غير مستقيم مصروف فعاليت ميباشند.

كارگران بخش صنايع دستى ولايت تخار با ابتدائى ترين وسايل كار مصروف فعاليت ميباشند كه نقش خوبى را در رشد اقتصاد خانواده ايفاء مينمايند. اكثر كارگاه هاى صنايع دستى در ولايت تخار از پول شخصى افراد فعاليت دارند كه در بخش هاى مختلف به مشكل مواجه ميباشد. باوجود كه موسسات غير دولتى مطابق به اهداف شان كه همانا رشد پايدار خانواده ها ميباشد اكثر فعاليت هاى شان موقت و غير موثر بوده است بطور مثال: موسسه محترم آغا خان در ولسوالى فرخار به تعداد ۲۰ نفر از معلولين را در بخش بوت دوزى ظرفيت سازى نموده و بعد از ختم ورکشاپ شش ماه به هر يك از اشتراك كننده گان يك يك پايه ماشين و لوازم مجهز كارى توزيع نموده است تا خود افراد آموزش ديده به فعاليت شان ادامه بدهند اما با گذشت چند ماه موسسه سويدن عين پروژه مشابه را براى شش تن از افراد آموزش ديده دوباره داير نموده و تكراراً براى افراد متذكره ماشين و وسايل كار توزيع نموده است كه نشان دهند عدم هماهنگى در فعاليت ها است.

نظر به گفته محمد اعظم يكي از افراد آموزش ديده تدوير ورکشاپ براى بار دوم از طرف موسسه سويدن غير ضرورى و غير موثر بوده است.

مجموعاً در بخش صنايع دستى در ولايت تخار ظرفيت هاى خوبى منابع بشرى وساحه كارى مناسب وجود دارد، اما آنچه كه ضرورت است توجه صورت نگرفته است. بدین منظور توقع ميرود كه نهاد هاى دولتى و غير دولتى در قسمت رشد و انكشاف صنايع دستى يك سلسله اقدامات لازم را روى دست گيرند.

ميزان سرمايه گذارى در اين بخش از طريق نهاد هاى دولتى وغيردولتى در مدت (۶) سال در حدود مبلغ (۱۶'۳۳۱'۴۶۰) افغانى صورت گرفته است كه نظربه ظرفيت هاى محلى و ساحه كارى قناعت بخش نيست. رياست اقتصاد تخار در هماهنگى با ادارات دولتى و موسسات غيردولتى طرح توسعه صنايع دستى ولايت تخار ترتيب نموده و بمنظور سرمايه گذارى روى آن در اختيار دونر ها قرار خواهد گرفت.

۵-۳: تعداد بانک ها به تفکیک دولتی و خصوصی

در ولايت تخار به تعداد (۶) بانک صرف در مرکز (تالقان) مصروف فعاليت اند كه ذيلاً ارايه ميگردد:

۱. دافغانستان بانک (بانک دولتی)
۲. نمايندگى عزيزى بانک (بانک خصوصى)
۳. نمايندگى ميوند بانک (بانک خصوصى)
۴. نمايندگى عضنفر بانک (بانک خصوصى)
۵. نمايندگى کابل بانک نو (بانک دولتى)
۶. نمايندگى باختر بانک (بانک خصوصى)

۵-۴: بندر آيخانم

ولايت تخار در جنوب با جمهورى تاجيكستان مرز مشترك دارد. بندر آيخانم كه از لحاظ قدامت تاريخى يكي از آبادات تاريخى كشور محسوب مى شود، در ولسوالى دشت قلعه موقعيت دارد و تجاران از اين بندر استفاده مى نمايند. اما در

حال حاضر روى دريائى آمو پل وجود نداشته و انتقال مال التجاره از طريق كشتى كه داراى ظرفيت خيلى محدود مى باشد، صورت مى گيرد.

شبكه انكشافى آقا خان به كمك مالى اتحاديه اروپا يك پايه پل روى دريائى آمو در بندر آيخانم اعمار مى نمايد و شهر ك مشترك نيز در خاك تخار ساخته مى شود كه فعاليت هاى ابتدائى آن آغاز گرديده است. با اعمار پل اين بندر به يك بندر تجارى مهم كه حتى مى تواند بحيث ترانزيت با كشور هاى آسيائى ميانه مورد استفاده قرار گيرد.

5-5: موسسات غير دولتى و شركائى انكشافى

در حال حاضر فعاليت هاى موسسات غيردولتى در اين سكتور نهايت محدود بوده و صرف بنياد آقاخان فعاليت دارد. دفتر GIZ-SEDEP، برنامه CARD-F وزارت زراعت و مالدارى نيز در اين بخش سرمايه گذارى نموده اند كه تاثيرات خوبى از خود بجا گذاشته است.

5-6: فرصت هاى سرمايه گذارى براى بخش خصوصى

ولايت تخار يكي از ولايات درجه دوم افغانستان به شمار مى رود، اما ظرفيت هاى نهفته در اين ولايت نقش آنرا در رشد و توسعه اقتصادى كشور برجسته مى سازد كه سرمايه گذارى و استفاده از فرصت ها و ظرفيت هاى موجود مى تواند سبب افزايش توليدات داخلى، سطح درآمد و اشتغال و سرانجام کاهش فقر و ايجاد امنيت غذايى در كشور گردد. در اين قسمت فرصت ها و ظرفيت هاى موجود در ولايت تخار كه مى تواند بخش خصوصى بالاى آن بشكل مستقيم و يا هم با مشاركت سكتور عامه و خصوصى سرمايه گذارى شود، به تفصيل بيان مى گردد:

۱. فرصت هاى سرمايه گذارى در توليد انرژى برق

موجوديت درياهاى پر آبى كه از ولايت تخار مى گذرد ثروت ملى بزرگى است كه زراعت و ميزان توليد برق را مى تواند متحول نمايد. دريائى هاى مهمى چون دريائى كوچه، آمو، تالقان و بنگى و بند هاى سروى شده برق چون بند برق مامايى كوچه، بند آبيارى و برق كوچه سفلى و بند آبيارى و برق تنگى ورسج با ظرفيت توليد ۲۰۰۰ ميگاوات برق از فرصت هاى بي نظيرى در ولايت تخار مى باشد.

براساس سروى هاى صورت گرفته منابع بزرگ آبى و توليد برق ولايت تخار با ظرفيت آن در ذيل ارائه شده است:

۱. بند مامايى دريائى كوچه ظرفيت توليدى ۴۴۵ ميگاوات برق
۲. بند طبيعى حوض و غنان برعلاوه از منظر زيبا و ذخيره بزرگ آبى را كه تشكيل داده ظرفيت توليد (۴۵) ميگاوات برق را نيز دارد.
۳. بند آبيارى و برق كوچه سفلى كه بر علاوه ۱۳۲ هزار هكتار زمين را آبيارى ميكند، ظرفيت توليد مقدار ۴۵/۱ ميگاوات برق را نيز دارد.
۴. به همين ترتيب بند آبيارى و برق تنگى ورسج با داشتن ظرفيت ذخيره (۳۲۰) مليون مترمكعب آب، (۴۵) ميگاوات برق را توليد وساحه (۶۳۱۱۰) هكتار زمين را آبيارى مى نمايد.
۵. برعلاوه منابع آبى، ولايت تخار داراى ظرفيت توليد (۲۵۴۳) ميگاوات برق آفتابى، (۱۱۹۹) ميگاوات برق باده و (۱'۵۲۴'۳۴۴) ميگاوات برق بايوس را نيز دارا ميباشد.

سكتور خصوصى مطابق پاليسى مشاركت سكتور عامه و خصوصى مى تواند در اين بخش ها سرمايه گذارى نمايد. قابل ياد آوريست كه سرمايه گذارى در بند هاى بزرگ نياز به منابع مالى هنگفت دارد كه در اين زمينه لازم است تا سرمايه گذاران خارجى تشويق گردند و از طريق جلب سرمايه هاى خارجى سطح سرمايه گذارى افزايش يابد.

۲. فرصت هاى سرمايه گذارى در بخش استخراج معادن

ولايت تخار داراي ۵۴ معدن بوده كه شامل معادن نمك، ذغال سنگ، طلا، گچ، سنگ مرمر، لاجورد، چونه، مس، و ساير منرال هاى قيمتى و نفت مى گردد. تا اكنون صرف ۴ معدن بشكل قانون استخراج مى گردد. سرمايه گذارى در سكتور معادن مانند ساير بخش هاى زيربنايى به منابع مالى هنگفت و سرمايه گذاران بالقوه و داراي ظرفيت هاى تخنيكى لازم نياز دارد كه در حال حاضر چنين ظرفيت هاى در سطح كشور موجود نمى باشد. از اينرو در اين بخش نياز بايد سرمايه گذاران خارجى تشويق گرديده و زمينه سرمايه گذارى براى شان مهيا گردد. اما مهمتر از همه لازم است تا وزارت محترم معان در حصه سروي و تعيين ظرفيت معادن ولايت تخار اقدامات لازم انجام دهد تا گام هاى بعدى در اين راستا برداشته شود.

۳. فرصت هاى سرمايه گذارى در بخش زراعت و مالدارى

ولايت تخار از جمله ولايات زراعتى كشور بوده كه داراي ۱،۲۳۴،۹۴۹ هكتار زمين زراعتى كه شامل ۸۵،۶۶۵ هكتار زمين آبى، ۴۱۸،۶۵۷ هكتار زمين للمى، ۳،۸۱۵ هكتار درختان مثمر، ۵۳۰،۷۴۳ هكتار مراتع، ۲۶۹۵۳ هكتار جنگلات و بته ها و بقيه را تاكستان ها، زمين هاى باير، مناطق تحت پوشش آب و برف تشكيل مى گردد، ميباشد. اين ولايت با داشتن شرايط اقليمى مناسب، خاك حاصلخيز، آب فراوان و زمينهاى للمى و آبى فراوان براى توليد انواع مختلف محصولات زراعتى و پرورش درختان و مواشى زمينه خوبي را براى گسترش فعاليت هاى زراعتى و مالدارى دارا بوده كه در تامين مصئونيت غذايى، اشتغال زايى و فقرزدايى و بهبود سطح زندگى مردم نقش ارزنده را ايفا مى نمايد و تقريباً ۴۴٪ نيروي كار در اين سكتور فعاليت نموده و بيشتر از ۷۵٪ مردم از درآمد ناشى از اين سكتور امرار معيشت مى نمايند.

سرمايه گذارى هاى بخش خصوصى كه بتواند زراعت را تجارتي بسازد تا اكنون وجود نداشته كه دليل آن سطح پايين درآمد ملي دهاقين و عدم استفاده از تجهيزات فنى زراعتى مى باشد. در حاليكه فرصت هاى خوب سرمايه گذارى در سكتور لبنيات، زنبوردارى و توليد عسل، حبوبات(نخود، لوبيا و ماش)، نباتات طبى (هنگ و زعفران) و توليد گوشت (گوشت گوساله و مرغ) وجود دارد. در صورت كه در مواد فوق بشكل كمك هاى بلاعوض سرمايه گذارى شود، بخش خصوصى مى تواند طور فوق العاده رشد نمايد.

۴. فرصت هاى سرمايه گذارى در صنايع دستى

صنعتگران در بخش هاى بوت دوزى، زرگرى، سيت دوزى، نجارى، خامك دوزى، بلوچى دوزى، رغزه بافى، گراف دوزى، چموس دوزى، قالين بافى، دستكول دوزى، شال بافى، خياطى و ده هاى نوع صنعت ديگر با ظرفيت هاى كوچك و متوسط فعاليت دارند و هزار ها تن در اين بخش مصروف بوده، از اين طريق كسب درآمد و مرار معاش مى نمايند. در اين بخش فرصت هاى لازم براى سرمايه گذارى بخش خصوصى موجود مى باشد كه نياز به زمينه سازى و

تحرک سرمايه ها است. بمنظور استفاده رشد و انکشاف اين بخش نياز است تا بشكل يارانه يا سبسايدى از اين فعاليت ها حمايت صورت گيرد.

۶. سکتور مصئونيت اجتماعى

هدف سکتور مصئونيت اجتماعى تامين مصئونيت اجتماع و رفاه عامه، حمايت از اقشار آسيب پذير و دست گيري خانواده هاى بي بضاعت اعم از زنان و کهنسالان، کاهش فقر، کاهش بیکارى، ايجاد فرصت هاى کارى، عرضه کمک هاى بشرى به متضررين حوادث طبيعى و جنگ ها، کمک به زنان آسيب پذير، کمک به جوانان بیکار، کمک به معلولين، کمک به مهاجرين و عودت کننده گان مى باشد.

رياست اين سکتور را رياست کار و امور اجتماعى شهدا و معلولين به عهده داشته و ادارات ذيل عضويت آن را به عهده دارند: رياست امور مهاجرين و عودت کنندگان، رياست امور زنان، رياست سرحدات و قبائل، آمریت کوچى ها، اداره مبارزه با مواد مخدر، اداره محيط زيست و شورای ولايتى.

لازم به ذکر است که برخى موسسات غير دولتى و سازمانهاى UN هم عضو اين سکتور بوده که به شرح ذيل اند: UNAMA، UNHCR، اداره ذيربط ملل متحد، موسسات غيردولتى ذيربط داخلى و خارجى.

۱-۶: ميزان مشارکت نيروى کار، بیکارى و سطح استخدام به تفکيک سکتور

ها

براساس آمار اداره ملى احصائيه و معلومات در سال هاى ۲۰۱۶-۲۰۱۷ ميزان مشارکت نيروى کار در ولايت تخار ۵۲،۳٪ بوده که در مقايسه به سال هاى ۲۰۱۳-۲۰۱۴ یک افزايش ۹،۵٪ را نشان ميدهد. طبق همين آمار، ميزان بیکارى ۲۱،۷٪، ميزان کم کارى ۱۶،۷٪ و ميزان کارگران استخدام در وظائف بدون منفعت ۳۸،۴٪ مى باشد. با اين حال، ۳۹،۳٪ نيروى کار در سکتور زراعت، ۲۲،۹۱ در سکتور صنعت و ۳۷،۷۸٪ باقى نيروى کار در سکتور خدمات استخدام گرديده اند که فيصدى بيشتر نيروى کار در سکتور زراعت و خدمات استخدام شده اند.

شاخص	سال	۱۲-۲۰۱۱	۱۴-۲۰۱۳	۱۷-۲۰۱۶
ميزان مشارکت نيروى کار(%)		۴۶،۸	۴۲،۸	۵۲،۳
ميزان بیکارى(%)		۶،۶	۱۹،۲	۲۱،۷
ميزان کم کارى(%)		۱۶،۹	۲۵،۹	۱۶،۷
اشتغال بي منفعت(%)		۲۳،۵	۴۵،۱	۳۸،۴
ميزان استخدام در سکتور زراعت (%)		-	۳۶	۳۹،۳
ميزان استخدام در سکتور صنعت(%)		-	۲۹	۲۲،۹۱
ميزان استخدام در سکتور خدمات (%)		-	۳۵	۳۷،۷۸

جدول ۲۴-۲: ميزان مشارکت نيروى کار، بیکارى و سطح استخدام به تفکيک سکتور ها

با وجود آنکه ۲۱،۷٪ نیروی کار در ولایت تخار بیکار اند، برنامه ی مشخصی جهت اشتغال زایی و ایجاد فرصت های کاری برای این گروه تا اکنون در نظر گرفته نشده است. بیشترین جوانان بی سواد و حتی فارغان صنوف ۱۲ ولایت تخار در صفوف نیروی های امنیتی می پیوندند.

۶-۲: نیروی کار باسواد

در جدول ذیل رابطه میان وضع سواد و وضع اقتصادی را نشان میدهد که توسط نسبت نفوس ۱۵ و بالاتر که در جریان ۱۲ ماه قبل از سروی کار داشته اند، اندازه گیری میشود، بدون در نظر داشت تعداد ماه های که کار کرده اند، معمولاً اشخاص با سواد نظر به اشخاص بی سواد بیشتر امکان دارد در فعالیت اقتصادی مشغول باشند. حدود ۴۵٫۴ فیصد نفوس ۱۵ ساله و بالاتر با سواد در دوره مورد نظر شان در فعالیت اقتصادی مشغول بودند (۴۲،۶ فیصد) به مقایسه آنها که بی سواد میباشد.

در ولسوالی ها، بلندترین تفاوت میان نفوس با سواد و بی سواد، که بیکار اند اما جویای کار بودند و از آمادگی برای کار برخوردار بودند، در ولسوالی بهارک مشاهده شده است (۸،۸٪).

ولایت / ولسوالی	مجموعه	باسواد	بی سواد
تخار	۴۳/۳	۴۵/۴	۴۲/۶
تالقان	۴۰/۷	۴۴/۵	۳۸/۴
هزارسموچ	۴۳/۳	۳۸/۱	۴۳/۹
بهارک	۴۲/۴	۴۹/۴	۴۰/۶
بنگی	۵۰/۶	۵۵/۰	۴۹/۴
چال	۳۹/۸	۴۴/۲	۳۹/۰
نمک آب	۴۹/۲	۵۳/۳	۴۸/۷
کلفگان	۴۸/۷	۴۷/۷	۴۸/۹
فرخار	۴۲/۱	۴۱/۲	۴۲/۵
خواجه غار	۴۰/۴	۴۲/۷	۳۹/۴
رستاق	۴۴/۸	۴۹/۷	۴۳/۴
اشکمش	۵۲/۰	۵۲/۲	۵۲/۰
دشت قلعه	۴۱/۵	۴۱/۵	۶/۴۱
ورسج	۳۹/۴	۳۷/۴	۴۰/۸
خواجه بهاولدین	۴۸/۲	۵۲/۹	۴۶/۶
درقد	۴۵/۸	۵۰/۱	۴۴/۸

چاه آب	۴۰/۴	۴۲/۱	۳۹/۶
ینگى قلعه	۴۳/۲	۴۵/۷	۴۲/۲

جدول ۲-۲۵: فیصدی نیروی کار باسواد در ولایت تخار به تفکیک واحد های اداری براساس سروی دیموگرافیک سال ۱۳۹۵

۳-۶: میزان فقر در ولایت تخار

براساس آخرین معلومات اداره مرکزی احصائیه در مورد شاخص های عمده اقتصادی، در سال های ۲۰۱۶ - ۲۰۱۷ میزان فقر در ولایت تخار ۷۰،۲٪ بوده که در مقایسه به سال های ۲۰۱۱-۲۰۱۲ یک افزایش ۴،۱٪ و در مقایسه به سال های ۲۰۰۷ - ۲۰۱۸ میزان افراد فقیر ۳۲،۹٪ افزایش یافته است. با این حال در سال ۱۳۹۷ خشکسالی در قسمت اعظم مناطق این ولایت سبب کاهش محصولات زراعتی گردیده است که میزان فقر را نیز افزایش داده است.

۴-۶: مصئونیت غذایی

در روش تعیین خط فقر بر اساس میزان کالوری مصرفی، فقیر کسی است که قادر به تامین ۲,۳۰۰ کالوری حداقل غذایی مورد نیاز روزانه خود نیست. طبق آمار سال ۲۰۱۱-۱۲ حدود ۳۷،۶٪ جمعیت ۱ میلیون تخار به کمبود کالوری و پروتئین مواجه بوده که از نبود سلامت غذایی رنج می برند که در افزایش میزان فقر تاثیر مثبت از خود بجا گذاشته است. نبود بازار مناسب و نوسان قیمت ها، نبود سیستم ثابت آبیاری، جاری شدن سیلاب ها، خشک سالی که باعث خسارت به کشاورزان می شود، تمام این موارد عواملی هستند که تامین غذای سالم و مناسب برای خانواده ها را در ولایت تخار که بیشتر از ۷۵٪ مردم آن در سکتور زراعت مصروف اند، به مشکل مواجه ساخته است. روند روبه افزایش قیمت محصولات غذایی می تواند تهدید برای مصئونیت غذایی و سلامت تغذیه باشد.

ارتباط نزدیک میان فقر و عدم مصئونیت غذایی وجود دارد، ولی این روند به شرایط جغرافیایی نیز بستگی دارد که این موضوع در مورد اهالی مناطق صعب العبور ولایت تخار که با کمبود میزان کالوری مواجه اند، صدق می نماید و در این مناطق مردم وابسته به مواد غذایی ارزان هستند. بدون تامین مصئونیت غذایی و دسترسی مردم به منابع غذایی متنوع و مقوی توسعه اقتصادی ناممکن خواهد بود.

براساس تحلیل و بررسی سطح مصئونیت غذایی در ولایت تخار از جانب وزارت زراعت و مالدارى و سازمان غذایی جهان، ولایت تخار از لحاظ واحد های اداری به ۳ گروه تقسیم گردیده و درجه عدم مصئونیت غذایی هر گروه در ذیل به تفصیل بیان می گردد:

گروه اول: ولسوالی های درقد، دشت قلعه، خواجه بهاوالدین، خواجه غار و ینگى قلعه

این گروه در فاز ۳ یا بحران صنف بندی شده است که ناامن ترین مناطق در ولایت تخار بوده، شامل ولسوالی های درقد، دشت قلعه، خواجه بهاوالدین، خواجه غار و ینگى قلعه می گردد. دسترسی به بازار در فصول مختلف سال برای این گروه به دلیل حضور افراد مسلح غیردولتی که ۶۴٪ گزارش داده شده محدود است. بارنده گی پایین سبب کاهش سطح آب و تبدیل شدن زمین های آبی به زمین های للمی و در نهایت این زمین ها لامزروع گردیده اند. براساس شواهد ساحوی ۸،۱۶٪ از خانواده ها به مصرف مواد غذایی ضعیف و ۲،۴۳٪ مصرف مرزی متصل گردیده اند، ۱۲٪ از مردم

از مكانيزم مجادلوى بالا استفاده ميكنند. هجوم بيجا شدگان داخلى عامل ديگرى در افزايش درجه عدم مصئونيت غذايى در اين مناطق مى باشد.

گروپ دوم: ولسوالى هاى هزار سموچ و كلفگان

اين گروپ در فاز ۳ يا بحران آى پى سى صنف بندى گرديده است. به دليل بارندگى كم و وابستگى مردم به زمين هاى زراعتى للمى بيشتر خانوارها با كاهش توليد زراعتى روبرو شده و افزايش قابل توجهى را در قيمت هاى مواد غذايى تجربه نموده اند. دليل اصلى افزايش قيمت ها، پايين بودن عرضه مواد خوراكي نسبت به تقاضاى آن و نبود بازار هاى عمده گفته شده است.

شواهد كليدى ساحوى نشان مى دهد كه ۶۵٪ خانوارها به مصرف مواد غذايى ضعيف، ۵،۲۶٪ به مصرف مواد غذايى مرزى متصل گرديده اند، درحاليكه ۶،۴۸٪ خانوارها از مكانيزم هاى مجادلوى بالا و متوسط استفاده مى كنند.

گروپ سوم: ولسوالى هاى چال و نمك آب

اين گروپ در فاز ۳ بحران طبقه بندى شده كه ۱۷٪ مردم در حالت بحران شديد قرار دارند. براساس شواهد كليدى كه ۲،۲۹٪ از خانوارها مصرف مواد غذايى پايين، ۷،۵۶٪ از خانوارها مصرف غذايى مرزى متصل اند. درحاليكه ۱۸٪ از خانوارها از مكانيزم مقابلوى بلند استفاد ميكنند. مردم در اين كلستر افزايش قابل توجهى در قيمت مواد غذايى راتجربه نموده اند.

سطح آب زراعتى دراين كلستر پايين بوده است و حاصل ضعيف را به دنبال داشته است كه تنشها از استفاده آب آبيارى براى زراعت نيز وجود دارد. تقريباً تمام زمين هاى زراعتى للمى بوده به دليل نبود بارند ه گى ميزان توليدات كاهش يافته است كه موجب كاهش ذخاير غله در مقايسه به سال گذشته گرديده است. دسترسى به بازار در زمستان محدود يا متوقف بوده و اين كلستراز امنيت نسبى برخوردار مى باشد. هيچ ذخيره سازى جمعى دراين كلستر براى دهاقين وجود ندارد.

ولسوالى ها	مجموع نفوس	فشار اقتصادى كم		فشار اقتصادى شديد		فشار اقتصادى بحرانى		فشار اقتصادى در حالت اضطراب	
		نفوس	فيصدى	نفوس	فيصدى	نفوس	فيصدى	نفوس	فيصدى
فرخار و ورسج	۸۹۴۹۰	۱۹۶۸۸	۲۲٪	۵۳۶۹۴	۶۰٪	۸۹۴۹	۱۰٪	۷۱۵۹	۷٪
درقد، دشت قلع، خواجه بهاولدين، خواجه غار و ينگى قلع	۲۰۴۷۶۵	۳۰۷۱۵	۱۵٪	۶۱۴۳۰	۳۰٪	۸۱۹۰۶	۴۰٪	۳۰۷۱۵	۱۵٪
چاه آب و رستاق	۲۵۶۹۹۹	۲۰۵۶۰	۸٪	۶۱۴۳۰	۳۰٪	۸۱۹۰۶	۴۰٪	۱۷۹۹۰	۷٪
هزار سموچ و كلفگان	۵۱۶۹۲	۷۷۵۴	۱۵٪	۱۵۵۰۸	۳۰٪	۲۳۲۶۱	۴۵٪	۵۱۶۹	۱۰٪

بهارک، بنگى، اشکمش و تالقان	۳۷۱۹۸۶	۱۱۱۵۹۶	۳۰%	۲۰۴۵۹۲	۵۵%	۳۷۱۹۹	۱۰%	۱۸۵۹۹	۵%
چال و نمک آب	۴۲۶۴۳	۶۸۲۳	۱۶%	۱۱۵۱۴	۲۷%	۱۷۰۵۷	۴۰%	۷۲۴۹	۱۷%

جدول ۲-۲۶: وضعیت مصئونیت غذایی ولايت تخار به تفکیک واحد های ادارى

قابل ذکر است که برای حمایت از گروه های آسیب پذیر برنامه ی وجود نداشته و این موضوع باعث گردیده که تعداد گدايان در شهر ها و روستا ها به شدت افزایش یابد که این وضعیت نگران کننده است.

۵-۶: داشتن سرپناه یا مسکن بر عودت کننده گان و بیجا شدگان داخلى

درجریان سه ده جنگ تعداد زیادى هموطنان ما بالخصوص از ولايت تخار به کشورهای همسایه وسایر کشورهامهاجرشده اند، بعدازتحول یک تعداد زیاد به وطن عودت نموده که تعدادى از آنها در مناطق اصلى مسکن گزين وعده ديگر به منظور دریافت کار به شهرتالقان ومراکزولسوالى ها جابجاشده اند که طبق آمار هاى ارايه شده از جانب رياست امور مهاجرين ولايت تخار تعداد شان به ۱۴۸۰۰ تن ميرسد. با تشديد جنگ ها در ولايت کندز و ولسوالى هاى خواجه غار، دشت قلعه، درقد، خواجه بهاوالدين و ینگى قلعه تعداد زيادى از مردم در شهر تالقان مسکن گزين شده اند.

مطابق پروگرام وزارت امورمهاجرين برای اسکان مجدد مهاجرين شهرک مهاجرين باب ظرفيت ۳۰۰۰ واحد مسكونى درشمال ولسوالى بهارک تخار در نظر گرفته شده اما به نسبت عدم موجوديت آب آشاميدنى اين پروسه تا اکنون به ناکامى انجاميده است. طى سال هاى گذشته برای عودت کنندگان که به درجه اول مستحق شناخته شده اند، از طرف نهاد هاى ملل متحد و موسسات غيردولتى سرپناه اعمار گردیده که ناچيز مى باشد.

۶-۶: رسیدگی به آسیب دیدگان حوادث طبیعى و جنگ ها

بدامنى ها و جنگ هاى دوامدار در بعضى ولسوالى هاى ولايت تخار از یک سو و وقوع حوادث طبیعى چون سيلاب ها، خشکسالى، طغيان دريا ها و زلزله طى سال هاى متمادى خسارات و اضرار زيادى را به مزارع، بندهاى آب و منازل مسكونى وارد نموده و باعث تلفات جاني و مالى گردیده است که در سال ۱۳۹۷ اين خسارات سير صعودى داشته است.

دفاتر UNOCHA و UNHCR و موسسات غيردولتى در هماهنگى با رياست هاى مبارزه با حوادث و امور مهاجرين به آسیب دیدگان و بيجاشدگان ناشى از جنگ و حوادث طبیعى پاسخ دهى مى نمايند. اما ادارات ذيربط در چوکات حکومت محلى از امکانات و ظرفيت هاى لازمى برای پاسخ دهى نمى باشند که چالش بزرگ در حالات بروز حوادث مى باشد.

:

۶-۷ دسترسی به محیط زیست سالم

دهه‌ی شصت و هفتاد میلادی، دهه‌های بیداری بشر محسوب می‌شود که در آن کنفرانس جهانی محیط زیست استکهلم در جون ۱۹۷۲ مطابق جوزا ۱۳۵۱ ابعاد جهانی یافت. کتاب «بهار خاموش» نوشته راحل کارسون چاپ ۱۹۶۲ در مورد خطرات پودر (DDT) و ایدیا «زمین پاک» نوشته جان مک کانل در ۱۹۶۹ زنگ خطر را در سراسر جهان به صدا آورد. کنفرانس محیط بشری ملل متحد که از ۵ تا ۱۵ جون در استکهلم دایر شد، دو دستاورد بزرگ داشت؛ یکی اعلام ۵ جون هر سال به عنوان «روز جهانی محیط زیست» و دیگری ایجاد برنامه محیط زیست ملل متحد (UNEP) که مقر آن در نایروبی است.

از اینرو معضله آلودگی محیط زیست مانند انفجار جمعیت، بحران مواد غذایی و بحران انرژی یک معضله جهانی است و مرزهای سیاسی را نمی‌شناسد که کشور های جهان در مورد تغییر اقلیم زمین و چالش های ناشی از آن برنامه های جهانی را مطرح کرده اند.

حفاظت از محیط‌زیست موضوعی است که در دهه‌ی اخیر توجه مردم و دولت‌مردان افغانستان را به خود جلب کرده است. هر چند در گذشته‌ها اهمیت زیادی به مساله محیط زیست داده نمی‌شد، اما شیوع بیماری‌های ناشی از آلودگی‌های محیط زیستی باعث شد تا توجه همگان را به خود جلب کند. تا دیر زمانی کسی به محیط‌زیست اهمیت نمی‌داد و حتی واژه محیط‌زیست برای خیلی‌ها بی‌معنا و گنگ بود. عده زیادی نمی‌دانستند محیط زیست یعنی چه و آلوده بودن محیط زیست چه تاثیری بر زندگی روزمره شان می‌گذارد.

با این حال شروع فعالیت اداره حفاظت ملی محیط‌زیست در سال ۱۳۸۵ یکی از اولین اقدامات دولت برای حفظ و نگهداری محیط‌زیست در کشور می‌باشد. هر چند این اداره تنها یک اداره پالیسی‌ساز است اما در کنار آن قواعد و مقرره‌هایی نیز تصویب می‌نماید که سر پیچی از این مقرره‌ها باعث جریمه‌های نقدی شده که تا حدودی نیز همین مقرره‌ها باعث شده تا مردم در صد آلوده کردن محیط زیست نباشند. هرچند تاکنون اداره ملی حفاظت محیط زیست به خاطر آلوده بودن محیط زیست به مردم هشدارهایی داده است؛ اما نبود یک راهکار مناسب مشکل جدی در این زمینه است.

از آن جایی که به باور متخصصان محیط‌زیست، بخش زیادی از آلودگی هوا و خرابی محیط‌زیست در نتیجه عدم آگاهی شهروندان از مسایل محیط زیستی و بی‌توجهی‌شان در قبال بهداشت و پاک نگهداشتن محیط و محل زندگی‌شان به وجود می‌آید، معلوم می‌شود که مخاطبان اصلی خبرها و هشدارها در مورد وضعیت بحرانی محیط‌زیست و آلودگی هوا، مردم و شهروندان اند. پس از آن ارگان‌های دولتی و سازمان‌های بین‌المللی و جامعه مدنی قرار دارند. چون این مردم هستند که به پاک نگهداشتن شهر و خانه خود توجه ندارند و سبب تولید غیر قابل انتظار زباله می‌شوند.

مشکلات زیست محیطی افغانستان زاده توسعه‌نیافتگی، فقر عمومی، بی‌سوادی، انکشاف کاذب شهرها، عدم آگاهی مردم نسبت به اهمیت محیط زیست و اثرات آن در زندگی و فقدان برنامه زیست محیطی است. از اینرو محیط زیست در ولایت تخار نیز آسیب دیده است و هوای پاک و گوارای گذشته تخار دیگر نیست.

عوامل تهدید زیست محیطی

بدليل عدم آگاهى شهروندان از منافع و جاىگاه محيط زيبست سالم در زندگى و اضرار آلودگى زيبست محيطى، حفظ محيط زيبست به يك فرهنگ عامه تبديل نشده است، تا جاييكه هم مردم و هم دولت هنوز نتواسته‌اند بين توسعه شهرى و محيط زيبست و حفظ طبيعت يك آشتى برقرار كنند.

انباشت مواد فاضله در كوچه و پس كوچه‌ها، حفر چاه‌هاى بد رفت در كنار خاك‌اندازهاى عنعنوى، استفاده از مواد پلاستيكي و رابرى در داش‌هاى نان پزى، حمام‌ها و داش‌هاى خشت پزى، انداختن خريشه‌هاى پلاستيكي در سرک‌ها، قطع بى رويه درختان و جنگلات، تبديل زمين‌هاى زراعتى چند فصله به منازل مسكونى، نبود ساحه سبز در حوزه شهرى، توسعه شهر بدون ماستر پلان بشكل خود سرانه، سمت دهى نل‌هاى آب تشاب‌ها و بدرفت‌ها به جويبار‌ها و نهر‌ها، انداختن زباله‌ها و كثافات (طبي و غيرطبي) در آب‌هاى جارى و درياى تالقان، خامه بودن قسمت اعظم از سرک‌هاى داخل شهر و جاده‌هاى بزرگ منتهى به شهر تالقان، نمونه‌هاى از عوامل تهديد زيبست محيطى در ولايت تخار مى‌باشد.

تراكم جمعيت در شهر تالقان عامل ديگر آلودگى محيط زيبست است؛ مهاجرت خانواده‌ها از ولسوالى‌ها و روستا‌ها به دليل عدم توسعه‌ى مناطق روستايى و بى‌كارى و جنگ‌ها به شهر تالقان نه تنها باعث آلودگى محيط شده، بلكه باعث بى‌نظمى در شهر تالقان نيز گرديده است.

برخلاف گذشته‌ها، آب و هوايى شهر تالقان آلوده است كه ذرات معلق خاك با آلودگى‌هاى ناشى از دود موترها، دودكش حمام‌ها، داش‌هاى خشت پزى، نانوايى‌ها و جنراتورها در هم مى‌آمزد. اما زنگ‌هاى خطر آلودگى‌هاى ديگر نيز به صدا درآمده است كه همه گوش‌ها اين صدا را نشنيده‌اند. اين آلودگى‌ها عبارتند از آلودگى‌هاى فرهنگى، نورى و صوتى مى‌باشد. يكي از حساس‌ترين و مهم‌ترين اثرات آلودگى نورى بر انسان شامل آسيب‌هاى جسمى، بروز افسردگى، خيرگى چشم يا چشمك زدن است. آلودگى صوتى باعث كرى (deaf) تدريجى مى‌گردد.

اگر براى جلوگيرى سطح آلودگى شهر تالقان اقدامات لازم از جانب حكومت و مردم صورت نگیرد، نتيجه‌ى آن در آينده نه چندان دور همانا هديه مرگ تدريجى از جانب باشندگان شهر براى يكدیگر خواهد بود. در جدول آنى ساحات تخریب شده جنگلات، باغ‌ها، علفچرها، زمين‌هاى زراعتى آبى و للمى ... ارايه گرديده است كه بخوبى آسيب‌هاى را كه به محيط زيبست رسیده، بيان مى‌نمايد.

شماره	نوعيت	مساحت (به هكتار)	ساحه تخریب شده (به فيصدي)	ساحه موجود (به فيصدي)
۱	جنگلات طبيعى	۲۶۹۵۲	۳۵	۶۵
۲	درختان ميوه	۳۸۱۵	۵	۹۵
۳	علفچرها	۵۳۷۴۳	۴۰	۶۰
۴	زمين‌هاى زراعتى آبى	۸۲۶۵۵	۲۰	۸۰
۵	زمين‌هاى زراعتى للمى	۴۱۸۶۵۸	۲۰	۸۰
۶	زمين‌هاى بكر	۷۹۴۱۷	۱۲	۸۸

۷	تاکستان ها	۱۰۴	-	-
۸	ساحات برف دايمى	۲۳۵۰۷	-	-

جدول ۲۷-۲: ساحات تخریب شده محیط زیست

(منبع: ریاست حفاظت محیط زیست ولايت تخار)

۷. ساختار های اجتماعى و تحليل جندر

۷-۱: احزاب سياسى

براساس معلومات ارايه شده از جانب ریاست عدليه، در ولايت تخار نمایندگى ۱۲ حزب فعاليت دارد که شامل حزب جمعيت اسلامى افغانستان، حزب تحول رفاه ملي افغانستان، حزب پيوند ملي افغانستان، حزب ملي نجات افغانستان، حزب جنبش ملي اسلامى افغانستان، حزب آزادگان افغانستان، حزب وحدت اسلامى افغانستان، حزب همبستگى ملي، حزب اسلامى متحد افغانستان، د ملي وحدت ولسى تحريك گوند، غورحنگ ملي گوند می گردد.

۷-۲: نهاد های مدنى

مجتمع نهادى های جامعه مدنى و حقوق بشرى ولايت تخار در ریاست عدليه ولايت تخار ثبت بوده و در اين ولايت فعاليت دارد. علاوه برآن تعداد زيادى از نهاد های اجتماعى و فرهنگى مانند مجمع همسو و همصدای جوانان، نهاد اجتماعى جوانان متين ولايت تخار، نهاد اجتماعى آمو، تخاریوالی کاروان، انجمن اجتماعى زنان معلول تخار، نهاد اجتماع جوانان آگاه، نهاد اجتماعى فکر جوانان ولايت تخار در ولايت تخار فعال بوده و فعاليت های مدنى، فرهنگى و اجتماعى را انجام می دهند.

۷-۳: وضعیت کوچى ها

کوچى ها در ولسوالى های شانزده گانه ولايت تخار زیست می نمایند که متشکل از اقوام گوجر، عرب، پشتون، بلوچ و ازبک می باشند. اکثراً فعاليت های کوچى ها را مالداری تشکيل می دهد که در فصول بهار و تابستان به ولايت بدخشان و مناطق سرد سیر مهاجرت می نمایند و در فصل سرما دوباره به مناطق اصلى شان عودت می نمایند. ۲ باب مکتب در ولسوالى های خواجه بهاوالدين و ینگى قلعه و یک باب مدرسه در منطقه چنزایی تالقان برای کوچى ها در نظر گرفته شده که تاحال فاقد تعمير بوده و شاگردان در فضای باز درس می خوانند. کوچى ها در ولايت تخار اکثراً از سیلاب ها و آفات طبيعى آسیب پذیر اند.

۷-۴: تحليل جندر

حقوق جندر نیز يکى از مسایل مشترک بين سکتورى می باشد که تمام سکتورها بايد موضوع تساوى حقوق جندر را در نظر گرفته و پلان خود را طوری طرح ریزی نمایند که تساوى حقوق جندر در نظر گرفته شود.

در سالهای اخير تلاشهای زيادى برای تساوى حقوق جندر و سهمگیری زنان در عرصه های مختلف اقتصادى، اجتماعى و سياسى صورت گرفته است. خوشبختانه آمار و ارقام روز به روز در حال پيشرفت بوده و می توان شاهد فعاليتهاى زنان در عرصه های مختلف بود. از جمله فعاليتها می توان به برنامه کار آموزی برای بانوان فارغ از دانشگاه به کمک مالی

جمهوری فدرال آلمان و برنامه پروموت که تعداد زیاد از بانوان دوره های کار آموزی را برای کسب تجارب و آشنایی در ادارات مختلف سپری نمودند.

برنامه های آموزش مشاغل و توانمندی زنان توسط ریاست های امور زنان و کار و امور اجتماعی و موسسات غیردولتی تاثیرات مثبتی در سهم گیری زنان در عرصه های اجتماعی و اقتصادی داشته است .

گراف تعداد زنان تحصیل کرده و دارای تحصیلات عالی در حال افزایش بوده و این موضوع روند تساوی حقوق جندر را تسریع می بخشد. همچنین افزایش تعداد متقاضیان و فارغان دانشگاه ها، افزایش تعداد معلمان زنان، نرس ها و قابله ها، تعداد داوطلبان بسترهای اداری از طبقه اناث حکایت از پیشرفت چشمگیر زنان در عرصه های اجتماعی است، می نماید.

پلان عمل ملی برای زنان افغانستان در استراتژی خود محو تبعیض علیه زنان، انکشاف منابع بشری و تامین رهبری ایشان جهت یقین سازی مشارکت کامل و مساویانه ایشان در تمام عرصه های زندگی مشخص نموده است که تا حدی کار صورت گرفته است.

ولایت تخار در مقایسه با ولایات درجه اول از نظر فرهنگ پذیرش زن در جامعه در رتبه پایین تری قرار دارد. با این حال حکومت محلی تخار در راستای تساوی حقوق جندر در تمامی عرصه ها توجه نموده، در برآورده شدن اهداف انکشاف ملی پایدار افغانستان، چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان و پلان عمل ملی برای زنان تلاش جدی مینماید. در حال حاضر ۱۲۳۳۸ نفر کارمند در حکومت محلی تخار موظف اند از جمله ۳۰۸۸ تن آنها را که ۲۵٪ می گردد، زنان تشکیل میدهد که یک گام موثر در راستای سهمگیری زنان در حکومتداری می باشد.

قابل یاد آورست که برنامه های مختلف از جانب موسسات غیردولتی در هماهنگی با ادارات ذیربط دولتی در راستای توانمند سازی اقتصادی زنان عملی گردیده است که نمونه های آنرا ایجاد باغچه های خانگی، گرین هوس و فارم مرغداری کوچک برای خانواده ها تشکیل میدهد که زمینه اشتغال زایی و بهبود وضعیت اقتصادی زنان را به همراه داشته است.

فصل سوم

بودجه و مصرف بودجه انکشافی به تفکیک سکتور

معارف

وزارت معارف در راستای تلاش رسیدن به دیدگاه این اداره که عبارت از انکشاف سرمایه بشری مطابق به اصول و اساسات دین مقدس اسلام، احترام به ارزش های ملی و حقوق بشر از طریق فراهم آوری زمینه دسترسی مساویانه همه اتباع کشور به تعلیم و تربیه با کیفیت میباشد، بتعداد ۶۳۲ مکاتب تعلیمات عمومی، ۹ دارالمعلمین، ۷ مکاتب تخنیک، ۳۳ مدارس دینی، فعالیت دارند.

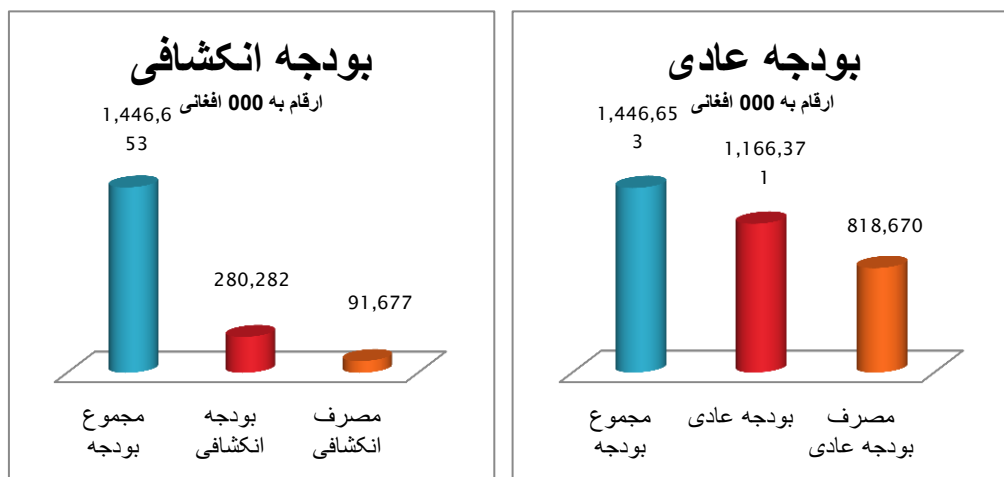
مجموعاً به تعداد ۳۶۳'۱۱۹ شاگرد که از آنجمله ۲۰۵'۷۱۶ ذکور و ۱۵۷'۴۰۳ آن از طبقه انات در این مکاتب مشغول فراگیری دانش هستند. جدول ذیل معلومات مختصر را در مورد وضعیت معارف این ولایت بیان میکند.

معارف							
کتنګوری	مکاتب عمومی	دارالمعلمین	مدارس	مکاتب تخنیکي	تعداد شاگردان		
					ذکور	انات	مجموع
تعداد	۶۳۲	۹	۳۳	۷	۲۰۵'۷۱۶	۱۵۷'۴۰۳	۳۶۳'۱۱۹

در یک دهه گذشته در اثر فعالیت، سعی و تلاش دولت جمهوری اسلامی افغانستان فامیل ها علاقمند بیشتر به تعلیم و تربیه گردیده و اطفال خود را برای فراگیری تعلیم به مکاتب میفرستند. تعداد شاگردان در مکاتب ولایت تخار قسمیکه در فوق دیده میشود یک رقم قابل ملاحظه را نشان میدهد.

۲/۱ بودجه معارف

وزارت معارف سالانه بودجه قابل ملاحظه در هر دو بخش عادی و انکشافی دریافت میکند و قسمیکه در شکل دیده میشود مقدار زیاد آن در بخش بودجه عادی به مصرف میرسد و دلیل عمده آن عبارت است از موجودیت تشکیل بزرگ در وزارت معارف و مصارف عادی برای تعداد زیاد مکاتب که در سرتاسر کشور موجود است میباشد. جزئیات بودجه معارف ولایت تخار در شکل ذیل انعکاس داده شده.

تعداد پروژه های که در این ولایت از طریق وزارت معارف تطبیق شده قرار ذیل است.

پروژه های انکشافی ۱۳۹۷		
پروژه	بودجه	فیصدی مصرف
اعمار، بازسازی و تجهیز مکاتب مسلکی و حرفوی	۲۸'۱۶۴'۷۵۶	%۴۴
اعمار و تجهیز مکاتب تعلیمات عمومی	۱۹۳'۶۵۴'۴۱۱	%۳۲
انکشاف زیربنای تعلیم و تربیه	۱۵'۲۱۹'۴۳۹	%۷۱
مدیریت و ارتقای ظرفیت	۳۰۳'۵۹۹	%۰
تعلیمات اسلامی	۱۰'۲۰۰'۳۴۷	%۵۹
سواد آموزی و تعلیمات غیر رسمی	۱'۳۶۳'۶۸۰	%۹۷
پروژه های انکشافی ۱۱ ولایت سرحدی شمال و غرب	۱۵۰'۷۰'۸۶۹	%۰
انکشاف و تقویت برنامه های سواد آموزی	۱۳۶'۳۳۳	%۵۹
وجوه غیر مشروط ولایات	۱۴'۶۹۷'۱۴۵	%۰
استخدام معلمین و انانث در روستا ها	۱'۴۷۰'۵۸۸	%۰
تکمیل پروژه های باقیمانده مکاتب نا تکمیل EQUIP	۱'۰۱۹	%۰
مجموع	۲۸۰'۲۸۲'۱۸۶	%۳۳

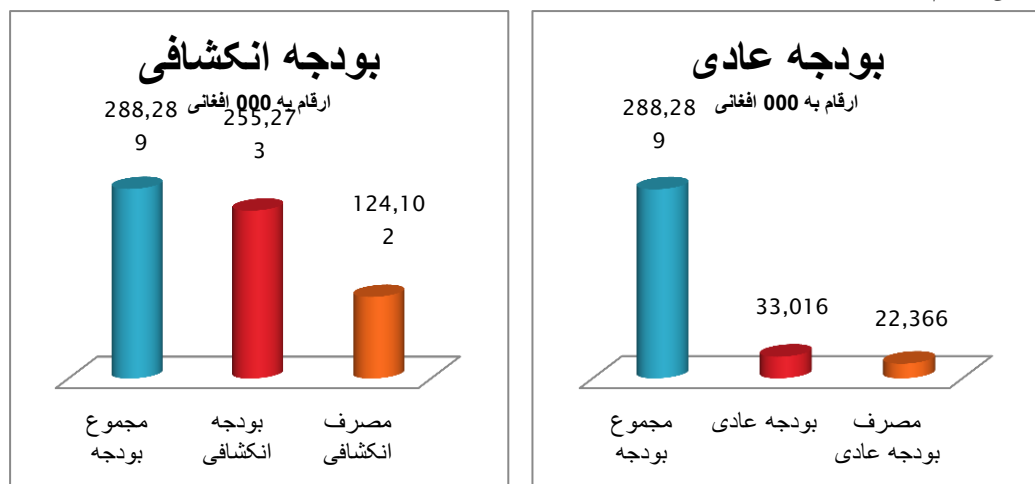
زراعت

اقتصاد اکثر مردم این ولایت به زراعت، مالداري و باغداری متکی است. ۱۳۰ هزار هکتار زمین آبی و ۳۰۰ هزار هکتار زمین للمی در این ولایت وجود دارد که اکثرا در دو فصل کشت میشود. محصولات عمده آئر برنج، گندم، جو و جواری تشکیل میدهد. این ولایت دارای باغهای مثمر و زینتی زیاد بوده و حاصلات این باغها شامل سیب، آلوگیلاس، ناک، شفتالو، زردآلو، انگور، بهی، خربوزه و تربوط میباشد که علاوه بر خود ولایت به ولایات دیگر نیز صادر میشود. اکثر ولسوالی های تخار، سرشار از آب بوده و مالداري در ولسوالی های فرخار و اورسج بیشتر به علت آب فراوان، رشد نموده

است و مالداران اكثر اوقات مواشى شان را به خارج كشور مانند پاكستان و تاجكستان به فروش ميرسانند.

۱,۲ بودجه زراعت

قسميکه در شکل ديده ميشود بودجه انكشافى بخش زراعت ولايت تخار به مراتب بيشتري از بودجه عادى اين اداره ميباشد که بيان گر سرمايه گزاري هاى بيشتري روى زراعت در اين ولايت بوده و ميتوان خوشبين يک آينده خوب در اين بخش باشيم.

به تعداد ۱۶ پروژه هاى انكشافى در ولايت تخار تطبيق شده که جزئيات آن قرار شرح ذيل است.

پروژه هاى انكشافى ۱۳۹۷ زراعت		
پروژه	بودجه	فيصدي مصرف
تهيه و توزيع و تخمهاى بذرى و كود كيمياوى	۵۳'۱۲۱'۸۷۰	%۴۶
برنامه ملى انكشاف مالدارى و صحت حيوانى	۶۰'۳۹'۵۴۱	%۱۰۰
احيا ، توسعه و مراقبت فارمهاى تحقيقاتى ، ترويجى و توليدى	۱۵'۴۹۹'۱۰۰	%۹۹
برنامه ملى باغداری و مالدارى (NHLP)	۳۸'۸۸۲'۲۸۸	%۷۴
مبارزه عليه آفات و امراض نباتى	۳'۴۴۵'۳۴۱	%۲۹
پيشبيني وضعيت زراعت ، هواشناسى زراعتى، تقويت سيستم تكنالوژى هاى معلوماتى و احصائيه زراعتى	۲۰۵'۵۴۰	%۰
پروژه عوامل توليد زراعتى افغانستان (AAIP)	۱۳'۳۷۶'۴۳۱	%۸۵
تنظيم آب در مزرعه (OFWMP)	۴۲'۲۸۰'۶۷۷	%۵۵
توسعه كشت پخته و زعفران	۲'۳۷۸'۰۰۰	%۱۰۰
برنامه ملى تنظيم منابع طبيعى به اشتراك جامعه	۱'۹۷۶'۵۲۸	%۱۰۰
پروژه آبيارى و ذخاير آب	۷'۰۴۱'۲۵۶	%۹۹
ايجاد باغچه هاى خانگى و مصونيت غذائى	۳'۴۰۹'۰۰۰	%۴

اعمار کمپلکس سردخانه های عصرى	۱۲'۹۷۴'۴۹۵	%۰
پروژه حوزه دریائی پنج آمو	۱۹'۹۶۲'۹۹۰	%۱۴
پروژه های انکشافى ولايتى	۴۰۸'۰۶۳	%۰
برنامه سرمايه گذارى انکشاف منابع آبى	۳۴'۲۷۲'۱۳۴	%۰
مجموع	۲۵۵'۲۷۳'۲۵۴	%۴۹

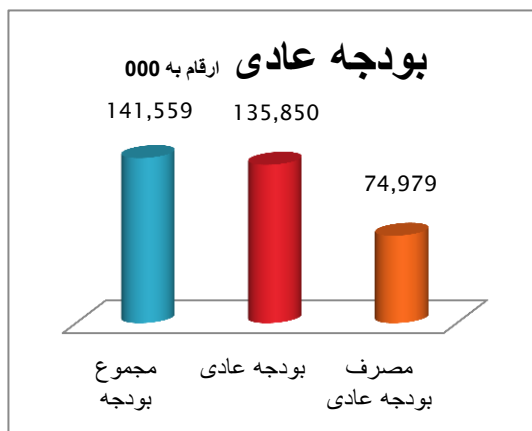
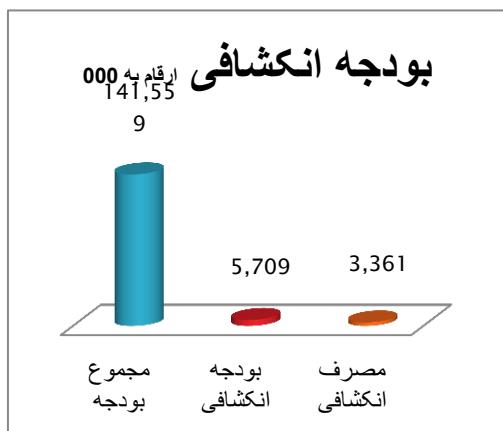
تحصيلات عالى

در ولايت تخار يک پوهنتون دولتى است که داراي ۷ پوهنچى ميباشد. که داراي ۱۴۵ نفر استاد و ۴'۷۱۸ نفر محصل ميباشد.

تحصيلات عالى								
کتنورى	پوهنتون	تعداد پوهنچى ها	تعداد استاد	ذکور	اناث	تعداد محصلين	ذکور	اناث
تعداد	تخار	۷	۱۴۵	۱۳۱	۱۴	۴'۷۱۸	۳'۳۹۸	۱'۳۲۰

۱,۳ بودجه تحصيلات عالى

مجموعاً بودجه که وزارت تحصيلات عالى برای ولايت تخار تخصيص داده بالغ ميشود به ۱۴۲ ميليون افغانى که بيشتر از ۹۵ درصد اين مبلغ روى بودجه عادى بمصرف ميرسيد و در بخش انکشافى بودجه خيلى ناچيز اختصاص داده شده.

وزارت تحصيلات عالى در سال جارى بتعداد ۲ پروژه هاى انکشافى را در اين ولايت تطبيق شده که اين پروژه ها در عرضه خريدارى تجهيزات پوهنتون و تدوير برنامه هاى ماسترى ميباشد.

پروژه هاى انکشافى ۱۳۹۷		
پروژه	بودجه	فيصدى مصرف
اعمار تاسيسات و خريدارى تجهيزات پوهنتون تخار(ولايتى)	۳'۰۰۰'۰۰۰	۷۳%
تدوير برنامه هاى ماسترى و شبانه در نهاد هاى تحصيلى	۲'۷۰۹'۲۰۰	۴۳%

مجموع	۵'۷۰۹'۲۰۰	۵۹٪
-------	-----------	-----

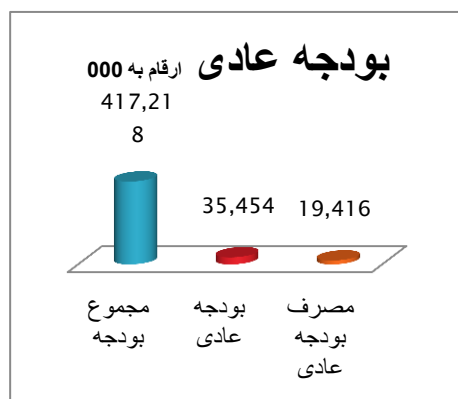
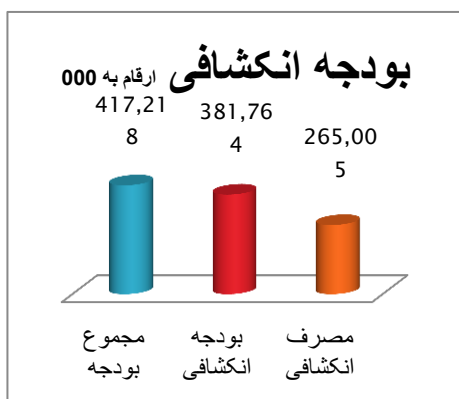
صحت عامه

احصائيه مراكز عرضه خدمات صحى در ولايت تخار قرار جدول ذيل ميباشد.

صحت					
کتنورى	شفاخانه دولتى	شفاخانه شخصى	پوسته صحى	تعداد دکتوران	ظرفيت تداوى مريضان
تعداد	۴	۱	۵۴۶	۸۴	۲۷'۷۵۶

۱,۴ بودجه بخش صحت

بودجه که براى عرضه خدمات صحى در ولايت تخار از جانب وزارت صحت عامه در نظر گرفته شده در گراف ذيل نشان

داده شده، و گراف نشان دهنده اين است که بيشترين بخش بىودجه بالاى پروژه هاى انكشافى بمصرف ميرسيد.

تعداد پروژه هاى انكشافى که از جانب وزارت صحت عامه در اين ولايت تطبيق شده قرار ذيل است:

پروژه هاى انكشافى ۱۳۹۷		
پروژه	بىودجه	فيصدى مصرف
برنامه ملى معافيت كتلوى	۳۰'۶'۰۰۰	۶۰٪
بهبود كيفيت خدمات در شفاخانه ها به سطح ملى	۴۳'۹۸۹'۰۰۰	۷۵٪
مراقبت هاى صحى كوچى ها	۱۰'۴۱'۹۸۰	۶۳٪
تاسيس مراكز تداوى معتادين در ولايات كشور	۱۱'۰'۶۸'۰۱۷	۴۳٪
اعمار وبازسازى شفاخانه ها و كلينيك ها در ولايات و خريدارى تجهيزات طبى	۶۴'۶۴۸'۳۸۰	۵۳٪
تقويت نظام صحى در مرحله عبور	۱۳۲'۶۲۴'۰۸۹	۷۲٪
تقويه سيستم صحى (رونسسوم)	۵'۸۴۰'۹۳۱	۳۴٪
اعمار كلينيك ها، شفاخانه ها و پروژه هاى ولايتى براى سال هاى ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷	۱۶'۹۰۱'۹۳۱	۰٪

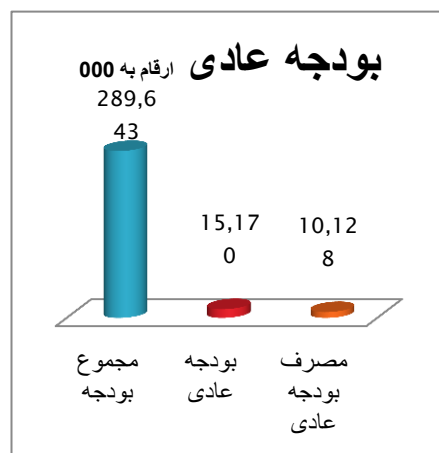
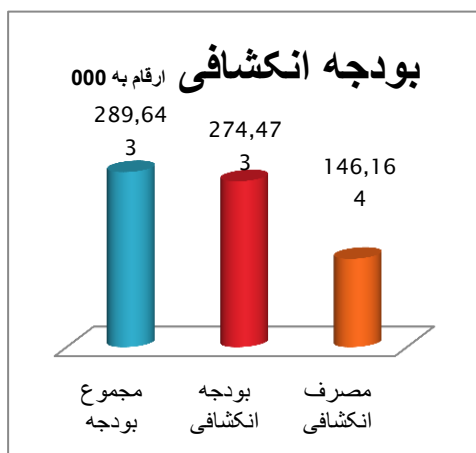
اعمار و بازسازی تاسیسات صحنی در ولایات از وجوه غیرمشرط	۱۱'۱۲۶'۴۸۶	۰٪
پروژه صحت‌مندی	۹۴'۲۱۷'۴۷۷	۱۰۰٪
مجموع	۳۸۱'۷۶۴'۲۹۱	۶۹٪

انرژی و آب

در حال حاضر ۸ پروژه های انکشافی که در آن تحکیم سواحل دریایی، تنظیم آب، و تولید برق شامل می باشد در این ولایت تحت تطبیق است.

۱،۵ بودجه انرژی و آب

بودجه این ولایت در بخش انرژی و آب بالغ میشود به ۲۸۹ میلیون افغانی که بیشترین بخش آن در بخش انکشافی بمصرف خواهد رسید.

پروژه های انکشافی که در سال جاری در این ولایت تطبیق شده قرار ذیل اند.

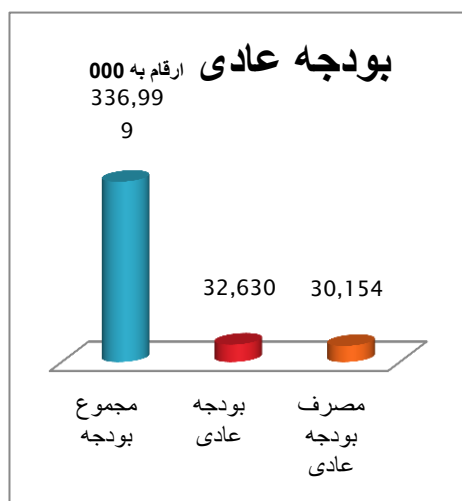
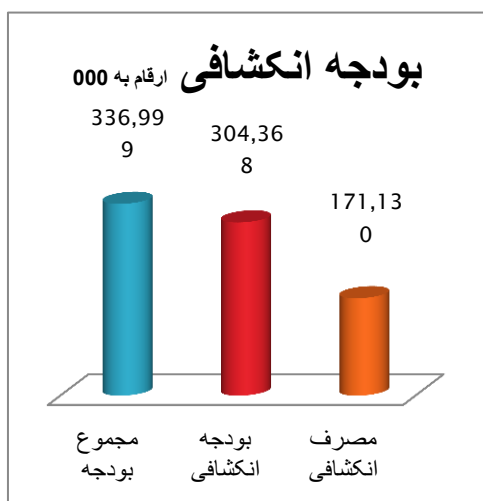
پروژه های انکشافی ۱۳۹۷		
پروژه	بودجه	فیصدی مصرف
پروژه احیاء و انکشاف سیستم آبیاری در افغانستان	۲۹۰۱۲۶۹	۰٪
تحکیم سواحل دریا ها	۶۰۳۷۰۵۶۶	۶۶٪
پروگرام انکشاف سرمایه گذاری منابع آبی	۶۲'۳۵۱'۰۰۰	۱۰۵٪
پروژه باسازي کانال های شهروان و ارچی ولایت کندز و تخار	۲۷'۴۱۵'۰۰۰	۰٪
پروژه بازسازی خسارات ناشی از سیلاب ها در شمال	۱۴۸۷۵۰۰۰	۸۱٪
دیزاین تفصیلی پروژه بند برق و آبیاری کوکچه سفلی ولایت تخار	۷۰۰'۰۰۰	۰٪
پروژه حوزه دریائی پنج آمو	۹۹'۱۶۰'۰۰۰	۳۰٪
پروژه احداث برق در ولسوالی اشکمش ولایت تخار	۶'۷۰۰'۰۰۰	۰٪
مجموع	۲۷۴'۴۷۳'۸۳۵	۵۳٪

فوايد عامه

در ولايت تخار طبق معمول وزارت فوايد عامه نظر به لزوم ديد دو نوع سرک اعمار نموده که عبارت از سرکهای قيرريزي شده و سرکهای جغل اندازی شده میباشد. سرکهای ولايت ۴۱۳ کيلومتر میباشد که از آن جمله ۲۴۳ کيلومتر اسفالتی، ۱۷۰ کيلومتر جغلی است.

۱,۶ بودجه فوايد عامه

بودجه وزارت فوايد عامه در ولايت تخار بالغ ميشود به ۳۳۶ ميليون افغانی که جزئیات آن در شکل ذيل نشان داده شده. بيشترين بخش بودجه فوايد عامه در بخش انكشافی اختصاص داده شده است

پروژه های موجود انكشافی که از جانب وزارت فوايد عامه در ولايت تخار تطبيق شده قرار ذيل است.

پروژه های انكشافی ۱۳۹۷		
پروژه	بودجه	فيصدي مصرف
برنامه ملي سرک های روستایی (وزارت فوايد عامه)	۲۷۰'۲۲۴'۲۷۲	۶۳٪
سرک خواجه غار، دشت قلعه، خواجه بهاوالدين، ينگي قلعه، چاه آب، بندر آي خانم، بهارک (۱۴۴ کيلومتر)	۳۰'۰۰۰'۰۰۰	۰٪
قيرريزي سرک های داخل شهر تالقان	۴'۱۴۳'۹۴۳	۰٪
مجموع	۳۰۴'۳۶۸'۲۱۵	۵۶٪

پروژه های انكشافی ولايت تخار

لست پروژه های انكشافی			
اداره	پروژه	بودجه	مصرف
رياست عمومي راديو تلويزيون ملي افغانستان	اعمار استديوهای تلويزيونی در پروان و ساير ولايات کشور	۹'۴۲۶'۰۱۴	-

۲/۳۲۹/۳۹۶	۲/۸۳۵/۴۸۲	اعمار تعمیرات مستوفیت ها در سطح ولایات	وزارت مالیه
۱/۴۷۴/۴۰۰	۱/۹۰۰/۰۰۰	عصری ساختن گمرکات (بخش دوم) و اعمار تاسیسات گمرکی و احداث ستیشنهای گمرکی داخلی	وزارت مالیه
۱۵/۲۲۸/۲۳۶	۴۲/۶۷۴/۷۴۲	اعمار مساجد	وزارت حج ، ارشاد و اوقاف
۳۹/۲۰۳/۷۸۴	۱۱۱/۹۰۴/۱۸۵	اعمار مساجد - پروژه های ولایتی	وزارت حج ، ارشاد و اوقاف
۲۵/۰۳۷/۲۷۳	۳۳/۰۳۷/۲۷۳	اعمار& تعمیرات زندان	وزارت امور داخله
۱۲/۳۳۷/۰۱۵	۲۸/۱۶۴/۷۵۶	اعمار، بازسازی و تجهیز مکاتب مسلکی و حرفوی	وزارت معارف
۶۱/۰۸۵/۶۳۲	۱۹۳/۶۵۴/۴۱۱	اعمار و تجهیز مکاتب تعلیمات عمومی	وزارت معارف
۱۰/۸۴۴/۶۲۰	۱۵/۲۱۹/۴۳۹	انکشاف زیربنای تعلیم و تربیه	وزارت معارف
-	۳۰۳/۵۹۹	مدیریت و ارتقای ظرفیت	وزارت معارف
۶/۰۰۰/۰۰۰	۱۰/۲۰۰/۳۴۷	تعلیمات اسلامی	وزارت معارف
۱/۳۲۹/۲۱۶	۱/۳۶۳/۶۸۰	سواد آموزی و تعلیمات غیر رسمی	وزارت معارف
-	۱۵/۰۷۰/۸۶۹	پروژه های انکشافی ۱۱ ولایت سرحدی شمال وغرب	وزارت معارف
۸۱/۰۰۰	۱۳۶/۳۳۳	انکشاف و تقویت برنامه های سواد آموزی	وزارت معارف
-	۱۴/۶۹۷/۱۴۵	وجوه غیر مشروط ولایات	وزارت معارف
-	۱/۴۷۰/۵۸۸	استخدام معلمین&انات در روستا ها	وزارت معارف
-	۱/۰۱۹	تکمیل پروژه های باقیمانده مکاتب نا تکمیل EQUIP	وزارت معارف
۲/۱۹۶/۳۳۰	۳/۰۰۰/۰۰۰	اعمار تاسیسات و خریداری تجهیزات پوهنتون تخار(ولایتی)	وزارت تحصیلات عالی
۱/۱۶۵/۰۰۰	۲/۷۰۹/۲۰۰	تدویر برنامه های ماستری و شبانه در نهاد های تحصیلی	وزارت تحصیلات عالی
۹۱/۵۷۵	۱۳۴/۶۳۰	حمایت از فعالیت های حقوقی،&پلان گذاری و ادغام مجدد	وزارت امور مهاجرین و عودت کننده گان

۱۵۳۶'۵۹۱	۱۵۳۶'۵۹۱	اعمار تعمير رياست هاى وزارت اقتصاد در ولايات	وزارت اقتصاد
۳۰۲'۴۰۰	۳۰۲'۴۰۰	تقويت سيستم پلان گذارى، نظارت وارزيبابى	وزارت اقتصاد
۱۶۳'۲۰۰	۴۲۵'۰۴۰	مديريت پروژه هاى كوچك سرحدى	وزارت اقتصاد
۱'۸۳۶'۳۰۰	۱'۸۴۱'۵۰۰	ترميم، ثبت، حفظ و مراقبت آثار باستانى در مركز و ولايات	وزارت اطلاعات و فرهنگ
۱۸۴'۰۰۰	۳۰۶'۰۰۰	برنامه ملى معافيت كتلوى	وزارت صحت عامه
۳۲'۹۹۰'۵۸۰	۴۳'۹۸۹'۰۰۰	بهبود كيفيت خدمات درشفاخانه ها به سطح ملى	وزارت صحت عامه
۶۵۷'۹۸۰	۱'۰۴۱'۹۸۰	مراقبت هاى صحى كوچى ها	وزارت صحت عامه
۴'۶۰۷'۱۴۲	۱۱'۰۶۸'۰۱۷	تاسيس مراكز تداوى معتادين در ولايات كشور	وزارت صحت عامه
۳۴'۳۴۶'۳۶۵	۶۴'۶۴۸'۳۸۰	اعمار وبازسازى شفاخانه ها و كلينيك ها در ولايات و خريدارى تجهيزات طبى	وزارت صحت عامه
۹۶'۰۳۲'۷۸۳	۱۳۲'۶۲۴'۰۸۹	تقويت نظام صحى در مرحله عبور	وزارت صحت عامه
۱'۹۶۹'۰۶۹	۵'۸۴۰'۹۳۱	تقويه سيستم صحى (روندسوم)	وزارت صحت عامه
-	۱۶'۹۰۱'۹۳۱	اعمار كلينيك ها، شفاخانه ها و پروژه هاى ولايتى براى سال هاى ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷	وزارت صحت عامه
-	۱۱'۱۲۶'۴۸۶	اعمار وبازسازى تاسيسات صحى در ولايات از وجوه غيرمشروط	وزارت صحت عامه
۹۴'۲۱۷'۴۷۳	۹۴'۲۱۷'۴۷۷	پروژه صحتمندى	وزارت صحت عامه
۲۴'۲۰۶'۷۹۰	۵۳'۱۲۱'۸۷۰	تهيه و توزيع و تخمهاى بذرى و كود كيمياوى	وزارت زراعت آبيارى و مالدارى
۶۰۳۹'۵۳۸	۶۰۳۹'۵۴۱	برنامه ملى انكشاف مالدارى و صحت حيوانى	وزارت زراعت آبيارى و مالدارى
۱۵'۲۸۱'۳۰۰	۱۵'۴۹۹'۱۰۰	احيا، توسعه و مراقبت فارمهاى تحقيقاتى، ترويجى و توليدى	وزارت زراعت آبيارى و مالدارى
۲۸'۶۵۶'۷۰۷	۳۸'۸۸۲'۲۸۸	برنامه ملى باغدارى و مالدارى (NHLP)	وزارت زراعت آبيارى و مالدارى

۹۸۵'۳۴۱	۳'۴۴۵'۳۴۱	مبارزه علیه آفات و امراض نباتی	وزارت زراعت آبیاری و مالداري
-	۲۰۵'۵۴۰	پیشبینی وضعیت زراعت ، هواشناسی زراعتی، تقویت سیستم تکنالوژی های معلوماتی و احصائیه زراعتی	وزارت زراعت آبیاری و مالداري
۱۱'۳۱۷'۳۱۲	۱۳'۳۷۶'۴۳۱	پروژه عوامل تولید زراعتی افغانستان (AAIP)	وزارت زراعت آبیاری و مالداري
۲۳'۲۸۶'۶۴۷	۴۲'۲۸۰'۶۷۷	تنظیم آب در مزرعه (OFWMP)	وزارت زراعت آبیاری و مالداري
۲'۳۷۷'۷۰۰	۲'۳۷۸'۰۰۰	توسعه کشت پخته و زعفران	وزارت زراعت آبیاری و مالداري
۱'۹۷۶'۵۲۸	۱'۹۷۶'۵۲۸	برنامه ملی تنظیم منابع طبیعی به اشتراک جامعه	وزارت زراعت آبیاری و مالداري
۶'۹۷۷'۵۳۶	۷'۰۴۱'۲۵۶	پروژه آبیاری و ذخایر آب	وزارت زراعت آبیاری و مالداري
۱۲۰'۰۰۰	۳'۴۰۹'۰۰۰	ایجاد باغچه های خانگی و مصونیت غذائی	وزارت زراعت آبیاری و مالداري
-	۱۲'۹۷۴'۴۹۵	اعمار کمپلکس سردخانه های عصری	وزارت زراعت آبیاری و مالداري
۲'۸۷۶'۹۷۶	۱۹'۹۶۲'۹۹۰	پروژه حوزه دریائی پنج آمو	وزارت زراعت آبیاری و مالداري
-	۴۰۸'۰۶۳	پروژه های انکشافی ولایتی	وزارت زراعت آبیاری و مالداري
-	۳۴'۲۷۲'۱۳۴	برنامه سرمایه گذاری انکشاف منابع آبی	وزارت زراعت آبیاری و مالداري
-	۲'۹۰۱'۲۶۹	پروژه احیاء و انکشاف سیستم آبیاری در افغانستان	وزارت انرژی و آب
۳۹'۶۴۸'۳۳۰	۶۰'۳۷۰'۵۶۶	تحکیم سواحل دریا ها	وزارت انرژی و آب
۶۵'۱۷۷'۷۴۱	۶۲'۳۵۱'۰۰۰	پروگرام انکشاف سرمایه گذاری منابع آبی	وزارت انرژی و آب
-	۲۷'۴۱۵'۰۰۰	پروژه باسازي کانال های شهروان و ارچی ولایت کندز و تخار	وزارت انرژی و آب
۱۲۰'۶۹'۷۲۳	۱۴'۸۷۵'۰۰۰	پروژه بازسازی خسارات ناشی از سیلاب ها در شمال	وزارت انرژی و آب

-	۷۰۰'۰۰۰	ديزاین تفصیلی پروژه بند برق و آبیاری کوکچه سفلی ولايت تخار	وزارت انرژی و آب
۲۹'۲۶۸'۱۶۳	۹۹'۱۶۰'۰۰۰	پروژه حوزه دریائی پنج آمو	وزارت انرژی و آب
-	۶'۷۰۰'۰۰۰	پروژه احداث برق در ولسوالی اشکمش ولايت تخار	وزارت انرژی و آب
۱۷۱'۱۳۰'۲۹۸	۲۷۰'۲۲۴'۲۷۲	برنامه ملي سرک های روستایی (وزارت فواید عامه)	وزارت فواید عامه
-	۳۰'۰۰۰'۰۰۰	سرک خواجه غار، دشت قلعه، خواجه بهاوالدين، ینگی قلعه، چاه آب، بندر آی خانم، بهارک(۱۴۴ کیلومتر)	وزارت فواید عامه
-	۴'۱۴۳'۹۴۳	قیمریزی سرک های داخل شهر تالقان	وزارت فواید عامه
۱۴۰'۷۲۸'۴۶۹	۱۸۸'۲۲۲'۴۰۴	برنامه ملی سرکهای روستایی (NRAP) /برنامه ملي دسترسي به دهات (ARAP)	وزارت احیاء و انکشاف دهات
۱۳'۸۳۲'۷۶۲	۲۷'۴۹۰'۹۶۲	برنامه ملي تهیه آب درروستاها و آموزش حفظ الصحه محيطي	وزارت احیاء و انکشاف دهات
-	۲۴'۰۰۰'۰۰۰	برنامه ملی انکشاف ساحوی (NABDP)	وزارت احیاء و انکشاف دهات
-	۱۵'۸۰۸'۲۷۲	سرکهای روستائی -پروژه های ولايتی ضمیمه بودجه & سال ۱۳۹۶	وزارت احیاء و انکشاف دهات
۱۶'۲۱۲'۲۴۳	۴۰'۱۵۱'۱۸۵	سرکهای روستائی - اعمار پل و پلچک در ولايات ضمیمه بودجه ۱۳۹۶	وزارت احیاء و انکشاف دهات
۵۲۳۳۹۴۳,۶	۶۹۹۳۰۲۷,۱۸	برنامه انکشاف ساحوی - پروژه & های ولايتی ضمیمه بودجه & سال ۱۳۹۶	وزارت احیاء و انکشاف دهات
۱۳۹۲۴۵۰,۵	۲۳۳۹۵۵۸۶,۰۴	شبكة های آبرسانی، تحکیم کاری و حفر چاه آب آشامیدنی - پروژه های ولايتی ضمیمه بودجه سال ۱۳۹۶	وزارت احیاء و انکشاف دهات
۰	۲۷۱۰۴۸۸۹	وجه غیر مشروط به ولايات (انکشاف دهات)	وزارت احیاء و انکشاف دهات
۸۸۲۷۳۷۸	۸۸۲۷۳۷۸	برنامه انکشاف مهارتها	وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولين
۴۹۶۸۴۸	۴۹۶۸۴۸	پروژه ريفورم تقاعد و مصُونيت	وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا

و معلولين	اجتماعي		
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولين	پروژه &nbسازي و الکترونيکي و ريفورم وزارت	۵۳۱۶۵۲	.
وزارت مبارزه عليه مواد مخدر	تقدير از اجراءات خوب (GPI)	۵۴۷۶۳۵۶,۷۸	۵۴۷۶۳۵۶,۷۸
وزارت مبارزه عليه مواد مخدر	کنفرانس پنج جانبه وآگاهي عامه از اضرار مواد مخدر ، تشریح وباز نگري پاليسي ها در سطح کشور	۷۰۰۰۰	۷۰۰۰۰
وزارت مبارزه عليه مواد مخدر	ايجاد شلتر در مرکز و ولايات برای معتادين	۳۹۶۱۶۰۰	۱۵۸۴۶۴۰
وزارت امور شهرسازي	برنامه تحکيم ثبات در افغانستان	۱۶۲۹۵۳۲۷	۱۲۴۹۵۳۲۷
وزارت امور شهرسازي	اعمار تعميرات اداري ولسوالي ها و ولايات	۱۲۸۲۷۹۵۷	.
وزارت امور شهرسازي	اعمار تعميرات شهرسازي رياست های شهرسازي ولايات	۲۱۰۰۰۰۰	.
وزارت امور شهرسازي	برنامه ساختمان های عامه دولتي	۷۰۰۰۰۰۰	۷۰۰۰۰۰۰
اداره مستقل ارگانهای محلي	پروژه شاروالي های افغانستان	۷۱۷۸۵۷۰	۷۱۷۸۵۷۰
اداره ملي حفاظت محيط زيست	ظرفيت سازي ملي تعليمات آموزش و آگاهي محيط زيستي	۳۰۰۰۰	۱۸۰۰۰
رياست عمومي تربيت بدني و سپورت	اعمار جمنازيوم و آمريت های ورزشي در مرکز و ولايات	۱۱۷۴۰۵۶	.
مجموع		۲'۱۲۰'۷۲۳'۹۰۹	۱'۱۰۲'۸۹۰'۹۷۸

فصل چهارم

فعالیت موسسات غیر دولتی

در ولایت تخار ۶۲ موسسه غیردولتی در ریاست اقتصاد ثبت گردیده که از جمله ۱۲ موسسه خارجی و ۴۰ موسسه داخلی و محلی می باشد و در حال حاضر تنها ۱۷ موسسه در سطح ولایت تخار فعالیت دارد.

شماره	نام موسسه	موقعیت فعالیت	اهداف و برنامه ها
۱	کنسرن جهانی	ولسوالی های چال، نمک آب، رستاق و چاه آب	موسسه کنسرن جهانی (CWW) يك موسسه بين المللي آيرلندي بوده که در بیشتر از ۳۰ کشور فقیرجهان مصروف فعالیت میباشد، این موسسه از سال ۱۹۹۸ بدینسو در افغانستان بعداز وقوع زلزله خطرناک در ولسوالي رستاق آغازبه فعالیت نمود وبه تاریخ ۱۵ / ۰۹ / ۲۰۰۵ به کود نمبر (۵۳) در وزارت اقتصاد دولت جمهوري اسلامي افغانستان ثبت وراجسترمیباشد، اکنون در اکثر ولسوالي هاي ولایت تخار دربخش هاي (معارف، زراعت ومصئونیت اجتماعي) تقویه زراعت ، اعمارکانال هاي آبياري ، ساختن ديوارهاي استنادي، تقویه باغداري، توزيع نهال هاي مثمر و غير مثمر، کاهش خطرات سيلاب، آب آشامیدنی و صحت محيطي، واداره منابع طبيعي فعالیت نموده و در حال حاضر نیز دربخش های مختلف برنامه ها و پروژه ها را تطبیق می نماید.
۲	موسسه آقاخان	ولسوالی های ورسج، کلفگان، هزار سموچ، بهارک، دشت قلعه، رستاق، چاه آب، بنگی و تالقان	بنیاد آقاخان یکی از بخش های شبکه انکشافی آقاخان (AKDN) بوده از سال ۲۰۰۳ تا اکنون درولایت تخار فعالیت دارد. در حال حاضر در بخش های اداره منابع طبیعی، انکشاف نهاد های اجتماعی، انکشاف بازار و زیربناها در ۱۳ ولسوالی ولایت تخار فعالیت دارد. این موسسه در سال ۱۳۹۷ برنامه های میثاق شهروندی و ارتقای ظرفیت معارف نیز در را ولایت تخار آغاز نموده است.
۳	میشن ایست	ولسوالی های کلفگان، نمک آب، رستاق، چاه آب و مرکزتالقان	میشن ایست (Mission East) يك موسسه غیرانتفاعي، خیریه وانكشافي بين المللي دنماركي است که جهت مدد به آسیب دیده گان ازطریق کمک هاي خیریه بشر خواهانه وکمک هاي انكشافي کارمي کند وبه رشد ظرفیت اهالي ياري میرساند تا آنها خود شان را سازماندهي کرده به خود کمک برسانند که از سال ۲۰۰۱ بدینسو در ولایت تخار فعالیت می نماید.
۴	اکتید	مناطق آسیب دیده از حوادث طبیعی و جنگ	موسسه اکتید(ACTED) يك موسسه بين المللي وغیردولتي است که مقرآن درکشور فرانسه بوده ودرسال ۱۹۹۳ ایجاد گردیده است. این موسسه پروژه هاي انكشافي را با تمرکز به وضعیت اجتماعي، حکومت داري محلي، انكشاف زراعت وبديل آن، کاهش خطرات حوادث، ایجاد زیربنا ها وتعلیمات صحي تطبیق می نماید.

۵	شلتر فارلايف	کلفگان، رستاق، هزار سموچ، بنگى، چال، نمک آب، بهارک، دشت قلعه، فرخار و مرکز تالقان	شلتر فارلايف (Shelter For Life) يك موسسه غيرانتفاعي و غيردولتي ميباشد که مقرر آن در ايالات متحده امريکا می باشد. هدف اين موسسه سهمگيري در اعمار مجدد افغانستان و خدمت به مردم اين کشور در زمينه هاي زیربنایی ميباشد از طريق کمکهاي بشر دوستانه براي مردم افغانستان، فراهم آوري سهولت براي موسسات تعليمي، تهيه سرپناه براي فاميلهائي بدون سرپناه و کمک براي آوارگان و بيجاشدگان می باشد.
۶	کميته هالند	در ۱۶ واحد ادارى به شمول تالقان	
۷	TDH	ولسوالی رستاق	موسسه تي، دي، اچ (TDH) يك موسسه سويسى است که در سال ۱۹۶۰ تاسيس گرديده و مرکز آن واقع شهر لوزا سويزلند مي باشد. اين موسسه نخستين بار در افغانستان در سال ۱۹۶۶ به فعاليت خود آغاز کرده و پروگرام هاي حمايه طفل و مادر و اطفال روي سرك شامل برنامه هاي کاري اين موسسه مي باشد. در حال حاضر در ولسوالی رستاق ولايت تخار در بخش های احداث سرك و تعليمات صحی فعالیت دارد.
۸	داکار	مناطق آسیب دیده از حوادث طبيعى و جنگ	در بخش های تهيه آب آشاميدنی صحی، حفر چاه های عميق و نيمه عميق وتوزيع کيت های صحی برای بيجاشدگان ناشی از جنگ های داخلى وعودت کنندگاه فعاليت دارد.
۹	افغان ايد	در مرکز تالقان و ولسوالی چال	هدف اين موسسه تطبيق برنامههاي بهبود معيشت بدیل فقر زدايی می باشد که در سال جاری در ولسوالی های چال و تالقان فعاليت دارد.
۱۰	همکاری و انکشاف برای افغانستان (AADA)	در ۱۷ واحد ادارى به شمول تالقان	اين موسسه در بخش دسترسى به صحت در ولايت تخار فعاليت دارد که در حال حاضر ۸۳ مرکز صحی را در ۱۷ واحد ادارى (ولسوالی ها و مرکز) تحت پوشش فعاليت های خویش دارد.
۱۱	بازسازی تقويه مهارت های زنان افغانستان	ولسوالی بهارک، دشت قلعه، رستاق و مرکز تالقان	تقويه مهارتهای زنان از طريق تطبيق پروگرام های اشتغال زايی، داد خواهی و ظرفيت سازی
۱۲	هدای شرق برای انکشاف افغانستان	ولسوالی های ورسج، فرخار، بهارک، کلفگان، دشت قلعه و تالقان	دسترسى خانم ها به حقوق شهروندی از طريق برنامه های داد خواهی و ظرفيت سازی

۱۳	موسسه صلح	ولسوالى هاى بنگى، بهارک و تالقان	دسترسى خانم ها به حقوق شهروندى از طريق برنامه هاى داد خواهى و ظرفيت سازى
۱۴	آموزشى، تحقيقى وانکشافى طبيعت	ولسوالى هاى کلفگان، بهارک، رستاق و تالقان	رشد وانکشاف مهارت هاى زنان از طريق برنامه هاى دادخواهى، ظرفيت سازى، تعليم و تربيه و خدمات اجتماعى
۱۵	خدمات اجتماعى وصنايع دستى	تالقان	ايجاد زمينه هاى شغلى براى بانوان از طريق تطبيق برنامه هاى ظرفيت سازى، حرفوى و داد خواهى
۱۶	موسسه انکشاف و تغيير زندگى زنان	تالقان	تغيير زندگى اقتصادى خانم ها از طريق تطبيق برنامه هاى ظرفيت سازى، دادخواهى، حرفوى، تعليم و تربيه و خدمات اجتماعى
۱۷	زنان براى زنان	تالقان	دسترسى خانم ها به حقوق شهروندى، رسيدگى به مشکلات حقوقى خانم ها از طريق دستياران حقوقى به صورت رايجان، ظرفيت سازى و خدمات اجتماعى
۱۸	عدالت براى همه	ولسوالى هاى بهارک، فرخار ومرکز تالقان	رسيدگى به مشکلات حقوقى شهروندان و پيگيرى قضايائى حقوقى به صورت رايجان
۱۹	موسسه اجتماعى و حقوقى افغانستان	ولسوالى رستاق و تالقان	تطبيق فعاليت هاى زراعتى، دادخواهى، حقوقى، صحت، تعليم و تربيه و ظرفيت سازى.
۲۰	توجه براى زندگى	تالقان	مخوفقر در جامعه، رشد اقتصاد خانواده ها از طريق برنامه هاى ظرفيت سازى، اشتغال زايى و خدمات اجتماعى
۲۱	موسسه هماهنگى کمک ها براى افغانها	ولسوالى خواجه غار و تالقان	تطبيق برنامه هاى رسيدگى به مشکلات و چالش هاى مهاجرين و عودت کنندگان ناشى از جنگ هاى داخلى، تعليم و تربيه براى اطفال مهاجر، مخوفقر و بى سوادى در جامعه.
۲۲	موسسه اميد براى تغيير	تالقان	
۲۳	موسسه خدمات صحى وانکشافى براى جوانان افغانستان	ولسوالى بهارک و تالقان	تطبيق فعاليت هاى صحى، داد خواهى و ظرفيت سازى

۲۴	موسسه شهدا	مرکز تالقان	رسیدگی به مشکلات حقوقی خانم ها
۲۵	موسسه توانمند سازی زنان	ولسوالی بهارک	
۲۶	موسسه پلان گذاری و پاکسازی ماین ها	ولسوالی خواجه غار	پاکسازی و تطهیر ماین ها، آگاهی دهی درمورد خطرات و اضرار ناشی از ماین ها

جدول ۲۷-۲: تعداد موسسات به تفکیک موقعیت و اهداف آنها

۷-۶: نوعیت موسسات غیردولتی و منابع بشری

در ۱۷ موسسه فعال در ولایت تخار ۱۵۶۱ تن استخدام گردیده اند که از جمله ۱۰۵۲ طبقه ذکور و ۵۰۹ تن طبقه اناث می باشد. در کنار کارمندان رسمی و دایمی، موسسات غیردولتی فرصت های کاری برای کارگران ماهر و غیر ماهر نیز در سطح ولایت تخار فراهم ساخته است. در جدول آتی تعداد کارمندان موسسات غیردولتی به تفکیک جنسیت آنها نشان داده شده است.

شماره	اسم موسسه	داخلی/ خارجی	تعداد کارمندان	
			ذکور	اناث
۱	کنسرن جهانی	خارجی	۱۳۴	۳۵
۲	بنیاد آقا خان	خارجی	۲۳۰	۸۷
۳	میشن ایست	خارجی	۳۵	۹
۴	اکتید	خارجی	۳۰	۵
۵	شلتر فارلایف	خارجی	۴۶	۲۵
۶	کمیته هالند	خارجی	۱	۰
۷	TDH	خارجی	۳۸	۹
۸	داکار	خارجی	۳	۰
۹	افغان اید	خارجی	۰	۲
۱۰	همکاری و انکشاف برای افغانستان	داخلی	۴۵۹	۲۳۴
۱۱	بازسازی تقویه مهارت های زنان	داخلی	۲	۹
۱۲	هدای شرق برای انکشاف افغانستان	داخلی	۱۰	۹
۱۳	موسسه صلح	داخلی	۷	۶
۱۴	آموزشی، تحقیقی و انکشافی طبیعت	داخلی	۱	۵
۱۵	خدمات اجتماعی و صنایع دستی	داخلی	۲	۱

۱۶	موسسه انکشاف و تغییر زندگی زنان	داخلی	۲	۳
۱۷	زنان برای زنان	داخلی	۱۶	۱۷
۱۸	عدالت برای همه	داخلی	۲	۲
۱۹	موسسه اجتماعی و حقوقی افغانستان	داخلی	۸	۸
۲۰	توجه برای زندگی	داخلی	۲	۲
۲۱	موسسه هماهنگی کمک ها برای	داخلی	۱۰	۳۷
۲۲	موسسه امید برای تغییر	داخلی	۲	۰
۲۳	موسسه خدمات صحتی و انکشافی برای	داخلی	۶	۲
۲۴	موسسه شهدا	داخلی	۱	۰
۲۵	موسسه توانمند سازی زنان	داخلی	۵	۲
۲۶	موسسه پلان گذاری پاکسازی ماین ها	داخلی		
میزان عمومی				
			۱۰۵۲	۵۰۹

جدول ۲۸-۲: نوعیت موسسات و تعداد کارمندان آنها به تفکیک جنسیت

فصل پنجم

خلاصه برنامه هاى مى داراى اولويت (ANPDF/ NPPs)

۱. برنامه ميثاق شهروندى

جدول زمانى:

اين برنامه داراى ۳ مرحله بوده كه طى ۱۰ سال تطبيق ميشود و مرحله اول آن ۴ سال ميباشد.*

بودجه: دالر امريكائى ۸۰۰'۰۰۰'۰۰۰

تعهد: دالر امريكائى ۸۰۰'۰۰۰'۰۰۰

خلاء مالى: در مرحله اول خلاى مالى وجود ندارد

شوراى انكشافى: شوراى عرضه خدمات و مشاركت شهروندى

وضعيت: ميثاق شهروندى در سپتامبر ۲۰۱۶ رسماً افتتاح گرديد و آمادگى ها براى تطبيق مرحله اول آن مطابق پلان در جريان است.

تفصيل:

جز اول:

ارايه خدمات شهري

بودجه: ۳۸۳'۱۳۰'۰۰۰ دالر امريكائى

ارايه خدمات شهري: حدود ۱۲۰۰۰ شوراى هاى انكشافى قريه در ۳۴ ولايت از خدمات ذيل در مرحله اول بهرمنند خواهند گرديد:

- دسترسى همگانى به آب آشاميدنى
- زيربنائى شهري: حد اقل يکى از خدماتى ابتدايى ذيل (با در نظر داشت تحليل خلا موجود، ساختار اجتماعى و قابل دسترس): برق، سرکهاى ابتدايى و يا زيربناهاى کوچک آبيارى.
- **وجوه ساحات شهري** : در مرحله نخست، اين بخش برنامه حکومتدارى وجوه مورد نياز ۸۵۰ شوراى انكشافى شهري و ۱۷۰ گذر را در چهار شهر عمده کشور فراهم خواهد نمود. هر شوراى انكشافى مبلغ ۷۰'۰۰۰ دالر امريكائى دريافت خواهد نمود. شورا ميتواند يکى از خدمات چون: بهبود سرکها و آبروها، آب آشاميدنى، مديريت کثافات جامد، شماره گذارى منازل و يا برق براى منازل را انتخاب نمايند. هر شوراى گذر (متشکل از ۵ شوراى انكشافى و يا ۸۰۰ تا ۱۲۵۰ خانواده) مجموعاً ۲۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى دريافت خواهند نمود. شورا ها ميتوانند يک و يا چند خدمات از قبيل، بهبود و يا تنظيم سرکهاى درجه دوم، فراهم آورى آب آشاميدنى، پارک/ ساحات تفريحى و يا ميدانهاى بازى براى زنان و اطفال، مديريت کثافت هاى جامد، برق براى روشنى منازل، پروژه ها درآمدزا براى خانم ها در يافت نمايند.

خدمات زراعتى: توسط وزارت زراعت آبيارى و مالدارى، در هماهنگى با شوراهاى انكشافى، جهت رسيدگى به اقشار فقير و آسيب پذير صورت خواهد گرفت. مواد مورد نياز توليد گندم، مواد مورد نياز باغداری، بازسازى شبکه هاى آبيارى و مديريت آب مزارع، نگهدارى منابع طبيعى، و فراهم آورى خدمات حيوانى ايجاد درآمد و انكشاف اقتصادى را در سطح مى و محلى اطمینان ميبخشد.

معارف: وزارت معارف با کميته هاى معارف كه مسئول بلند بردن آگاهى دهى، انسجام فاميل ها جهت ارسال اطفال شان به مكاتب، و نظارت اطفال و اساتيد ميباشد كار خواهد نمود.

شورای انکشافی از فعالیت های کمیته ها نظارت نموده و نظریات آنها را در تمامی امور تعلیمی در نظر خواهد گرفت. شهروندان از اینکه تمام استادان دارای سند فراغت صنف دوازده بوده، شاگردان بین صنف های ۱-۳ در طول هفته ۲۴ ساعت درسی، شاگردان بین صنف های ۴-۶ در طول هفته ۳۰ ساعت درسی و شاگردان بین صنف های ۷-۱۲ شامل ۳۶ ساعت درسی در هفته نظارت خواهند داشت نقشه برداری مکاتب و سروی شاگردان بیرون از مکتب، نظارت خدمات معیاری، اطمینان از ایجاد یک محیط سالم، بازسازی مکاتب و سایر فعالیت ها.

صحت: وزارت صحت عامه مستقیماً از طریق کمیته های فرعی و شورای انکشافی صحت در بخش صحت و کلسترها عرضه خدمات خواهد نمود.

کمیته های فرعی در هماهنگی با شوراهای انکشافی و کلسترهای شوراهای انکشافی مسولیت بلند بردن سطح آگاهی، انسجام فامیلهای جهت فراهم آوری خدمات صحتی برای اطفال و بزرگسالان، و نظارت از عرضه خدمات صحتی (نظارت از عرضه حداقل خدمات معیاری، ارایه بسته های اساسی خدمات صحتی، و فعالیت های دیگر).

جز دوم:

ایجاد ساختار نهادها

بودجه: ۱۴۶'۹۸۰'۰۰۰ دالر امریکائی

مطابق برنامه ایجاد شده میثاق شهروندی قادر خواهد بود سازمانهای داخلی را ایجاد نماید که در سطح وزارتخانه ها، ولایات، شاروالی ها، ولسوالی ها و تا سطح قریه جات را در برمیگیرد که این سازمانها قادر خواهد بود تا زمینه پیشرفت شانرا فراهم سازد. این برنامه از ارتقا ظرفیت، کمک تخنیکی، تسهیل و ارایه خدمات حمایت میکند.

جز سوم:

نظارت و ارزیابی، کسب دانش

بودجه: ۵'۴۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

کارهای که در اولویت مان قرار دارد این برنامه انکشاف خواهد داد که توسط مدیران اجراییه، سازمان دهنده گان اجتماعی صورت میگیرد. نظر به این اولویت بندی گزارش های منظم و ارزیابی ها قادر خواهد بود که از سهمگیری زنان، فقرا و گروه های آسیب پذیر مانند و متقاعدین و بیجا شده گان داخلی اطمینان بخشد. در این برنامه درخواست های زیادی برای راپوردهای شکایت و جبران خسارات گنجانیده خواهد شد. نظر به ارزیابی که از طرف صندوق وجهی پول برای افغانستان صورت میگیرد از تصاویر ماهواره ای به منظور پیدا نمودن خلا زیر بنایی و ارایه خدمات استفاده میگردد. برای ارایه خدمات بهتر تحقیقات متعدد نظر به برنامه طرح ریزی شده است: مانند (سی تی سی)، اجتماعی شدن، حسابداری متقابل اجتماعی و ارزیابی های کیفیت تخنیکی.

جز چهارم:

تطبیق و مدیریت پروژه

بودجه: ۹۱'۴۱۰'۰۰۰ دالر امریکائی

این برنامه در سطوح مخلف قادر خواهد بود تا ظرفیت انستیتوت هارا از سطح ملی به سطح ولایتی، از سطح ولسوالی ها تا سطح قریه جات بلند ببرد.

شورای انکشافی و کمیته های فرعی در باره نقش فعالیت و تطبیق پروژه های شان که شامل مدیریت مالی و تدارکات میشود آموزش داده خواهند شد.

جز پنجم:

ادغام اجتماعی و MCCG

بودجه: ۴۵'۰۸۰'۰۰۰ دالر امریکائی

این برنامه که تاکید زیاد روی اجتماعی شدن گروه های آسیب پذیر که شامل زنان، متقاعدین، بیجاشده گان داخلی دارد انجام پذیر خواهد بود. که ارایه آن توسط تحقیق اجتماعی، بهزیستی که ضرورت به شناخت جامعه، تحلیل چالشها

، آموزش بهتر تمام کارمندان ، شورا های انکشافی وکلستر ها و شورا های گذر همچنان نظارت و ارزیابی از بخش های آسیب پذیر و شمولیت آنها در برنامه صورت خواهد گرفت.

۲. برنامه توانمند سازی اقتصادی زنان

جدول زمانی: پنج سال

بودجه: ۲۰۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

تعهد: ۱۸'۰۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

خلاء مالی: ۱۸۲'۰۰۰'۰۰۰ دالر امریکائی

شورای انکشافی: شورای انکشاف منابع بشری

وضعیت :

برنامه ملی توانمند سازی اقتصادی زنان در ۸ مارچ سال ۲۰۱۷ رسماً افتتاح گردید ، و واحد برنامه ملی توانمند سازی اقتصادی زنان در وزارت کار امور اجتماعی برای هماهنگی بیشتر فعالیت ها تاسیس گردید در حال حاضر وزارت خانه ها و ادارات ذیدخل بالای انکشاف بودجه و پلان های تطبیقی برای برنامه های ملی دارای اولویت کار می نمایند.

تفصیل:

جز اول :

احصائیه به اساس جندر : گسترش ارقام احصائیوی تاثیر گزار بر فعالیت های اقتصادی زنان و تقویت ظرفیت پیگیری تحلیل و استفاده از ارقام احصائیوی.

جز دوم :

برداشتن موانع قانونی برای مشارکت :

از میان برداشتن موانع فراراه اشتراک زنان در فعالیت های اقتصادی و حصول اطمینان از اینکه زنان به نحوه بهتر قادر به اشتراک در فعالیت های اقتصادی و اجتماعی میباشند .

جز سوم :

سواد آموزی ، مدیریت تجارت و مهارت های کاری:

بلند بردن دانش و مهارت های زنان جهت انجام بهتر امور در منزل و بیرون از منزل. این مورد تکمیل کننده برنامه ملی انکشاف منابع بشری میباشد و زارت معارف در ۵ سال آینده به ۳۶'۰۰۰ زنان صنف های سواد آموزی دایر می نمایند و فعلاً بتعداد ۲۰۰'۰۰۰ زنان در جریان درس میباشدند. در ظرف ۵ سال آینده زمینه آن فراهم خواهد گردید تادر مکاتب روستایی بحیث معلمین استخدام گردد در ظرف ۱۰ سال آینده حداقل یک لیلہ زنانه در ۳۴ ولایت افغانستان اعمارخواهد گردید.

جز چهارم :

حصول اطمینان از دسترسی گسترده به وجوه مالی: بهبود دسترسی به وجوه مالی از مجراهای رسمی و غیر رسمی .

جز پنجم : بهبود دسترسی به لوازم و وسایط زراعتی ، خدمات توسعهی، و بازار ها :

ارتقا ظرفیت زنان جهت اشتراک در بازارهای زراعتی، امرار معاش بازدياد تولید جهت بهبود امنیت غذایی و افزایش در آمد خانواده ها .

جز ششم :

دسترسی به بازار های خلاق اقتصادی :

بهبود دسترسی زنان به مواد با کیفیت بازار ها ، تسهیل صادرات و ایجاد عاید برای زنان و فامیل هایکه در فعالیت های خلاق اقتصادی مبادرت میورزند .

۳. برنامه ملي زیربنا

جدول زمانى: پنج سال

بودجه: دالر امريكايى ۰۰۰'۰۰۰'۹۹۵۰

تعهد: منابع مالى مشخص براى برخى از اجزاي تأمين مالى مشخص شده اند، اما هيچ کدام تا كنون نهايى نشده اند.

خلاء مالى: TBD

شوراي انكشافى: شوراي انكشافى زیربنا

وضعيت: اين برنامه ملي داراي اولويت در زمان كنفرانس بروكسل توسعه يافت. از آن زمان، ليست پروژه ها به منظور اولويت بندى فعاليت ها توسعه داده شده است. پلان تطبيق آن در حالت انكشاف بوده و گزينه هاى مالى تحت بررسى قراردارند.

تفصيل:

جز اول

انرژى: خطوط انتقال جديد و پروژه هاى سب استيشن: خط انتقال ۵۰۰ كيلو وات TAP، گسترش شبكه هاى ولايتى، پروژه هاى توليد انرژى ملي، نيروگاه هاى آبي سيستم شمسي خارج و داخل شبكه قابل تجديد.

بودجه: ۰۰۰'۰۰۰'۱۳۷۰ دالر امريكائى

جز دوم:

ترانسپورت: جاده ها، راه آهن، حمل و نقل شهرى كابل، حمل و نقل شهرى، تسريع در تجارت، بنادر خشكه و تداركات.

شبكه جاده: جاده حلقه، جاده اتصال به نقاط عبور مرزى، تونل سالنگ و جاده دسترسى، M&O؛ شبكه ريلى (لينك کوتاه): آقينه- اندخوى، توسعه سرک جوى نوالى ميدان هوايى هرات، تورغندى - هرات، اندخوى- شبرغان- مزار شريف - كندز - شيرخان بندر. سرک حلقوى كابل، ترانسپورت عمومى، سيستم ترانسپورت هوشمند، ميدان هوايى و رادار MLAT و ديگر تجهيزات تخنيكى.

بودجه: ۰۰۰'۰۰۰'۲,۹۹۵ دالر امريكائى

جز سوم:

منابع آبي و آبيارى:

آثار فيزيكى آبيارى، زراعت آبيارى (بازسازى طرح هاى موجود، طرح هاى جديد و مخزن آب)

بودجه: ۰۰۰'۰۰۰'۶۵۰ دالر امريكائى

جز چهارم:

توسعه صنايع استخراجى: مرتبط با ساير بخش ها

بودجه: ندارد

جز پنجم:

سكتور شهرى: مسكن، مناطق توسعه و مناطق ويژه اقتصادى

بودجه: ۰۰۰'۰۰۰'۶۰۰ دالر امريكائى

جز ششم:

فناورى اطلاعات و ارتباطات: Digital Casa

بودجه: ۰۰۰'۰۰۰'۹۰۰ دالر امريكائى

جز هفتم: ارتباطات منطقوى: TAPI, CASA و ۵۰۰ kv TAP لين انتقالى

بودجه: ۰۰۰'۰۰۰'۳۳۰ دالر امريكائى

۴. انكشاف برنامه جامع ملى داراى اولويت زراعت

جدول زمانى: پنج سال

بودجه: ۱'۹۷۸'۱۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

تعهد: مراجعه به اجزا

خلاء مالى: مراجعه به اجزا

شوراى انكشافى: شوراى ارائه خدمات و مشاركت شهروندان

وضعيت: يك پيش نويس اين برنامه ملى داراى اولويت در جريان كنفرانس بروكسل انكشاف يافته بود اما هيچگونه ارزىابى اقتصادى و ارزش پولى را در برنداشت بناً اين برنامه ملى داراى اولويت در حال حاضر مورد بررسى قرار داشته تا ارزىابى اقدامات مربوط به هزينهآئالى اكتوبر سال ۲۰۱۶ بازىنى و پيشرفت هاى عملى ديگران بررسى گردد.

تفصيل:

جز اول:

آبىارى: در ۵ سال آينده افزايش زمين هاى آبىارى شده از ۲,۴۵ ميليون هكتار به ۲,۷ ميليون هكتار خواهد رسيد، توجه دراز مدت بالاى افزايش سطح زمين هاى قابل آبىارى تا سال ۲۰۲۵ به ۳,۱ ميليون هكتار خواهد رسيد كه بالاى سطح زندگى ۶۵۰'۰۰۰ خانواده تاثير گذار خواهند بود.

نتيجه متوقعه آن افزايش از ۵,۸ مليون تن به ۸ مليون تن غله جات خواهد بود .

بودجه: ۳۹۳'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

تعهد: ۱۹۳'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

كسربودجه: ۲۰۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

جز دوم:

گندم و ديگر حبوبات: هدف توليدات گندم در ۵ سال آينده ۵,۹ ميليون تن است. علاوه بر اين ۱۱۰'۰۰۰ هكتار زمين آبى و للمى تحت كشت گندم در ۵ سال آينده قرار خواهد گرفت، افزايش فى واحد توليدات از ۲,۴۵ ميليون به ۳,۱ ميليون تن فى هكتار براى زمين هاى آبى و ۱,۰۳ ميليون تن به ۱,۳ ميليون تن براى زمين هاى للمى، تقويت ارتباطات زراعتى در ۱۶ ولايت (تقريبى، ۲۵۰'۰۰۰ هكتار زمين آبى و للمى)، مرحله اول برنامه ملى گندم (۲۰۱۶-۲۰۱۸) بالاى كاستن ضايعات حاصلات گندم توجه خواهد داشت (دوميليون تن سالانه) و مرحله دوم (۲۰۱۹-۲۰۲۱) بالاى انكشاف روش هاى جديد و ارايه خدمات موثرتوجه دارد.

بودجه: ۳۵۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

تعهد: ۸۰'۲۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

كسربودجه: ۲۶۹'۸۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

جز سوم:

حيوانات اهلى: افزايش تعداد حيوانات و / يا افزايش سطح بهره ورى در هر حيوان براى پاسخگويى به تقاضاى بيشتر براى غذا از جمعيت رو به رشد. (۴۷ ميليون الى ۲۰۲۵، ۷۰ ميليون الى ۲۰۴۵ در دويخش كليدى) ۱. وترنرى وصحت حيوانى. ۲. محصولات حيوانى.

بودجه: ۳۵۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

تعهد: ۷۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

كسربودجه: ۲۸۰'۰۰۰'۰۰۰ دالر امريكائى

جز چهارم:

باغدارى: رشد سالانه ۵,۵ فيصد (بانك جهانى ۲۰۱۴) بخش فرعى انتظاردارد كه ۴۰۰'۰۰۰ هكتار زمين را تحت پوشش قرارداده و كمك ۱,۶ ميليارد دالرامريكايى به رشد توليدات ناخالص داخلى تا سال ۲۰۲۴ افزايش ۲% در

حاصلات غله جات با سرمايه گزاري درست در طرح احياي آبياري امكان پذير است. ظرفيت بالا بردن توليدات ناخالص داخلي به ۳,۲۳ ميليارد تا سال ۲۰۲۴ (با مقايسه ۱,۴ ميليارد دالرامريكايي در سال ۲۰۱۲). توسعه زمين هاى باغداری سالانه به ۱۲'۴۰۰ هكتار. افزايش في هكتار توليدات با افزايش توليدات ۵-۱۰ % در سال. افزايش صادرات محصولات باغ داری حداقل ۵% در سال. توسعه محصولات صنعتی از قبيل (كتان، زعفران و سوياء) و ۱۰-۱۵ توليدات باغداری با ارزش، به شمول ميوه هاى خشك وتازه در ۵ سال آينده.

بودجه: ۳۵۰'۰۰۰'۰۰۰ دالرامريكائى

تعهد: ۷۰'۰۰۰'۰۰۰ دالرامريكائى

كسربودجه: ۲۸۰'۰۰۰'۰۰۰ دالرامريكائى

جز پنجم:

مديريت منابع طبيعى: رويكردهاى تغيير آب و هوا با كشورهاي همسايه و چارچوب (بيست يك و مين نشست پاریس در رابطه به تغير اقليم) مقايسه شده است. توسعه اقتصادى پايدار جوامع كه به منابع طبيعى بستگى دارد. اين جزء داراى ۴ ستون است: جنگلداری، مراتع و مديریت گیاهان دارویی، مديریت منطقه حفاظت شده، توسعه سرمايه انسانی وغير انسانی.

بودجه: ۳۱۸'۷۰۰'۰۰۰ دالرامريكائى

تعهدات: ۱۷'۰۰۰'۰۰۰ دالرامريكائى

كسربودجه: ۳۰۱'۷۰۰'۰۰۰ دالرامريكائى

جز ششم:

مصنویت غذايى وتغذيه: ۳۳٪ نفوس كشور از مصنویت غذايى برخوردار نيستند. تغييرات اقليمى، خطرات طبيعى و درگيرى باعث تأثير بر دسترسى اساسى مواد غذايى می شود. كشاورزى شهرى و باغداری خانگى تشويق خواهد شد.

بودجه: ۸۱'۴۰۰'۰۰۰ دالرامريكائى

تعهدات: ۱۷'۰۰۰'۰۰۰ دالرامريكائى

كسربودجه: ۶۴'۴۰۰'۰۰۰ دالرامريكائى

جز هفتم:

اصلاحات ادارى: ساختار و فرايندها وزارت زراعت لغوشده و در ۲ سال آينده تشكيل خواهند شد.

جز هشتم:

تحقيق وتوسعه: تحقيقاتى كه مسير مهم براى نگهدارى و توسعه فعاليت هاى زراعتى است. بزرگترين سرمايه گذارى در رياست هاى زراعت ولايتى خواهد بود چرا كه نزديك به دهقان است و از رويكردهاى دهقان محور با ارائه خدمات حمايت می كند.

بودجه: ۵۰'۰۰۰'۰۰۰ دالرامريكائى

تعهدات: ۳'۵۰۰'۰۰۰ دالرامريكائى

كسربودجه: ۴۶'۵۰۰'۰۰۰ دالرامريكائى

جز نهم:

اعتباردهي: دسترسى به قرضه توسط كشاورزان همچنان يك چالش بزرگ است. بانك هاى تجارى می توانند نقش داشته باشند. سياست هاى مالى بهتر تعريف شده براى تحريك اعتبار مورد نياز است. در اين ميان بانك توسعه زراعتى در ۵ سال آينده و "واسطه هاى مالى" نيز شامل می شود.

بودجه: ۱۰۰'۰۰۰'۰۰۰ دالرامريكائى (هيچ تعهدى صورت نگرفته)

جز دهم:

حمایت از سکتور خصوصی: مشارکت در بخش خصوصی به عنوان فعالیت های بیشتر زراعتی (مسائل مربوط به نظارت، تعرفه های فصلی، مشوق های مالیاتی)؛ طی ۵ سال آینده، وزارت زراعت آبیاری و مالدارى به دنبال استراتیژی توسعه اقتصادى بر اساس سرمایه گذارى بخش خصوصی در پردازش زنجیره ارزش برای تحریک تقاضای بازار و بهره ورى زراعتی است.

جز یازدهم:

بخش های همه شمول: مبارزه با مواد مخدر، زنان در کشاورزی و مبارزه با فساد.

۵. پلان اصلاحی سکتور عدلی و قضایی

جدول زمانی: پنج سال

بودجه: کار روی بودجه در حال جریان است

خلاء مالی:

شورای انکشافی: حکومتداری، حاکمیت قانون و مبارزه با فساد اداری

وضعیت:

این برنامه دارای اولویت توسط کمیته عدلی و قضایی کابینه تأیید گردیده تطبیق آن در حال حاضر بعهده مجلس شورای عالی برای حاکمیت قانون و مبارزه با فساد میباشد. و اسناد در حالت ترجمه به زبان انگلیسی قرار دارد، و تمام وزارت خانه ها و ادارات ذیدخل کار بر روی برنامه های عملیاتی خویش را دنبال میکند و هزینه های آن را می پردازند.

تفصیل:

جزاول: اصلاحات ساختاری موسسات بخش عدلی (در جریان)

جزدوم: ارتقا ظرفیت (جریان دارد)

جز سوم: مبارزه با فساد (جریان دارد)

جز چهارم: شفافیت و پاسخگویی (جریان دارد)

جز پنجم: برنامه آگاهی دهی عمومی بازار (جریان دارد)

جز ششم: بررسی و اصلاح قوانین (جریان دارد)

۶. پروگرام انکشافی معادن و منابع

جدول زمانی: پنج سال

بودجه: ۱۳۰'۰۳۲'۴۵۰ دالر امریکائی

تعهد:

خلاء مالی:

شورای انکشافی: شورای های انکشافی زیربنا

وضعیت: طرح ابتدائی توسط وزارت معادن و پترولیم ترتیب گردیده و برای نظر خواهی به تاریخ ۱۶ ماه می با دونه ها شریک ساخته شده و یک برنامه تفصیلی در ماه اکتوبر سال ۲۰۱۷ انکشاف خواهد یافت

تفصیل:

جز اول:

ارتقا ظرفیت صنعتی:

بودجه: ۲۵'۵۴۱'۷۰۰ دالر امریکائی

- ارتقا ظرفیت وزارت خانه برای تقویت بهتر مدیریت

- چارچوب حاکمیت شفاف و پاسخگو

- اصلاحات شرکت های دولتی

- اصلاحات در پالیسی ها و قوانین

جز دوم:

ارتقا سرمایه گذاری و اطلاعات GEO-TECHNICAL

بودجه: ۲۴۱'۶۰۰, ۴۰ دالر امریکائی

- گسترش قابلیت های AGS

- معلومات و سرمایه گزاری

جز سوم:

مقررات، بازرسی و تطابق

بودجه: ۳۹'۵۸۴, ۱۵۰ دالر امریکائی

- بهبود چارچوب قانونی

- بهبود جواز و تطابق قرارداد ها

- تقویت نظارت و ارزیابی

۷. برنامه انکشافی نیروی بشری

جدول زمانی: پنج سال

بودجه: تعیین خواهد گردید

تعهد:

خلاء مالی:

شورای انکشافی: شورای انکشافی قوای بشری

وضعیت: مسوده طرح ابتدایی این برنامه ملی دارای اولویت تهیه گردیده، که فعلا تحت بررسی حکومت میباشد. پلان

مشرح این برنامه الی اکتوبر ۲۰۱۷ تهیه خواهد گردید.

تفصیل:

جز اول:

آموزش های حرفوی و تخیکی

- نیاز فهمیدن تفکیکی از تعلیم تخیکی حرفوی و آموزش (TVET): تفکیک میان تعلیمات حرفوی اساسی

برای جوانان (۱۵-۱۹) و آموزش، آموزش مجدد کسانیکه بیکار اند، و آموزش بیشتر برای کارمندان و بزرگسالان

- تفکیک گروپ های مورد نظر: نیاز برای رسیدن زیاده تر گروپ های مورد نظر (۱۵-۱۹)، فعلا فقط به ۵% رسیده است.

- مدرن سازی دوره آموزشی سنتی

- مدیریت خودی شرکت ها

- همکاری میان سکتور خصوصی و سکتور های عامه

- تحقیق و رسیدگی به نیاز

جز دوم:

تحصیلات عالی

- بهبود یافتن کیفیت تحصیلات در پوهنتون ها

- مدرن ساختن ضروریات تدریس و آموزش پوهنتون

- توسعه تیم کاری تحصیل کرده متخصص و واجد شرایط

- صدور مجوز، تضمین کیفیت و اعتبار نامه موسسات تحصیلات عالی به اساس معیارات بین المللی

- کیفیت درباره تحصیلات عالی سکتور خصوصی تحقیق و محصول از پوهنتون های افغان

۸. برنامه حكومتدارى مؤثر

جدول زمانى : پنج سال

بودجه: كار در حال جريان است

تعهد:

خلاءمالى :

شورای انكشافى: شورای حاكميت قانون و مبارزه عليه فساد ادارى

وضعيت:

بخش مديريت مالى عامه تكميل گرديده و تحت تطبيق قرار دارد. جهت تكميل بخش پاليسى حكومتدارى ولايتى كار جريان دارد.

تفصيل:

جز اول :

مديريت مالى عامه

بخش اصلاح مديريت عامه تحت تطبيق است. ميكانيزم تطبيق آن از طريق پلان بهبود اجراءات مالى صورت ميگيرد، كه اين پلان در سال ۲۰۱۶ گشايش يافت. اين پلان به اساس طرح پلان ۵ ساله براى همه اشتراك كننده گان تيم (اساساً وزارت مالى و دو ارگان خارج از وزارت) با روش مديريت اجراءات تيم (TBPM) جهت دادن انگيزه و پيگيري از اجراءات ميباشد.

جز دوم :

حكومتدارى ولايتى

بخش حكومتدارى تحت بررسى گروپ كارى كه مشتمل از چندين وزارت و ادارات مستقل دولتى بشمول اداره مستقل ارگان هاى محلى ، وزارت مالى (معينيت پاليسى و رياست عمومى بودجه)، وزارت اقتصاد و وزارت احيا و انكشاف دهات ميباشد. هدف اين گروپ كارى تهيه يك سند جامع است كه شامل پاليسى نهاى بودجه ولايتى، به همين ترتيب مسوده پاليسى حكومتدارى ولايتى و مقرر پلان ولايتى ميباشد

اين سند نظر به پاليسى بودجه ولايتى ابتدائى موجود ، كه در سال ۲۰۱۵/۱۳۹۴ تنظيم يافته است تهيه خواهد گرديد. اين برنامه حكومتدارى ولايتى از پايين به برنامه ميثاق شهروندى ارتباط و پيوند خواهد خورد و هدف آن تهيه يك پلان حكومتدارى ميباشد، كه بهبود عرضه خدمات، حسابدهى، و نمايندگى حكومت را تسهيل نمايد.

۹. برنامه انكشاف شهرى:

جدول زمانى : پنج سال

بودجه: كار در حال جريان است

تعهد:

خلاء مالى :

شورای انكشافى: شورای انكشافى زيربنا

وضعيت : يك طرح ابتداى براى اين برنامه در كنفرانس بروكسل ترتيب گرديده بود كه سه ستون اصلى به عنوان چارچوب كلّى براى اين برنامه ملى شناخته شده . وزارت خانه ها و ادارات ذيدخل بالاى توسعه بودجه و براى آماده سازى برنامه اجرائيوى كار ميكنند .

تفصيل :

جز اول:

تقويت و انسجام مديريت شهرى:

اصلاح چارچوب برنامه ریزی شهری جهت اتخاذ برنامه های مختلف در سطح اداری. برنامه ملی پالیسی انکشاف شهری استراتیژی ملی شهری تدوین و تصویب گردید .

جزدوم

اطمینان از مسکن مناسب و دسترسی به خدمات شهری عمومی برای همه برنامه تقویت همبستگی ملی از طریق شورا های انکشافی و جلسات گزر ها به وسیله ساختار های موجوده اجتماعی و سکتور خصوصی انکشافی و تطبیق پلان جدید شهری .

جز سوم :

اطمینان از مسکن مناسب و دسترسی به اقتصاد شهری و زیربنا شناسایی پروژه های عمده مورد نیاز در سطح منطقه و محل / تقویت پارک های صنعتی مراکز گزر های کو چک و متوسط در پنج شهر های عمده با در نظر داشت موثریت های موجود

۱۰. برنامه انکشاف سکتور خصوصی

جدول زمانی : پنج سال

بودجه:

تعهد :

خلاء مالی:

شورای انکشافی : شورای عالی اقتصادی

فصل ششم

پوتانشيل و منابع موجود اقتصادى ولايت تخار

اسم طرح: طرح افزايش توليدات و انكشاف صادرات محصولات زراعتى و مالدارى ولايت تخار هدف اساسى طرح و ارتباط آن به اهداف استراتيژى افغانستان مولد:

تبين ظرفيت هاى بالقوه موجود در سكتور زراعت؛

توضيح چالش ها و مشكلات موجود فرا راه رشد و توسعه زراعت؛

ارايه راهكار هاى مشخص جهت افزايش محصولات زراعتى و مالدارى و صادرات آن؛

ارايه راهكار هاى مشخص و عملى جهت افزايش سرمايه گذارى هاى دولتى و خصوصى در سكتور زراعت؛

بستر سازى مناسب براى فروش محصولات در بازار هاى ملى و بين الملى از طريق ايجاد ياك سيساتم بازاریابی موثر و كارا؛

در نهايت افزايش سطح استخدام، درآمد دهاقين و بهبود وضعيت زندگى مردم

تحليل اقتصادى محصول:

در ولايت تخار انواع مختلف غله جات، نباتات صنعتى، ميوه جات، سبزیجات، علوفه جات و انواع مختل نهال ها توسط قوريه داران توليد مى گردد. علاوتاً مردم اين ولايت مصروف پرورش انواع مختل مواشى از قبيل گاو شيرى و گوشتى، گوسفند، بز، اسب، شتر، مركب قاطر، مرغ و محصولات حيوانى از قبيل شير، ماست، مسكه، قىماق، روغن حيوانى و همچنان فارم هاى پرورش ماهى نيز در اين ولايت موجود مى باشد. قابل ياد آوريست كه تعداد زيادى از كوپراتيف ها در اين ولايت فعاليت دارند كه در توليد انواع مختل حبوبات و نباتات بخصوص توليد تخم هاى بذرى اصلاح شده نقش اساسى را ايفا مى نمايند. به طور مثال در سال ۱۳۹۶ در مجموع ولسوالى هاى شانزده گانه ولايت تخار به تعداد ۶۵۹۴ صندوق زنبور توسط ۸۲ تن پرورش و نگهدارى مى شود. يافته ها نشان مى دهد كه سالانه بطور اوسط از هر صندوق زنبور مقدار ۱۲ كيلو گرام عسل بدست مى آيد كه اين رقم نشان دهنده توليد سالانه ۱۴۹۲۸۰ كيلوگرام عسل ميباشد.

تحليل وضعيت:

حبوبات توليد شده در ولايت تخار مانند ساير محصولات زراعتى اين ولايت اكثراً در بازار هاى محلاى ايان ولا و قسمأ به ولايات همجوار و ساير ولايات كشور بفروش مى رسد. بنابر اهميت تغذيه اى كاه نخاود، لوبيا، ماش و نسك دارد، اين حبوبات در بازار هاى داخلى به فروش مى رسد و قيمت آن نسبت به غله جات بيشتر است، اما نظر به فصول مختل سال قيمت هاى آن نوسانات قابل ملاحظه داشته كه از يكطرف دهاقين و از ساوى ديگار مصرف كنندگان از تموجات قيم متضرر مى شوند.

نقاط قوت:

ايجاد فارم هاى بزرگ، متوسط و كوچك مرغداری، پرورش گاو هاى شيرى و گوشتى و زنباور داری از سرمايه گذارى هاى خصوصى با پرداخت سبسايدي و حاصل دهى آن ها

موجودیت بازار و تقاضا برای حبوبات، لبنیات، گوشت و عسال با قیمت های مناسب که منجر به افزایش عواید و تشاویق دهاقین می گردد.

سرمایه گذاری نسبی از طریق برنامه های ملای و موسسات غیردولتای در بعضای از زنجیاره ها(ارزنبورداری، لبنیات و مرغداری) که درآمد خوبی را برای متشابهین فراهم ساخته است.

موجودیت عوامل تولید به قیمت های مناسب که سبب کاهش هزینه تولید می گردد.

موجودیت افراد متخصص و آموزش دیده جهت ترویج زنجیاره های ارزش

موجودیت امنیت نسبی در اکثر مناطق ولایت تخار

نقاط ضعف:

نبود یک سیستم بازاریابی موثر جهت معرفی محصولات تولیدی ولایت تخار به سطح محلی، ملی و بین المللی

واردات بیش از حد گوشت های یخی

استفاده از روش های سنتی تولید در زراعت و ماداری و نبود سیستم مدرن پروساس و بساته بنادی محصولت لبنی

عدم موجودیت تسهیلات قرضدهی برای دهاقین

نبود سبساییدی لازم برای دهاقین

فرصت ها:

موجودیت اقلیم مناسب، آب فراوان، زمین های زراعتی آبی و لملی، جانگلات و علفچ رهاا باارای بزر و افزایش

تولیاد حبوبات(نخود، لوبیا و ماش)، پارورش زنباور و تولیاد و ایجاد فارم های حیوانی و مرغداری جهت تولید لبنیات و گوشت.

علاوقمن دی م ردم جه ت س رمایه گ ذاری در زنجی ره ای مرغداری، لبنیات و زنبور داری و همچنان توجه

دهاقین به تولید حبوبات بدلیل بلند بودن درآمد آن

نتایخ متوقعه:

حفظ توازن قیمت حبوبات در فصول مختلف سال

تشویق دهاقین به بذر حبوبات مخصوصا ولایات حبوبات کار

فراهم سازی تسهیلات قرضه دهی به تولید کنندگان لبنیات

ایجاد بازار فروش برای گوشت های تولید شده در داخل و خارج کشور

ایجاد بازار فروش برای عسل های تولید شده خالص و طنی در خارج از کشور.

کاهش فقر

تعویض واردات

تشویق صادرات

تهدیدات:

خشکسالی و کاهش باران های موسومی

تشدید جنگ و افزایش نا امنای هاا کاه ساسب کاهش سرمایه گذاری های خصوصی می گردد

امراض و آفات طبیعی که سبب از بین رفتن محصولات زراعتی و تلفات زنبور عسل می گردد

نوسانات بیش از حد قیمات ها(کاهش) ساسب تغییار استراتیژی تولیدی دهاقین خواهد گردید.

عدم دسترسی دهاقین به تسهیلات کredisیتی یا قرضه
عدم موجودیت یک سیستم بازاریابی کارا و موثر
واردات سرسام آور حبوبات با کیفیت پایین از کشور های همسایه،

نتیجه گیری:

بادرنظرداشت تحلیل ها ارایه شده بر مبنی ارقام و معلومات موجود، ولایت تخار با داشتن زمین های زراعتی فراوان، غلچرها و آب و هوای مناسب، فرصت های لازمی را برای افزایش محصولات زراعتی و مالداری بخصوص حبوبات(نخود، لوبیا و ماش) ،تولید لبنیات و گوشت و پرورش زنبور عسل دارا می باشد که با سرمایه گذاری لازم در این بخش می تواند تولیدات داخلی و به تعقیب آن سطح اشتغال زایی، درآمد و سطح زندگی مردم بهبود بخشد.

با وجود سرمایه های گذاری های از جانب دولت، تمویل کنندگان و بخش خصوصی در سکتور زراعت صورت گرفته است، اما هنوز چالش ها و مشکلات زیادی فرا راه این سکتور موجود می باشد که بدون دخالت دولت و افزایش سرمایه گذاری ها دستیابی به رشد و توسعه پایداری بعید به نظر می رسد.

بنابراین، با سرمایه گذاری و تشویق دهاقین و تولید کنندگان در تولید محصولات عمده زراعتی و حیوانی از قبیل حبوبات(نخود، لوبیا و ماش)، لبنیات، تولید گوشت(گوشت گوساله و مرغ) و زنبور داری می تواند در کوتاه مدت به نتایج چشمگیری نایل آمد.

فصل هفتم

۱. سروى وضعيت زنده گى مردم در افغانستان به اساس سروى -ALCS

۲۰۱۷

سروى وضعيت زنده گى در افغانستان ۱۳۹۵ جامع ترين منبع معلومات درمورد وضعيت اجتماعى واقتصادى مردم درافغانستان است که توسط اداره مرکزى احصائيه جمهورى اسلامى افغانستان به کمک تخنيکى انستيتيوت سکتور عامه جامعه اروپا (ICON) درسال ۱۳۹۷ به نشر رسيد.

نشر سروى وضعيت زنده گى درافغانستان سال ۱۳۹۵ فعاليت ارزنده اداره مرکزى احصايه بوده که خصوصيت چند گانه اين سروى يک وسيله منحصر به فرد براى پاليسى سازان و تمام سازمان هاى ملي و بين المللى بشما ميرود ، ويژه گى هاى اين سروى عبارت اند از پوشش نفوس کوچى ، توانائى تحليل تغييرات فصلى درشاخص هاى انكشافى مرتبط، توانائى توليد احصائيه به سطح ولايت همچنان تداوم سروى زمينه تحليل ميلان شاخص هاى كليدى انكشافى را مهيا ميسازد..

سروى وضعيت زنده گى درافغانستان براى سال ۱۳۹۵ ، ۲۰ شاخص را تحت پوشش قراردادده که شامل ۱۲ هدف از ميان ۱۷ اهداف انكشاف پايدار بوده واكثريت آنها دراين دراين گزارش ارايه گرديده است ، سروى وضعيت زنده گى درافغانستان حاوى معلومات اساسى درمورد نفوس و خانوارها ، بازار کار، فقر، مصئونيت غذائى ، زراعت، صحت، تعليم و تربيه ، مسکن، جنسيت وچالش هايکه خانوار هاى افغان درگير آن هستند، استراتيژى هاى مقابله با آن واولويت هاى مردم براى انكشاف درآن انعكاس يافته است.

در اينجا نتيجه سروى انجام شده در ولايت بلخ پيرامون وضعيت زنده گى مردم اين ولايت بمنظور ايجاد سهولت و جلوگيرى از سر درگمى خواننده گان عزيز قبل از سروى وضعيت زنده گى مردم افغانستان تحرير شده است.

۲. سروى وضعيت زندگى مردم تخار

افغانستان مولد، مرفه و با ثبات آرزوى همه شهروندان اين کشور است. ترقى و شگوفايى کشور ما در يکپارچگى، کثرت گرايى، ارج گزاري به ميراث هاى فرهنگى و اعتقاد به اهداف والاي مشارکت عمومى، تأمين عدالت و تساوى حقوقى، نهفته است. رشد و انكشاف اقتصادى و اجتماعى بمنظور تأمين رفاه عامه، کاهش فقر و بيکارى و تبديل اقتصاد مصرفى به اقتصاد توليدى از اهداف کلى وزارت اقتصاد بوده و براى رسيدن به اين هدف طرح افغانستان مولد را ترتيب و در کنفرانس ژينو ارايه نمود تا با ايجاد يک اقتصاد پويا که بتواند فرصت هاى کارى را ايجاد و درآمد شهروندان را افزايش دهد، وضعيت زندگى شهروندان کشور بهبود يابد. به همين ترتيب تشويق، حمايت و تقويت سکتور خصوصى که منتج به ازدياد درآمد سرانه، توليد ملي بهبود سطح استخدام و استقرار سطح قيم گردد، نيز از اهداف كليدى وزارت اقتصاد مى باشد.

براى رسيدن به اهداف فوق لازم است تا وضعيت کنونى اقتصادى و اجتماعى کشور را بگونه دقيق تحليل و برنامه هاى مورد نياز و داراى اولويت را بمنظور تحقق و حصول اهداف والاي اقتصادى طرح و عملى گردد که اين موضع نيازمند ارقام و معلومات دقيق در مورد شاخص هاى کلان اقتصادى و اجتماعى است. اين شاخص ها سطوح مختلف تصميم

گیری را کمک خواهند کرد تا روی انکشاف متوازن تمرکز نموده و ساحات آسیب پذیر را در فهرست نخست سرمایه گذاری قرار دهند تا شامل برنامه ها و بودجه ملی سالانه گردد.

در این فصل طور مختصر به شاخص های اقتصادی و اجتماعی مربوطه به ولایت تخار مبتنی بر سروی وضعیت زندگی مردم افغانستان طی سال های ۲۰۰۷-۲۰۰۸، ۲۰۱۱-۲۰۱۲، ۲۰۱۳-۲۰۱۴ و ۲۰۱۶-۲۰۱۷ می گردد، اشاره می نماییم که ما را در ترتیب پلان های اقتصادی و اجتماعی سالانه، ترتیب و تدوین طرح های اقتصادی و تحلیل وضعیت زندگی مردم ولایت تخار کمک می نماید.

عمده ترین این شاخص ها عبارت از میزان تراکم جمعیت هر هر کیلومتر، میزان سواد جوانان ۱۵-۲۴ سال و بالاتر از ۱۵ سال، توازن جنسیتی سواد جوانان ۱۵-۲۴ ساله، میزان نفوس با کمبود پروتین و کالوری، نرخ وابستگی جمعیت، سطح اشتغال به نسبت جمعیت، میزان مشارکت نیروی کار، میزان بیکاری، میزان کم کاری، فیصدی اشتغال بدون سود، فیصدی اشتغال در سکتور های زراعت، صنعت و خدمات، میزان فقر، دسترسی خانوار ها به انرژی برق، دسترسی به خدمات انترنتی، اندازه خانوار ها، فیصدی خانوار ها دارای زمین های للمی و آبی و باغ می باشد.

۱،۲ وضعیت زنده گی مردم ولایت تخار به اساس سروی ۲۰۱۷-ALCS:

شاخص ها	۲۰۰۷-۰۸	۲۰۱۱-۱۲	۲۰۱۳-۱۴	۲۰۱۶-۱۷
مساحت (sq.km)	۱۱۴۷۳،۷	۱۱۴۷۳،۷	۱۱۴۷۳،۷	۱۱۴۷۳،۷
تراکم جمعیت (افراد در هر کیلومتر مربع)	۲۶،۷	۲۹،۱	۳۳،۲	۳۱،۱
نسبت وابستگی	۱۱۱	۱۰۴	۱۰۲	۹۵
نسبت جنسیتی	۱۰۵،۵	۱۰۴،۳	۱۰۳،۷	۱۰۵،۵
میزان سواد جوانان (۱۵-۲۴ سال) (%)	۳۲،۱	۴۰،۸	۴۰،۰	۵۲،۹
میزان سواد در جمعیت ۱۵ ساله و بالاتر	۲۴،۹	۵۱،۸	۵۴،۳	۶۸،۱
پوشش مراقبت های قبل از زایمان (حداقل یک بازدید) (%)	۱۳،۹	۷۱،۳	۶۲،۵	۶۷،۸
زنان که به وسیله پرسونل صحتی ماهر زایمان میدهند (%)	۱۱،۵	۲۲،۴	۳۷،۶	۴۶،۱
زنان که در سن ۱۵-۱۹ سال، در حال حاضر متاهل اند (%)	۱۵،۱	۲۷،۴	۱۱،۷	۲۱،۱
توازن جنسیتی سواد در جوانان (۱۵ - ۲۴ ساله)	۰،۴۷	۰،۶۷	۰،۶۵	۰،۷۲
چند همسری زنان متاهل ۱۵ تا ۴۹ ساله (%)	۱۱،۹	۹،۵	۹،۱	۱۰،۸
جمعیت با کمبود پروتئین (%)	۱۵،۱	۳۸،۶	-	-
جمعیت با کمبود کالری و پروتئین (%)	۱،۹	۳۷،۶	-	-
نسبت وابستگی سالمندان	۶،۷	۵،۸	۵،۰	۵،۵
اشتغال به نسبت جمعیت	-	۴۳،۷	۳۴،۶	۴۱،۰

۱۶,۷	۲۵,۹	۱۶,۹	-	میزان زیراشتغال (%)
۲۱,۷	۱۹,۲	۶,۶	-	میزان بیکاری (%)
۵۲,۳	۴۲,۸	۴۶,۸	-	میزان مشارکت نیروی کار (%)
۳۸,۴	۴۵,۱	۲۳,۵	-	استخدام نه چندان سود مند
۳۹,۳	۳۶	-	-	جمعیت مشغول در کشاورزی (%)
۲۲,۹۱	۲۹	-	-	جمعیت مشغول در تولید (%)
۳۷,۷۸	۳۵	-	-	جمعیت مشغول در خدمات (%)
۷۰,۲	-	۶۶,۱	۳۷,۳	میزان فقر (%)
۱۵,۴	۰	۱۷,۲	۳۴,۴	جمعیت که در فضا باز رفع حاجت مینمایند (%)
۹۰,۳	۹۱,۳	۹۸,۴	۹۷,۵	جمعیت که از مواد سوخت جامد استفاده مینمایند (%)
۹۷,۳	۸۲,۳	۵۷,۲	۱۷,۴	خانواده که دارای برق میباشند (%)
۷,۰	۶,۹	۶,۵	۶,۵	تعداد خانواده
۵۱,۲	۴۲,۵	۵۰,۵	۳۹,۱	افراد که در خانواده های پرجمعیت زنده گی میکنند (%)
۲۰,۰	۸,۶	۷,۷	۳,۵	مجموعه تلفن همراه در هر ۱۰۰ نفر جمعیت
۰,۹	۰,۱۸	۰,۱۳	۰	کاربران اینترنت در هر ۱۰۰ نفر
۲۵,۰	۲۳,۲	۲۸,۵	۲۲,۷	خانواده هایی که دارای زمین های آبیاری هستند (%)
۴۰,۲	۳۰,۰	۳۲,۱	۳۱,۹	خانواده هایی که دارای زمین های للمی هستند (%)
۱۳,۷	۸,۶	۸,۷	۸,۳	خانواده هایی که دارای قطعه باغ هستند (%)
۳,۶	۴,۳	۵,۸	۷,۱	اوسط اندازه زمین های آبی متعلق به خانواده ها (جریب)
۱۱,۶	۱۶,۴	۱۹,۴	۲۲,۲	اوسط اندازه زمین های للمی متعلق به خانواده ها (جریب)
۱,۶	۱,۶	۱,۲	۱,۱	اوسط اندازه زمین های آبی متعلق به خانواده ها (جریب)

سروری وضعیت زنده گی به سطح ملی

۲۰۱۶-۱۷	۲۰۱۳-۱۴	۲۰۱۱-۱۲	۲۰۰۷-۰۸	شاخص ها
۶۵۲۸۶۴	۶۵۲۸۶۴	۶۵۲۸۶۴	۶۵۲۸۶۴	مساحت (sq.km)
۴۲,۴	۴۰,۷	۳۹,۱	۳۵,۳	تراکم جمعیت (افراد در هر کیلومتر مربع)
۱۰۱	۱۰۰	۱۰۴	۱۰۵	نسبت وابستگی

نسبت جنسیتی	۱۰۵	۱۰۵,۷	۱۰۵,۳	۱۰۳,۹
میزان سواد جوانان (۱۵-۲۴ سال) (%)	۳۸,۹	۴۶,۶	۵۱,۷	۵۳,۶
میزان سواد در جمعیت ۱۵ ساله و بالاتر	۲۶,۲	۳۱,۴	۳۴,۳	۳۴,۸
پوشش مراقبت های قبل از زایمان (حداقل یک بازدید) (%)	۳۲,۸	۵۱,۲	۶۳	۷۰,۲
زنان که به وسیله پرسونل صحتی ماهر زایمان میدهند (%)	۲۱,۸	۳۹,۹	۴۵,۲	۵۳,۴
زنان که در سن ۱۵ - ۱۹ سال، در حال حاضر متاهل اند (%)	۱۷,۹	۱۹,۵	۱۷,۹	۱۶,۴
توازن جنسیتی سواد در جوانان (۱۵ - ۲۴ ساله)	۰,۴۵	۰,۵۲	۰,۵۵	۰,۵۷
چند همسری زنان متاهل ۱۵ تا ۴۹ ساله (%)	۸,۱	۷,۳	۷,۴	۷,۸
جمعیت با کمبود پروتئین (%)	۱۵,۷	۱۹,۴	-	-
جمعیت با کمبود کالری و پروتئین (%)	۶,۱	۱۸,۵	-	-
نسبت وابستگی سالمندان	۵,۷	۵	۴,۹	۵,۴
اشتغال به نسبت جمعیت	-	۴۵,۷	۴۲,۹	۲۳,۹
میزان زیراشتغال (%)	-	۴۹,۸	۵۵,۴	۱۵,۶
میزان بیکاری (%)	-	۸,۲	۲۲,۶	۳۰,۷
میزان مشارکت نیروی کار (%)	-	۴۹,۸	۵۵,۴	۵۳,۹
استخدام نه چندان سود مند	-	۲۵	۳۹	۳۹,۵
جمعیت مشغول در کشاورزی (%)	-	-	۴۴	۴۴,۳۲
جمعیت مشغول در تولید (%)	-	-	۲۲	۱۸,۰۸
جمعیت مشغول در خدمات (%)	-	-	۳۴	۳۷,۵۹
میزان فقر (%)	۳۶	۳۶,۵	۳۹,۱	۵۴,۵
جمعیت که در فضا باز رفع حاجت مینمایند (%)	۲۴,۶	۱۵	۱۹,۲	۱۳,۶
جمعیت که از مواد سوخت جامد استفاده مینمایند (%)	۸۳,۲	۷۹,۹	۷۵,۹	۷۴,۸
خانواده که دارای برق میباشد (%)	۴۱,۱	۶۸,۹	۸۹,۵	۹۷,۶
تعداد خانواده	۷,۳	۷,۴	۷,۴	۷,۷
افراد که در خانواده های پرجمعیت زنده گی میکنند (%)	۳۳,۷	۴۳,۸	۴۲,۶	۴۳,۹
مجموعه تلفن همراه در هر ۱۰۰ نفر جمعیت	۵,۸	۱۴,۱	۱۷,۳	۲۱,۲
کاربران اینترنت در هر ۱۰۰ نفر	۰,۲۷	۰,۵۰	۱,۲۲	۲
خانواده هایی که دارای زمین های آبیاری هستند (%)	۴۰,۴	۳۷,۹	۳۶,۶	۳۷,۹
خانواده هایی که دارای زمین های للمی هستند (%)	۱۶,۴	۱۶,۸	۱۶,۳	۱۹,۴

۱۳,۱	۱۲,۶	۱۲,۶	۱۰,۳	خانواده هایی که دارای قطعه باغ هستند (%)
۴,۹	۶,۱	۶	۶,۷	اوسط اندازه زمین های آبی متعلق به خانواده ها (جریب)
۱۲,۱	۱۳,۲	۱۶,۴	۱۴	اوسط اندازه زمین های للمی متعلق به خانواده ها (جریب)
۱,۹	۱,۹	۲	۲	اوسط اندازه زمین های آبی متعلق به خانواده ها (جریب)

گزیده شاخص های احصائیوی به سطح ملی

گزیده شاخص های احصائیوی وضعیت فقر و رفاه عامه مشترکاً، توسط وزارت اقتصاد، اداره ملی احصائیه و معلومات و وزارت کار و امور اجتماعى، شهدا و معلولين، ترتيب گردیده است که در بر گیرنده ارقام جدید در سیزده بخش مختلف شامل ارقام نفوس، فقر و نابرابرى، مصئونیت غذايى، کار و اشتغال، معارف، صحت، جنسیت، مسکن و دسترسی به خدمات اساس، مصئونیت اجتماعى، زراعت و مالدارى، سکتور حقیقى، سکتور مالی و سکتور خارجى، می باشد. دراین بسته معلوماتى، ارقام شاخص های مهم احصائیوی و اقتصادى به شکل مطلق و نسبى به طور مختصر وساده، انعکاس داده شده بناً، برای استفاده کنندگان ارقام که در بخش های متذکره به معلومات مختصر ضرورت داشته باشند، می تواند ممد واقع گردد. در صورت ضرورت به تفصیل بیشتر، استفاده کنندگان، می توانند منابع ارقام را که در ستون اخیر جداول ذکر شده است، دریافت نمایند.

با آنکه ارقام مندرج این نشریه به سطح ملی تهیه و ارایه گردیده است ولی بعضى شاخص های که امکانات تجزیه آن به سطح شهرى، دهاتى و کوچى و جود دارد به تفکیک ساحات مسكونى نیز ارایه گردیده است.

گزیده شاخص های احصائیوی وضعیت فقر و رفاه عامه						
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۱	نفوس					
۱,۱	نفوس کشور	تعداد مجموع افرادیکه در یک زمان معین در یک ساحه معین جغرافیائی زندگی میکنند.	۱۰۰٪	۳۱'۵۷۵'۰۱۸ نفر	نشریه برآورد نفوس ۱۳۹۷	
۱,۲	سهم نفوس شهری	فیصدی نفوس که در مناطق شهری زندگی می کنند.	۲۳,۷٪	۷'۵۰۷'۹۵۳ نفر	نشریه برآورد نفوس ۱۳۹۷	
۱,۳	سهم نفوس دهاتی	فیصدی نفوس که در مناطق دهاتی زندگی می کنند.	۷۱,۵٪	۲۲'۵۶۷'۰۶۵ نفر	نشریه برآورد نفوس ۱۳۹۷	
۱,۴	سهم نفوس کوچی	فیصدی نفوس کوچی از مجموع نفوس	۴,۸٪	۱'۵۰۰۰۰۰ نفر	نشریه برآورد نفوس ۱۳۹۷	
۱,۵	سهم نفوس زنان	فیصدی نفوس زنان به تناسب مجموع نفوس	۴۹٪	۱۵'۴۹۳'۴۴۶ نفر	نشریه برآورد نفوس ۱۳۹۷	
۱,۶	نسبت جنس	نسبت نفوس ذکور بر نفوس اناث بوده و نشان دهنده تعداد مردان در مقابل صد زن می باشد.	۱۰۵٪		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱,۷	نسبت وابستگی اطفال	نسبت اطفال (۰ الی ۱۴ ساله) بر نفوس سن کار (۱۵ الی ۶۴)	۹۶,۰۹٪		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱,۸	نسبت وابستگی کهن سالان	نسبت افراد سن ۶۵ و بالاتر از آن بر نفوس فعال (۱۵ الی ۶۴)	۵٪		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	

۱,۹	نسبت وابستگی مجموعی	نسبت افراد سن ۱۴-۰ و ۶۵+ و بالاتر از آن بر نفوس سن کار (۱۵ الی ۶۴)	۱۰,۱٪		سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۱,۱۰	میزان رشد نفوس	عبارت از تغییر (افزایش یا کاهش) در اندازه نفوس در فاصله معین زمانی میباشد که معمولاً به فیصدی ارائه میشود	۲,۱۴٪		نشریه بر آورد نفوس ۱۳۹۷
۱,۱۱	فیصدی نفوس به تفکیک گروپ های سنی وسیع (۱) ۱۴-۰ سال (۲) ۱۵-۶۴ سال (۳) ۶۵+	فیصدی گروپ های سنی نفوس از مجموع نفوس	۱. ۴۷,۵۲٪ ۲. ۴۹,۹۱٪ ۳. ۳۲,۵۷٪	۱. ۱۴'۱۲۴'۹۱۶ ۲. ۱۴'۸۳۵'۴۰۴ ۳. ۷۶۴'۰۰۳	نشریه بر آورد نفوس ۱۳۹۶
۲	فقر و نابرابری				
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات ملاحظات
۲,۱	میزان فقر	فیصدی نفوس که مجموع مصارف مواد غذایی و غیر غذایی شان پائین تر از خط فقر ملی قرار داشته باشد.	۵۴,۵٪	۱۵'۸۳۷'۳۱۹	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۲,۲	۱,۲/۱ میزان فقر به تفکیک محل اقامت: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	فیصدی نفوس تحت خط فقر از مجموع نفوس در (۱) شهرها (۲) دهات و (۳) نفوس کوچی	۱. ۴۱,۶٪ ۲. ۵۸,۶٪	۱. ۲'۸۷۷'۴۱۷ ۲. ۱۳'۰۳۳'۱۳۹	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵

۲,۳	شگاف فقر	فاصله وسطی بین سطوح مصارف فقرا و خط فقر بنام شگاف فقر یاد می گردد و شدت فقر را نشان می دهد.	۱۵٪	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۲,۴	سهم مصرف ۲۰ فیصد فقیرترین در مصرف مجموعی	مصارف مجموعی ۲۰ فیصد فقیرترین نفوس از مجموع مصارف تمام نفوس کشور	۷,۳٪	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۲,۵	ضریب جینی	نشاندهنده توزیع عاید/ مصرف می باشد، این شاخص در بین ۰ و یک تحول می کند. ۰ نشاندهنده توزیع عادلانه کامل و ۱ نشان دهنده توزیع غیر عادلانه مطلق می باشد	۰,۳۱	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۲,۶	نسبت خانوارهای فقیر به تفکیک اشتغال رئیس خانوار در سکتور (۱) سکتور زراعت (۲) سکتور صنعت (۳) سکتور خدمات	تعداد خانوارهای فقیر که رئیس خانوار در سکتور های مختلف مصروف کار اند، از مجموع نفوس تحت خط فقر	۱. ۶۳٪ ۲. ۵۸٪ ۳. ۴۵٪	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۳	مصنویت غذایی				
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات
					ملاحظات

۳,۱	میزان عدم مصئونیت غذایی	فیصدی نفوس که کمتر از ۲۱۰۰ کیلو کالری در روز اخذ مینماید	۴۴,۶٪	۱۲'۹۸۴'۲۷۳	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	نفر- فیصدی باساس نفوس سروری ۱۷- ۲۰۱۶ محاسبه شده است
۳,۲	میزان عدم مصئونیت غذایی شدید	فیصدی نفوس که روزانه کمتر از ۱۵۰۰ کیلوکالری اخذ مینماید	۱۳,۴٪	۳'۸۹۹'۴۳۷	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۳,۳	میزان کمبود پروتیین	فیصدی نفوس که مصرف روزانه ایشان کمتر از ۵۰ گرام پروتیین در روز میباشد	۳۰,۱٪	۸'۷۶۳'۸۹۵	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۴	کار و اشتغال					
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۴,۱	میزان نفوس در سن کار	فیصدی افراد سن ۱۴ و بالا تر از مجموع نفوس کشور	۵۴,۶٪	۱۵'۹۰۲'۱۰۸	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	

۴,۲	میزان نفوس در سن کار به تفکیک محل اقامت: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	فیصدی افراد سن ۱۴ و بالا تر از مجموع نفوس کشور	۱. ۲۶% ۲. ۶۹,۴% ۳. ۴,۶٪	۱. ۴'۱۲۷'۵۲۸ ۲. ۱۱'۰۴۹'۲۹۴ ۳. ۷۲۴'۲۸۶	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۳	میزان مشارکت نیروی کار به تفکیک جنسیت (۱) هر دو جنس (۲) مرد (۳) زن	فیصدی نفوس که در سن کار قرار داشته، مصروف کار و بی کار اند.	۱. ۵۳,۹% ۲. ۸۰,۶٪ ۳. ۲۶,۸٪	۱. ۸'۴۷۸'۴۳۴ ۲. ۶'۳۹۲'۶۵۵ ۳. ۲'۰۸۵'۷۷۹	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۴	میزان مشارکت نیروی کار به تفکیک محل اقامت: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	فیصدی نفوس که در سن کار قرار داشته، مصروف کار و یا بیکار اند.	۱. ۴۸,۰% ۲. ۵۴,۹% ۳. ۷۲,۴٪	۱. ۱'۹۶۲'۹۷۴ ۲. ۵'۹۹۳'۱۱۷ ۳. ۵۲۲'۳۷۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۵	نسبت اشتغال بر نفوس	فیصدی نفوس مصروف کار از نفوس سن کار	۴۱,۳۳٪		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۶	میزان بیکاری به تفکیک جنسیت: (۱) هر دو جنس (۲) مرد (۳) زن	فیصدی نیروی کار که یک هفته قبل از سروی، در جستجو کار و یا بیکار بوده اند و یا طی هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار کرده اند. (تعریف ملی)	۱. ۲۳,۹% ۲. ۱۸,۳% ۳. ۴۱,۰%	۱. ۲,۰۲۴'۸۰۰ ۲. ۱'۱۷۰'۱۰۰ ۳. ۸۵۴'۷۰۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵

۴,۷	میزان بیکاری به تفکیک محل اقامت: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ملی	فیصدي نیروی کار که یک هفته قبل از سروی، در جستجو کار و یا بیکار بوده اند و یا طی هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار کرده اند. (تعریف ملی)	۱. ۲۶,۵٪ ۲. ۲۴,۰٪ ۳. ۱۲,۳٪ ۴,۲۳,۹٪	۱. ۵۲۰'۶۰۰ ۲. ۱'۴۳۹'۸۰۰ ۳. ۶۴'۳۰۰ ۴,۲۰۲۴'۸۰۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۸	میزان کم کاری (کار نا کافی)	فیصدي افراد ۱۴ سال و بالاتر از آن که در یک هفته قبل از سروی مشغول کار بوده اند ولی طی هفته متذکره کمتر از ۴۰ ساعت کار کرده باشند، در حالیکه برای کار اضافی تمایل و فرصت داشته اند به اساس: (۱) نیروی کار فعال. (۲) اشتغال.	۱. ۱۵,۶٪ ۲. ۲۰,۵٪	۱'۳۲۰'۹۲۸	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵

۴,۹	کار اطفال	سه کتگوری کار شاقه طفل از لحاظ سن تعریف شده است: ۱. هر کاریکه توسط اطفال ۵-۱۱ ساله انجام شود، بدون در نظر داشت ساعات یا شرایط کار، ۲) هر کاریکه توسط اطفال ۱۲-۱۴ سال حداقل ۱۴ ساعت انجام می شود و یا اجرای کار های خطر ناک، ۳) کاریکه توسط اطفال بین سنین ۱۵-۱۷ ساله برای ۴۳ ساعت یا بیشتر انجام شود، یا کار های خطر ناک، کار شاقه طفل تلقی میگردد.	۲۶,۵۰٪	۲'۷۳۶'۲۰۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۳
۴,۱۰	میزان بیکاری جوانان	فیصدی جوانان (۱۵-۲۴ سال) که یک هفته قبل از سروی، در جستجو کار و یا بیکار بوده اند و یا طی هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار داشته اند. (تعریف ملی)	۳۰,۷٪	۸۴'۲۰۰۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۱۱	میزان بیکاری جوانان به تفکیک جنسیت (۱) مرد (۲) زن (۳) هر دو جنس	فیصدی جوانان (۱۵-۲۴ سال) که یک هفته قبل از سروی، در جستجو کار و یا بیکار بوده اند و یا طی هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار داشته اند. (تعریف ملی)	۱. ۴۴ % ۲. ۴۶ % ۳. ۳۰,۷٪	۱. ۵۲۳'۷۰۹ ۲. ۳۹۶'۶۸۳ ۳. ۸۴۲'۰۰۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵

۴,۱۲	میزان بیکاری جوانان به تفکیک محل اقامت: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	فیصدي جوانان (۱۵-۲۴ سال) که یک هفته قبل از سروی، در جستجو کار و یا بیکار بوده اند و یا طی هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار.	۱. ۳۹,۱٪ ۲. ۲۹,۶٪ ۳. ۱۳,۳٪	۱. ۱۴۴'۲۳۲ ۲. ۳۶۶'۴۶۷ ۳. ۱۳'۰۱۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۱۳	نیروی کار با سواد	فیصدي نیروی کار که توانمندی خواندن، نوشتن و حل محاسبات ریاضی را داشته و ساده باشد.	۳۵,۸۵٪	۵'۶۲۹'۲۵۶	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۱۴	سهم اشتغال در سکتور زراعت	فیصدي افراد شاغل که در فعالیت های مربوط به زراعت و مالداري مشغول به کار هستند.	۴۴,۳٪	۲'۸۱۴'۵۱۱	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۱۵	سهم اشتغال در سکتور ساختمان	فیصدي افراد شغال که در فعالیت مربوط به ساختمان مشغول به کار هستند.	۹,۸٪	۶۱۹'۸۸۷	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۱۶	سهم اشتغال در سکتور تولید	فیصدي نیروی کار که در سکتور تولید مشغول کار هستند.	۸,۱٪	۵۱۱'۴۵۴	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۱۷	سهم اشتغال در سکتور معادن و استخراج	فیصدي نیروی که در سکتور معدن مشغول کار هستند.	۰,۲٪	۱۱'۹۷۷	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۱۸	سهم اشتغال در سکتور خدمات عامه، شخصی و اجتماعی	فیصدي نیروی کار که در سکتور خدمات عامه، شخصی و اجتماعی مشغول کار اند.	۱۹,۷٪	۱'۲۵۲'۹۸۷	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵

۴,۱۹	سهم اشتغال در سکتور های تجارت عمده ، پرچون ، رستوران و هتل ها	فیصدی نیروی کار که در سکتور تجارت عمده، پرچون، رستوران و هتل ها مشغول کار اند.	۱۱%	۷۰۰'۵۳۰	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۲۰	سهم اشتغال در سکتور های ترانسپورت، ذخایر، ارتباطات و معلومات	فیصدی نیروی کار که در سکتور ترانسپورت، ذخایر، ارتباطات و معلومات مشغول کار اند.	۵,۸%	۳۶۸'۰۶۳	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۲۱	سهم اشتغال در سکتور های مالی، بیمه، رهنمایی معاملات و تجارت	فیصدی نیروی کار که در سکتور های مالی، بیمه، رهنمایی معاملات و تجارت مشغول کار اند.	۱ %	۶۵'۵۸۳	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات ملاحظات
۴,۲۲	سهم اشتغال در سکتور های برق، گاز و آب	فیصدی نیروی کار که در سکتور های برق، گاز و آب مشغول کار اند.	۰,۱%	۴'۹۳۵	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۲۳	کارگران روزمزد	کارگران که هر روز به طور انفرادی کار میکنند	۱۵,۷%	۱'۰۰۸'۱۴۸	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۲۴	کارگران با معاش، خصوصی	کارگران که بر اساس یک قرار داد در سکتور خصوصی مصروف کار اند	۷,۱%	۴۵۳'۸۵۹	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵

٤,٢٥	کارگران با معاش، دولتی	کارگران که بر اساس یک قرار داد در سکتور دولتی مصروف کار اند.	١٠,١%	٦٤٩'١٠٥	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥
٤,٢٦	کارگران مستقل	کارگران که مالک کار خود می باشند.	٤٠,١%	٢'٥٨٠'١٠٩	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥
٤,٢٧	کارفرما	کسانیکه کارگر استخدام می کنند.	٢,٦%	١٦٩'٤٨٨	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥
٤,٢٨	کارگران فامیلی بدون مزد و معاش	کسانیکه بدون مزد کار می کنند.	٢٤,٥%	١'٥٧٣'٥٣٩	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥
٥	معارف				
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات ملاحظات
٥,١	میزان سطح سواد	فیصدی نفوس ١٥ سال و بالاتر از آن که توانایی خواندن و نوشتن را داشته باشند.	٣٤,٨%	٥,٢٥٣'٩٥٠	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥
٥,٢	میزان حضور یابی خالص (دوره ابتدائیه)	فیصدی سنین ٦-١٢ سال که واجدین صنوف ابتدائیه (صنوف ١ الی ٦) اند و فعالانه در مکاتب حاضر اند. در این شاخص مشمولین و حاضرین مدارس اسلامی شامل نمی باشند.	٥٦,١%	٢'٨٧٥'٦٢٧	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥

۵,۳	میزان حضور یابی خالص (دوره ثانوی)	فیصدی سنین ۱۶ الی ۱۸ سال که واجدین نهادهای تعلیمات ثانوی (صنوف ۷-۱۲) اند در صنوف خویش حاضر اند. در این شاخص مدارس اسلامی شامل نمی باشند.	۳۵,۷%	۱'۳۵۹'۵۵۲	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۵,۴	میزان حضور یابی خالص در تحصیلات عالی	فیصدی نفوس سنین ۱۹ الی ۲۴ که واجدین نهاد های تحصیلات عالی می باشند. در این شاخص مدارس اسلامی شامل نمی باشند.	۹,۷٪	۲۳۸,۸۶۴	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۵,۵	میزان حضور یابی خالص در تحصیلات عالی (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	نسبت خالص حضور به حیث تعداد شاگردان بر گروپ تیوریکی سن مکتب برای یک سطح معین تعلیمی محاسبه شده و به فیصدی از مجموع نفوس همان گروپ سن بیان می شود. درین گزارش ۱۲-۶ برای ابتدائی، ۱۳ تا ۱۸ برای ثانوی و ۱۹ تا ۲۴ برای تحصیلات عالی مورد استفاده قرار گرفته است.	۱. ۱۸.۱% ۲. ۶.۹% ۳. ۰.۲% ۴. ۱۴.۹% ۵. ۴.۸%	۱. ۱۲۴'۰۸۶ ۲. ۱۱۴'۵۲۷ ۳. ۲۵۱ ۴. ۱۷۷'۸۰۷ ۵. ۶۱'۰۵۷	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۵,۶	میزان حضور یابی ناخالص در تعلیمات ابتدائی	فیصدی شاگردان که در دوره ابتدائیه حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۶ الی ۱۲	۷۲,۵٪	۳'۷۱۴'۷۴۹	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵

۵,۷	میزان حضوریابی ناخالص در تعلیمات ابتدائی (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	فیصدی شاگردان که در دوره ابتدائیه حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۶ الی ۱۲، به تفکیک: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	۱. ۹۵.۵% ۲. ۶۹.۹% ۳. ۸.۹% ۴. ۸۴.۴% ۵. ۵۸.۹%	۱. ۱'۱۱۳'۶۱۰ ۲. ۲'۵۷۷'۰۲۱ ۳. ۲۴۱'۱۱ ۴. ۲'۳۰۲'۳۲۸ ۵. ۱'۴۱۲'۴۱۴	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۵,۸	میزان حضوریابی ناخالص در تعلیمات ثانوی	فیصدی شاگردان که در دوره تعلیمات ثانوی حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۱۳ الی ۱۸	۴۸.۰%	۱'۸۲۴'۲۲۷	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۵,۹	میزان حضوریابی ناخالص در تعلیمات ثانوی (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	فیصدی شاگردان که در دوره تعلیمات ثانوی حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۱۳ الی ۱۸ به تفکیک (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	۱. ۶۹,۲% ۲. ۴۲,۵% ۳. ۲,۶% ۴. ۶۳,۰% ۵. ۳۲,۲%	۱. ۷۰۹'۳۷۹ ۲. ۱'۱۱۰'۵۵۲ ۳. ۴'۲۹۶ ۴. ۱'۲۲۹'۲۸۶ ۵. ۵۹۴'۹۴۱	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۵,۱۰	میزان حضوریابی ناخالص در تحصیلات عالی	فیصدی شاگردان که در دوره تحصیلات عالی حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۱۹ الی ۲۴	۱۴,۱%	۳۴۷'۱۴۱	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵

۵,۱۱	میزان حضوریابی ناخالص در تحصیلات عالی (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	فیصدی شاگردان که در دوره تحصیلات عالی حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۱۹ الی ۲۴ به تفکیک (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	۱. ۲۷,۳٪ ۲. ۹,۶٪ ۳. ۰,۲٪ ۴. ۲۰,۶٪ ۵. ۵,۰٪	۱. ۱۸۷'۰۵۷ ۲. ۱۵۷'۸۳۳ ۳. ۲۵۱ ۴. ۲۴۵'۱۷۱ ۵,۱۰۱'۹۷۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۵,۱۲	میزان سواد زنان (سنین ۱۴ و بالاتر از آن)	فیصدی زنان ۱۴ سال و بالاتر از آن که توانایی خواندن و نوشتن را داشته باشند.	۲۹,۳٪	۱'۶۵۷'۳۴۶	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۵,۱۳	نسبت تساوی جنسیت در دوره: (۱) ابتدائیه (۲) متوسطه (۳) لیسه	تناسب میزان حضور خالص دختران به میزان حضور یابی خالص پسران در دوره های ابتدائیه، متوسطه و لیسه.	۱. ۰,۷۱٪ ۲. ۰,۵۱٪ ۳. ۰,۳۹٪		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۶	صحت				
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات
					ملاحظات

ارقام تام به اساس محاسبات از برآورد نفوس کشور ۱۳۹۶ و صفحه ۹۶ سروی صحت و دیموگرافی ۱۳۹۶ بدست آمده است.	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۲'۵۶۰'۷۱۸	۵۹٪	فیصدی خانم های ۱۴-۴۹ سال که عروسی کرده اند و در دوران حامله گی حد اقل یک بار تحت معاینه یکی از کارمندان صحتی (داکتر، قابله، نرس و یا هم کارمند صحتی جامعه) قرار گرفته باشند	دسترسی به مراقبت های صحتی قبل از تولد	۶،۱
ارقام تام به اساس محاسبات از برآورد نفوس کشور ۱۳۹۶	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۲,۲۳۱'۵۰۲	۵۱٪	فیصدی خانم های ۱۴-۴۹ سال که عروسی کرده اند و ولادت آخرین طفل شان تحت نظر شخص ماهر صحتی (داکتر، قابله، نرس و یا هم کارمند صحتی جامعه) صورت گرفته باشد.	ولادت های انجام شده با حضور اشخاص ماهر صحتی	۶،۲
	سروی صحت و دیموگرافی ۱۳۹۶		۱۲۹۱	تعداد مرگ و میر مادران در دوران حاملگی در هر ۱۰۰ هزار ولادت زنده در سال	میزان مرگ و میر مادران	۶،۳
ریفرنس: صفحه از ۱۶۱ سروی صحت و دیموگرافی ۱۳۹۶	سروی صحت و دیموگرافی ۱۳۹۶		۵۵	تعداد مرگ و میر اطفال زیر سن ۵ سال در افغانستان در سال (وفیات در هر یک هزار تولد زنده)	میزان مرگ و میر اطفال	۶،۴

۶،۵	۳،۷،۲. میزان حامله گی سنین نوجوانی (بین ۱۵ الی ۱۹)	رقم حاملگی (ولادت) خانم ها بین سنین ۱۵ الی ۱۹ سالگی.	۱۲،۱٪	۱۹۸'۵۲۷	سروی صحت و دیموگرافی در افغانستان ۱۳۹۴	از ۱۶۱ سروی صحت و دیموگرافی ۱۳۹۶	ریفرنس: صفحه
۸	مسکن و دسترسی به خدمات اساسی						
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات	
۸،۱	میزان دسترسی به آب آشامیدنی سالم، به تفکیک مناطق مسکونی (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ملی	عبارت از فیصدی نفوس که به منابع آب آشامیدنی سالم دسترسی داشته باشد.	۱. ۹۱.۴٪ ۲. ۵۶.۶٪ ۳. ۳۵.۸٪ ۴. ۶۳،۹٪	۱. ۹'۲۴۶'۸۶۵ ۲. ۵'۷۲۶'۱۷۷ ۳. ۳'۶۲۱'۸۵۸ ۴. ۱۸'۵۹۴'۹۰۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵		
۸.۲	میزان استفاده از سیستم فاضلاب بهبود یافته	فیصدی مردمی که از سهولت های سیستم فاضلاب صحی استفاده میکنند.	۵۲٪	۱۵'۴۲۳'۰۰۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵		
۸،۳	میزان دسترسی به برق	فیصدی خانوار ها که دسترسی به انرژی برق از منابع مختلف دارند.	۹۷،۷٪	۲۸'۴۳۰'۷۰۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵		

۸,۴	فیصدي نفوس شهري که در محلات پر جمعيت و کثيف زندگي مي کنند.	تعداد افراديکه در محلات پرجمعيت و کثيف زيست دارند در هر صد نفر.	۷۲,۴%	۲۱'۰۸۶'۴۰۰	سروي وضعيت زندگي در افغانستان ۱۳۹۵
۸,۵	فیصدي نفوس که از منابع آب آشاميدني بهبود يافته استفاده مي کنند (۱) ملي (۲) شهري (۳) دهاتي (۴) کوچي	تعداد افراديکه بمنابع آب آشاميدني بهبود يافته دسترسي دارند در هر صد نفر.	۱. ۶۳,۹% ۲. ۹۱,۴% ۳. ۵۶,۶% ۴. ۳۵,۸%	۱. ۱۸'۵۹۴'۹۰۰ ۲. ۹'۲۴۶'۸۶۵ ۳. ۵'۷۲۶'۱۷۷ ۴. ۳'۶۲۱'۸۵۸	سروي وضعيت زندگي در افغانستان ۱۳۹۵
۸,۶	فیصدي نفوس با دسترسي به هرگونه منبع برق	تعداد افراديکه دسترسي به برق دارند در هر صد نفر.	۹۷,۷%	۲۸'۴۲۲'۷۵۷	سروي وضعيت زندگي در افغانستان ۱۳۹۵
۸,۷	فیصدي خانوار هاي که در مسکن هاي پر ازدحام زندگي مي کنند.	مسکن يا خانه که بيشتر از سه نفر در يک اتاق آن زندگي مي کنند.	۴۳,۹%	۱۲'۷۰۹'۶۶۷	سروي وضعيت زندگي در افغانستان ۱۳۹۵
۸,۸	فیصدي خانوار هاي که در مسکن هاي پر ازدحام زندگي مي کنند: (۱) شهري (۲) دهاتي	مسکن يا خانه که بيشتر از سه نفر در يک اتاق آن زندگي مي کنند	۱. ۴۲,۷% ۲. ۴۱,۵% ۳. ۸۳,۳%	۱. ۲'۹۳۹,۶۸۳ ۲. ۸'۵۸۵'۸۵۴ ۳. ۱'۲۱۰'۹۳۰	سروي وضعيت زندگي در افغانستان ۱۳۹۵

	(۳) کوچی				
۸,۹	فیصدی نفوس که از سوخت جامد استفاده می کنند ، برای : (۱) پخت و پز (۲) گرم کردن	تعداد افرادی که از مواد سوخت جامد مثل ذخال سنگ استفاده میکنند در هر صد نفر.	۱. ۷۴,۸% ۲. ۹۳,۸%	۱. ۲۱'۷۵۲'۳۰۹ ۲. ۲۷,۲۲۳'۷۰۷	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۸,۱۰	فیصدی نفوس که از سوخت جامد استفاده می کنند، برای پخت و پز به تفکیک : (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	تعداد افرادی که از مواد سوخت جامد مثل ذخال سنگ استفاده میکنند در هر صد نفر.	۱. ۲۱,۳% ۲. ۹۱% ۳. ۹۸,۹%	۱,۱'۴۷۴,۴۶۹ ۲. ۱۸'۸۳۹'۲۵۱ ۳. ۱'۴۳۸'۵۸۹	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۸,۱۱	فیصدی نفوس که از سوخت جامد استفاده می کنند، برای گرم کردن به تفکیک : (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	تعداد افرادی که از مواد سوخت جامد مثل ذخال سنگ استفاده میکنند در هر صد نفر.	۱. ۸۷,۳% ۲. ۹۶,۸% ۳,۸۱,۷%	۱. ۵'۹۹۲'۷۶۲ ۲. ۲۰'۰۵۱'۹۲۸ ۳,۱'۱۸۹'۰۱۷	
۹	مصنویت اجتماعی				
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات
	ملاحظات				

				فیصدي کارکنان که در کارهای خانه، زراعت، مالداری و دیگر کارهای داخل خانه مصروف هستند و از بابت کار که انجام میدهند هیچ نوع مزدی دریافت نمیکند بر مجموع تمام اشتغال	فیصدي افراد بدون مزد در خانوار از مجموع اشتغال به تفکیک جنسیت: (۱) هر دو جنس (۲) مرد (۳) زن	۹,۱
	وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین ۲۰۱۶	۱. ۱۱۰'۰۳۷ ۲. ۱۵۵'۰۰۰ ۳. ۱۲۰'۰۰۰			تعداد افراد آسیب پذیر که تحت پوشش مسئولیت اجتماعی قرار گرفته اند به تفکیک ذیل: (۱) افراد دارای معلولیت (۲) خانواده های شهدا (۳) متقاعدین	۹,۲
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۵۶۹'۳۲۴	۳,۹۹%	تعداد زنان بیوه "آنچه از کسانی که دوباره ازدواج نکرده اند"	نسبت زنان بیوه از مجموع زنان	۹,۳
	سروی دیموگرافی و صحت در افغانستان ۱۳۹۴	۱۰۵'۱۷۵		تعداد اطفال (سنین پائینتر از ۱۸) که پدر یا مادر نداشته باشد.	تعداد ایتمام	۹,۴

۹,۵	فیصدی زنان که دارای سن ۲۰ الی ۲۴ سال هستند و در سن قبل ۱۵ سالگی ازدواج کرده اند	تعداد زنان که دارای سن ۲۰ الی ۲۴ سال هستند و در سنین قبل ۱۵ سالگی ازدواج کرده اند	۴,۲%	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵		
۹,۶	فیصدی خانوار های که توسط زنان سرپرستی می شوند	خانوار های که توسط زنان سرپرستی بر مجموع خانوار ها	۱,۱۹٪	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۴۵'۰۷۶	
۱۰	زراعت و مالداري					
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۱۰,۱	فیصدی خانوار های که دارای زمین های آبی هستند		۳۷,۹٪		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱۰,۲	فیصدی خانوار های که دارای زمین های للمی هستند		۱۹,۴٪		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱۰,۳	فیصدی خانوار های که دارای باغ و باغچه هستند		۱۳,۱٪		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱۰,۴	اوسط سايـز زمين های آبی که در مالکیت قرار دارند (به جریب)		۴,۹ جریب		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱۰,۵	اوسط سايـز زمين های للمی که در مالکیت قرار		۱۲,۱ جریب		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	

	دارند (به جریب)				۱۳۹۵	
۱۰,۶	اوسط سايږ باغ ها و باغچه های که در مالکیت قرار دارند(به جریب)	۱,۹ جریب			سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱۱	سکتور حقیقی					
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۱۱,۱	تولید نا خالص داخلی به شمول کوکنار	مجموع ارزش پولی اجناس و خدمات تولید شده یک کشور در یک دوره معین حسابی		۱'۴۶۳'۷۶۴ میلیون افغانی	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷	
۱۱,۲	میزان رشد اقتصادی	تغییر در تولید نا خالص داخلی یک کشور در یک سال نظر به سال قبل	۷,۲٪		سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷	
۱۱,۳	تولید نا خالص داخلی سرانه	تولید نا خالص داخلی تقسیم بر نفوس کشور .		۷۱۸ دالر	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷	
۱۱,۴	شاخص قیم مستهلک	بین کننده تغییرات در سطح عمومی قیمت های اجناس و خدمات خریداری شده توسط مستهلکین بوده	۱۱۱,۷٪		سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷	سال اساس ۱۳۹۴
۱۱,۵	میزان تورم	تغییر در شاخص قیم مستهلکین نظر به سال قبل	۴,۴٪		سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷	

۱۱،۶	سهم سکتور زراعت در تولید ناخالص داخلی	سهم سکتور زراعت از مجموع تولید ناخالص داخلی	۲۳،۷%	۳۴۶'۲۶۹ میلیون افغانی	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷
۱۱،۷	سهم سکتور صنعت از مجموع تولید ناخالص داخلی	سهم سکتور صنعت از مجموع تولید ناخالص داخلی	۲۱،۰%	۳۰۷'۵۲۹ میلیون افغانی	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷
۱۱،۸	سهم خدمات در تولید ناخالص داخلی	سهم سکتور خدمات از مجموع تولید ناخالص داخلی	۵۰،۷%	۷۴۳'۱۳۷ میلیون افغانی	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷
۱۱،۹	سهم مالیات بر واردات در تولید ناخالص داخلی	سهم مالیات بر واردات از مجموع تولید ناخالص داخلی	۴،۶%	۶۶'۸۳۰ میلیون افغانی	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷
۱۲	سکتور مالی				
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات
۱۲،۱	عواید داخلی	عبارت از مجموع عواید مالیاتی و غیر مالیاتی می باشد.		۵۱۷'۱۵۱ میلیون افغانی	سند بودجه ملی ۱۳۹۶

۱۲,۲	عوايد مالياتي	عوايد که دولت آنرا از انواع مختلف ماليات ها بدست مي آورد.	۱۵'۰۵۰ ميليون افغاني	سند بودجه ملي ۱۳۹۶
۱۲,۳	عوايد غير مالياتي	عوايد که دولت آن را از فعاليت هاي اقتصادي و ساير منابع دست داشته خود به دست مي آورد.	۵۰۲'۴۷ ميليون افغاني	سند بودجه ملي ۱۳۹۶
۱۲,۴	مجموع بودجه سال مالي	تخمين رسمي عايدات ومصارف برای یک مدت معين آینده معمولاً یک سال	ميليون ۴'۱۸۰/۱۷ افغاني	سند بودجه ملي ۱۳۹۶
۱۲,۵	مجموع مصارف در سال مالي	مصارف دولت شامل تمام مصارف ، سرمايه گذاري و پرداخت هاي دولت در یک سال از مجموع بودجه همان سال	ميليون افغاني ۴'۵۳/۳۵۶	سند بودجه ملي ۱۳۹۶
۱۲,۶	بودجه عادي	قسمت از بودجه است که برای تمويل مصارف عادي پرداخت مي شود(معاشات کارمندان، خريداري اجناس و خدمات، ربح قروض، وجوه احتياطي وساير)	۵۹۱,۹۲۵۳ ميليون افغاني	گزارش اجراءات بودجه ملي سال ۱۳۹۶
۱۲,۷	ميزان مصرف بودجه عادي	فيصدي بودجه مصرف شده از مجموع بودجه عادي	۹۴,۷%	گزارش اجراءات بودجه ملي سال ۱۳۹۶
۱۲,۸	بودجه انكشافي	قسمتي از بودجه است که برای تمويل مصارف پروژه ها و پلان هاي انكشافي در نظر گرفته مي شود(معاشات کارمندان ، خريداري اجناس و خدمات، ربح قروض، وجوه احتياطي و ساير)	۲'۸۶۱,۵۱۰ ميليون افغاني	گزارش اجراءات بودجه ملي سال ۱۳۹۶

۱۲،۹	میزان مصرف بودجه انکشافی،	فیصدی بودجه مصرف شده از مجموعه بودجه انکشافی	۶۸،۹%	گزارش اجراءات بودجه ملی سال ۱۳۹۶	
۱۲،۱۰	سهم کمک ها در بودجه ملی	فیصدی کمک ها از مجموع بودجه ملی	۶۰،۹%	سند بودجه ملی ۱۳۹۶	
۱۲،۱۱	سهم کمک ها در بودجه انکشافی	فیصدی کمک ها از بودجه انکشافی		وزارت مالیه	
۱۲،۱۲	بودجه اختیاری	بودجه اختیاری بودجه است که از عواید داخلی تمویل می گردد.	۵۳۷،۲۷،۷	سند بودجه ملی ۱۳۹۶	
۱۲،۱۳	فیصدی کمک ها در بودجه اختیاری	وجهه که از طرف کشور های کمک کننده در اختیاری حکومت افغانستان گذاشته می شود. از مجموع بودجه اختیاری		وزارت مالیه	
۱۲،۱۴	بودجه غیر اختیاری	بودجه که از جانب جامعه جهانی بحیث کمک به حکومت افغانستان داده می شود و دولت افغانستان کنترول مستقیم بالای منابع تمویلی و استقامت های مصرفی آن ندارد.	۲۹۳۸/۶۷. میلیون افغانی	سند بودجه سال ۱۳۹۶	
۱۲،۱۵	قروض		۳۱۵۴ میلیون افغانی	سند بودجه سال ۱۳۹۶	
۱۲،۱۶	مبلغ با اسم کشور قرض دهنده	۱. بانک انکشاف اسلامی ۲. بانک انکشاف آسیایی و بانک جهانی ۳. عربستان سعودی ۴. سایر	۱. ۶۸۱،۷ میلیون افغانی ۲. ۶۹،۴ میلیون افغانی ۳. ۷۳۷،۰ میلیون	سند بودجه ملی ۱۳۹۶	

		افغانی ۱۱۶۶,۶ میلیون افغانی				
۱۳	سکتور خارجی					
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۱۳,۱	بیلائنس تادیات	بیلائنس تادیات عبارت از مجموع پرداخت ها و دریافت های یک کشور با کشور های جهان که در دو قسمت بیلائنس تجاری و مالی (حساب سرمایه و حساب جاریه) می باشد.			د افغانستان بانک	
۱۳,۲	بیلائنس مالی	وضعیت مالی کشور در دو حساب سرمایه و حساب جاری			د افغانستان بانک	
۱۳,۳	بیلائنس تجارت	نشان دهنده تفاوت میان ارزش صادرات و واردات یک کشور با کشورهای خارجی در طی یک دوره معین	- ۸۹%	۶'۹۶۱- میلیون دالر	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷	
۱۳,۴	مجموع صادرات	ارزش مجموعی کالاها از قلمرو گمرکی یک کشور خارج می گردد(به دالر آمریکایی)	۱۰%	۸۳۱'۹۲۶'۷۷۶	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷	
۱۳,۵	مجموع واردات	ارزش مجموع کالاها که به قلمرو گمرکی یک کشور داخل می گردد(به دالر آمریکایی)	۹۰%	۷'۷۹۲'۶۰۰'۰۸۹	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷	

ارزش به دالر آمریکایی	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷	۱,۲۹۸'۸۸۰'۵۶۹ ۲,۱۲۳'۲۵۷'۸۳۷ ۳,۱۰۹'۷۲۳'۶۵۶ ۴,۲۳'۷۵۴'۴۴۶ ۵,۱۱۷'۰۶۷۵۷	۱. ۳۶٪ ۲,۱۵٪ ۳,۱۳٪ ۴,۳٪ ۵,۱٪	۱. میوه جات خشک ۲. میوه جات تازه ۳. نباتات طبی ۴. قالین ۵. پست باب	۵ قلم عمده صادرات	۱۳,۶
ارزش به دالر آمریکایی	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷	۱. ۹۰۸'۳۱۸'۶۹ ۲,۲۷۴'۴۶۵'۶۶۹ ۳,۲۸۴'۲۲۹'۰۶ ۴,۱۷۷'۵۱۵'۳۸۳ ۵,۹۷'۱۸۶'۳۴۶	۱. ۱۲٪ ۲,۴٪ ۳,۴٪ ۴,۲٪ ۵,۱٪	۱. گندم و آرد گندم ۲. ماشین آلات ۳. برق ۴. سایر وسایل برقی ۵. مواد تعمیرات	۵ قلم عمده واردات	۱۳,۷
ارزش به دالر آمریکایی	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷	۱. ۳۵۷'۲۰۱'۲۹ ۲,۳۵۶'۱۳۹'۵۲۸ ۳,۲۲'۰۰۶'۶۸۳ ۴,۱۸'۱۱۲'۷۵۹ ۵,۱۴'۵۶۳'۲۲۴	۱. ۴۳٪ ۲,۴۳٪ ۳,۳٪ ۴,۲٪ ۵,۲٪	۱. پاکستان ۲. هندوستان ۳. ترکیه ۴. ایران ۵. عراق	۵ کشور شریک صادراتی افغانستان	۱۳,۸
ارزش به دالر آمریکایی	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۸-۲۰۱۷	۱. ۱'۲۹۳'۲۲۴'۷۱۵ ۲. ۱'۲۱۲'۵۶۳'۸۰۹ ۳. ۱'۱۷۹'۲۹۷'۸۷۴ ۴. ۸۶۶'۷۷۰'۰۱۴ ۵. ۵۶۰'۵۲۸'۳۰۲	۱. ۱۷ ۲. ۱۶٪ ۳. ۱۵٪ ۴. ۱۱٪ ۵. ۷٪	۱. پاکستان ۲. ایران ۳. چین ۴. قزاقستان ۵. ازبکستان	۵ کشور شریک وارداتی افغانستان	۱۳,۹

فصل هشتم

اهداف انكشاف پايدار SDGs

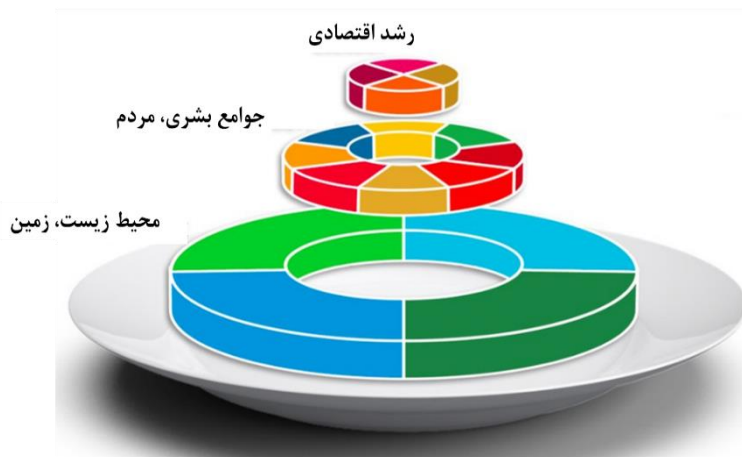
معرفى مختصر اهداف انكشاف پايدار SDGs

اهداف انكشاف پايدار (SDGs)، يك اجنداي ۱۵ ساله سازمان ملل متحد (۲۰۱۵-۲۰۳۰) در عرصه انكشاف اقتصادى، اجتماعى، محيط زيستى و امنيتى براى تمام كشورهاي جهان ميباشد كه افغانستان در كنار همه ملل جهان، متعهد به تطبيق آن گرديده است.

اهداف انكشافى پايدار (SDGs)، با افزايد اهداف، تارگيت ها و شاخص ها، در حقيقت، امتداد اهداف انكشافى هزاره (MDGs) ميباشد. اهداف انكشافى هزاره (MDGs) همانند اهداف انكشافى پايدار يك اجنداي ۱۵ ساله (۲۰۱۵-۲۰۰۰) سازمان ملل متحد براى كشورهاي در حال انكشاف بود كه افغانستان بخاطر معضلات وقت، نتوانست در سال ۲۰۰۰ ميلادى متعهد به تطبيق آن گردد، اما در سال ۲۰۰۵ ميلادى، در كنار ديگر كشورهاي جهان متعهد به تطبيق آن گرديد. اهداف انكشافى هزاره (MDGs) داراي (۹) هدف، (۱۸) تارگيت و (۴۸) شاخص انكشافى بود.

با ختم معياد زمانى اهداف انكشافى هزاره در اواخر سال ۲۰۱۵، اهداف انكشافى پايدار (SDGs) در ماه سپتمبر، سال ۲۰۱۵ ميلادى در شهر نيويارك، مقر سازمان ملل متحد براى ۱۵ سال (۲۰۱۵-۲۰۳۰) آينده تصويب گرديد كه همه كشورهاي عضو سازمان ملل متحد مكلف و متعهد به تطبيق آن گرديدند (بجز كشور جاپان و انگلستان). اهداف انكشافى پايدار (SDGs)، بمنظور توسعه اقتصادى و اجتماعى جوامع بشرى طرح و ديزاين گرديده اند كه داراي (۱۷) هدف، (۱۶۹) تارگيت و (۲۱۷) شاخص انكشافى ميباشد.

۱٫۱ ديدگاه اهداف انكشاف پايدار SDGs

۲,۱ تمرکز اهداف انکشاف پایدار

- محو فقر شدید از جهان بشریت؛
- مبارزه متداوم در مقابل نابرابری و بی عدالتی؛
- تامین صلح و ثبات پایدار؛
- حفاظت از محیط زیست؛
- تقویت همکاریهای اقتصادی و اجتماعی میان ملل جهان؛

۳,۱ فشرده هدف به گونه سمبولیک

۲. اهداف انکشاف پایدار برای افغانستان A-SDGs

جمهوری اسلامی افغانستان منیث عضو سازمان ملل متحد، متعهد به تطبیق اهداف انکشاف پایدار بوده و بتاسی از مصوبه شماره (۱۶)، فقره (۴) مورخ (۱۳۹۴/۰۷/۲۰) شورای عالی وزیران، وزارت اقتصاد موظف گردیده تا از روند کاری، هماهنگی و تطبیق موثر اهداف انکشافی پایدار (SDGs) نظارت و ارزیابی نموده و گزارشات منظم چگونگی تطبیق آن را بصورت سالانه ترتیب و به شورای عالی وزراء و از طریق مراجع دیپلوماتیک به مجمع سازمان ملل متحد ارائه نماید. بعد از ملی سازی اهداف انکشاف پایدار، برای افغانستان (۱۶) هدف، (۱۱۲) تارگیت و (۱۷۸) شاخص تعیین شده است.

۲,۱ اهمیت اهداف انکشاف پایدار برای افغانستان A-SDGs اهمیت اهداف افغانستان

- افغانستان منیث یک کشور مستقل و باورمند به ثبات و توسعه در کنار ملل جهان متعهد به تطبیق اهداف انکشافی پایدار میباشد.

- اهداف انكشافى پايدار با دقت كامل طرح و ترتيب گرديده است، بناً، تمام اولويت هاى انكشافى افغانستان در آن انعكاس يافته اند.
- اهداف متذكره ميتوانند يك منبع و اساس استراتيژيك براى انكشاف اولويت هاى اقتصادى و اجتماعى در كشور باشند.
- با تطبيق اهداف انكشافى پايدار، حمايت مالى و تخنيكى جامعه جهانى با افغانستان بيشتر خواهد گرديد.
- تطبيق اهداف انكشافى پايدار، منتج به صلح و ثبات دائمى در كشور خواهد گرديد.
- تطبيق اهداف انكشافى پايدار باعث رشد و انكشاف سريع در كشور خواهد گرديد.

۲,۲ مراحل تطبيق اهداف انكشاف پايدار براى افغانستان A-SDGs

۳,۲ تارگیت ها و شاخص های اهداف انکشاف پایدار افغانستان

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
هدف اول: محو فقر با تمام اشکال آن در همه جا		
وزارت اقتصاد	۱,۲,۱ نسبت نفوس تحت خط فقر، بر اساس تعریف ملی فقر. ۱. مجموع هر دو جنس الف. ذکور ب. اناث ج. شهری د. دهاتی ه. کوچی	۱,۲ الی سال ۲۰۳۰، کاهش حد اقل نیمی از نسبت مردان، زنان و کودکان فقیر (در تمامی ابعاد فقر) متعلق به تمام گروه های سنی، مطابق با تعریف ملی فقر.
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۱,۳,۱ فیصدی نفوس که تحت پوشش سیستم های مسئولیت اجتماعی قرار گرفته اند به تفکیک: ۱. اشخاص دارای معلولیت ۲. خانواده های شهدا ۳. متقاعدین ۴. خانواده های آسیب پذیر، دارای اطفال زیر سن ۱۰ سال	۱,۳ الی سال ۲۰۳۰، تطبیق سیستم های مسئولیت اجتماعی مناسب در سطح ملی، اجرای همگانی آن در تمام طبقات و تحت پوشش قراردادن تعداد قابل ملاحظه افراد فقیر و آسیب پذیر.
اداره ملی آمادگی مبارزه باحوادث	۱,۵,۱ فیصدی افراد معروض به خطر در مقابل وقایع اقلیمی و سایر حوادث.	۱,۵ الی سال ۲۰۳۰، ایجاد توانایی و تاب آوری (resilience) در فقرا و افراد آسیب پذیر؛ و کاهش تاثیر پذیری (exposure) و آسیب پذیری آنها در برابر وقایع شدید اقلیمی، اقتصادی، اجتماعی، محیط زیستی و سایر حوادث.

شاخص	واحد رهبر	تارگیت
۱,۵,۲ میزان تاثیرگذاری مستقیم حوادث غیر مترقبه اقتصادی در ارتباط به تولید ناخالص داخلی.	اداره ملی آمادگی مبارزه باحوادث	
۱.الف. نسبت منابع اختصاص داده شده دولت برای برنامه های فقرزدایی.	وزارت مالیه	۱.الف. حصول اطمینان از بسیج قابل ملاحظه منابع از مراجع مختلف بشمول همکاری های انکشافی، جهت فراهم سازی ابزار کافی و مطمئن، بمنظور تطبیق برنامه ها و پالیسی ها برای محو فقر در تمامی ابعاد آن.
۱.الف.۲. نسبت مصرف دولت در خدمات ضروری (تعلیم و تربیه، صحت و مصئونیت اجتماعی) .	وزارت مالیه	
هدف دوم: محو گرسنگی؛ دستیابی به امنیت غذایی و بهبود تغذیه؛ و ترویج زراعت پایدار		
۲,۱,۱ فیصدی افراد غیر مصئون از لحاظ مصئونیت غذایی.	وزارت زراعت، آبیاری و مالدارى	۲,۱ الی سال ۲۰۳۰، محو گرسنگی و حصول اطمینان از دسترسی همه مردم، به ویژه فقرا، مردم آسیب پذیر و اطفال، به مواد غذایی مطمئن، مغذی و کافی در جریان سال.
۲,۲,۱ - شیوع سوء تغذی مزمن (قدکوتاهی) در اطفال کمتر از پنج سال (نسبت قد برسن) کمتر از (منفی ۲) انحراف معیاری از میانگین معیار رشد اطفال (WHO)	وزارت صحت عامه	۲,۲ - الی سال ۲۰۳۰ کاهش تمام انواع سوء تغذی، همچنان دستیابی به اهداف موافقه بین المللی در مورد عدم رشد ولاغری در اطفال زیر سن پنج سال
۲,۲,۲ - شیوع سوء تغذی حاد در اطفال کمتر از پنج سال (نسبت قد برسن) کمتر از (منفی ۲) انحراف معیاری از میانگین معیار رشد اطفال (WHO) - به تفکیک کم وزن	وزارت صحت عامه	
۲,۳,۱ اوسط حاصل طبقه دهقان درحاصل گندم و برنج (متریک تن/هکتار) الف. گندم آبی ب. گندم للمی ج. برنج	وزارت زراعت، آبیاری و مالدارى	۲,۳ الی سال ۲۰۳۰، مضاعف ساختن مولدیت زراعتی و درآمد تولید کننده گان کوچک غذایی، به ویژه خانم ها، مردم بومی، دهاقین فامیلی، چوپان ها و ماهیگیران؛ از طریق تامین مساوات در دسترسی به زمین و سایر منابع تولیدی، مهارت ها، خدمات مالی، بازارها، و فرصت برای ارزش افزوده و کارهای بیرون از مزرعه.
۲,۳,۲ حد اوسط درآمد تولید کننده گان کوچک مواد	وزارت زراعت، آبیاری و	

تارگیت	شاخص	واحد رهبر
	غذایی.	مالداری
۲,۴ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از موجودیت سیستم های تولید مواد غذایی پایدار و تطبیق شیوه های زراعتی (Agriculture Practices) پایدار (Resilient) که باعث افزایش سطح مولدیت و تولیدات گردیده و ایکوسیستم را محافظت می نماید، و همچنان، ظرفیت سازگاری با تغییر اقلیم، شرایط آب و هوای نامناسب، خشکسالی، سیلاب و سایر مصیبت ها را بالا برده و به تدریج کیفیت زمین و خاک را بهبود می بخشد.	۲,۴,۱ نسبت ساحات زراعتی که تحت زراعت مولد و پایدار قرار دارند.	وزارت زراعت، آبیاری و مالداری
۲,۵ الی سال ۲۰۲۵، حفظ تنوع جنیتیکی تخم ها/دانه ها، نباتات زراعتی، حیوانات اهلی / خانگی و انواع حیوانات وحشی، از طریق مدیریت درست و ایجاد ذخایر دانه ها و نباتات در سطح ملی. حصول اطمینان از دسترسی و تقسیم عادلانه از فساد حاصله از استفاده منابع جنیتیکی و روش های سنتی که در سطح بین المللی به توافق رسیده است.	۲,۵,۱ تعداد نباتات مزروعی و حیوانات که راجستر و تحت حفاظت قرار گرفته اند. به تفکیک: الف. میوه جات ب. نباتات ج. حیوانات	وزارت زراعت، آبیاری و مالداری
۲.الف افزایش سرمایه گذاری در زیربنای روستایی، تحقیقات زراعتی، خدمات توسعه وی، انکشاف فن آوری، ذخایر جنیتیکی نباتات و احشام از طریق همکاری های توسعه وی بین المللی، جهت افزایش مولدیت زراعتی.	۲.الف.۱ شاخص زراعت محوری مصارف عامه	وزارت زراعت، آبیاری و مالداری
۲.ج اتخاذ تدابیر جهت حصول اطمینان از کارکرد درست بازارهای غذایی و مشتقات آن و ایجاد سهولت بمنظور دسترسی بموقع به معلومات بازار و ذخایر غذایی بخاطر جلوگیری از نوسانات شدید قیمت غذایی.	۲.ج.۱ تعداد محصولات زراعتی، مالداری و مواد اولیه که قیمت های آن بشکل هفته وار و ماهوار به نشر میرسد.	وزارت زراعت، آبیاری و مالداری
هدف سوم: حصول اطمینان از زندگی صحتمند و بهبود رفاه عامه برای همه و در همه سنین		
۳,۱ الی سال ۲۰۳۰، کاهش نسبت مرگ و میر مادران ناشی از زایمان به کمتر از ۷۰ تن در هر صد هزار ولادت زنده.	۳,۱,۱ نسبت مرگ و میر مادران در هر ۱۰۰ هزار ولادت زنده. به تفکیک	وزارت صحت عامه

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
	۱. مجموع الف. شهری ب. دهاتی ۲. گروه سنی	
وزارت صحت عامه	۳,۱,۲ تناسب ولادت های که توسط ماهرین ولادی صورت گرفته است (از مجموع ولادت ها).	
وزارت صحت عامه	۳,۲,۱ میزان مرگ و میر اطفال زیر سن ۵ سال (درهر یکهزار ولادتهای زنده).	۳,۲ الی سال ۲۰۳۰، پایان دادن به مرگ و میر قابل جلوگیری (Preventable) نوزادان و اطفال زیر سن ۵ سال، به هدف کاهش دادن مرگ و میر نوزادان به حداقل ۱۵ طفل در هر یکهزار تولدات زنده و ۲۵ نفر در هر یکهزار طفل زیر سن ۵ سال.
وزارت صحت عامه	۳,۲,۲ میزان مرگ و میر نوزادان (در هر یکهزار ولادتهای زنده).	
وزارت صحت عامه	۳,۳,۱ تعداد واقعات جدید HIV/AIDS در جریان یکسال گذشته در هر یکهزار نفوس غیر ملوث. ۱. مجموع الف. ذکور ب. اناث ج. نفوس کلیدی (معتادین زندانیان زنان و مردان دارای رفتار پرخطر)	۳,۳ الی سال ۲۰۳۰، پایان دادن به بیماری های قابل شیوع (Epidemics)؛ از جمله ایدز، توبرکلوز، ملاریا، بیماری های غفلت شده (neglected) گرمسیری و مقابله با هپتایتز، بیماری های ناشی از نوشیدن آب غیر صحتی و سایر بیماری های ساری.
وزارت صحت عامه	۳,۳,۲ تعداد واقعات توبرکلوز در هر صد هزار نفوس در یک سال گذشته	
وزارت صحت عامه	۳,۳,۳ تعداد واقعات ملاریا در هر یکهزار نفر در یک سال گذشته.	
وزارت صحت عامه	۳,۳,۴ میزان مبتلایان به هیپاتیت B در هر ۱۰۰ هزار	

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
	شخص در یک سال. به تفکیک: الف. به سطح ملی ب. فیصدی واقعات HB+ در مراکز VCT	
وزارت صحت عامه	۳,۴,۱ فیصدی احتمال مرگ و میر بیماران قلبی، سرطان، شکر ویا بیماری های مزمن تنفسی در افغانستان (بین سنین ۳۰ الی ۷۰ سالگی)	۳,۴ الی سال ۲۰۳۰، کاهش مرگ های نا بهنگام از بیماری های غیرساری به یک سوم، از طریق جلوگیری، تداوی و بهبود صحت روانی و تندرستی.
وزارت صحت عامه	۳,۵,۲ فیصدی استفاده کننده گان مواد مخدر که از خدمات تداوی اعتیاد به مواد مخدر مستفید میگردند.	۳,۵ تقویت جلوگیری و تداوی از سوء استفاده مواد، منجمله مواد مخدر و استفاده مضر الکول.
وزارت امور داخله	۳,۶,۱ میزان وفیات ناشی از حادثات ترافیکی، درهر (۱۰۰) هزار نفر در یک سال به تفکیک: ۱. مجموع هر دوجنس الف. ذکور ب. اناث ۲. وضعیت اجتماعی اقتصادی الف. پایین ب. متوسط ج. بلند	۳,۶ الی سال ۲۰۳۰، به نصف رساندن مرگ و میر و صدمات مبتنی بر تصادفات ترافیکی (روی جاده)
وزارت صحت عامه	۳,۷,۱ تناسب خانم های که در سن باروری قرار دارند (بین سنین ۱۵ - ۴۹) و دسترسی به روش های مدرن برای ایجاد فاصله بین ولادت ها را دارند.	۳,۷ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از دسترسی همگانی به خدمات مراقبت های صحتی باروری؛ بشمول فاصله میان ولادت ها، آگاهی، تعلیم و ادغام صحت باروری در استراتیژی ها و برنامه های ملی.
وزارت صحت عامه	۳,۷,۲ میزان حاملگی خانم ها بین سنین (۱۳-۱۹).	
وزارت صحت عامه	۳,۸,۱ فیصدی نفوس که دسترسی به خدمات صحتی	۳,۸ حصول اطمینان از عرضه خدمات صحتی همگانی، بشمول حمایت از خطرات مالی،

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
	اساسی با کیفیت و عادلانه در فاصله ۲ ساعت پیاده روی (۱۰ کیلو متر) دارند.	دسترسی به خدمات صحتی اساسی با کیفیت، دسترسی به ادویه و واکسین اساسی، مطمئن، موثر، باکیفیت، و قابل استطاعت برای همه.
وزارت صحت عامه	۳/۸/۲ فیصدی وابستگی سکتور صحت به منابع خارجی.	
وزارت صحت عامه	۱.الف.۳ شیوع استفاده از تنباکو (به شکل Active) بین اشخاص دارای سن ۱۵ و یا بالاتر از آن .	۳.الف تقویت اجرای " کنوانسیون سازمان صحتی جهانی در باره کنترل دخانیات" در همه کشورها بشکل مناسب.
وزارت صحت عامه	۱.ب.۳ فیصدی نفوس که دسترسی پایدار به ادویه و واکسین قابل پرداخت دارند.	۳.ب حمایت از تحقیق و انکشاف واکسین و ادویه برای امراض ساری و غیر ساری که زیادتر تاثیر گذار است بالای کشورهای در حال انکشاف، فراهم ساختن دسترسی به ادویه و واکسین قابل استطاعت (Affordable) مطابق به قطعنامه دوه در توافقنامه TRIPS و صحت عامه.
وزارت صحت عامه	۱.ج.۳ تعداد و تعمیم کارمندان صحتی (بر هر یکهزار نفوس)	۳.ج افزایش چشم گیر خدمات مالی صحتی و استخدام، انکشاف، آموزش و حفظ (retention) نیروی کار صحتی درکشور.
وزارت صحت عامه	۲.ج.۳ فیصدی تخصیص بودجه دولت برای سکتور صحت.	
هدف چهارم: حصول اطمینان از تعلیم با کیفیت، همه شمول، ترویج (Promote) فرصت های آموزشی مادام العمر برای همه.		
وزارت معارف	۴/۱/۱ فیصدی اطفال / نوجوانان که حداقل سطح قابلیت های الف) خواندن ب) ریاضی را در: (۱) صنف ۲ یا ۳ (ذکور و اناث) (۲) پایان دوره ابتدایی (صنف ۶)، (ذکور و اناث) (۳) در پایان دوره متوسطه (صنف ۹)، (ذکور و اناث) حصول کرده باشند.	۴/۱ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از اینکه هم دختران و پسران بطور رایگان و عادلانه تحصیلات ابتدایی و متوسط را تکمیل نمایند که منجر به دستاورد های آموزشی مرتبط و موثر گردد.
وزارت معارف	۴/۱/۲ تطبیق ارزیابی تعلیمی به سطح ملی:	

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
	الف. در صنف ۲ یا ۳، ب. در اخیر دوره ابتدایی (صنف ۶)، ج. در اخیر دوره متوسطه (صنف ۹)	
وزارت معارف	۴,۱,۳ میزان ناخالص جدیدالشمولان در صنف آخر دوره های: (۱) ابتداییه (صنف ۶) (۲) متوسطه (صنف ۹)	
وزارت معارف	۴,۱,۴ میزان تکمیل در دوره های: الف. ابتداییه (صنف ۶) ب. متوسطه (صنف ۹) ج. لیسه (صنف ۱۲)	
وزارت معارف	۴,۱,۵ فیصدی اطفال خارج از مکتب در دوره های: (۱) ابتداییه (سن ۷-۱۲) (۲) متوسطه (سن ۱۳-۱۵) (۳) لیسه (سن ۱۶-۱۸)	
وزارت معارف	۴,۱,۶ فیصدی اطفال بالاتر از سن واجد شرایط شمولیت در صنف در دوره های: (۱) ابتداییه (۲) متوسطه (۳) لیسه	
وزارت معارف	۴,۱,۷ تعداد سال های تعلیمات ابتداییه و متوسطه	

تارگیت	شاخص	واحد رهبر
	الف. رایگان ب. اجباری که در اسناد تقنینی موجود تثبیت شده باشند.	
۴,۲ الی سال ۲۰۳۰، تامین دسترسی تمام دختران و پسران به تعلیم و تربیه باکیفیت در دوره های قبل از مکتب و کودکستان برای آماده سازی اطفال به تعلیم و تربیه ابتدائیه.	۴,۲,۲. میزان شمولیت ناخالص در برنامه های تعلیمات قبل از مکتب (۶ ساله)	وزارت معارف
۴,۳ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از دسترسی منصفانه همه مردان و زنان به تعلیمات تخنیکي با کیفیت، قابل پرداخت، تعلیمات مسلکی و تحصیلات عالی از جمله پوهنتون.	۴,۳,۱ میزان اشتراک الف. جوانان (۱۵-۲۴ ساله) ب. بزرگسالان (۲۵-۶۴ ساله) در تعلیمات و برنامه های آموزش رسمی و غیر رسمی طی ۱۲ ماه اخیر، به تفکیک جنسیت (ذکور و اناث)	اداره مستقل تعلیمات تخنیکي و مسلکی
	۴,۳,۲ میزان اشتراک افراد (۱۵-۲۴ ساله) در برنامه های تخنیکي و مسلکی به تفکیک جنسیت الف. ب. ذکور ج. اناث	اداره مستقل تعلیمات تخنیکي و مسلکی
	۴,۳,۳ فیصدی جذب جدیدالشمولان در موسسات تحصیلات عالی دولتی و خصوصی. به تفکیک: ۱. دولتی الف. ذکور ب. اناث ۲. خصوصی الف. ذکور	وزارت تحصیلات عالی

تارگیت	شاخص	واحد رهبر
	ب. اناث	
	۴,۳,۴ تعداد اشخاص که از برنامه های فنی و حرفوی نیمه رسمی دولتی سالانه مستفید میشود. به تفکیک: ۱. ذکور ۲. اناث	وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین
۴,۴ الی سال ۲۰۳۰، افزایش قابل ملاحظه تعداد جوانان و بزرگسالان که دارای مهارت های تخنیکي و مسلکی برای اشتغال، کار مناسب و کار آفرینی (entrepreneurship) باشند.	۴,۴,۱ فیصدی اشخاص دارای معلولیت که از برنامه های آموزشی فنی حرفوی (نیمه رسمی) مستفید میشوند.	وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین
۴,۵ الی سال ۲۰۳۰، از بین بردن تبعیض جنسیتی در آموزش و حصول اطمینان از دسترسی مساویانه به تمامی سطوح تعلیم و تربیه، آموزش های فنی و حرفه ای، بشمول افراد آسیب پذیر، معلول، مردم محلی و کودکان در وضعیت آسیب پذیری.	۴,۵,۱ نسبت توازن جنسیتی شمولیت در دوره: ۱. ابتدائیه ۲. متوسطه ۳. لیسه	وزارت معارف
	۴,۵,۲ فیصدی شاگردان دوره ابتداییه که لسان اول یا لسان اصلی شان، لسان تدریس می باشد.	وزارت معارف
	۴,۵,۳ پالیسی های مشخص برای تخصیص منابع عامه به اقشار محروم	وزارت معارف
	۴,۵,۴ اوسط مصارف تعلیمی به ازای هر شاگرد براساس: الف. دوره تعلیمی، ۱. ابتداییه، ۲. متوسطه، ۳. لیسه ب. فیصدی اوسط مصارف بالای هر شاگرد از عاید سرانه تولید ناخالص داخلی)	وزارت معارف
	۴,۶,۱ فیصدی نفوس گروپ سنی مشخص که حداقل سطح قابلیت های تعیین شده:	وزارت معارف

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
	الف. سواد ب. حساب را کسب نموده اند. به تفکیک جنسیت (ذکور و اناث)	
وزارت معارف	۴,۶,۲ میزان با سواد بین افراد: الف. ۱۵ الی ۲۴ سال ۱. مجموع ۲. ذکور ۳. اناث ب. ۱۵ ساله و بالاتر ۱. مجموع ۲. ذکور ۳. اناث	
وزارت معارف	۴,۶,۳ میزان اشتراک الف. جوانان (۱۵-۲۴ ساله) ب. بزرگسالان (۱۵ سال و بالاتر) در برنامه های سواد آموزی	
وزارت معارف	۴,۷,۱ اسنادی که نشان دهد: (۱). آموزش موضوعات شهروندی جهانی، (۲). آموزش موضوعات انکشاف پایدار، بشمول تساوی جنسیتی و حقوق بشر در سطوح ذیل: الف. پالیسی های ملی تعلیم و تربیه ب. نصاب تعلیمی	۴,۷ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از اینکه تمامی دانش آموزان (Learners) به تعلیم و مهارت های مورد نیاز برای ترویج انکشاف پایدار، از جمله ترویج آن به دیگران، از طریق آموزش برای انکشاف پایدار و سبک زندگی پایدار، حقوق بشر، برابری جنسیتی، ترویج فرهنگ صلح و عدم خشونت، شهروندی جهانی، و ارج نهادن به تنوع فرهنگی و مشارکت فرهنگی برای انکشاف پایدار، دست یابند.

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
	ج. تربیه معلم و د. ارزیابی شاگردان شامل گردیده اند.	
وزارت معارف	۴,۷,۲ فیصدی مکاتبی که آموزش مهارت های زندگی مرتبط به مسایل جنسی و وقایه از اچ آی وی را ارائه مینمایند.	
وزارت معارف	۴,۷,۳ میزان تطبیق چارچوب برنامه جهانی آموزش حقوق بشر در سطح ملی: الف. شامل شدن در نصاب تعلیمی ب. آموزش حقوق بشر به شاگردان در مکاتب ابتدایی، متوسطه و لیسه ج. آموزش حقوق بشر به معلمین و کارمندان	
وزارت معارف	۴,۷,۴ فیصدی شاگردان به تفکیک: الف. دوره تعلیمی ب. براساس گروپ سنی که درک کافی از مسایل مربوط به شهروندی جهانی و انکشاف پایدار را دارا می باشند.	
وزارت معارف	۴,۷,۵ فیصدی شاگردان ۱۵ ساله که دانش و مهارت های لازم در رابطه به علوم محیطی و علوم زمین را دارا می باشند.	
وزارت معارف	۴.الف. ۱۰ فیصدی مکاتبی که دارای امکانات و تسهیلات ذیل میباشد: الف. برق	۴.الف اعمار و تجهیز زیربنایهای تعلیمی متناسب با نیازمندی اطفال و افراد دارای معلولیت و حساس به تفاوت های جندر و همچنین فراهم آوری محیط های یادگیری مؤثر، مصئون، عاری از خشونت و همگانی برای همه.

تارگیت	شاخص	واحد رهبر
	ب. انترنت برای مقاصد تعلیمی پ. لابراتوارهای کمپیوتر ت. تسهیلات برای شاگردان دارای معلولیت ث. تسهیلات آب صحتی و شستشو ج. تشناب های مجزا برای اناث چ. تعمیر مناسب	
	۴. الف. ۲. فیصدی شاگردانی که مواردی چون آزار و اذیت، خشونت، لت و کوب، تبعیض و سوء استفاده جنسی را تجربه نموده اند.	وزارت معارف
	۴. الف. ۳. تعداد و نوعیت حملاتی که بالای شاگردان، کارمندان و مکاتب صورت گرفته است.	وزارت معارف
۴. ب. الی سال ۲۰۳۰، گسترش قابل ملاحظه بورسیه های تحصیلی جهانی برای آموزش عالی، از جمله برنامه های آموزشی مسلکی، تخنیکي، تکنالوژی معلوماتی، انجنیری و برنامه های ساینسی.	۴. ب. ۲. تعداد بورسیه های تحصیلات عالی در خارج از کشور به تفکیک: ۱. بورسیه های لیسانس ۲. بورسیه های ماستری ۳. بورسیه های دکتورا	وزارت تحصیلات عالی
۴. ج. الی سال ۲۰۳۰، افزایش عرضه قابل ملاحظه معلمین شایسته از طریق همکاری های بین المللی و آموزش معلمین.	۴. ج. ۱. فیصدی معلمان در دوره های: الف. تعلیمات قبل از مکتب ب. ابتدایی ج. متوسطه د. لیسه که دست کم، حداقل برنامه های تربیه معلم را دریافت	وزارت معارف

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
	نموده اند. (مانند، آموزش های متودیک داخل خدمت و قبل از خدمت) به تفکیک جنسیت (ذکور و اناث)	
وزارت معارف	۴.ج.۲ نسبت شاگرد به معلم آموزش دیده براساس دوره: ۱. ابتداییه ۲. متوسطه ۳. لیسه	
وزارت معارف	۴.ج.۳ فیصدی معلمان مسلکی مطابق به معیارهای تعیین شده براساس دوره: ۱. ابتداییه ۲. متوسطه ۳. لیسه	
وزارت معارف	۴.ج.۴ نسبت شاگرد به معلم مسلکی براساس دوره: ۱. ابتداییه ۲. متوسطه ۳. لیسه	
وزارت معارف	۴.ج.۵ اوسط معاش معلم در مقایسه با سایر شغل ها که نیازمند قابلیت های مشابه می باشد.	
وزارت معارف	۴.ج.۶ فیصدی ترک/ تقاعد معلمین از وظیفه معلمی	
وزارت معارف	۴.ج.۷ فیصدی معلمانی که در ۱۲ ماه گذشته برنامه های داخل خدمت را سپری نموده اند.	
هدف پنجم: دستیابی به تساوی جنسیتی و توانمند سازی تمام زنان و دختران		

تارگیت	شاخص	واحد رهبر
۵,۱ محو تمام اشکال تبعیض علیه زنان و دختران در همه جا.	۵,۱,۱ فیصدی حصول اطمینان از موجودیت چارچوب های قانونی غرض تقویت، تطبیق و نظارت از مساوات و عدم تبعیض بر اساس جنسیت (قوانین، مقررات، کنوانسیون ها و پیمان ها)	وزارت امور زنان
۵,۲ محو تمام انواع خشونت علیه زنان و دختران درمحلات عام و خصوصی، از جمله قاجاق، سوء استفاده جنسی و دیگر انواع سوء استفاده.	۵,۲,۱ فیصدی زنان از سن ۱۵ به بالا که به خشونت فزیکي، جنسی و یا روانی درطول ۱۲ ماه گذشته توسط همسر متقبل شده اند.	وزارت امور زنان
	۵,۲,۲ فیصدی زنان و دختران بین سنین ۱۵ به بالا که از طرف افراد غیراز همسر طی ۱۲ ماه اخیر مورد خشونت فزیکي، جنسی، روانی و سو استفاده جنسی قرار گرفته اند.	وزارت امور زنان
۵,۳ محو همه رسوم زیان آور مانند ازدواج های اطفال، اجباري و زود هنگام.	۵,۳,۱ فیصدی زنان که بین سنین ۱۵-۱۹ ازدواج نموده اند.	وزارت امور زنان
۵,۴ تشخیص و ارزش دهی کارهای بدون مزد از طریق ارائه خدمات عامه، زیرساخت ها و سیاست های مصئونیت اجتماعی و ترویج مسئولیت پذیری مشترک در فامیل و خانواده مطابق به باورهای ملی.	۵,۴,۱ فیصدی وقت مصرف شده بالای کارهای داخلی و پرستاری بدون مزد. به تفکیک: ۱. مجموع الف. ذکور ب. اناث	وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین
۵,۵ حصول اطمینان از مشارکت کامل و موثر زنان و همچنان فرصت های مساوی رهبریت در تمامی سطوح تصمیمگیری سیاسی، اقتصادی و زندگی عامه.	۵,۵,۱ فیصدی کرسی های اشغال شده توسط زنان در شورای های ملی.	وزارت امور زنان
	۵,۵,۲ فیصدی زنان در موقف های مدیریتی.	وزارت امور زنان

تارگیت	شاخص	واحد رهبر
۵.ب افزایش استفاده از تکنالوژی های توانمند ساز، خصوصاً تکنالوژی معلوماتی و مخابراتی (ICT) برای توانمند سازی زنان.	۵.ب.۱ تناسب نفوس که دارای تیلیفون سیار (موبایل) هستند. به تفکیک ۱. ذکور ۲. اناث	وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی
هدف ششم: حصول اطمینان از دسترسی و مدیریت پایدار آب و حفظ الصحة برای همه		
۶,۱ الی ۲۰۳۰، دسترسی مساویانه و همگانی به آب آشامیدنی مصئون با قیمت قابل استطاعت.	۶,۱,۱ فیصدی نفوس که از خدمات مدیریت شده آب آشامیدنی مصئون استفاده مینمایند. به تفکیک: ۱. مجموع الف. شهری ب. دهاتی	وزارت احیاء و انکشاف دها
۶,۲ الی سال ۲۰۳۰، دسترسی همه مردم به خدمات مساویانه و مناسب حفظ الصحة و نظافت، محور رفع حاجت در فضای باز با توجه خاص به نیازمندی های زنان، دختران و آنانیکه در شرایط آسیب پذیر قرار دارند.	۶,۲,۱ فیصدی نفوس که از خدمات مدیریت شده، مصئون و حفظ الصحة استفاده میکنند. به تفکیک ۱. مجموع الف. شهری ب. دهاتی	وزارت احیاء و انکشاف دها ت
	۶,۲,۲ فیصدی نفوس که دسترسی به سهولت های شستن دستها با آب و صابون را دارند به تفکیک: ۱. مجموع الف. شهری ب. دهاتی	وزارت احیاء و انکشاف دها ت
	۶,۲,۳ فیصدی نفوس که برای رفع حاجت از فضای باز استفاده می نمایند، به تفکیک:	وزارت احیاء و انکشاف دها ت

تارگیت	شاخص	واحد رهبر
	۱. مجموع الف. شهری ب. دهاتی	
۶,۳ الی سال ۲۰۳۰، بهبود کیفیت آب با کاهش آلودگی، از بین بردن ذخیره های زباله (dumping) و به حد اقل رساندن انتشار مواد کیمیاوی خطرناک، کاهش آبهای کثیف تصفیه نشده به نصف، و افزایش قابل ملاحظه در بازیابی (recycle) و استفاده مجدد (reuse) آن.	۶,۳,۱ فیصدی فاضلاب (خانوار و تمام فعالیت های اقتصادی) مدیریت شده بطور مصئون (safely treated). ۱. شهری	وزارت شهرسازی و مسکن
۶,۴ الی سال ۲۰۳۰، افزایش چشم گیر موثریت منابع آبی در تمام سکتور ها و حصول اطمینان از برداشت (withdrawal) پایدار آن، و تامین منابع آبی بمنظور پاسخگویی به مشکل کمبود آب و کاهش قابل ملاحظه تعداد مردمی که از کمبود آب رنج می برند.	۶,۴,۱ میزان تغیر در استفاده موثر آب با گذشت زمان: ۱- سکتور انرژی ۲- سکتور زراعت ۳- سکتور صنعت ۴- سکتور شهری	وزارت انرژی و آب
	۶,۴,۲ بلند بردن ظرفیت ذخایر آبی برای مصارف سرانه فی متر مکعب در سال.	وزارت انرژی و آب
۶,۵ الی سال ۲۰۳۰، تطبیق مدیریت همه جانبه داخلی منابع آب در تمام سطوح، بشمول همکاری های متقابل فرامرزی در امور آب.	۶,۵,۱ درجه تطبیق مدیریت همه جانبه منابع آب (IWRM) (از صفر الی صد).	وزارت انرژی و آب
	۶,۵,۲ تطبیق معاهده هلمند و تفاهمنامه ها در امور آبهای فرامرزی	وزارت انرژی و آب
۶,۶ الی سال ۲۰۳۰، حفاظت و احیای ایکوسیستم آبی، بشمول کوه ها، جنگلات، باطلاق ها (wetlands)، دریاها، جهیل ها و طبقات آب دهی (aquifers).	۶,۶,۱ تغیر در وسعت ایکوسیستم های آبی در طول زمان. (فیصدی تغییرات)	اداره ملی حفاظت محیط زیست

تارگیت	شاخص	واحد رهبر
۶.ب حمایت و تقویت مشارکت جوامع محلی در بهبود مدیریت آب و حفظ الصحه.	۶.ب.۱ فیصدی شورا ها در ۵ حوزه دریایی با پالیسی ها و مقرر ه های عملی جهت اشتراک اهالی در مدیریت و انکشاف همه جانبه منابع آب.	وزارت انرژی و آب
هدف هفتم: حصول اطمینان از دسترسی به انرژی پایدار، مطمئن، مدرن و قابل استطاعت برای همه.		
۷،۱ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از دسترسی به خدمات انرژی قابل استطاعت، مطمئن (reliable) و مدرن.	۷،۱،۱ فیصدی نفوس که از طریق شبکه به برق دسترسی دارند. به تفکیک ۱. شهری ۲. دهاتی	وزارت انرژی و آب
۷،۲ الی سال ۲۰۳۰، افزایش قابل ملاحظه سهم انرژی تجدید پذیر (Renewable energy) در ترکیب انرژی جهانی.	۷،۲،۱ سهم (فیصدی) انرژی تجدید پذیر (Renewable energy) در مصرف مجموعی انرژی برق	وزارت انرژی و آب
۷،۳ الی سال ۲۰۳۰، مضاعف ساختن میزان موثریت انرژی.	۷،۳،۱ شدت انرژی (Energy intensity) اندازه شده بر اساس انرژی اولیه و تولیدات ناخالص داخلی	وزارت انرژی و آب
۷.ب الی سال ۲۰۳۰، گسترش زیرساخت ها و ارتقاء تکنالوژی جهت عرضه خدمات انرژی مدرن و پایدار برای همه.	۷.ب.۱ سرمایه گذاری در موثریت انرژی به عنوان فیصدی از تولید ناخالص داخلی و مقدار سرمایه گذاری مستقیم خارجی برای زیرساخت ها و تکنالوژی برای خدمات انکشافی پایدار.	وزارت انرژی و آب
هدف هشتم: ترویج (promote) رشد اقتصادی پایدار و فراگیر، اشتغال کامل، مناسب و مولد (productive) برای همه		
۸،۱ تداوم در رشد اقتصادی سرانه در مطابقت با شرایط ملی، به ویژه دستیابی به حداقل رشد ۷٪ تولید ناخالص داخلی در سال	۸،۱،۱ میزان رشد سالانه تولید ناخالص داخلی حقیقی.	وزارت مالیه

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
وزارت اقتصاد	۸,۲,۱ میزان رشد تولید ناخالص داخلی حقیقی فی نفر شاغل.	۸,۲ دستیابی به مولدیت اقتصادی از طریق تنوع، ارتقاء فن آوری و نوآوری، از جمله از طریق تمرکز بالایی بخش های دارای ارزش افزوده بالا و نیازمند به نیروی کار بیشتر
وزارت تجارت و صنایع	۸,۳,۱ سهم استخدام غیر رسمی در سکتورها بدون زراعت. به تفکیک ۱. مجموع هر دو جنس الف. ذکور ب. اناث	۸,۳ ایجاد (promote) پالیسی های انکشافی که از فعالیت های تولیدی (productive activities)، ایجاد اشتغال مناسب، کار آفرینی، خلاقیت و نوآوری و رسمی سازی تشبثات خورد و متوسط از طریق دسترسی به خدمات مالی حمایت میکند.
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸,۵,۱ اوسط درآمد ساعتوار کارمندان. به تفکیک: ۱. شغل ۲. گروپ سنی ۳. معلولیت ۴. ذکور ۵. اناث	۸,۵ الی سال ۲۰۳۰، تأمین اشتغال کامل و مولد (productive) و ایجاد شغل های مناسب برای تمام زنان و مردان به شمول جوانان و معلولین با پرداخت دستمزد مساوی برای کار های با ارزش یکسان.
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸,۵,۲ میزان بیکاری به تفکیک جنسیت ۱. ذکور ۲. اناث	
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸,۶,۱ میزان بیسوادی و بیکاری در جوانان بین سنین (۱۵-۲۴) ۱. بیسوادی ۲. بیکاری	۸,۶ الی سال ۲۰۳۰، کاهش قابل ملاحظه نسبت جوانان که شامل کار، مکتب و یا برنامه های آموزشی نیستند.
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸,۷,۱ فیصدی اطفال کارگر بین سنین ۵-۱۷، به تفکیک گروپ سنی:	۸,۷ اتخاذ اقدامات سریع و موثر بمنظور محو کارهای جبری، بردگی مدرن، قاچاق انسان و حصول اطمینان از جلوگیری و محو بدترین اشکال کار اطفال؛ از جمله سربازگیری و استفاده

تارگيت	شاخص	واحد رهبر
از اطفال سرباز، و الی سال ۲۰۲۵ پايان دادن تمام انواع کار بالای اطفال .	۱. بين سن ۵-۱۱ ۲. بين سن ۱۲-۱۴ ۳. بين سن ۱۵-۱۷	
۸,۸ حمایت از حقوق نیروی کار و ایجاد محیط کاری امن و مطمئن برای تمام کارگران به شمول کارگران مهاجر، بخصوص زنان مهاجر و کسانی که در شرایط ناپایدار (precarious) کاری قرار دارند.	۸,۸,۱ میزان وقوع جراحات وخیم و غیر وخیم کاری.	وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولين
	۸,۸,۲ الحاق کنوانسیون های اساسی سازمان بين المللی کار	وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولين
	۸,۸,۳ تعداد اشخاص (کارگران) که از راهای قانونی و منظم به اساس توافقنامه های دوجانبه کار (BLAs) به کشور های خارجی (کشورهای دارای تقاضا کارگر) اعزام میگرددند.	وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولين
۸,۹ الی ۲۰۳۰، تهیه و تطبيق پالیسی ها جهت توسعه گردش گری پایدار که سبب ایجاد اشتغال، ترویج فرهنگ و محصولات محلی گردد.	۸,۹,۱ سهم گردش گری در تولید ناخالص داخلی.	وزارت اطلاعات و فرهنگ
	۸,۹,۲ نسبت اشتغال در صنعت گردشگری از مجموع اشتغال. به تفکیک: الف. ذکور ب. اناث	وزارت اطلاعات و فرهنگ
۸,۱۰ تقویت ظرفیت نهاد های مالی داخلی جهت توسعه دسترسی به بانکداری، بیمه و خدمات مالی برای همه.	۸,۱۰,۱ تعداد شعبات بانک های تجارتي بر هر ۱۰۰ هزار نفر	د افغانستان بانک
	۸,۱۰,۲ تعداد افرادی (۱۵ سال و بالاتر) دارای حساب بانکی در هر یک ۱۰۰ هزار نفر.	د افغانستان بانک
	۸,۱۰,۳ تعداد ماشین های اتومات صرافى یا ATM بر هر	د افغانستان بانک

تارگيت	شاخص	واحد رهبر
	يك ۱۰۰ هزار نفر	
۸.ب الى سال ۲۰۲۵، انكشاف و اجرايى نمودن استراتيژي اشتغال براى جوانان و تطبيق پيمان جهانى اشتغال سازمان بين المللى كار.	۸.ب.۱ فيصدى مصرف مجموعى دولت در برنامه هاى مسئوليت اجتماعى و برنامه هاى اشتغال زايى در تناسب بودجه ملى.	وزارت كار، امور اجتماعى، شهدا و معلولين
هدف نهم: ايجاد زيرساخت هاى مقاوم (Resilient)، تقويت صنعتى سازى پايدار، همه شمول و تشويق (Foster) نوآورى.		
۹.۱ ايجاد زيربنائى باكيفيت، قابل اعتماد، پايدار و مقاوم، بشمول زيربناهاى منطقه وى و فرامرزى، جهت حمايت انكشاف اقتصادى و رفاه بشرى، با تمرکز روى دسترسى مساويانه و قابل استطاعت براى همه.	۹.۱.۱ فيصدى نفوس روستايى كه در فاصله ۲ كيلومترى يك سرک تمام فصلى زندگى ميكنند.	وزارت احياء و انكشاف دهات
۹.۲ الى سال ۲۰۳۰، تشويق صنعتى سازى پايدار و فراگير، افزايش قابل ملاحظه سهم صنعت در استخدام و توليد ناخالص داخلى، در مطابقت به اوضاع ملى، و دوبرابر سازى سهم صنعت.	۹.۲.۱ فيصدى ارزش افزوده توليدات صنايع فابريكاتى (Manufacturing value added) به تناسب: الف. توليدات ناخالص داخلى ب. سرانه (Per Capita)	وزارت تجارت و صنايع
	۹.۲.۲ فيصدى اشتغال در صنعت از مجموع اشتغال.	وزارت تجارت و صنايع
۹.۳ افزايش دسترسى صنايع كوچك و ساير كسب و كارها در كشور به خدمات مالى با ربح ارزان، و پيوستن اين ها در زنجيره ارزش و بازارها.	۹.۳.۱ فيصدى سهم صنايع كوچك در ارزش افزوده شده تمامى صنايع	وزارت تجارت و صنايع
	۹.۳.۲ فيصدى صنايع كوچك با قرضه.	وزارت تجارت و صنايع
۹.الف تسهيل درانكشاف زير بنا پايدار و مقاوم از طريق افزايش حمايت هاى مالى، تكنالوژيكي و فنى در كشور.	۹.الف.۱ فيصدى كمك هاى رسمى بين المللى براى سكتور زيربنا.	وزارت ماليه
۹.ج الى سال ۲۰۳۰، افزايش چشمگير دستيابى به تكنالوژى معلوماتى و مخابراتى و تلاش براى فراهم كردن دسترسى به انترنت قابل استطاعت.	۹.ج.۱ فيصدى نفوس تحت پوشش شبكه تليفون سيار (موبايل). به تفكيك.	وزارت مخابرات و تكنالوژى معلوماتى

تارگيت	شاخص	واحد رهبر
	۱. تکنالوژى	
هدف دهم: کاهش نابرابرى در سطح ملى و بين الملى		
۱۰/۱ الى سال ۲۰۳۰، دستیابى تدريجى و پايدار رشد درآمد ۲۵٪ نفوس با كمترين درآمد به ميزان بالاتر از اوسط درآمد ملى.	۱۰/۱/۱ الف. رشد درآمد سرانه ب. رشد درآمد ۲۵٪ نفوس با كمترين درآمد.	وزارت اقتصاد
۱۰/۴ اتخاذ پالیسى ها، به ویژه پالیسى مالى، پالیسى دستمزد و پالیسى مصئونيت اجتماعى، و دستیابى تدريجى به تساوى بیشتر.	۱۰/۴/۱ ميزان مشاركت نیروى كار. به تفكيك: ۱. ذكور ۲. اناث	وزارت كار، امور اجتماعى، شهدا و معلولين
۱۰/۷ تسهيل مهاجرتهاى منظم، مطمئن و مصئون؛ انتقال مهاجرين از طريق اجرايى نمودن پالیسى هاى منظم و مدیریت شده مهاجرت.	۱۰/۷/۱ فيصدى مهاجرين افغان كه با ثبت و راجستر داراى مدرک اقامت در كشور هاى ميزبان مى باشند: ۱. پاكستان ۲. ايران	وزارت امور مهاجرين و عودت كندگان
	۱۰/۷/۲ تعداد عودت كندگان كه حين عودت از كمك هاى بشردوستانه در يك سال مستفيد مى گردند.	وزارت امور مهاجرين و عودت كندگان
	۱۰/۷/۳ تعداد استقرار پايدار فاميل هاى بيجاشده در هر سال.	وزارت امور مهاجرين و عودت كندگان
	۱۰/۷/۴ فيصدى دسترسی به خدمات اساسى و زیربنائى شهرک هاى مهاجرين.	وزارت امور مهاجرين و عودت كندگان
	۱۰/۷/۵ فيصدى عودت كندگان و بيجاشده گان كه از فرصت هاى شغلى و معيشتى برخوردار شده اند.	وزارت امور مهاجرين و عودت كندگان

تارگیت	شاخص	واحد رهبر
۱۰ ج. الی سال ۲۰۳۰، کاهش هزینه های تادیات مهاجرین به کمتر از ۳ فیصد و حذف دهلیزها با هزینه بالاتر از ۵ فیصد در تادیات.	۱۰ ج. ۱۰ فیصدی مصارف ارسال حواله نظر به مجموع مبلغ حواله شده.	وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان
هدف یازدهم: ساختن شهرها و شهرک های (human settlements) همه شمول، مصئون، مقاوم (resilient) و پایدار		
۱۱/۱ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از دسترسی همگانی به مسکن مناسب، مطمئن و قابل استطاعت با خدمات ابتدایی و بهبود سا حات فقیر نشین (slums).	۱۱/۱/۱ نسبت نفوس شهری که در ساحات فقیر نشین (slums)، غیر پلانی ویا مسکن نا منا سب زندگی می کنند.	وزارت شهرسازی و مسکن
۱۱/۲ الی سال ۲۰۳۰، فراهم نمودن سیستم های حمل و نقل مصئون، ارزان و پایدار برای همه، بهبود مصئونیت جاده ها، خصوصاً گسترش حمل و نقل عامه، با توجه خاص به ضرورت های افراد آسیب پذیر مانند زنان، اطفال، معلولین و کهن سالان.	۱۱/۲/۱ نسبت جمعیت که دسترسی به خدمات ترانسپورت عامه (دولتی) دارند.	وزارت ترانسپورت و هوانوردی ملکی
۱۱/۳ الی سال ۲۰۳۰، افزایش شهرنشینی همه شمول و پایدار، و ظرفیت سازی، مدیریت یکپارچه، پایدار و مشارکتی شهرک ها (human settlements) در کشور.	۱۱/۳/۲ فیصدی شهر هایی که ساختار جا معه مدنی در برنامه ریزی آن دخیل بوده ومدریت آن بطور منظم ودیموکراتیک صورت میگیرد.	وزارت شهر سازی
۱۱/۴ افزایش تلاش ها برای حفاظت و مصئونیت میراث های فرهنگی و طبیعی.	۱۱/۴/۱ سهم بودجه ملی که جهت حمایت و حفاظت از میراث های طبیعی، فرهنگی، و همچنان سایت های میراث جهانی اختصاص داده شده است.	وزارت اطلاعات و فرهنگ
۱۱/۵ الی سال ۲۰۳۰، کاهش قابل ملاحظه تعداد مرگ و میر و متضررین، و کاهش خسارات مستقیم اقتصادی مرتبط با تولید ناخالص داخلی ناشی از حوادث (disasters)، بشمول حوادث مرتبط به آب، با تمرکز بر حمایت از افرادی فقیر و آسیب پذیر.	۱۱/۵/۱ تعداد افراد کشته شده، بیجا و یا گمشده و متضررین حوادث در هر صد هزار نفوس. به تفکیک ۱. مرگ و میر ۲. افراد بیجا شده وگمشده ۳. متضررین	اداره ملی امدادگی مبارزه باحوادث

تارگيت	شاخص	واحد رهبر
۱۱،۶ الی سال ۲۰۳۰، کاهش اثرات نا مطلوب سرانه محيط زيستى در شهرها، از جمله از طريق توجه خاص به كيفيت هوا، مديريت شهردارى و ديگر انواع زباله.	۱۱،۶،۱ ميزان زباله هاى (solid waste) شهرى از مجموع كل زباله هاى توليد شده كه الف. بطور منظم جمع آورى ب. بعد از جمع آورى تخليه نهايى گرديده	شاروالى كابل
	۱۱،۶،۲ اوسط سالانه ذرات معلق. (بطور مثال ۲،۵ PM و ۱۰ PM) در شهر ها (ميزان نفوس).	اداره مى حفاظت محيط زيست
۱۱،۷ الی سال ۲۰۳۰، ايجاد تسهيلات جهت دسترسى همگانى به اماكن عامه (public spaces)، مطمئن، فراگير، قابل دسترس و سرسبز، به ويژه براى زنان، کودکان، افراد كهين سال و افراد معلول.	۱۱،۷،۲ تعداد افراديكه مورد آزار و اذيت فزيكى يا جنسى در ۱۲ ماه گذشته قرار گرفته باشند. به تفكيك ۱. مجموع هردو جنس الف. ذكور ب. اناث	وزارت امور داخله
۱۱.الف حمايت از روابط مثبت اقتصادى، اجتماعى و محيط زيستى ميان شهرها، حومه هاى شهرى (Peri-urban) و مناطق روستايى از طريق تقويت برنامه ريزى انكشافى مى و منطقوى.	۱۱.الف. نسبت نفوس مسكون در شهر هاى كه در آن پلان هاى انكشاف شهرى و منطقوى را مبنى بر پيشبىنى نفوس، ضروريات منابع و وسعت شهر تطبيق ميكنند.	وزارت شهر سازى
۱۱.ب الی سال ۲۰۳۰، افزايش قابل ملاحظه تعداد شهرها و شهرک ها (human settlements) با پاليسى و پلان هاى يکپارچه جهت بدست آورى موثريت منابع، کاهش تاثيرات و سازگارى با تغييرات اقليمى، مقاوم در مقابل حوادث؛ انكشاف و تطبيق سيستم مديريت حوادث در مطابقت به "چارچوب Sendai براى کاهش خطرات حوادث سال ۲۰۱۵-۲۰۳۰".	۱۱.ب. ۱. فيصدى ادارات محلى كه استراتيژى کاهش خطرات حوادث را در مطابقت با چارچوب سنداى (Sendai) براى کاهش خطرات طبيعى پذيرفته و تطبيق مى نمايند.	اداره مى امادگى مبارزه باحوادث
هدف دوازدهم: حصول اطمینان از شیوه های پایدار تولید و مصرف		
۱۲،۳ الی سال ۲۰۳۰، کاهش سرانه ضايعات موادغذايى تا پنجاه فيصد درسطوح مختلف عرضه مصرف كننده و کاهش ضايعات مواد غذايى در طول زنجيره توليد، به شمول عرضه	۱۲،۳،۱ فيصدى ضايعات گندم و برنج درجريان توليد در سال. به تفكيك:	وزارت زراعت، آبيارى و مالدارى

تارگیت	شاخص	واحد رهبر
	الف. گندم ب. برنج	
۱۲،۴ الی سال ۲۰۳۰، مدیریت مناسب مواد کیمیاوی و زباله ها در دوران زندگی (life cycle) در مطابقت با چارچوب های بین المللی توافق شده و کاهش انتشار آنها در هوا، آب و خاک جهت کاهش تاثیرات نامطلوب آنها بالای صحت انسانها و محیط زیست.	۱۲،۴،۱ ایجاد و تطبیق پلان عمل ملی برای شش توافقنامه چند جانبه محیط زیستی بین المللی از قبیل کنوانسیون های استاکهلم، ویانا، میناماتا، باسیل، روتردام و پروتوکول منتریال در ارتباط مواد خطرناک و دیگر مواد کیمیاوی جهت تطبیق تعهدات و مسؤولیت های افغانستان در انتقال اطلاعات مورد نیاز توافق نامه مربوطه.	اداره ملی حفاظت محیط زیست
۱۲،۶ تشویق شرکت ها بخصوص شرکت های بزرگ و فرامرزی در اتخاذ شیوه های تولیدی پایدار و توحید معلومات آن در گزارشات.	۱۲،۶،۱ تعداد از شرکت های که از پایداری گزارش انتشار میکنند.	وزارت تجارت و صنایع
۱۲.الف جذب حمایت کشورهای توسعه یافته بمنظورتقویت و توانمند سازی ظرفیت های علمی و تکنولوژیکی برای تطبیق شیوه های پایدار تولید و مصرف.	۱۲.الف.۱ انجام تحقیقات علمی بمنظور حفاظت از محیط زیست، تولید انرژی پاک، افزایش تولیدات داخلی و رسیدن به خود کفایی	اکادمی علوم
۱۲.ب انکشاف و تطبیق ابزار ها جهت نظارت از فعالیت های گردشگری پایدار که باعث اشتغالزایی، ترویج فرهنگ و محصولات محلی گردد	۱۲.ب.۱ تعداد پالیسی ها و استراتیژی های گردشگری پایدار همراه با پلان های تطبیقی و ابزار های نظارتی آن.	وزارت اطلاعات و فرهنگ
هدف سیزدهم: اتخاذ اقدامات فوری در جهت مبارزه با تغییرات اقلیمی و تاثیرات آن		
۱۳،۱ تقویت ظرفیت های انعطاف پذیر و مقاوم (resilient) در مقابل خطرات اقلیمی و حوادث طبیعی.	۱۳،۱،۱ فیصدی انکشاف ستراتیژی ها و راه کار های کاهش خطرات و حوادث طبیعی در سطوح ولسوالی ها و محلات.	اداره ملی آمادگی مبارزه باحوادث

تارگیت	شاخص	واحد رهبر
۱۳,۲ ادغام و شامل سازی اقدامات تغییر اقلیم در پالیسی ها و استراتیژی های ملی.	۱۳,۲,۱ فیصدی پیشرفت در عرصه ایجاد یا عملی ساختن پالیسی/ استراتیژی و یا برنامه جامع که سبب توانمند شدن افغانستان برای سازگاری با اثرات نامطلوب تغییرات آب و هوا میشود و همچنان سبب کاهش در انتشار گازهای گلخانه ای شده، به نحوی که تولید غذا را تهدید نکند. (به شمول برنامه سازگاری ملی NAP، سهم مشارکت ملی NDC، گزارش های ملی NC، گزارش تجدید شده دوساله BUR و غیره).	اداره ملی حفاظت محیط زیست
هدف پانزدهم: حفاظت، بازسازی و بهبود استفاده پایدار ایکوسیستم های زمینی (terrestrial)، مدیریت پایدار جنگلات، مبارزه علیه صحرایی شدن زمین، متوقف کردن تخریب زمین و ضایعات تنوع زیستی (biodiversity)		
۱۵,۱ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از حفاظت، احیا و استفاده پایدار ایکوسیستم های آب شیرین (Fresh water) در سطح زمین و زیرزمین (inland) و خدمات آن ها، بخصوص جنگلات، ساحات مرطوب (wetland)، کوه ها و زمین های خشک (drylands)، مطابق تعهدات به توافقنامه های بین المللی.	۱۵,۱,۱ تناسب مساحت جنگلات از تمام اراضی کشور.	وزارت زراعت، آبیاری و مالداري
۱۵,۲ الی سال ۲۰۳۰، بهبود تطبیق مدیریت پایدار انواع جنگلات، خاتمه دادن به پروسه قطع جنگلات. احیای دوباره و انکشاف جنگلات (afforestation).	۱۵,۲,۱ فیصدی پوشش جنگلات تحت مدیریت پایدار.	وزارت زراعت، آبیاری و مالداري
۱۵,۳ الی سال ۲۰۳۰، مبارزه با صحرایی شدن (desertification) زمین و احیاء خاک و زمین تخریب شده (degraded)، بشمول اراضی متاثر از خشکسالی و سیلاب، و تلاش برای رسیدن به جهان عاری از اراضی تخریب شده.	۱۵,۳,۱ مساحت ساحاتیکه تحکیمات صورت میگیرد (مساحت اراضی تخریب شده توسط سیلاب نظر به مساحت کلی اراضی در مسیر دریا ها و مجراهای آبی با استفاده از تدابیر ساختمانی و غیر ساختمانی).	وزارت انرژی و آب
۱۵,۴ الی سال ۲۰۳۰، اطمینان از حفظ ایکوسیستم کوهستانی؛ بشمول تنوع زیستی آنها بمنظور ارتقای ظرفیت آنها در ارایه مزایای لازم جهت تحقق انکشاف پایدار .	۱۵,۴,۱ فیصدی ساحات مهم دارای تنوع زیستی کوهستانی که تحت پوشش به عنوان مناطق حفاظت شده	اداره ملی حفاظت محیط زیست

تارگیت	شاخص	واحد رهبر
	(protected areas). قرار گرفته اند.	
۱۵,۵ اتخاذ اقدامات عاجل و قابل ملاحظه برای کاهش تخریبات مسکن های طبیعی (natural habitats) ، متوقف کردن ضایعات تنوع زیستی و الی سال ۲۰۳۰ حفاظت و جلوگیری از گیاه و حیوانات که در معرض انقراض قرار دارند.	۱۵,۵/۱ شاخص لست سرخ. (تهیه لست انواع حفاظت شده مطابق به معیارهای اتحادیه بین المللی حفاظت از طبیعت IUCN یا IUCN).	اداره ملی حفاظت محیط زیست
۱۵,۷ اتخاذ اقدامات عاجل برای خاتمه دادن شکار غیر قانونی و قاچاق گیاهان و حیوانات حفاظت شده، و جلوگیری از عرضه و تقاضای غیر قانونی حیوانات وحشی.	۱۵,۷/۱ تناسب تجارت حیوانات وحشی و محصولات آنها که بطور غیرقانونی شکار و قاچاق شده اند.	اداره ملی حفاظت محیط زیست
۱۵,۸ الی سال ۲۰۲۵، اتخاذ اقدامات برای جلوگیری از ورود مهاجم های ناسازگار و کاهش قابل ملاحظه تاثیر آن روی ایکوسیستم های آب و زمین.	۱۵,۸/۱ تصویب قوانین ملی مربوط به جلوگیری و یا کنترل از مهاجم انواع مختلف بیگانهگان (Invasive alien species).	اداره ملی حفاظت محیط زیست
۱۵,۹ الی سال ۲۰۳۰، ادغام و شامل ساختن ارزش های ایکوسیستم و تنوع زیستی در پلان های ملی و محلی، در پروسه های انکشافی و در استراتیژی کاهش فقر.	۱۵,۹/۱ پیشرفت بطرف اهداف تعیین شده ملی مطابق به هدف دوم تنوع حیات Aichi پلان استراتیژیک برای تنوع حیات ۲۰۱۱ الی ۲۰۲۰.	اداره ملی حفاظت محیط زیست
۱۵.الف بسیج سازی و افزایش قابل توجه منابع مالی از تمام منبع ها برای حفظ و استفاده پایدار تنوع زیستی و ایکوسیستم ها.	۱۵.الف.۱ سهم کمک های انکشافی رسمی و مصارف عامه بالای استفاده پایدار تنوع حیات و ایکوسیستم ها.	اداره ملی حفاظت محیط زیست
هدف شانزدهم: ترویج جوامع صلح آمیز و همه شمول برای انکشاف پایدار، ایجاد دسترسی به عدالت برای همه و تشکیل نهاد های موثر، حسابه و همه شمول در تمام سطوح		
۱۶,۱ کاهش قابل ملاحظه خشونت با تمام اشکال آن و مرگ و میر مرتبط به آن در همه جا.	۱۶,۱/۲ فیصدی مرگ و میر ناشی از جنگ در هر صد هزار نفوس : ۱. ناشی از ماین های متعارف ۲. ناشی از مواد انفجاریه تعبیه شده با پلیت فشاری ۳. ناشی از مهمات باقیمانده از جنگ	اداره ملی آمادگی مبارزه باحوادث

تارگیت	شاخص	واحد رهبر
	۱۶,۱,۵ فیصدی پاکاری اراضی از ماین و مهمات منفجر نشده	اداره ملی امدادگی مبارزه باحوادث
۱۶,۲ پایان بخشیدن به تمام اشکال خشونت ها و سو استفاده علیه اطفال از جمله قاچاق، استثمار و شکنجه	۱۶,۲,۱ نسبت اطفال بین سنین ۱-۱۷ که مورد خشونت و شکنجه فیزیکی و یا روانی مراقبت کننده در ماه گذشته قرار گرفته باشند.	وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین
	۱۶,۲,۲ تعداد قربانیان قاچاق انسان در هر ۱۰۰ هزار جمعیت. به تفکیک: ۱. مجموع هر دو جنس الف. ذکور ب. اناث	وزارت عدلیه
۱۶,۳ ارتقای (promote) حاکمیت قانون به سطح ملی و بین المللی و حصول اطمینان از دسترسی مساویانه همه به عدالت.	۱۶,۳,۱ تعداد افرادی که مورد آزار و اذیت فیزیکی یا جنسی در ۱۲ ماه گذشته قرار گرفته باشند و به ارگان های زیربط مراجعه نموده باشند. به تفکیک ۱. مجموع هر دو جنس الف. ذکور ب. اناث	وزارت امور داخله
	۱۶,۳,۲ نسبت زندانیان بی سرنوشت بر مجموع زندانیان به تفکیک ۱. مجموع هر دو جنس الف. ذکور ب. اناث	وزارت امور داخله
	۱۶,۳,۳ تعداد مستفید شونده گان از مساعدتهای حقوقی	وزارت عدلیه

تاریت	شاخص	واحد رهبر
	جهت دسترسی به عدالت	
۱۶،۴ الی سال ۲۰۳۰، کاهش قابل ملاحظه جریان های مالی و تسلیحاتی غیر قانونی؛ تقویت حصول و بازگشت دارایی های سرقت شده و مبارزه علیه تمام اشکال جرایم سازمان یافته.	۱۶،۴،۱ ارزش پول های غیر قانونی داخل و خارج شده از کشور	وزارت امور داخله
	۱۶،۴،۲ نسبت سلاح های خورد و سبک که کشف و ضبط گردیده، مطابق به نورم های بین المللی و ابزار های قانونی ثبت و مورد پیگیری قرار میگیرد.	وزارت امور داخله
۱۶،۵ کاهش قابل ملاحظه فساد و رشوه ستانی در تمام اشکال آن.	۱۶،۵،۱ نسبت اشخاص که حد اقل با یکی از کارمندان رسمی در ارتباط بوده و در جریان یک سال گذشته به یکی از کارمندان دولتی رشوه داده و یا از نزدش رشوه خواسته شده است. به تفکیک: ۱. مجموع الف. ذکور ب. اناث	لوی سارنوالی
	۱۶،۵،۳ فیصدی ثبت، تدقیق، بررسی و نشر دارایی های کارمندان عالی رتبه دولتی پیش بینی شده در قوانین نافذه کشور.	اداره امور
۱۶،۸ گسترش و تقویت اشتراک افغانستان در نهاد های حکومتداری جهانی.	۱۶،۸،۱ نسبت عضویت و حق رای دهی افغانستان در نهاد های بین المللی. به تفکیک: ۱. نهاد های بین المللی	وزارت امور خارجه
۱۶،۹ الی سال ۲۰۳۰، تهیه هویت حقوقی یا قانونی برای همه، بشمول ثبت تولدات.	۱۶،۹،۱ تعداد تولدات ثبت شده.	اداره مستقل ثبت و احوال نفوس

تاریت	شاخص	واحد رهبر
۱۶,۱۰. حصول اطمینان از دسترسی عام به اطلاعات و حمایت از آزادی های اساسی مطابق به قوانین ملی و موافقتنامه های بین المللی	۱۶,۱۰,۱ تعداد موارد تأیید شده قتل، اختطاف، مفقودی اجباری، بازداشت خود سرانه و شکنجه ژورنالستان، کارمندان رسانه ها، اعضای اتحادیه تاجران و فعالین حقوق بشر در ۱۲ ماه گذشته.	وزارت اطلاعات و فرهنگ
	۱۶,۱۰,۲ تعداد قوانین، مقرر ها و پالیسی هایکه دسترسی عمومی را به اطلاعات تضمین می نمایند، اتخاذ و تطبیق گردیده اند	وزارت اطلاعات و فرهنگ
۱۶.الف تقویت نهاد های ملی مربوطه بشمول ارتقای ظرفیت در تمام سطوح، توسط همکاری های بین المللی بمنظور جلوگیری از خشونت و مبارزه علیه تروریسم و جرایم.	۱۶.الف.۱ موجودیت نهادهای مستقل ملی حقوق بشر در مطابقت با قواعد شناخته شده پاریس.	وزارت امور داخله
هدف هفدهم: تقویت ابزار های تطبیقی و احیا مشارکت جهانی برای انکشاف پایدار		
۱۷,۱ تقویت و بسیج سازی منابع داخلی، با استفاده از حمایت بین المللی بمنظور ارتقای ظرفیت داخلی در جمع آوری مالیات و عواید.	۱۷,۱,۱ نسبت عواید داخلی بر تولید ناخالص داخلی.	وزارت مالیه
	۱۷,۱,۲ تناسب تمویل بودجه ملی از عواید ملی.	وزارت مالیه
۱۷,۳ بسیج سازی منابع مالی اضافی برای کشور از منابع مختلف.	۱۷,۳,۱ سهم سرمایهگذاری های مستقیم خارجی (FDI) از مجموع تولیدات ناخالص داخلی.	وزارت تجارت و صنایع
۱۷,۶ افزایش همکاری های شمال - جنوب، جنوب - جنوب، همکاری های سه جانبه منطقوی و بین المللی، جهت دسترسی به علوم ساینسی، تکنالوژی و نوآوری و افزایش شریک سازی معلومات به اساس شرایط توافق شده متقابل بشمول همانگی بهتر در میکانیزم های موجود به خصوص به سطح سازمان ملل و میکانیزم تسهیل تکنالوژی جهانی.	۱۷,۶,۲ فیصدی مشترکین انترنت ثابت برودباند در هر ۱۰۰ نفر مسکونی. به تفکیک ۱. سرعت	وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی
۱۷,۸ الی سال ۲۰۳۰، فعال سازی کامل بانک تکنالوژی (Technology bank) و ساینس، و میکانیزم های ظرفیت سازی جهت افزایش استفاده تکنالوژی بلخصوص تکنالوژی معلوماتی و	۱۷,۸,۱ نسبت نفوس که از خدمات انترنت استفاده میکنند.	وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
		مخابراتی.
وزارت تجارت و صنایع	۱۷,۱۱,۱ سهم صادرات افغانستان در مجموع صادرات جهان.	۱۷,۱۱ الی سال ۲۰۳۰، افزایش صادرات کشور بلخصوص دوبرابر ساختن سهم صادرات کشور در صادرات جهانی.
وزارت مالیه	۱۷,۱۳,۱ تولید ناخالص داخلی (میلیارد دالر امریکایی)	۱۷,۱۳ تقویت ثبات اقتصاد کلان توسط هماهنگی و انسجام پالیسی ها.
وزارت مالیه	۱۷,۱۷,۱ مقدار پول تخصیص شده به منظور مشارکت عامه - خصوصی (به میلیون دالر)	۱۷,۱۷ تشویق و بهبود مشارکت موثر عامه، عامه - خصوصی و جامعه مدنی بر اساس تجارب و منابع استراتیژی مشارکت.
اداره ملی احصاییه و معلومات	۱۷,۱۸,۱ نسبت شاخص های انکشاف پایدار که در سطح ملی به تفکیک جزئیات تولید شده، با مقاصد همخوانی داشته و در مطابقت با پرنسپ های اساسی احصاییه های رسمی قرار داشته باشد	۱۷,۱۸ الی سال ۲۰۲۰ تسریع حمایت های ارتقاء ظرفیت جهت افزایش سریع فراهم سازی ارقام با کیفیت بلند، به موقع و قابل اعتماد به تفکیک عاید، جنسیت، سن، نژاد، قومیت، وضعیت مهاجرت، معلولیت، موقعیت جغرافیای و سایر مشخصات مرتبط به خصوصیات ملی
اداره ملی احصاییه و معلومات	۱۷,۱۸,۲ تعداد کشور های که قانون ملی احصاییه شان مشمول پرنسپ های اساسی احصاییه رسمی می باشد	
اداره ملی احصاییه و معلومات	۱۷,۱۹,۱ ارزش دالری تمام منابع که برای ارتقای ظرفیت احصایی در کشور های روبه انکشاف تخصیص داده شده است.	۱۷,۱۹ الی سال ۲۰۳۰ تقویت ابتکارات موجود جهت انکشاف شیوه های که پیشرفت انکشاف پایدار را اندازه گیری کرده بتواند و متمم تولید ناخالص داخلی و ارتقای ظرفیت را در کشور های روبه انکشاف حمایت کند
اداره ملی احصاییه و معلومات	۱۷,۱۹,۲ نسبت کشور های که (الف) در ده سال گذشته حداقل یک سرشماری نفوس و مسکن را انجام داده اند، (ب) به ۱۰۰ فیصد ثبت تولدات و ۸۰ فیصد ثبت وفیات دست یافته اند.	

منابع و مآخذ:

- سروی وضعیت زندگی مردم افغانستان (ALCs - - ۲۰۱۷) اداره ملی احصائیه و معلومات سال ۱۳۹۵
- خلاصه برنامه های ملی دارای اولویت (NPPs) - وزارت مالیه افغانستان دسمبر ۲۰۱۶
- پروفایل ولایتی مالی و بودجه - ریاست بودجه ولایتی - وزارت مالیه افغانستان سال ۱۳۹۷
- خلاصه طرح های اقتصادی و ظرفیت موجود بالقوه ولایات - وزارت اقتصاد سال ۱۳۹۷
- سند چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان (ANPDF) - وزارت اقتصاد و مالیه ۱۳۹۵-۱۴۰۰
- برگزیده شاخص های اقتصادی و انکشافی، وزارت اقتصاد سال ۱۳۹۷
- اهداف انکشاف پایدار افغانستان - وزارت اقتصاد (۲۰۱۵-۲۰۳۰)

منابع معلوماتی در سطح ولایت :

- ریاست زراعت ، مالداری و ایبیری
- سکتور اقتصاد ورشد سکتور خصوصی
- ریاست احصائیه
- ریاست اطلاعات و فرهنگ
- ریاست انرژی و برق
- ریاست پوهنتون
- مستوفیت
- ریاست عدلیه
- ریاست مخابرات
- ریاست کار و امور اجتماعی
- ریاست اقوام و قبایل
- ریاست امور زنان
- ریاست معادن
- ریاست گمرکات
- ریاست انکشاف دهات
- ریاست حج و اوقاف

وزارت اقتصاد
آدرس: چهارراهی انصاری ، شهر نو، کابل - افغانستان
ایمیل آدرس: info@moec.gov.af
شماره تماس: 075 211 60 75

پیشانی و دست راست و باطن
پیشانی و دست چپ و باطن

پیشانی و دست راست و باطن

پیشانی و دست چپ و باطن

۱۶۹۸

[illegible]